

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

13'üncü Toplantı

30 Ekim 2017 Pazartesi

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve trnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın (1/861) görüşmelerinde uyulacak usul ve esaslara ilişkin karar

III.- AÇIKLAMALAR

1.-İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, bakanların soruları cevaplarken süreyi etkin kullanmaları ve Komisyon çalışmalarının kamuoyu tarafından görüntülü izlenebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasıyla ilgili bir usul tartışması açılması gerektiğine ilişkin açıklaması

2.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, çalışmalarda yürütmenin yasamaya olan saygısızlığını bildiklerine, bakanların soruları cevaplama yönteminin tartışılması ve bakanların sorulara hemen ya da iki üç gün içinde yazılı olarak cevap vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

VI.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVK GÖRÜŞMELERİ

1.- Bülent Kuşoğlu ve arkadaşlarının 2016 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi Raporu'nun (Sayıştay Başkanlığınca düzenlenen) ayrı bir alt komisyon kurularak veya ayrı bir gündem maddesi yapılarak değerlendirilmesine ilişkin görüşmeler

PLAN VE BÜTÇE KOMİSYONU

13'üncü Toplantı

30 Ekim 2017 Pazartesi

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Plan ve Bütçe Komisyonu saat 11.02'de açılarak iki oturum yaptı.

2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkerelerinin görüşmeleri sırasında;

Görüşme programında meydana gelebilecek yer değişiklikleri konusunda Başkanlığa yetki verilmesi,

Komisyonunda konuşma sürelerinin, bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde Komisyon üyeleri için yirmi dakika, Komisyon üyesi olmayan milletvekilleri için beş dakika; bakanlık ve kurum bütçeleri üzerindeki görüşmelerde ise Komisyon üyeleri için on dakika, Komisyon üyesi olmayan milletvekilleri için beş dakika ile sınırlandırılması,

Öngörülen sürelerle bağlı kalınması kaydıyla bu sürenin paylaşılarak kullanılabilmesi,

Bakanların bütçe sunuş konuşmalarının otuz dakika, sorulara verecekleri cevapların ise kırk beş dakikayla sınırlandırılması,

Söz ve soru sırasında Komisyon üyelerine öncelik verilmesi,

Soru sorma süresinin Komisyon üyeleri için on dakika, diğer milletvekilleri için beş dakika olmak üzere on beş dakikayla sınırlandırılması,

Merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı görüşmeleri sırasında, bağlı cetvellerde veya hazine yardımlarında ihtiyaç duyulabilecek teknik düzeltmelere ilişkin olarak Başkanlığa yetki verilmesi,

Gerekli hâllerde, ivedilik arz eden tasarı ve tekliflerin de Komisyon gündemine alınıp müzakere edilebilmesi hususları,

Kabul edildi.

İstanbul Milletvekili Garo Paylan,

Bakanların soruları cevaplarken süreyi etkin kullanmaları ve Komisyon çalışmalarının kamuoyu tarafından görüntülü izlenebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasıyla ilgili bir usul tartışması açılması gerektiğine,

Çalışmalarda yürütmenin yasamaya olan saygısızlığını bildiklerine, bakanların soruları cevaplama yönteminin tartışılması ve bakanların sorulara hemen ya da iki üç gün içinde yazılı olarak cevap vermesi gerektiğine,

Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine,

İlişkin birer açıklamada bulundular.

2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkerelerinin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanarak maddelerine geçilmesi kabul edildi.

Bülent Kuşoğlu ve arkadaşlarının 2016 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi Raporu'nun (Sayıştay Başkanlığınca düzenlenen) ayrı bir alt komisyon kurularak veya ayrı bir gündem maddesi yapılarak değerlendirilmesine ilişkin önergesi, yapılan görüşmeler sonunda kabul edilmedi.

Komisyon gündeminde görüşülecek başka konu bulunmadığından 19.09'da toplantıya son verildi.

30 Ekim 2017 Pazartesi

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.02

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

KÂTİP: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

SÖZCÜ: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Plan ve Bütçe Komisyonumuzun değerli üyeleri, Değerli Bakanımız, Bakanlığımızın ve diğer kamu kurum ve kuruluşlarımızın kıymetli bürokratları, görsel ve yazılı basınımızın değerli temsilcileri; Başkanlık Divanı adına hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Komisyonumuzun 13'üncü Birleşimini açıyorum.

Gündemimizde 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ve 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı ve Sayıştay tezkerelerinin tümü üzerindeki görüşmeler vardır.

II.- KARARLAR

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın (1/861) görüşmelerinde uyulacak usul ve esaslara ilişkin karar

BAŞKAN – Sayın üyelerimizden gelen söz taleplerini işleme koymadan önce, bütçe görüşmelerine ilişkin bazı hususları okutup oylarınıza sunacağım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, oylama yapmadan önce bir önerimiz vardı usulle ilgili de...

BAŞKAN – Usul ayrı bir şey, ben şu şeyi...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama oya sunacağınız şeyle ilgili.

BAŞKAN – Oya sunacağımın ne olduğunu...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bilmiyorum ama o zaman söz verin siz de.

BAŞKAN – ...ne olduğunu nereden biliyorsunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama oylamadan önce söz verin lütfen.

BAŞKAN – Görüşme programında meydana gelebilecek yer değişiklikleri konusunda Başkanlığa yetki verilmesi,

Komisyonunda konuşma sürelerinin, bütçenin tümü üzerindeki görüşmelerde Komisyon üyeleri için yirmi dakika, komisyon üyesi olmayan milletvekilleri için beş dakika; bakanlık ve kurum bütçeleri üzerindeki görüşmelerde ise Komisyon üyeleri için on dakika, Komisyon üyesi olmayan milletvekilleri için beş dakika ile sınırlandırılması,

Öngörülen sürelerle bağlı kalınması kaydıyla, bu sürenin paylaşılarak kullanılabilmesi.

Sayın bakanların bütçe sunuş konuşmalarının otuz dakika, sorulara verecekleri cevapların ise kırk beş dakikayla sınırlandırılması,

Söz ve soru sırasında Komisyon üyelerine öncelik verilmesi,

Soru sorma süresinin Komisyon üyeleri için on dakika, diğer milletvekilleri için beş dakika olmak üzere on beş dakikayla sınırlandırılması,

Merkezi yönetim bütçe kanunu tasarısı görüşmeleri sırasında, bağlı cetvellerde veya hazine yardımlarında ihtiyaç duyulabilecek teknik düzeltmelere ilişkin olarak Başkanlığa yetki verilmesi,

Gerekli hâllerde, ivedilik arz eden tasarı ve tekliflerin de Komisyon gündemine alınıp müzakere edilebilmesi hususlarını oylarınıza sunacağım.

Oya sunmadan önce Sayın Paylan'ın bir söz talebi var.

Sayın Paylan, bu hususa ilişkin olmak üzere, buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR

1.-İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, bakanların soruları cevaplarken süreyi etkin kullanmaları ve Komisyon çalışmalarının kamuoyu tarafından görüntülü izlenebilmesi için gerekli tedbirlerin alınmasıyla ilgili bir usul tartışması açılması gerektiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet evet, bu hususa ilişkin olmak üzere.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; hepinize günaydın.

Bütçe görüşmeleri ülkemize iyilik getirsin diyorum öncelikle.

Sayın Başkan, ben iki yıldır Plan ve Bütçe Komisyonu üyesiyim ve iki yıldır arkadaşlar, buraya Hükümet bir bütçe tasarısı getiriyor ve burada gönlerce, saatlerce, gece ve gündüz bu tasarımı görüşüyoruz, konuşuyoruz konuşuyoruz, eleştiriyoruz ama iki yıldır, Hükümet, getirdiği tasarının noktasını, virgülünü değiştirmeden buradan geçiriyor. Tek bir virgülü dahi Hükümetin tasarısından değiştiremedik.

Değerli arkadaşlar, eminim ki iktidar partisi Komisyon üyesi arkadaşlarımızın da talepleri var, yerelleriyle ilgili...

BAŞKAN – Pek çok değişiklik yapılmıştır arkadaşlar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok yok, noktası virgülü değişmeden geçti Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Size öyle gelmiş.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şunu söyleyeceğim: Eminim iktidar partisi milletvekillerinin de talepleri vardır. Bu anlamda görüşmelerin daha efektif geçmesi için bu usulü tartışmaya açmamız gerekiyor. Yani iktidarın, yürütmenin Meclisi noter olarak görme hâlini değiştirmek için Meclisin en önemli hakkı bütçe hakkıdır. Bu bütçe hakkını da bizim en etkin şekilde kullanmamız, iktidarı denetlememiz ve yönlendirmemiz için arkadaşlar, burada iktidarın “Ben nasıl olsa gelir geçiririm.” bakışında olmaması için daha efektif bir tartışma açmamız gerekiyor, usul tartışması açmamız gerekiyor.

Burada Sayın Başkanın koyduğu sınırlamalarla ilgili; elbette bir sınırlama olmalı ancak özellikle iktidarın sorduğumuz sorulara iki yıldır cevap vermediğini, Sayın Başkan, biliyorsunuz. Geliyorlar buraya, biz sorularımızı soruyoruz, siz diyorsunuz ki: “Kırk beş dakika süreniz var.” O kırk beş dakikanın kırk dakikasında icraatın içinden konuşmaları yapıyorlar, son beş dakikada seçtikleri iki üç soruya cevap veriyorlar, beğenmedikleri soruların çoğuna da “Yazılı cevap veririm.” deyip gidiyorlar. Ancak, hiçbir soruya, biliyorsunuz, bütçe görüşmeleri Mecliste görüşülürken cevap verilmiyor.

Bir de Sayın Başkan, bütçe görüşmeleri boyunca, siz, sayın bakanlar burada konuşurken kameraları buraya alıyorsunuz, diyorsunuz ki kameramanlara: “Bakan konuşurken çek, bakan konuştuğundan sonra hadi arkadaşlar, siz gidiyorsunuz.” Sonra muhalefet partilerinin bütün konuşmaları sırasında hiçbir görsel basının burada kalmasına izin vermiyorsunuz.

BAŞKAN – Bitti mi Sayın Paylan?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, Batıdaki bütün bütçe görüşmelerini takip ediyorum. Arkadaşlar, orada yasama güçlüdür ve yasamanın yürütmeyi etkin şekilde sorgulaması bütün kamuoyunun izlemesi için canlı yayınla verilir. Bırakın kameraların burada olmasını, Amerika Birleşik Devletlerinde, bütün Batılı ülkelerde canlı yayınla bütçe görüşmeleri, komisyondaki görüşmeler verilir ve efektif şekilde, etkin şekilde milletvekillerin bakanları, yürütmeyi sorgulaması yayınlanır. Orada bakanlar en etkin şekilde cevap vermek zorundadır ama güçler arası bu dengesizliği gidermek Meclisin görevidir Sayın Başkan ve sizin görevinizdir.

Bu anlamda, hem sorularımıza etkin bir cevap verilmesi hem de bütün bunların, sorgulamalarımızın kamuoyu tarafından izlenmesi için gerekli tedbirlerin alınmasıyla ilgili olarak bir usul tartışması açmanızı istiyorum, hem de efektif olarak bu tartışmaları yürütme anlamında bütün arkadaşlarla bu tartışmayı yürütelim istiyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

IV.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.- Komisyon Başkanı Süreyya Sadi Bilgiç'in, İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın yaptığı açıklamasındaki bazı ifadelerine ilişkin açıklaması

BAŞKAN – Sayın Paylan, görüşmelerimiz her zaman son derece efektif biçimde geçmektedir, orada herhangi bir sorun yoktur. Sadece sizin soru ve cevaplara ilişkin söylediğiniz hususla ilgili olarak da süre yettiğince sayın bakanlar gerekli cevapları verebiliyorlar, sürenin yetmediği yerlerde biz de Komisyon olarak kendilerinden cevaplarını yazılı olarak vermelerini talep ediyoruz. (Gürültüler)

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, tartışma açılmasını bir milletvekili olarak istiyorum.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz arkadaşlar.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, şu “efektif” kelimesini bir tartışalım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum arkadaşlar.

II.- KARARLAR (Devam)

A) ÇALIŞMA ESASLARINA İLİŞKİN (Devam)

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı'nın (1/861) görüşmelerinde uyulacak usul ve esaslara ilişkin karar (Devam)

BAŞKAN – Ben az önce okumuş olduğum çerçevedeki teklifleri, bu hususları oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, tartışma açılmasını istiyorum.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Başkan, usulle ilgili...

BAŞKAN – ... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, tartışma açılmasını istedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Usulle ilgili bir söz talebim var.

BAŞKAN – Sayın Tanal, Komisyon üyesi olmadığımız için sizin usulle ilgili söz alma hakkınız yoktur.

Teşekkür ederim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – İç Tüzük’te öyle bir şey yazmıyor. Benim söz hakkım... Öyle bir şey yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, tartışma açmanızı istiyorum.

BAŞKAN – Şimdi, öncelikli olarak, söz talep eden Komisyon üyelerine yirmişer dakika, daha sonra da Komisyon üyesi olmayan milletvekillerimize beşer dakik süreyle söz vereceğim.

İlk söz Sayın Temizel’in.

Buyurun Sayın Temizel.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, tartışma açmanızı istedim ben sizden. (AK PARTİ sıralarından “Reddedildi.” sesleri)

BAŞKAN – Sayın Temizel, müsaade eder misiniz? Bir şeyi...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Söz verirken yüzümüze bakın, böyle önünüze bakmayın, sizden rica ediyorum. Korkuyor musunuz yüzümüze bakmaktan?

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Ne alakası var? Kamerayı görünce şov zamanı değil mi?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kardeşim, siz de biraz bütçe görüşülürken konuşun ya! Laf atma değil de bütçeyle ilgili bir şey söyleyin iktidar milletvekilleri.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, usul tartışması açmanızı istedim, bunu bir tartışır mısınız Divanınızla lütfen? Divan yok gerçi ama Divanla bir tartışın lütfen.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri

BAŞKAN – Sayın Temizel, buyurun lütfen.

Süreniz yirmi dakika.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, 2018 yılı bütçesi üzerindeki görüşmelerimize başlıyoruz. Bu çalışmalarda Komisyonun tüm üyelerine ve bütçe görüşmelerine katılan tüm kamu görevlilerine kolaylıklar diliyorum.

Bütçenin ülke ekonomisi üzerinde yoğunlaşan kötümser bulutları dağıtacak sonuçlar doğurması, toplumun beklentilerine yanıtlar oluşturması konusu da temel dileğim. Ancak bunları dilemek maalesef, buradan bir sonuç çıkması anlamına gelmiyor çünkü bütçenin ekonomide istihdam yaratacak, üretken yatırımları tetikleyecek, devletimizin niteliğinin bile tartışılmasına neden olan lüks harcamaları önleyecek, cari dengenin sürekli açık veren yapıdan dengeli bir yapıya kavuşmasını sağlayacak, hakkaniyetli bir gelir dağılımını yaratacak, borçla finanse edilen tüketime dayalı bir büyümenin yerine üretime dayalı bir büyüme modelinin ilkelerini yaşama geçirecek bir bütçe olmadığını maalesef görüyoruz. Ancak bu nitelemeleri sadece 2018 bütçesinin zaafı olarak görmemek gerekiyor. Bu nitelemeler 2000 ekonomik krizinden sonra uygulamaya konulan ve on yedi yıldan beri uygulanan

ekonomik programın yarattığı bir sonuç. Bu programla devletin niteliği değiştirildi. Devlet bütçeleri artık istihdam yaratan üretken yatırımların ödeneklerine yer vermiyor; devlet bütçelerinde tarımsal üretimde istikrar ve süreklilik sağlayan piyasa düzenleyici kurumların ödeneklerini de göremiyoruz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İsterseniz biraz bekleyelim Sayın Bakanım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bak görüyor musun boşaltıyor Sayın Başkan.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Boşalsın Garo, fark etmez.

BAŞKAN – Ya, ağzımı mı açtım, bir şey mi söyledim kimseye?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Alıştırmışsınız, arkadaşlar kalmak istemiyorlar mı, dağıldılar?

BAŞKAN – Arkadaşlar, niye basına hakaret ediyorsunuz ya? Böyle bir şey olabilir mi yani?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hakaret değil, sizin talimatınızla.

BAŞKAN - Sizin böyle bir hakkınız var mı? Yani basın talimatla mı hareket ediyor, bunu mu söylüyorsunuz? Ne kadar ayıp ya!

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır efendim, siz hep öyle alıştırmışsınız; şöyle bir bakmanız yeterli yani sonuçta.

MUSA ÇAM (İzmir) – Sayın Başkan, basın için yer yapacaktınız; yapmadınız.

BAŞKAN – Efendim, yani fizikî imkânlar imkân veriyor da yani müsaitte mi yapacağım yani?

MUSA ÇAM (İzmir) – Bu yaz o kadar tadilat yaptırınız.

BAŞKAN – Yani stenografları mı kaldırayım, Sayıştay'ı mı kaldırayım, bütçe yayımı mı kaldırayım; kimi kaldırayım? Sizi mi kaldırayım oradan?

MUSA ÇAM (İzmir) – Yan taraftaki odayla birleştirip yapacaktınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani yan taraftaki odayla burayı...

BAŞKAN – Yapmayın rica ediyorum, lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çok gerginsiniz Sayın Başkan.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Farklı, büyük bir yer olabilir.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bütçe tartışması 80 milyonu ilgilendiriyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar, bu konuda herhangi bir sınırlama koymuyorum, bu sizin kendi düşünceniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Biz o zaman kalmasını istiyoruz. Bakalım, bunu soralım kendilerine.

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – Sizi kayda değer bulmuyorlar demek ki!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Lafa bak!

BAŞKAN – Arkadaşlar, daha başlar başlamaz... Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

Bakın, basın mensubu arkadaşlar, kalacak arkadaşlar, tripotlarının üzerine kameralarını koysun, diğerleri çıksın.

Bakın, Sayın Temizel'in sözünü kestiniz, insicamını bozdunuz.

Kameraman arkadaşlar...

Sayın Temizel, buyurun lütfen.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Evet, şurada kaldım, şunu söylemeye çalışıyordum.

BAŞKAN – Ben yakalayamadım kusura bakmayın.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Estağfurullah.

BAŞKAN - Sayın Paylan'ın müdahaleleri beni engelledi.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Yani söylemeye çalıştığım olay, bunun sadece bir bütçe kanununun...

BAŞKAN – Müsaade ederseniz sürenizi de bir sıfırlayayım Sayın Temizel.

Buyurunuz şimdi.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Teşekkür ederim.

Dile getirdiğim hususlar yani ekonominin geleceğiyle ilgili karamsar olarak dile getirdiğim hususlar 2018 bütçesiyle veya bütçesine bağlı hususlar değil. Bu, 2000 ekonomik krizinden sonra uygulamaya konulan ve on yedi yıldan beri uygulanan ekonomik programının yarattığı bir sonuç. Bu program devletin niteliğini değiştirdi. Bu program “Devlet bütçeleri artık istihdam ve üretken yatırımları desteklemeyecek.” diyen bir program oldu. Tarımsal üretimi destekleyecek ve tarımda verimliliği artıracak teknolojik yenilikleri ülke tarımının hizmetine sunan makine, ekipman yatırımlarının ödeneklerini bu tür bütçelerde göremezsiniz artık. Ekonomiye müdahale edecek kurumlarımız da kalmadı; hepsini kapattık ya da özelleştirdik. Fındıkta bir sorun olduğu zaman müdahaleyi Toprak Mahsulleri Ofisi yapıyor, ette bir sorun olduğu zaman da et ithal ederek sorunu çözeceğimizi zannediyoruz.

Değerli milletvekilleri, biz bu bütçede neyi konuşuyoruz? İçinde bulunduğumuz yılın ekonomik verilerininin 2002 yılının verilerinden ne kadar daha iyi olduğundan öte pek fazla bir şey söylüyor muyuz? Ben 1980’li yılların başında başlangıçta Maliye Bakanlığının bir bürokrati olarak, daha sonra da Maliye Bakanı ve şimdi de Plan ve Bütçe Komisyonunun üyesi olarak ki dört dönem sürmüştü bu Plan ve Bütçe Komisyonu üyeliğim daha önceden de bu bütçenin çalışmalarına katılırim yani neredeyse otuz küsur yıllık bir süreçte şu bütçenin çalışmalarını gözlemlemiş bir insanım. Ben hiçbir zaman, bu dönemde olduğu kadar günün yani bugünün geçmişle kıyaslanarak savunulduğuna tanık olmadım. Biz sürekli olarak bugün iyi bir şey yaptığımızı kanıtlamak için “2002 yılında bu olay böyleydi.” diyoruz. 2002 yılında o olayın öyle olması bugünkü bu durumu sanki izah edecekmiş gibi algılanıyor. Şimdiye kadar sadece bütçelerde değil yasası buraya gelen her bakan, bütçesi için konuşmaya gelen her bakan her defasında “2002 yılında durumumuz buydu, 2017 yılında durumumuz bu, 2015 yılında durumumuz bu; müthiş iyiyiz.” dedi. Değerli arkadaşlar, bu, bütçe tartışması değildir. O nedenle de şimdiye kadar gerçekten bu kadar süreç içerisinde bir defa bile ağzımı açıp demedim “2002 yılıyla bunu niye kıyaslıyorsunuz?” diye. Buna şiddetle karşı çıkan arkadaşımız Musa Çam; görev onun görevi.

Bunun ne anlamı var, şöyle bir bakalım. Eğer biz bugünü geçmişle kıyaslayarak nereden nereye geldiğimiz göstermek istiyorsak kıyaslayacak başka veriler var dünyada onlara bakmamız gerekiyor öncelikle. Geçmişin sorunları böyleydi, hele onu geçmişin koşullarından, koşullarından soyutlayarak böyleydi demek çok anlamsız bir hâle geliyor. Neredeyse Osmanlı borçlarının sorumluluğuna kadar inilecek ve “Osmanlı bize bu borçları bıraktı.” diyerek bugünün borçsuzluğundan övüneceğiz. Bunların bir anlamının kalmadığını görüyorsunuz. Genellikle bunlar bir yıl öncesiyle kıyaslanır, hadi iki yıl, hadi bilemediniz beş yıl öncesiyle kıyaslanır. Eğer sizin ekonomik verilerinizde bir değişiklik olmaya başlamışsa, övündüğümüz borçlarımızın ulusal gelirimize oranında bir değişiklik olmaya başlamışsa, yeniden bütçe açıklarımız kafalarını yukarıya dikmiş almış başını gidiyor ise esas değerlendirmemiz gereken bu. Ya, geçen sene bu işler iyi gidiyordu, bu sene burada bir değişiklik var; bununla ilgili hangi önlemi alabiliriz dememiz gerekiyor. Konuşulması gereken bu. “2002 yılında böyleydi şimdi böyle;

çok iyi.” İyi ama geçen seneye göre bozuk, iki sene önceye göre de bozuk hatta büyüyerek gidiyor, katlanarak gidiyor. Bunlara burada kayıtsız kalamazsınız. Bu bütçenin görevi bu konularda kayıtsızlık kesinlikle ve kesinlikle olamaz ama asıl değerlendirilmesi gereken veri bu bir yıllık, iki yıllık, bunlar çok kısa vadeli ve alınacak kısa vadeli önlemler en fazla orta vadeli önlemlere uyum için söylenir ama asıl değerlendirilecek veri şu anda dünya ekonomik liginde bizimle beraber yarışan veya beraber yarıştığını kabul ettiğimiz ülkelerin performanslarıyla bizim performansımızı karşılaştırmamızdır. Eğer bizim performansımız bizimle beraber yarışan gelişmekte olan diğer ekonomileri solluyor ise bu, gerçekten övünülecek bir olaydır, bununla gurur duyarız, bunun daha da ileriye gitmesi için elimizden gelen her şeyi de yaparız. Peki, bu olay böyle mi?

Değerli arkadaşlar, IMF'nin ekim ayında yayınladığı çok önemli birtakım istatistikler var artık. Biz istatistikler serilerimizi yeni seriyle değiştirdikten sonra 2010 yılından öne herhangi bir düzenleme yapmadık yani yeni seriye göre hesaplasak 2002 yılı ne olurdu, 2003 yılı ne olurdu diye herhangi bir çalışma burada bizim önümüze konulmadı ama Allah'tan IMF bunu yaptı ve gönderdi. IMF, bizim yeni seriye göre, ta 1980 yılına kadar indi, oradaki rakamları da görüyoruz, artık 2002 ile 2017 yılının karşılaştırılmasının anlamsızlığını kaldıracak ortadan; onun verileri de aynı oldu, bunun verileri de aynı oldu. Verilere katılmadığımızı daha önceki tartışmalarımızda söyledik.

Şimdi, bu çerçeve içerisinde yani IMF'nin bütün ülkeler için aynı standartları uygulayarak yaratmış olduğu serilerle ilgili olarak kıyaslamalara baktığımızda, biz kendimizi hangi ligde sayıyoruz? Brezilya, Meksika, Şili, Filipinler, Çin, Hindistan, Endonezya, Malezya, Tayland, Kore, Güney Afrika Cumhuriyeti, Rusya, Polonya, Romanya. Bunları, ilk aşamada, beraber yarışa çıkmış yani yarış pistine beraber çıkmış ülkeler olarak görüyoruz. Güney Afrika Cumhuriyeti'ni bir soru işaretleriyle başka bir yerde bırakıp onun, artık devlet niteliğinin bile tartışılacak bir hâlde olduğunu ayrıca hatırlatayım. Onu, aslında IMF saydığı için aynı grup içerisinde koydum yoksa onu bu grubun içerisinde ben koymam.

Şimdi, değerli arkadaşlar, bu ülkelerle biz 5 tane temel ekonomik göstergede neyiz, bir ona bakalım. Temelimiz bizim bu.

2003 ile 2017 yılları arasında, kendi performansımıza takılıp kalmak yerine, bu ülkelerin performansına bir bakın.

Büyüme performansı: Değerli arkadaşlar, büyüme performansı açısından 2003-2016 yılları arasında Çin lider ancak 2015 yılından itibaren onun yerini Hindistan alıyor ve IMF'nin tahminlerine göre de önümüzdeki süreç içerisinde Hindistan'ı bu durumdan indirebilecek herhangi bir görüntü yok, belirli bir gösterge yok.

Biz, ekonomik göstergeler içerisinde en yüksek performansa bu alanda, büyüme performansında sahibiz. Bir ara bu grup içerisinde 4'üncü sıraya kadar yükseldik ama özellikle 2014 yılından sonra bu olay tersine döndü, şu anda 6'ncı sıradayız yani 15 ülke arasında 6'ncı sıradayız. Ama en iyi performansımızın bu olduğunu, önümüzdeki süreç içerisinde de bu performansın, bu büyüme verilerinin değiştirilmesi hâlinde hangi durumda olacağını ayrıca tartışacağız.

Enflasyon performansı: 2003-2016 döneminde enflasyon performansı en iyi ülke, bu ülkelerin arasında Polonya. 2007-2010 döneminde Tayland bu performansı zorluyor ve en başarılı ülke konumuna geçiyor, önümüzdeki süreç içerisinde de Tayland'ın bu konuda ciddi anlamda başarı sağlayacağı tahmin ediliyor.

Dış denge performansı: Yani cari işlemler açık mı veriyor, fazla mı veriyor olgusu.

Değerli arkadaşlar, dış denge performansı açısından en olumlu iki ülke Tayland ve Malezya. Cari açık vermiyor bu ülkeler, cari fazla veriyor, cari fazla biriktiriyor. Bu cari fazlalarla yapmış oldukları yine ihracata dönük yatırımları sayesinde de bu liderliklerini asla bırakıyorlar.

İş denge performansı: Yani bütçe açıklarımız açısından durum.

Bu konuda 1'inci sıraya Kore yerleşiyor. İş denge performansı en yüksek olan ülke Kore. Bütçe fazlası veriyor, ciddi anlamda bütçe fazlası veriyor.

Peki, Türkiye'nin bu 5 performans karşısındaki durumu ne? Büyümeyi söyledik, büyümede 6'ncı sıradayız ve en iyi performansımız bu ancak bizim büyümemizin özellikle istihdam yaratmayan, büyümenin ekonomik olarak etkilediği bazı ekonomik göstergelerde zerre kadar etkili olmaması büyüme konusunda bir şeyler yapmamız gerektiğini ortaya koyuyor. "Bu nasıl büyümedir?" diyoruz. Yani büyüme varsa istihdam artacak, belirli alanlarda üretim artacak; sayılabilir ve ölçülebilir alanlardaki bu üretim artışını görmüyoruz, üretim artışımızın gizli bir şekilde inşaat sektöründe olduğu söyleniyor. Bunlar konuşuldu. Büyümemizin kalitesi konusuna mutlaka yeniden bakmak gerekiyor. Dolayısıyla, büyümemize kuşku yaratan bir büyüme olarak bakılıyor, bu kuşkuyu ortadan kaldırmak zorundayız.

2003-2016 dönemi genelinde Türkiye enflasyon, işsizlik ve dış denge açısından inanılmaz olumsuz bir performans sergiliyor, en altlarda sürünüyoruz. Sondan 1'inci, 2'nci durumdayız. Sondan... Güney Afrika'yı çıkarırsanız neredeyse sonuncu oluyoruz. Demek ki bizim esas tartışmamız, esas görmemiz gereken olaylar bu. Biz, bu bütçeyle şu belirtilen performans ölçülerinden herhangi birisinde zıplama yapacak mıyız yapmayacak mıyız, buna bakmamız gerekiyor ama biz sürekli olarak aynı şeyi tartışıyoruz; 2002'de 2002, 2002'de 2002.

Bu olmaz arkadaşlar. Bu olmaz. Bu, Nasrettin Hoca'nın gece yarısı anahtar aramasına benzer. Elektrik direğinin altında aranıp duruyormuş "Hayırdır Hoca, ne iş?" demişler. "Sormayın, anahtarını kaybettik de eve giremiyoruz, onun için burada arıyorum." "Ee, burada mı kaybettin?" demişler. "Yo ama burası aydınlık." demiş.

Şimdi, 2002 yılıyla kıyaslamak çok kolay çünkü 2000 krizinden çıkan bir ülkeyle karşı karşıyayız. 1999'la kıyaslamıyoruz, 2000'le kıyaslıyoruz, 2002'yle kıyaslıyoruz. 1999'la karşılaştığımızda olay birdenbire değişmeye başlıyor değerli arkadaşlar.

Örneğin devletin borçluluğu. Devletin borçluluğu 2002 yılında yüzde 64'ler dolayında, yüzde 64 çıkıyor ama 1999 yılında yüzde 37. Nedeni ne? 2002 yılında yüzde 64 olan devletin borçluluğu yani toplam dış borçlarının ulusal gelirin oranı yüzde 64 iken bir de bakıyorsunuz ki 1999'da yüzde 37. Çünkü 2000 krizine geldiği zaman, Türkiye'nin, işte, biraz önce söylediğim rejiminin değiştirilmesi konusunda çok ciddi bir baskıyla karşı karşıya kaldı. IMF, yardım koşullarının tamamını devletin ekonomiden tam anlamıyla çekilerek, bütün kamu yatırımlarının özelleştirilmesini sağlayarak, özellikle de piyasa düzenleyici kurumların hepsinin yok edilmesini sağlayarak, şeker pancarına, tütüne kotalar getirerek, sınırlandırmalar getirerek, kısacası Türkiye'yi üretimden düşürerek, borç alıp, ithalat yapıp büyüyecek bir ekonomik hâline getirmek için programını dayatıverdi. Biz o programı uyguladık.

Ve IMF ne yaptı? Hemen, birdenbire, 1999 yılında -birinci elden tanıyıyım- sadece finans sistemimizin açığı 4,5 milyar dolardı, o zamanki programın finansman ayağı yoktu, 4,5 milyar dolar peşinde koşuyordu Türkiye ama ne zaman ki o program bırakılıp yeni programa geçildi, IMF bize 24,5 milyar dolar borç verdi arkadaşlar. Üstelik bu borcun hangi yıllarda ödendiği de burada, Başbakanlık Hazine Müsteşarlığının kamu borç yönetimiyle ilgili raporlarının içerisinde çok net olarak görülüyor. Bakıyorsunuz, 2000 yılında 3,4 milyar, 2001'de 11,2 milyar, 2002'de de 13,5 milyar dolar birdenbire Türkiye'nin kucağına bir kredi geliyor.

Bu, borçlanmayı artırıyor. Bu, borçlanmayı artırıyor ama yapısal değişimde kullanılmak üzere verilen bir kaynak bu, zaten bunu kullanarak Türkiye farklı bir veri tabanına geçiyor veya veri silsilesini değerlendirmeye geçiyor.

Şimdi, bu 24,5 milyar dolarlık ekonominin tamamen değiştirilmesine dönük borç nedeniyle yüzde 64 olan kamu borçluluğunu siz baz olarak alıp da bugünle kıyasladığınız zaman doğru bir şey yapmış olmazsınız. Bunları çıktığınız zaman, yeni seriye göre olay tamamen değişiyor. Yeni seriye göre olayımızı değiştiriyoruz ve çok somut olarak birdenbire kamu borçluluğunun yüzde 46'larda olduğu ortaya çıkıyor.

Peki, şimdi kamu borçluluğumuz ne? Yüzde 48. Alın size, sadece bu veriyi değerlendirdiğimiz zaman bile kalkıp bütünü üzerine kurmuş olduğumuz değerlendirme sistemi çöküyor. “Devlet şu kadar borçlu, millî gelirinin şu kadarı kadar borçlanıyordu.” dediğiniz zaman bu olay böyle. Demek ki bunların pek fazla bir anlamı falan olmuyor, kendi koşullarında değerlendirmek gerekiyor. Kendi koşullarını bir tarafa bırakıp da o olayı oluşturan koşulları bir tarafa bırakıp da sadece iki tane rakam kıyasladığımız zaman bunun pek fazla anlamı olmuyor değerli arkadaşlar. Biz eğer aynı ligde top koşturduğumuz diğer ekonomilerle kendimizi kıyaslayacak isek o takdirde, şu performans ölçülerinin hepsine teker teker bakarak bu olayı göturmemiz gerekiyor, bu bir zorunluluktur değerli arkadaşlar.

Şimdi, asıl 2018 bütçesiyle ilgili olarak tartışacağımız konuların bir kısmının da ciddi anlamda ekonominin gerçek değerleri ve o rakamların ifade ettiği anlamlarla tutarlı olmadığını da görüyoruz. Bazı verilerle övünüyoruz. Örneğin, “Sosyal yardımlarda harcama tutarımızı yüzde şu kadar artırdık.” diyoruz. Bu ne şimdi? İyi bir olay mı, kötü bir olay mı? Eğer bu ülke sosyal yardımlarını sürekli artırarak yaşamaya muhtaç bir hâle geldiyse buna “Performans ölçüsü arttı, çok iyi olmuş.” diyebilir misiniz? Elbette ki zor duruma düşen insanların devlet yalnız bırakmayacak. Anayasa, sosyal devlet ilkesi üzerine kurulmuş, bu doğru, bunda herhangi bir şey yok. Ama siz sosyal yardımları artırıyorsanız o ülkede işsizlik var demektir, o ülkede gelir dağılımı çok bozuk demektir, o ülkede servet dağılımı inanılmaz derecede bozulmuş demektir ve gittikçe de üretken değil, tüketime dönük büyüme nedeniyle bunların iş bulma veya tüketim yapma olanağı da sınırlı demektir, hatta bu insanların aşırı borçlarını ödemektir, hatta bu insanlara bu sosyal destekleri sağlamak için -örneğin, kömür dağıtmak için- daha önceden kapatılması konusunda ne zamandan beri baskılar da yapılan bazı kuruluşlarımızda devlet olarak ciddi destekleme yardımı yapmak zorunda kalıyoruz demektir. Şimdi, bu iyi mi? “İyi.” diyorsanız, iyi. Devlet mutlaka sosyal yardım yapacak, o kaçınılmaz ama bunun sürekli olarak artmasıyla övünmememiz gerekiyor, “Sosyal yardımları azalttık, çok şükür.” dememiz gerekiyor, “Artık bu ülkede insanlar sosyal yardıma gereksinim duymuyor.” denmesi gerekiyor, “Sadece bedensel olarak, fiziki olarak çalışmayan insanlarla sınırlı bu olay.” demek gerekiyor. O nedenle, tartıştığımız rakamlar üzerinde de farklı bir şekilde durmamız lazım. Tartıştığımız rakamlar kesin olarak çok farklı. Bu, bu şekilde kesin olarak yürümüyor değerli arkadaşlar.

Devletin borçluluğuyla ilgili konu, şu anda ciddi anlamda bizi ilgilendiren bir konu hâline geldi. IMF’den alınan borçla borçluluğunu yükseltip yine aynı borçla olduğu gibi ekonomik sistemi değiştirip bir de oradan elde edilen verileri IMF borcuyla sağlanan borçlulukla kıyasladığınız zaman bu olay doğru olmuyor.

Değerli arkadaşlar, bizlerin kesinlikle bu döngüyü kırmamız gerekiyor. Artık, ülkede gerçekten bu ekonomik sistem üzerinden mi gitmemiz gerekiyor yoksa ülkeyi yeniden üretken bir hâle getirmek için kamu yatırımları da dâhil olmak üzere... Şu anda “kamu yatırımı” falan denince herkes bazı şeyler hatırlamaya başlıyor, ödleri kopuyor ama yeniler üretime geçemiyor işte, geçilmiyor. Ne yapacaksınız? Özel sektörün yapmadığı, özel sektörün girmeye teşebbüs bile etmek istemediği ya da korktuğu bazı

alanlarda devlet yatırım yapmaz mı, devlet öncülük yapmaz mı, hatta gerekirse yapmış olduğu yatırımları gelecekte oradaki insanların işletmesine devretme koşuluyla bu yatırımları gerçekleştiremez mi? Takıldık kaldık. Et sorununu çözemiyoruz. Et sorununu niye çözemiyoruz? Et sorununu, şeker pancarına kota getirdiğimiz gün, gelecekte çözemeyeceğimizi o zaman söylemiş birileri. “Değerli arkadaşlar, şeker pancarı sadece şeker değildir, devletin destekleme nedeniyle çiftçiye aktardığı para değildir, şeker pancarının küspesi yemdir.” demiş. E, çözemiyoruz şimdi, saman ithal ediyoruz. Bu olayı geçiştiremeyiz ki bu olayı geçiştiremeyiz. Tarım Bakanımız canhıraş bir şekilde “Bakın, et fiyatları bir hafta içerisinde düşecek, beş gün içerisinde düşecek.” diye ortalıkta dolaşiyor. “Ya, ne yapıyor acaba?” diyorsunuz, et ithal ediyor. Rusya’dan et ithal etmek, oturup da devlet adamları arasında bir görüşme konusu oluyor. Demek ki bu bütçede tartışılması gereken çok önemli bazı şeylerimiz daha var. Bunları kesinlikle yadsıyamayız değerli arkadaşlar.

Bu değerlendirmeler sırasında genellikle ekonomiler sıkıştıkça gelenektir “Zarf açm.” derler yani suçlama olayı. Şu anda artık hiç kimsenin kimseyi suçlayacak hâli falan kalmadı. Bizler aynı teknenin içerisinde olan insanlarız. Bu konuları büyük bir açık yüreklilikle, cesaretle konuşarak hiç değilse bu ödenekler arasında ciddi anlamda bazı değişiklikler falan yapmamız gerekiyor. Şurada orta vadeli programa bakıyorum, 35’inci sayfası: Genel bütçe yatırım tahsislerinin sektörel dağılımını 2017 ve 2018 yıllarında gösteriyor değerli arkadaşlar. Genel bütçenin içerisinden yaptığımız tarım, madencilik, ithalat, enerji, ulaştırma, turizm falan filan, hepsini alın, alt alta toplayın, 35,3 milyar yani 10 milyar dolar. Türkiye Cumhuriyeti’nin yatırım programı bu olabilir mi? Bu nedir? Peki, bütçemizde bizim burada tartıştığımız, en fazla kavga edilen -ben etmiyorum Allah’a şükür, o nedenle “ettiğimiz” demeyeceğim- konular ne? Kamu yatırımlarının finansmanında uygulanan özel modellerle yapılan yatırımlar, kamu-özel iş birlikleri.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Temizel, lütfen toparlar mısınız.

Buyurun.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Bunu bu açıdan aldığınızda bütçede bunlardan hangisini tartıştık ve kabul ettik? Hangi büyükşehir hastanesinin ödeneklerini veriyoruz? “Orada mı olsun, burada mı olsun?” “Şu şehrin mi önceliği var, bu şehrin mi önceliği var?” dedik mi? Hiçbirisini tartışmadık. Ama bütün bunların hepsi işte bu seneden itibaren yuvarlana yuvarlana bütçenin üzerine gelmeye başladı. Bizim bütün yatırımlarımızın hepsi bu. Bu yatırımlar da sürüne sürene bir hâl oluyor. “Mega yatırımlar” dediğimiz yatırımların her biri üç yılda, beş yılda biterken bir bakıyorsunuz, Konya Mavi Tüneli neredeyse otuz beş yıldır bitmiyor. Bunların artık burada tartışılması lazım. Buradaki tartışmaların sadece ve sadece karşılıklı olarak “Sen daha iyi yaptın, ben daha iyi yaptım.” tartışmalarıyla geçiştirilmemesi lazım.

Bitireceğim Sayın Başkan. Aslında geneli üzerindeki konuşmaları yirmi dakika değil de hiç değilse birer saat yapsaydık o daha anlamlı olabilirdi, diğerleri yirmi dakika olabilirdi.

Borçluluğumuz aldı başını gidiyor değerli arkadaşlar. Burada çok önemli bir olayla karşı karşıyayız, onu mutlaka belirtmem gerekiyor. Türkiye’nin şu andaki dış borçları, artık ciddi anlamda döviz kazandırıcı işlemleri olmaması nedeniyle. Yani bugün Tayland’ın herhangi bir sıkıntısı falan yok bu konuda, isterse döviz kazandırıcı işlemleri olan ve cari fazla veren bir ülke olarak istediği kadar kredi bulur, kullanabilir ama biz her sene açık veriyoruz. Biz son on beş yıl içerisinde -son yılın rakamları geçici olduğu için koymadım- 585 milyar dolar ticaret açığı biriktirmiş bir ülkeyiz, 585 milyar dolar. Yok böyle bir para ortalıkta. Biz bunu, bu kadar ürünü dışarıdan satın almışız. Ne almışız? Çin’e vermiş paranın neredeyse beşte 3’ünü, ha babam Çin’den tüketim malları ithal etmişiz, toplamı

585 milyar dolar, her yıl. Bu arada da 500 milyar dolar cari açık biriktirmişiz, 500 milyar dolar cari açık biriktirmiş bir ülkeyiz biz. Az bir olay değildir bu. Her sene aşağı yukarı 40 milyar dolar civarında, 43 milyar dolar civarında bir rakam ediyor bu. Bunlar için ödediğimiz faizlerin haddi hesabı yok. Şu anda 600 milyar lira civarında bu aldığımız borçlar için de faiz ödemişiz. “Faiz ödemiyoruz.” falan diyoruz ama asıl faizi özel sektörün borçlanması nedeniyle özel sektör ödemeye başlamış. Devlet borçları azalmış... 2003 yılındaki kamu borcu-özel borç oranı ile 2016 yılındaki kamu borcu-özel borç oranı bire bir, tersine dönmüş olarak aynıdır. Yani devlet borçlanıyordu, özel sektöre destek veriyordu; şimdi özel sektör borçlanıyor, devlet ona garanti veriyor.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Oran da artmış vaziyette aslında.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) - Sistemimiz bu.

MALİYE BAKANI NACI AĞBAL (Bayburt) – Onun için büyütürüz zaten.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Evet, onun için büyütürüz ama bu büyüme sağlıklı bir büyüme değil Sayın Bakanım işte, bütün sorun o, onu söylemeye çalışıyorum.

Oradan borç alıyoruz, insanlara tükettiriyoruz, aman da büyüdük diyoruz, sorun burada. Devletin bu borçluluğunu... Her sene 50 milyar borçlanıyoruz, alın işte bütün orta vadeli plandaki bir yılın yatırımlarının tamamı 10 milyar dolar, ödediğimiz faiz 15 milyar dolar. Birileri bu ülkenin üzerine çökmeye çalışıyor, değerli arkadaşlar, tabirimi maruz görün ama bu olay böyle, bunu görmek gerekiyor artık. O nedenle, ikide bir bazı tehditlerle, şantajlarla karşı karşıya kalıyoruz, borç alan ülkenin özgürlüğünü kaybedeceğini düşünen bazı insanların uyguladığı politikalarla karşı karşıyadır bu ülke. Başka bir şekilde bu olayı çözemeyenler veya ülke üzerindeki amaçlarını gerçekleştiremeyenler bu ekonomik politikalar sayesinde bu ülke üzerine baskı kuracaklarını düşünüyorlar. Bunu yorumlamak için artık ekonomist olmaya gerek yok, bunu görmemiz gerekiyor; almamız gereken önlem bu, değerlendirmemiz gereken bütçe böyle bir bütçe olmalı.

Süremi aştığım için özür diliyorum.

Teşekkür ederim Sayın Başkan.

BAŞKAN – Estağfurullah.

Ben teşekkür ederim Sayın Temizel.

Sayın Paylan buyurun lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, sürem başlamadan bir şey sormak istiyorum anlamak için. Şimdi, ben az önce oturum başlarken...

BAŞKAN – Kapatayım mı mikrofonunuzu?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır mikrofonu kapatmayın da süremden saymayın, anlamak için soruyorum.

BAŞKAN – Tamam.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, şimdi, ben bir usul tartışması talep ettim, gerekçelerimi de söyledim. Dedim ki: Daha efektif bir tartışma yapalım, iki yıllık tecrübemiz var, bazı taleplerim oldu bu anlamda. Tutanaklara da bakabiliriz, siz benim talebimi kendiniz de değerlendirmediniz, Divan üyeleriyle beraber de değerlendirmediniz. Bundan sonrasıyla ilgili veya şu an için de olabilir, ben şunu sormak istiyorum: Ben bir Komisyon üyesiyim ve grup sözcüsüyüm, bir üyenin usul tartışması açılmasını nasıl talep edebileceğini bana söyler misiniz? Yazılı mı talep etmem gerekiyor sizden? Sözlü olarak bir usul tartışması açmanızı talep ettim, bunu reddedebilirsiniz, bilmiyorum usulünü. Bana bunu

bir söyleyin, ona göre ben bundan sonra nasıl usul tartışması açmam gerektiğini... Hani noterden mi göndereceğim, ihtarlı mı, ihbarnameli mi göndereceğim, sözlü mü yapacağım, yazılı mı yapacağım ve siz nasıl reddedeceksiniz, bununla ilgili usulü belirleyin.

BAŞKAN – Şifahi yapmanız yeterli, kendinizi yormanıza gerek yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – O zaman ben şifahi yaptım efendim. Lütfen, bununla ilgili talebimi değerlendirip kararınızı bildirin, kayıtlara geçsin.

BAŞKAN – Değerlendirdim. Aslında, bunu bugün değerlendirmedik, biliyorsunuz, grup sözcülerimizle birlikte de görüşmenin usul ve esaslarına ilişkin olmak üzere biz bütçe görüşmeleri öncesinde toplandık ve bu görüşmelerde, bu süreçte daha nasıl efektiflik sağlanabilir... Hatta sizin de öneriniz, milletvekillerinin görüşme sürelerine kısıt getirilmesi.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, efendim, öyle değil, mevcut tartışmayı yeniden yapalım, önerilerim var dedim.

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz.

Bu da bir efektif önerinizdi yani bunda bir şey yok ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet, evet, tabii ki bir süre var sonuç olarak, bu süreyi daha etkin bir şekilde kullanalım dedim.

BAŞKAN – Burada herhangi bir şey yok. Bu sizin de öneriniz, biz de şunu söyledik yani siz dediniz ki: İşte mesela CHP'den sadece 3 üye konuşsun, işte bizden 2 üye.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Öyle demedim.

BAŞKAN – Ya da ben yanlış anlamışım.

Siz müsaade ederseniz...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben anlatayım o zaman siz çarpıtmayın benim taleplerimi.

BAŞKAN – Ben asla çarpıtmam yani bire bir görüşme yapmadığımız için de rahat konuşuyorum. Ama bunun böyle olamayacağını, bütün milletvekillerimizin, bütün Komisyon üyelerimizin mutlak suretle görüşlerini bütçe üzerinde, kurum bütçeleri üzerinde belirtmek isteyeceklerini, bugüne kadar uygulanan yöntemin bu olduğunu ve en makul yöntem olarak da bunun belirlendiğini, bunların hepsini konuştuk.

Sizin önerinizi de bir usul tartışmasına göre -açmadığım hâlde- doğru bulmadığım ve kabul etmediğim de anlamına geliyor. Normal, her zaman, her yıl, her bütçe görüşmesi başlangıcında yapmış olduğumuz gibi de görüşme, usul, adabı ve sürelerine ilişkin olarak da Komisyonunda bir oylama yaptık.

Her zaman sizin görüşlerinize saygı duyuyoruz, sürenizi başlatmıyorum. Gene de söylemek istedikleriniz varsa buyurun, devam edin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Var efendim.

BAŞKAN – Ne zaman ki bütçe üzerinde görüşmeye karar verirseniz bana haber verin, ben sürenizi yeniden başlatayım.

Buyurun.

III.- AÇIKLAMALAR (Devam)

2.- İstanbul Milletvekili Garo Paylan'ın, çalışmalarında yürütmenin yasamaya olan saygısızlığını bildiklerine, bakanların soruları cevaplama yönteminin tartışılması ve bakanların sorulara hemen ya da iki üç gün içinde yazılı olarak cevap vermesi gerektiğine ilişkin açıklaması

GARO PAYLAN (İstanbul) – Şöyle bir durum var Sayın Başkan: Bakın bütçe görüşmelerinde sonuç olarak yürütmenin yasamaya olan saygısızlığını hepimiz biliyoruz. Bu anlamda “Biz nasıl olsa getirdik, buradan öyle ya da böyle geçer.” diye bakıyorlar.

BAŞKAN – Bunu bir kere kendimize hakaret kabul ederiz. Biz bunu kabul etmiyoruz hiçbir şekilde.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Öyle, peki, ben böyle değerlendiriyorum efendim. Bu, yürütmenin yasamaya olan bir saygısızlığı.

BAŞKAN – Hiçbir şekilde...

Zaten 16 Nisan referandumunun temel noktalarından bir tanesi de yasama, yürütme ve yargıyla ilgili bu erklerin tam olarak ayrıştırılması, bunun belirlenmesiydi.

Şimdi alın size yeni bir tartışma, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, on gündür 130 maddelik bir torba görüşüyoruz Allah’ınızı severseniz. 130 maddenin 100’ü değişti, 25’i geri çekildi.

BAŞKAN – Yok, 133 maddeydi, 21’ini geri çektik, 14 tane yeni madde ilave ettik.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kaç tanesini değiştirdik?

BAŞKAN – 52 tanesinde önergemiz vardı.

MUSA ÇAM (İzmir) – Kendi önergelerinizle değiştirdiniz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamamı değişmiş yani.

BAŞKAN – İşte, bu da Plan ve Bütçe Komisyonunun gücünü gösteriyor, tam da bunu konuşuyorduk zaten.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bizim görüşlerimizle değil, sizin görüşlerinizle değişti.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bu, Hükümet nasıl dökülüyor onu gösteriyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama bakın, mesele şu Sayın Başkan, ben de diyorum ki: Biz tabii ki elimizden geldiğince bu yasaların kaliteli çıkması için çabalıyoruz ama siz de zorlanıyorsunuz, Hükümet de zorlanıyor, biz de zorlanıyoruz.

Burada bir de şöyle bir bakış var, bütçede...

BAŞKAN – Zorlanmadan güzel güzel yaptık, on iki iş gününde böyle bir tasarı geçiriyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben şöyle diyorum: Bakın, Batılı başkentlerde bütçe tartışmalarının nasıl olduğunu görüyorum ve imreniyorum. Komisyon üyelerini, Hükümet inanın terler içinde dinliyor ve nasıl cevap vereceğim diye inanılmaz zorlanıyor. Burada bakıyorsunuz Hükümete ne terleyen var ne de zorlanan var, dinleyen bile yok yani terlemek diye bir şey yok. Mesele şu, bakın efendim şöyle oluyor, ben şu anlamda bir öneri sundum: Hepimiz bazen birbirinin tekrarı konuşmalar yapıyoruz.

BAŞKAN – Tam da bunu söylediniz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani 15, 18, 20 üye birbirinin tekrarı konuşmalar yapıyor. Ben şunu önerdim: İlgili bakanlıklarda acaba... Çünkü bakan bire bir sorguluyor Batılı başkentlerde onu söylüyorum. Bir süre veriliyor, yirmi dakika içinde sen bakanı al karşına istediğin gibi sorunu sor, cevabını al, sorunu sor cevabını al ve bu şekilde etkin bir sorgulama süreci olabiliyor. Bunu tartışalım diye söyledim efendim. Her bakanlıkta ilgili arkadaşlar tartışsınlar.

BAŞKAN – Efendim, bu iç tüzük süreçlerinde... Bakın, bunu konuşursak ben başka şeyler de söylerim. Bütçe süreçlerinde ihtisas komisyonlarının nasıl devreye sokulduğunu, bütçe açılımlarının ihtisas komisyonlarında görüşüldüğünü, bunların hepsini konuşuruz. Bu, İç Tüzük’le ilgili bir hadise.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Görüşüldü mü efendim?

BAŞKAN – Bakın, arkadaşım yani...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Görüşülmedi.

BAŞKAN - Siz olmayan bir şey üzerine fal açıyorsunuz gene, yapmayın, her zamanki şeyi yapıyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Olsun efendim, olsun...

BAŞKAN – Ama iyi niyetleriniz olarak bunları aldık.

Buyurun, devam edin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Olsun diye diyorum.

BAŞKAN – Böyle söyleyin, eleştirmeyin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eleştiririm tabii ki.

BAŞKAN – Ama bu bir durum tespittir, bu böyle olabilir diye söyleyin. Bunu da partiler, Meclis Başkanı, komisyonlar, Başkanlık Divanı, grup başkan vekilleri değerlendirirler.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, iktidarsınız, çoğunluksunuz, bunun çağırısını yapıyoruz.

BAŞKAN – Ben Plan ve Bütçe Komisyon Başkanayım, siz karıştırdınız galiba.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, siz Meclis Başkanına gideceksiniz, “Bu Komisyon değil, diğer komisyonlar çalışsın.” diyeceksiniz Sayın Başkan, sizin işiniz bu. Bu açıdan, burada sabahlara kadar konuşuyoruz, sayın bakanlar rahat rahat geliyorlar, gidiyorlar; böyle olmaması lazım. “Size yazılı cevap veririm.” diyorlar, vermiyorlar arkadaşlar, vermiyorlar.

BAŞKAN – Bakanların başarısını ve rahat olmalarını kabul edemiyorsunuz yani illaki problem olması lazım, başarısız olmaları lazım, öyle mi? Ön kabulünüz bu mu yani?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, hayır, eleştirilmeleri lazım efendim, eleştirilecekler, milletin buradaki temsilcilerine cevap verecekler. Yetmiyorsa iki, üç gün içinde yazılı cevap verecekler Sayın Başkan. Aylar sonra... Sizin de söylediğiniz bir şeyi söylemeyeyim burada, siz beni faş ettiniz...

BAŞKAN – Yok canım yani ben de söyleyebilirim hiç mahzuru yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama o zaman ben de söyleyeyim, bir yıl önceki görüşmenin cevabını bir yıl sonra veren bakan var, hadi buyurun bakalım.

BAŞKAN – Doğrudur, vermeyenler de var ama.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir yıl önceki görüşmenin cevabını bir yıl sonra veren bakan var, hadi buyurun bakalım. Siz faş ettiniz, ben de faş edeyim.

BAŞKAN – Ama vermeyenler de var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hiç vermeyen bakan var.

BAŞKAN – Var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ne yapacağız, nasıl sağlayacağız saygıyı değerli milletvekilleri?

Bu Meclis bakanı soruyor.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, madem tümü üzerinde konuşuyoruz, bu konuda bir Hükümet üyesi olarak ki bütçenin de sahibisiniz Maliye Bakanlığı olarak, buradaki kurum bütçeleri üzerindeki görüşmelerde bu sene mutlak surette en geç bir ay içerisinde...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir ay değil efendim, görüşmeler başladı, bir hafta içinde...

BAŞKAN – En geç bir ay içerisinde, mutlak surette bu soruların yazılı olan cevaplarının mutlaka iletilmesi konusunda ilgili Bakanlar Kurulunda bu konuyu gündeme getirmenizi talep ediyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, bir ay uygun değil, biz Genel Kurula geçmeden...

BAŞKAN – Bir yıldır gelmemiş bir aya da razı olmuyorsun, hayret bir şey!

GARO PAYLAN (İstanbul) – Olmam tabii ki. Genel Kurula geçmeden cevapları almak zorundayız yani Genel Kurula geçtikten sonra ne anlamı var! Genel Kurula geçmeden o cevaplar gelmeli.

BAŞKAN – Bu da bir temenni diyelim, en geç bir ay içerisinde olsun da.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

BAŞKAN – Evet, artık süreyi başlatayım mı?

Evet, Sayın Paylan, bütçe üzerindeki görüşlerinizi alalım.

Buyurunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan...

BAŞKAN – Konuşmaktan da yorulmuyorsunuz maşallah!

GARO PAYLAN (İstanbul) - Değerli arkadaşlar, gerçekten, hepimizin yani iktidar partisinin de muhalefet partilerinin de görevi yürütmeyi denetlemek ve dengelemek arkadaşlar. Bakın, hepimiz çeşitli illerden geliyorsunuz, illerinizin talepleri var, öyle değil mi? İnanın, Batılı başkentlerdeki bütçe görüşmelerine bakın iktidar partisi milletvekilleri çıkıp eleştiriyorlar ve talepte bulunuyorlar. “Benim yerelimin bu sorunu var, bununla ilgili bunu yapmak zorundasın. Yoksa senin bütçeni geçirmem.” diyor, açıkça söyleyeyim. Böyle bir pazarlık hakkı var milletvekillerinin, gücü var. Niye bu gücümüzü göstermiyoruz? Biz geçiriyoruz bu bütçeyi sonuç olarak arkadaşlar. Hepimizin yerelde sorunları var, ülkenin sorunları var. Bu anlamda, hepimiz söyleyip yürütmeyi zorlayalım, hem yerelin taleplerini hem merkezin taleplerini devreye sokalım.

Peki, ben konuşmama geçeyim nihayet.

Değerli arkadaşlar, biliyorsunuz, bir ülkenin bütçesi o ülkenin vicdanıdır. Eğer ki adaletli bir ülkeyse o ülkede bütçe hem gelir kalemleriyle ilgili hem de harcama kalemleriyle ilgili adaletli davranır ve meclisler de hem gelir kalemlerinin hem de gider kalemlerinin vicdanlı ve adaletli olması için var arkadaşlar. Bakın, bazı yürütmeler vicdansız davranabilirler, adaletsiz davranabilirler, yanlış politikalar güdebilirler ama o ülkenin etkin bir parlamentosu varsa o vicdansız yürütmeyi dengeler ve denetler, daha vicdanlı, daha adaletli davranması için baskı kurar. Bence, bizim yapmamız gereken budur arkadaşlar ve bu bütçe, emin olun, vicdansız ve adaletsiz bir bütçedir, bir kez daha.

O anlamda, ben size az sonra kalemlerin nasıl vicdansız olduğunu ve nasıl adaletsiz olduğunu sunmaya çalışacağım.

Bakın, Sayın Bakan geldi buraya, bütçe sunum kitapçığını okudu bize. Okudu bir saat boyunca...

BAŞKAN – Sunumunu yaptı arkadaşlar. Sunum yaptılar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tamam, sunumunu yaptı, peki. Yani sundu bize.

BAŞKAN – Yani, konuşurken lütfen hakarete girmeyelim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hakaret değil efendim, okudu. Okumak hakaret midir?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Okumak erdemdir.

BAŞKAN – Kişiselleştiriyorsunuz.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, niye müdahale ediyorsunuz? Okumak hakaret mi?

BAŞKAN – Ben müdahale etmek durumundayım.

Siz buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hangi kelimem hakaret?

BAŞKAN – Hepsi, içerik olarak da.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Okumak...

BAŞKAN – Evet.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Böyle bir şey var mı ya!

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Başkanım, yapmayın ya!

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok efendim böyle bir şey. Müdahale etmeyin lütfen.

Şimdi, Sayın Bakan sundu bütçesini. Bakın, ben dikkatle dinledim, bir kez daha taradım, bir sürü şey söyledi. Genelde, hep “Yatırımlar şöyle. Şöyle büyüyor. Dünya şöyle. Sermayeye böyle destek verdik. Yatırımcıya böyle destek verdik...”

BAŞKAN – Pardon, çok özür dilerim, söz almak isteyen milletvekillerimizin hepsi sisteme girebilirlerse ben de buradan sıralamayı belirleyebileyim bu arada.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben süremi dolduruyorum sizin müdahalelerinize Sayın Başkanım, hakem gibi, onu söyleyeyim yani.

Bakın, pek çok şey söyledi ama söylemediği şeyler vardı. Mesela, bence en önemlisi, bu ülkenin gayrisafi yurt içi hasılasını sağlayan ve gerçekten, neredeyse bir kölelik düzenine varan şartlarda çalışan geniş kesimler, milyonlar. Mesela, “işçi” demedi bir kez bile, tek bir kez bile. Bakın, bu kitapçığı açın bakın, içinde tek bir “işçi” kelimesi geçmiyor. Bakın, işçi, işçi ya, emekçi. “Emek” kelimesi geçmiyor, “işçi” kelimesi geçmiyor. Hep “işveren, yatırımlar, sermaye, bankalar, şu, bu” tek bir “işçi” geçmiyor bakın. Bu ülkede kaç yatırımcı var?

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Yatırımcı olmazsa işçi olur mu?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Tabii ki önemli, yatırımcı elbette olacak. Deyin ki kaç yatırımcı var? 1 milyon. Ama arkadaşlar, bu ülkede, sonuç olarak, kayıtlı olarak 30 milyon emekçi var, kayıtsız olarak 40 milyon emekçi var.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Orada “2008’den bu yana 7 milyon istihdam yarattık.” diye bir ifade var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “İstihdam” diyor efendim. İşçi hakları... Bakın, istihdam yaratmak başka bir şey.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – İşçinin adı istihdam mı?

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok... Aynı cümleyi kuruyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet ama bakın, üç yıldır ben diyorum ki Sayın Bakana, işçilerin haklarını, iş güvenliğini... (Gürültüler)

BAŞKAN – Arkadaşlar, bakın, tam tutanak var, arkadaşlar takip edemiyor. Lütfen...

GARO PAYLAN (İstanbul) – ...gelin, bu bütçeye koyalım ya, bunun ruhunu buraya yansıtalım, emekçilerin. Ama bakın, kitap kaç sayfa sonuç olarak? 110 sayfa. Kitabın bir yerinde “emekli” geçiyor, yalnızca bir paragrafında “çiftçi” geçiyor, geri kalan hep “Yatırım, işveren” ve başka bir şey yok, yok bu kitapta. Veya olmayan başka ne var? Mesela çevre yok, doğa, ekoloji, doğanın hakları yok. Varsa yoksa madenciler, dalacak ormanlara, doğamızı berhava edecek. “Üçüncü köprü yaptık, İstanbul ormanlarını berhava ettik.” Ama doğanın haklarının korunması yok arkadaşlar. Ben, o açıdan vicdansız bir bütçe diyorum, vicdansız ve adaletsiz bir bütçe diyorum.

Bakın, şimdi, gelir kalemlerine bakalım, nasıl bir vicdansızlık var: Normalde, demokratik ülkelerde, adaletli ve vicdanlı ülkelerde, gelir kalemlerinde önce doğrudan vergiler konuşulur arkadaşlar. Doğrudan vergiler yani gelire göre alınan vergiler önde konuşulur. Önce kurumlar vergisi, ardından kademeli olarak artan oranlı yani zenginden daha fazla, çok daha fazla, yoksuldan çok daha az veya hiç vergiyle alınan gelir ve kurumlar vergisi kalemleri konuşulur. Oysa yıllardır, arkadaşlar, bizim bütçemizin çok büyük bir bölümü, gelir kalemlerinin çok büyük bir bölümü dolaylı vergilerden oluşuyor. Peki, bu dolaylı vergileri nasıl topluyoruz arkadaşlar?

Şimdi, Allah’ımızı severseniz, bir benzin istasyonunun önüne gidelim. Şimdi, yıllardır kullandığı diyelim ki 5 bin liralık bir araba var, 30 yaşında. Bir gariban gidiyor benzin istasyonuna, “Doldur depoyu.” diyor. 200 lira depo, “Buyur.” diyor. Bunun 150 lirası vergi. Gidiyor Maliye Bakanı, hop 150 lira vergiyi o garibandan alıyor. Bekleyin o benzin istasyonunda, 3 milyon liralık bir araba geliyor. Diyelim ki ünlü bir ailenin arabası. “Doldur depoyu.” diyor. Kaç para? 200 lira. Ondan kaç para alıyor Maliye Bakanı? Yine 150 lira. O arkadaşın gelirinin belki yüzde 10’u o zenginin, o milyarlarca doları olan zengin devede tüyü. Bir deveden bir tüy koparıyor Maliye Bakanı, diğerinin kolunu kesiyor. İşte, vicdansızlık burada bir yerde arkadaşlar. Bir paket sigara alıyorsunuz. Maliye Bakanı diyor ki “Yüzde 82’si vergi.” Bir gariban bir paket sigara alıyor, 10 liranın 8 lirasını vergiye alıyor, onun bir aylık gelirinin yüzde 20’sine tekabül ediyor, belki 30’una tekabül ediyor; bir zengin, diyelim ki ünlü bir aile gidiyor, bir paket sigara alıyor, onun için devede tüy.

MUSTAFA SAVAŞ (Aydın) – Nasıl ayırım yapacağız orada?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Değerli arkadaşlar, bir buzdolabı alıyor mesela bir gariban. Onun gelirinin yüzde 30’u, yüzde 40’ı ÖTV, KDV oluyor. Bir zengin de buzdolabı alıyor, aynı vergiyi alıyor Sayın Bakan ve övünüyor, “Ben bu kadar vergi topluyorum.” diyor. Ne oluyor sonucu arkadaşlar? Bakın, AKP dönemlerinde, bu uygulamalar sonucunda, yalnızca servetin yüzde 58’i nüfusun yüzde 1’ine geçti. Bu, 2002 diyor ya Sayın Bakan hep, “2002 şöyleydi...” O yıl yüzde 38’di. Bakın, yüzde 1, servetin yüzde 38’ine sahipti 2002’de, bugün yüzde 58’ine sahip ve artıyor, her yıl 1 puan, 2 puan artıyor. Misketler bir elde toplanıyor. Yoksula düşen ne? Yetmiyor tabii ki bu kadar vergi sırtına bindiği için, borçlanmak. Yoksul borçlanıyor ve bir kısır döngüye giriyor, faiz kısır döngüsüne giriyor. Faiz borçlandıkça daha çok borçlanıyor. Daha çok borçlanma kredi kartı ve diğer borç... Çünkü borçlanma pompalanıyor garibana. Zengin rantla zenginleştiriliyor, garibana borç pompalanıyor.

Değerli arkadaşlar, bu açıdan vicdansız gelir kalemlerine sahip bir vergileme sisteminiz var; ÖTV ve KDV ana kalemlerini oluşturuyor. Üçüncü kalemimiz gelir vergisinin yüzde 80’ine yakınını yine işçi ödüyor ve geri kalan yalnızca yüzde 20’sini belli bir oranda işveren ödüyor arkadaşlar ve yalnızca

üzde 35’le sınırlı. Yani bakın, dünyada pek çok zengin “Artık benden vergi alın.” diyor. Amerika’da zenginler bile demeye başladı. “Arkadaş, benden vergi alın. Bu adaletsizlik, bütün servetin bir yerde toplanması.” diyor. Ama Sayın Maliye Bakanı maalesef oralı değil.

Değerli arkadaşlar, peki, parayı toplarken böyle vicdansız ve adaletsiz Bakan, vergi, bütçe kalemlerini harcarken nasıl harcıyor?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – “Vicdansız ve adaletsiz Bakan...”

BAŞKAN – Sayın Bakanım, söyleyin, siz de “Vicdansız değilim.” dersiniz, olur biter. Ne yapayayım yani?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet efendim, ben vicdansız olduğumu söyleyeceğim, siz de “vicdansız değilim...”

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Olmayan bir şeyi varmış gibi söyleyen bir kişiye...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Peki, vicdanlı mı topluyorsunuz? Yalan mı söylüyorsunuz efendim? Bir tanesine deyin ki yanlış. Sigaradan aynı parayı topluyorsun, buzdolabından aynı parayı topluyorsun, benzinden aynı parayı topluyorsun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Paylan, bu konudaki yaklaşımınızı daha düzgün ve daha bu mekâna ve bu zemine uygun cümlelerle ifade edebilirsiniz. Şimdi, vicdan tartışması açarsanız başka vicdan meselelerini ben de ortaya koyarım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Koyun efendim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yanlış olur. Yani şunu diyebilirsiniz: “Ya, dolaylı vergiler yüksek. Vergi dağılımında adalet...” Tamam bunlar ama “Maliye Bakanı vicdan”, “Maliye Bakanı adalet” kelimeleri ne demek?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben Hükûmete konuşuyorum efendim, siz şahsınıza alınmayın, Hükûmetinize konuşuyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sizin gündelik hayatta çok vicdanlı bir insan olduğunuzu biliyoruz Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Bekaroğlu, siz niye karışıyorsunuz Allah’ınızı severseniz? Bir defa da bir dur Allah’ını seversen. Ne zaman Sayın Paylan’la konuşsam arkadan, arka savunma oyuncusu gibi direkt sahipleniyorsun yani hangi partidensin bir karar ver yani.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Size “Gündelik hayatta vicdanlı bir insan olduğunuzu biliyoruz.” dedik, niye rahatsız oldunuz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ama olmaz ya, olmaz ya! Ya, Sayın Paylan’la ben konuşuyorum. Siz niye kendinizi... Savunma oyuncusu musunuz?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye rahatsız mı oldun bundan? Ne ilgisi var?

BAŞKAN – Sayın Bakan, arkadaşlar... Beni müdahale etmek zorunda bırakmayın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Günlük hayatta vicdanlı bir insansın. Değil misin?

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, süremi lütfen... Sataşmaları şey yapmayacak mısınız?

BAŞKAN – Sayın Paylan, bakın, vicdansız olan benim süre konusunda. Onun için siz devam edin lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan teşekkür ederim.

Ya, Sayın Bakan, sakın şahsınıza alınmayın, ben Hükümetinizi eleştiriyorum sonuçta, getirdiğiniz bütçeyi eleştiriyorum.

Peki, harcarken nasıl harcıyor Hükümetiniz? Arkadaşlar, biz iki yıldır diyoruz ki... Bakın, 2015 bütçe konuşmama baktım, o günlerde daha yeni barış süreci manipüle edilmişti ve bugün görüyoruz ki darbe dinamiğini hazırlamak isteyen alçaklar diyeceğim, barış sürecini dinamitlediler ve Hükümet buna uyanamadı.

BAŞKAN – Hendek siyasetini başlattılar diyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – O bütçe konuşmamda bir darbe dinamiğinin devrede olduğunu söyledim, buradaki pek çok arkadaş da biliyor. Defalarca “Darbe geliyor arkadaşlar çünkü Türkiye siyasi tarihini bilen Türkiye topluluğunu birbirine düşürür ve belli hazır kıtalar bundan nemalanırlar.” dedim arkadaşlar ve nihayet, maalesef diyorum... Keşke haklı çıkmasaydım, haklı çıktım. Allah’tan başarısız oldular. Ama sorun şu ki darbeden ders çıkarılmadı. Darbeden ders çıkarılmış olsa yalnızca güvenlikçi politikalara hapsolunmazdı. Yani toplumsal meselelerin yalnızca güvenlikçi politikalarla çözülemeyeceğini dünyada onlarca örnek gösterir ama Hükümetimiz ısrarla, bir darbe yediğimiz hâlde, onların hataları yüzünden bir darbe girişimi yediğimiz hâlde aynı politikalarında ısrar ediyorlar. O gün birlikte yürüdükleri Fetullahçı yapılanmayı bırakıp başka devlet içi, kadim, o derin yapılarla iş birliği yapıyorlar. Yani yalnızca güvenlikçi bakan, “Ben asarım, keserim, hapsederim.” diyen dinamiklerle iş birliği yapıyorlar ve maalesef, demokratik siyaset alanını berhava ediyorlar. Mesela partimize yönelik olan operasyonlar.

Yani arkadaşlar, düşünebiliyor musunuz, 6 milyon insanın iradesiyiz burada, 6 milyon insan. Siz de 20 küsur milyon insanın iradesisiniz, Cumhuriyet Halk Partisi öyle, Milliyetçi Hareket Partisi öyle. Partimize dönük, eline çekici almış Hükümet, her gelenin başına vuracağı diye bakıyor. Biz sonuç olarak, biliyorsunuz, sivil insanlarız, herhangi bir savunma şeyimiz yok, sokaklarda yürüyoruz. Bize karşı tabii ki bu politikaları güdebiliyor. 6 bin siyasetçimizi tutuklayabildi, eş genel başkanımızı, milletvekillerimizi tutuklayabildi; hepiniz sessiz kaldınız. Herkes dokunulmazlıklar kaldırılırken el kaldırdı. Dedik ki: “Bakın, bugün bize, yarın size.” Ne oldu? Nihayetinde vardığımız, darbe dinamiği devam ediyor. Ya, bugün, Allah’ımızı severseniz, beni Melih Gökçek’i savunmak durumunda bıraktınız. Hayatta en çok, sonuç olarak, mücadele ettiğimiz zihniyeti savunmak zorunda bıraktınız bizi Sayın Bakan.

BAŞKAN – Melih Bey’in savunmaya ihtiyacı yok ki. Siz bunu nereden çıkarıyorsunuz?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Niye? Çünkü sonuç olarak öyle ya da böyle, seçilmiş bir kişilik.

BAŞKAN – Siz önce kendinizi savunun.

Buyurun.

FARUK ÇATUROĞLU (Zonguldak) – Maliye politikalarıyla ne ilişkisi var?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edelim lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Çok ilişkisi var efendim, darbe dinamiğiyle çok ilişkisi var.

Yani mesele şu: Ülkenin içine düştüğü noktada yalnızca güvenlikçi politikalara hapsolmak neyi getirdi? Harcama politikasında, Sayın Bakan, yalnızca...

KASIM BOSTAN (Balıkesir) – Açmazsanız çukurları savunmaya para gitmez.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakan, Jandarma Komutanlığının ve İçişleri Bakanlığının ve silah sanayisinin, Sivil Savunma Fonu'nun harcamalarını inanılmaz oranlarda artırdı arkadaşlar. Yani bir süre önce gelen vergi artışlarının neredeyse tamamı hatta daha fazlası savunma politikalarına, güvenlikçi politikalara, savaş politikalarına gidiyor. Yani 80 milyondan topladığınız bütün vergiyi, ciddi bir rakamını bunlara harcıyorsunuz.

Oysa bakan, barışın bir maliyeti yok, barışta herkes kazanır. Ama savaşın maliyetini özellikle yoksullar çekerler ve bu anlamda, bu adaletsiz bütçede, bu yoksullardan topladığı vergiyi, dolaylı vergiyi gidip güvenlikçi politikalara harcıyor. Başka neye harcıyor? Tabii ki insanları tutuklayınca ne lazım? Hapishane lazım. İnanılmaz bir şekilde, bakan kalemlere, hapishane yatırımlarının rakamı 2'ye katlanmış durumda. “Daha fazla hapishane yapacağım.” diyor okul yapacağına. Başka neye harcıyor? Güven kaybolunca arkadaşlar, ülkenin risk primi artar. Bu olunca ne olur? Borç verenler daha yüksek maliyetlerle borç vermeye başlarlar, faizler yükselir. Faizler yükseldikçe hazinenin borç ihtiyacı artar ve borçlanmak için daha fazla bu anlamda yüksek faizlere razı olur. Bu arada, güven kaybolunca iktidar ne yaptı? Muslukları açtı. Yıllardır tek övündüğü şeydi bütçe disiplini. Bütçe disiplininin bozdu. Bütçe disiplini bozunca ne olur? Yine faizler yükselir. Faizler yükseldi. Enflasyon yükselir. Döviz kuru yükselir ve bir kısır döngüdür arkadaşlar bu. Enflasyon, faiz, döviz kuru; bu bir kısır döngüdür. Şu anda ülke bu kısır döngüye girmek üzere. Yılın başında belli tedbirler alındı, sisteme bir kortizon verildi. Evet, ciddi anlamda bir kriz riskiyle karşı karşıyaydık. Bunun karşısında Ekonomik Koordinasyon Kurulu karar aldı. Ne yapacağız? Bütçe dengesini gevşeteceğiz, harcamaları artıracamız. Ve bunun sonuçları var tabii ki arkadaşlar. Eğer ki siz adaletli harcamalar yönünde yürümezseniz, yapısal reformları yapmazsanız, ülkenin risk primini düşürmezseniz faiz lobisi devreye girer. Hani hep “faiz lobisi, faiz lobisi” diyorsunuz ya, en büyük faiz lobisi bu bütçede arkadaşlar. Çünkü niye? On yıllık faizler yüzde 13'e geldi. Bu yılki faiz rakamı bütçede çok daha yüksek rakamlara tekabül etti ve artarak gidecek.

Diğer bir kalem hazine garantileri. Bakan, biz dedik ki bu şehir hastaneleri, bu köprüler; yapması güzel. Ya, bedavaya kim iş yapmaz? Hükümet dedi ki: “Gel yap.” Ne yapacağım? “Yirmi yıl sana kira garantisi.” Hangi rakamdan? “Yaptığın yatırımın 5 misli, 10 misli sana kira garantisi.” dedi. Bunu kim yapmaz ya, hangi sermaye yapmaz? Bir de hazine garantisi var üstüne. Bakan, bu yılki kalemlerde 6,2 milyar TL hazine garantisi ödenecek ve her yıl artacak bu rakam, her yıl bu rakam artacak. Çok ciddi bir bütçe kalemi hâline gelmiş durumda ve artarak gidecek.

Sayın Bakan, bu konuyu eğer ki planlamazsanız bu kriz üretir, bunu bilin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Söylediğine inanıyor musun?

BAŞKAN – Bu 5-10 katı... Maşallah.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bu kriz üretim efendim.

Sayın Bakan, Allah'ınızı severseniz, 10 milyon lira için ne kadar çabaladığımızı ben çok iyi biliyorum. 6,2 milyar TL'den bahsediyoruz ya. Sizin Maliye Bakanı olarak 10 milyon lira için ne çabalar gösterdiğinizi ben çok iyi biliyorum. Takdir de ediyorum o anlamda ama 6,2 milyar ve artarak gidecek.

BAŞKAN – Sadece satır arası: Bu, 5-10 katları nereden buldunuz? Ben de hakikaten bu hesabı merak ettim.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, ben süremi göremiyorum yalnız.

BAŞKAN – Şöyle: Sistemde bozukluk var, ben buradan görüyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kaç dakikam var efendim? Ona göre ayarlayayım.

BAŞKAN – Şu an itibarıyla iki dakika on yedi saniyeniz var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama müdahaleler var efendim, onları dikkate alacaksınız herhâlde.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, diğer bir konu: Yine, merkezîyetçi bir bütçe yani merkezîyetçi ve merkezden ferman salan bir bütçe. Geçen hafta torbada gördük, Zonguldak’ın kaderiyle ilgili ferman yazan bir Plan ve Bütçe Komisyonu var. Buradan da yine merkezîyetçi bir bütçe ve yerelin taleplerini yok sayan bir bütçeyle karşı karşıyayız.

Diğer bir konu: Tekçi bir bütçe arkadaşlar. Tek kimlik, tek inanç, tek mezhep bütçesi bir kez daha karşımızda. Buna iki örnek veririm. Çok örnek verebilirim de sürem yeterli değil. Mesela Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesine baktığımızda, tek inanç, tek mezhep hatta tek mezhep üzerine hizmet sunan bir devlet kurumumuz var. Oysa az da olsak... Gerçi pek çok başka mezheplerde daha çok olan, bizden çok daha fazla olan inançlar var. Tek bir inanca hizmet sunan adaletsiz bir Diyanet İşleri Başkanlığımız var.

Diğer bir konu: Mesela Millî Eğitim Bakanlığının bütçesine baktığımızda tek dile dönük bir bütçe var. Oysa biliyoruz artık, dünya bu konuda on yıllar önce değişti, çok dilli olmanın bir tehlike değil, bir zenginlik olduğu paradigmasında dönen bir dünya varken Türkiye hâlâ tek dilde ısrar ediyor. Ana dili temelli çok dilli eğitim konusunda herhangi bir yatırım yapmıyor ve çocukları büyük travmalarla baş başa bırakmaya devam ediyor. Bu anlamda en büyük vicdansızlık burada belki de. Ana dili temelli çok dilli eğitimi yapmayan, bunda ısrar eden bir bütçemiz var hâlâ Sayın Bakan.

Diğer bir konu: Erkek bir bütçemiz var. Sayın Bakan, sizi üç yıldır uyarıyorum, Allah’mızı severseniz... Ya, dedim ki... Bakın, ne güzel, sunarken ön sırada bir kadın arkadaşımızı görmüştük. Şimdi gene o bir arka sırada olmuş. Yine bürokratlarınızın yüzde 90’ı erkek.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Niye ayrımcı bakıyorsun?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bürokratlarınızın gene yüzde 90’ı erkek Sayın Bakanım. Bu yanlış. Bakanlar Kurulunda zaten 2 kadın bakan arkadaşımız var. Bu anlamda erkekler tabii ki erkek bütçe yapacaklar, kadını yok sayacaklar. Bu anlamda, kadın politikalarına bütçe ayırmayan, bu bakışı yok sayan, kadınların taleplerini yok sayan bir bütçeyle karşı karşıyayız. Görüntüde de belli zaten Sayın Bakan.

BAŞKAN – Ek süre veriyorum Sayın Paylan, lütfen toparlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakan, tarım destekleri konusu: Tarım dediniz ancak orada, biliyorsunuz, yasal olarak bile gayrisafî yurt içi hasılanın yüzde 1’i olarak ayırmanız gerekiyor, bu yasal zorunluluk, burada eksiksiniz. Yani binde 5’i, binde 6’sı düzeyinde durmuş durumdasınız. Bunu yaptığımız sürece, emin olun, kır boşalır... Kır boşalmaya devam ediyor. Kırdaki yalnızca emekliler, yaşlılar var maalesef. Nereye gitsek kırdaki gençleri göremiyoruz çünkü tarımdan geleceğini bulamayacağını düşünüyor ve şehir politikaları pompalanıyor. Ne oluyor? İstanbul 17 milyona, 20 milyona doğru gidiyor çünkü “İstanbul’da rant var.” diyor, çünkü İstanbul’da siz “Rant vergisi getireceğiz.” dediniz ama... Üç yıl önce Mehmet Şimşek dedi, ondan sonra Sayın Tayyip Erdoğan maalesef bunu durdurdu ve rant politikaları yüzünden “Tarlanı sat, gel İstanbul’da bir arazi al, bir yılda ikiye katlıyor.” efsaneleri sürdüğü sürece ve tarımda insanlar geleceğini bulamayacağını düşündüğü sürece, “Kaliteli okullar -tırnak içinde söylüyorum- büyükşehirlerde arkadaş, git çocuğunun istikbalini orada bul.” dediği sürece kır boşalmaya devam eder ve siz Sırbistan’dan et almaya, Bulgaristan’dan saman almaya maalesef devam edersiniz. Bu rant

ekonomisine ne zaman dur diyeceğiz Sayın Bakan? Ve rantı vergilendirmek yönünde henüz hiçbir adım atmadınız. Rant öyle şişti ki 1 trilyon dolara yakın rant yarattınız iktidarınız döneminde ve bunu 1 lira dahi vergilendirmediniz Sayın Bakan.

Son olarak makro politikalarla ilgili bir şeyler söyleyip bitireyim. Sayın Bakan, ciddi kaygılarım var. Bu yıl ekonomiye kortizonu verdiniz, hormonu bastınız. Hormonu tarlaya verseniz kıraçta bile belli bir ürün alırsınız ama hormon veya kortizon, biliyorsunuz, sürekli verilemez. Sürekli verirseniz kanser yapar, bünyeyi bozar. Kısa vadede kendinizi iyi hissedersiniz. Ekonomide kısa vadede kendini iyi hissetmek de işte, yüzde 5 büyüdük, bu çeyrekte yüzde 9 -9 küsur veya 10 olabilir baz etkisinden dolayı- büyüyeceğiz, son çeyrekte de yüzde 2-3 gibi büyüyeceğiz, yılı da yüzde 5 küsurla tamamlayacağız, böyle gözüküyor. Ama bunu nasıl yaptınız, ne pahasına yaptınız? Kortizonu bastınız bünyeye. Ne oldu? Faizi yükselttiniz. Ne oldu? Yabancı sermaye geldi, sıcak para ama hiç yatırım yok. Bakın, doğrudan yatırımlar önceden planlanmış yatırımlar; yeni açıklanan yatırım neredeyse hiç yok bu yıl. Önceki yıllarda yapılan yatırımlar açıklanıyor ama yeni açıklanan doğrudan yatırım neredeyse sıfıra yakın ve o anlamda bu kortizon tedavisi, Sayın Bakan, ilelebet sürdürülemez. Eğer ki bu yıl bu kortizon tedavisi sırasında yapısal reformlar yapılabilsen, iş barışımızı sağlayabilseydik, ülke algısını, Türkiye algısını olumluya çevirebilseydik o zaman -sıcak para geçici olarak gelir tabii ki, bünyeyi de iyi eder ama- sıcak paranın yerini doğrudan yatırımlar almaya başlardı, hem içerideki insanlar güvenerek yatırımlarını artırırdı hem de dış yatırımlar gelirdi. Ama bütün bunların olmadığını görüyoruz ve gelecek yılla ilgili, Sayın Bakan, çok ciddi kaygılarım var. Çünkü Kredi Garanti Fonu'nu şişirdiniz, bankalara garanti bir para sundunuz ama bu daha fazla artırılmayacak durumda. Yan etkileri var tabii ki Kredi Garanti Fonu'nun da, mevduat faizlerini yüzde 15'e çıkardı. Bir kez daha pompalamaya kalksanız mevduat faizleri 20'ye doğru yükselir. Bu, enflasyonu tetikler; bu, maalesef, açıklarımızı tetikler, faiz ödeneklerini tetikler.

Bu anlamda, Sayın Bakan, sürdürülemez bir durumdayız. Bu anlamda, ivedi olarak sizin talep etmeniz gereken şeyleri söylüyorum: Bakın, daha fazla vergi almanız için, bütçe dengelerini sağlamanız için, ivedi olarak Türkiye'yi güvenli, güvenilir, demokratik bir ülke algısına çevirmemiz lazım. Bunun dışındaki her senaryo emin olun kriz üretir ve o kriz de zaten sizi götürür ama ülkeyi de götürür. Yalnızca sizi götürse derdim olmayacak ama milyonlarca insanı işsiz, ekmeksiz bırakır. O anlamda, yalnızca sıcak parayla yürünemeyeceğini biliyorsunuz. Yapmanız gereken demokrasi talep etmek, barış talep etmek, gazetecilerin özgürlüğünü talep etmek, tutuklanan akademisyenlerin özgürlüğünü talep etmek. Sivil toplum örgütleri temsilcileri tutuklanıyor Sayın Bakan. Bakın, dört ay önce efsaneler yarattınız, "Büyükada'da darbe planlanıyor." diye manşetler atıldı. Ya, geçen hafta arkadaşlarımız adli kontrol şartsız bırakıldı pespaye bir iddianameyle ve dört aydır ülkemiz sivil toplum temsilcilerini tutuklayan bir ülke algısıyla karşı karşıya. Siz 10 milyonlarca dolar harcıyorsunuz Batı'da Türkiye algısını düzeltelim diye. İnanın, 10 milyar dolar harcasanız, Sayın Bakan, Türkiye algısını sivil toplum örgütleri temsilcilerini tutuklayarak, Amnesty'nin, Af Örgütünün temsilcilerini tutuklayarak düzeltemezsiniz. Onu bıraktınız, aynı gün Osman Kavala'yı tutukladınız. Osman Kavala, hayatı boyunca bu ülke daha güzel, daha yaşanılır bir ülke olsun diye uğraşan bir arkadaşımız. Bakın, görürsünüz, onu yarın tutuklamaya kalkın, o da iki üç ay sonra serbest kalacak ama üç ay daha bu ülke Kuzey Kore standartlarında değerlendirilecek. Öncelikle Türkiye algısını el birliğiyle düzeltmemiz gerekiyor.

BAŞKAN – Sayın Paylan, lütfen toparlar mısınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bitiriyorum efendim.

Sayın Bakan, orta vadeli program hedeflerini ilk geldiğimde açıklamıştınız 2015 bütçesini açıklarken. O zaman, işte, diyordunuz ki: “Dolar kuru 2015’te 2,50; 2016’da 2,70; 2017’de 2,80...” Sayın Bakan bu orta vadeli program hedefleri üç ayda çöker dedim, vallahi üç gün dayanmadı. O bütçeyi konuştuğumuzdan hemen sonra dolar 3,5-4'lere doğru yükseldi. Sayın Bakan, bakın, şimdi de 2017 hedefi 3,58; 2018 hedefi 3,73 -şu anda 3,78-3,80 falan- 2019 hedefi 3,92. Enflasyon hedeflerine bakıyoruz, gelecek yıl yüzde 8. Sayın Bakan, eğer ki bu döngüyü kıramazsak... Yani şu anda bahsettiğim bütçe açığı, enflasyon, faiz, döviz kuru döngüsünü kırmamızın tek yolu demokrasiye dönmemiz. Bunun dışında her senaryoda, emin olun, üç vakte kadar bu orta vadeli program çöker, üç gün veya üç ay içinde bu orta vadeli program çöker. O açıdan size, Hükümetinize naçizane tavsiyem: İvedilikle demokratik bir programa dönün. Siz daha adil bir şekilde gelirleri elde edersiniz ve daha vicdanlı bir şekilde harcarsınız.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Ayhan, buyurun lütfen.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Sayın Başkan, Komisyonun değerli üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar; heyetinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, klasik olarak her sene görüştüğümüz bir ortamda bütçe görüşmelerinin başlaması ve devamından öte bir şeyler söylemek lazım. Biraz önce Sayın Bakan söyledi çok uzun yıllar hem bürokraside hem görevde burada bulunduğunu. Otuz yedi senedir ben de bulunuyorum, uzman yardımcısı olarak geldim, müsteşar olarak geldim, milletvekili olarak da bu ikinci dönemim bu Komisyonunda. Ama sonradan söyleyeceğimi baştan söylemek istiyorum bir muhalefet partisi milletvekili olarak.

Sayın Bakan, mali disiplinden ödün vermek kolaydır ancak bunu telafi etmek çok zordur. Bunu bu ülke defalarca yaşadı. Bunu bürokrat olarak hepimiz yaşadık, siyasetçi olarak da yaşadık, gördük. Dolayısıyla bu işte hassas olmak lazım. Buradan nereye geleceğim? Bütçe gerekçesini, yıllık programını yakından takip ederim. Sabah herkesten önce ben buradan aldırım, bir gün önce basıldı ama.

Şimdi, bütçe çağrısı ve yatırım genelgesine baktığımız zaman bütçede bir samimiyet ilkesi var. Şimdi ne zaman bunu yaptık? 5 Ekimde mi yayınladık bunları? Bütün bu kadar dokümanı, Allah rızası için, 5 Ekimden bu tarafa mı hazırladık? 17 Ekimde siz bunu verdiniz Sayın Bakan. Yani aradaki 12 günlük sürede olmadı bu. Dolayısıyla “samimiyet ilkesi” dediğim... Ben kamu maliyesinde bütçe dersi aldığımda, Allah rahmet eylesin, Nezih Hoca Hanım vardı, profesör; onun söylediği gibi bütçede samimiyet lazımdır. Hakikaten samimiyet lazım.

Orta vadeli programda hakikaten sıkıntı var. Ben gensoru da verdim orta vadeli programlarla ilgili, araştırma önergesi de verdim geçmişte. Süreyi kısaltmanıza rağmen yine de orada çok büyük bir tutarsızlık var. Zaman zaman içinde hakikaten ülke şartlarından kaynaklanan -yönetimin sıkıntısından, acizyetinden demeyelim, hani biraz daha şey olsun ama- bu problem ne yapıyor? Çok kısa sürede orta vadeli programın neleri değişiyor? Hedefleri değişiyor, öngörülleri değişiyor. O zaman dışarıda, Türkiye’ye yatırım yapacakların, içeride yatırım yapacakların, ekonomik aktörlerin Türkiye’ye bakışında da birtakım sıkıntılar meydana geliyor. Dolayısıyla buna bakmak lazım.

Esasen, bu getirdiğiniz bütçede, bu samimiyet ilkesine baktığımız zaman -ben bütçe gerekçesine önem veririm dedim- bütçe gerekçesinde, daha üçüncü sayfada çok samimi bir ifade kullanmışsınız. İlk cümle: “Kamu maliyesinin performansının değerlendirilmesinde kullanılan iki göstergeden biri bütçe dengesinin gayrisafı yurt içi hasılaya, diğerinin ise faiz dışı dengenin gayrisafı yurt içi hasılaya oranı”

Bu doğru. Altına da bir grafik koymuşsunuz. Bütün arkadaşlar görüyor. Ya Allah rızası için bir de 2017'sini koyalım o grafiğin yanına, 2016'da kesmişiz. Şimdi samimiyet ilkesi dediğim o, iş orada bozulmaya başlıyor. Neden? İşte, ben konuşmamın başında size net bir şekilde söyledim yani gidişatı net bir şekilde görmemiz açısından. Mali disiplinden ödün vermek kolay ancak telafi etmek zordur. Mali disiplinden ödün verdiğinizizi zaten oraya onu ilave etseniz gözükecek. Burada da samimi olmak lazım. Sizin samimiyetinizde de inanıyorum, belki bir sonraki sayfada, bir sonraki şeyde bütün bunları ifade etmeniz mümkün. Ama şunu söyleyelim: Bu bütçenin mali disiplinden ödün vermek tarafına baktığımız zaman, telafi yoluna gittiğinizin ilk şeyi daha geçen hafta bizim burada görüştüğümüz şu bugün basılıp önümüze gelen torba kanun. Bu torba kanunda da siz Maliye Bakanı olarak bütün bakanlıklardan topladınız, hatta koordine ettiniz, bizlere de danıştınız, bizlerle de görüştünüz, ilgili kurumlardan bazılarını burada çektirdiniz, bazılarını çektiremediniz. Bakanların ısrarı oluyor; bu da gayet doğal, kendi alanlarında ne yapacaklar? İstediklerini yerine getirmeye çalışacaklar. Genel maliye politikasına da ters olsa ne yapacaklar? Bunu yapmaya çalışacaklar. Bu da bu ödünün ilk şeyi, temizlemeye çalışmanın ilk şeyi. Bunun arkası gelir, bunu siz de biliyorsunuz. Yani 130 maddelik, 140 maddelik tasarılar, burada 40 madde gelip 240 madde çıkması biliyorum ben. Dolayısıyla bu konuyu fazla uzatmak istemiyorum.

Bir de aynı dilden konuşmamız lazım Sayın Bakanım. Şimdi, şu 2017 yılı programı. Siz, 2002'den alıyorsunuz. Ben o dönemin bürokratyıydım, daha sonra da politikacı olduk, şimdi o dönemin iktidarında olan partide bulunuyorum. Baktığımız zaman 2002'yle her şeyi mukayese ediyorsunuz, gelin bir de 2010'la mukayese edin. 2010'dan bu tarafa baktığımız zaman, millî gelirden kişi başına 10 bin doların üstüne çıkabildiniz yani 10.500 dolar civarında seyrediyor. Tamam, bunu yaptık ama geliyoruz bu sene 2018 yılı programına, yine benzer bir olay yani iki kere millî gelir hesaplama yöntemini değiştirmenize rağmen burada insanların mukayese bazını kaybettiği çok net ve açık bir şekilde gözüküyor. Şimdi, baktığımız zaman, burada, yeni basılında 10.500, hem de neye rağmen? Millî gelir hesaplama yöntemini değiştirmenize rağmen. Burada da bahsettiğiniz 3-4 milyon Suriyelide bakın yüzde 25 artırıyoruz, yüzde 30 artırıyoruz, söylerken dilimize kolay geliyor, 1 milyon insan arada. O zaman kişi başına gelirin bir hayli de aşağı düşeceği malumunuz. Yani bunları da samimi olarak ne yapmak lazım? Söylemek lazım. Siz ne diyorsunuz? "Bütün dünyaya en çok yardım eden ülkeyiz." Doğruysa bunları da söylemek lazım. Yani samimi olup bu baza gelmek lazım.

Şimdi, burada on beş yıllık iktidarın arkasından ekonomide hızla artan ne var? İkiz açık var. Eskiden kamu maliyesinde -siz inanıyorsunuz, biz inanıyoruz veya inanmıyoruz, kısmen katıldığım-kamu finansman dengesi Türkiye'nin dışarıda da içeride de dış dengeye nazaran biraz daha güvenilir olduğu kanaatim net bir şekilde ifade ediliyordu. Şimdi, ikiz açık başladı, burada bir sıkıntı var. Bunu ne yapmamız gerektiği çok önemli. Şimdi, bunun tabii bir de mütemmim cüzü devam ediyor, cari açık var, dış ticaret açığı zaten büyüyor. Enflasyon ve işsizlikte çare olamadınız. 2002'yle mukayese etmenize gerek yok, geriye doğru bir on sene kendiniz gidin. Dış ticaret açığı ihracat artışının çok üstünde. Ben üzülüyorum, özellikle ekonomiden sorumlu Bakan -tanıdığımız da olmasına rağmen-2023 hedeflerini söylüyor: "500 milyar dolar ihracat olacak." Öyle değil mi? "160 milyar dolardan daha fazla kapasitesi yok ihracatta bu ülkenin." diye kendisi söylüyor. Şimdi, sizin de kendi aranızda, Hükûmette bir senkronizasyonun olması lazım, aksi takdirde kimse inanmıyor. Şimdi, son gelişen olaylarda herkes, her bakan farklı bir şey söylüyor.

Şimdi, kamu borçlanması artıyor, mali disiplin bozuluyor. Bir “mali kural” lafı geldi. Sayın Babacan bize burada bu kadar yüklendi, çalıştırdı yazın ama ne oldu? İki bakan dirsek gösterdi -bir Sanayi Bakanı, bir Ulaştırma Bakanı; biri şimdiki bakan, biri yok siyasette- vazgeçti. Şimdi, burada problem ortaya çıkıyor. Kurlar ve faiz oranları üzerinde yabancı piyasalardaki gelişmelere odaklandı millet. Tasarruf problemi ortada.

Ya, Sayın Bakanım, bir izahının olması lazım. Bir gecede yüzde 10 millî gelir tasarrufu artan bir ülke olur mu? Bir şeyin olması lazım, bunun iyi izah edilmesi lazım. Burada bizi İstatistik Enstitüsü tatmin etmedi. Çok açık ve net söylüyorum, başka AKP’li arkadaşlar olabilir, diğer siyasi partiden arkadaşlar olabilir ama burada bir sıkıntı var.

Bir diğer olay: Ekonomik büyüme performansı TL olarak tamam. Öyle değil mi? Ekonominin büyüme performansı tamam TL olarak ama bunun kimyası bozuk. Hatta dolar bazında baktığınız zaman, millî gelir ilk çeyrekte de negatif, ikinci çeyrekte de negatif, yıl sonunda da muhtemelen negatif olacak. Şimdi, hesap yöntemini değiştirseniz de yurt içi hasıla dolar bazında küçülmeye devam ediyor. Şimdi, geçmiş yıllarda enflasyonu düşürerek, mali disiplini koruyarak büyüme performansını gerçekleştirebilen Türkiye maalesef bu vasıflarını yitirmiş durumda bize göre. Özel sektör yatırım yapmıyor, tereddüt içinde. Bunu net bir şekilde de söylüyorum, bunu sizin arkadaşlarınızla da, sizin yereldeki arkadaşlarınızla da konuşurum. Bu koşullar altında önümüzdeki yıllarda bütçe açığı önceki yıllara kıyasla artsa da diğer emsal ülkelerle kıyas kabul edilebilir ve yönetilebilir seviyelerde kalması lazım. Mali disiplinin dışına çıkılması Türkiye ekonomisini daha kırılgan hâle getiriyor. OVP’de sıkı para politikasının devam edeceği, buna mukabil maliye politikasının bir miktar gevşetilmesi hedefleniyor. Bunu net bir şekilde Sayın Cumhurbaşkanının danışmanları da kamuoyu önünde tartıştı. Hatta dün birine takıldım, ben senin tarafı destekliyorum dedim, böyle bir şey oldu yani senkronizasyondan kastettiğim de o. Şimdi, yüksek büyüme hedefliyorsunuz, mali disiplinden çok fazla uzaklaşmaması, bütçe açığının millî gelire oranının yüzde 2 seviyelerinde korunması, dönem sonunda yüzde 1,6’ya düşmesini hedefliyorsunuz.

Şimdi, bu 16’ncı bütçeniz. 2008 krizini saymazsak bütçenin hazırlandığı makroekonomik ve jeopolitik şartların bundan önceki bütçelerle kıyaslanmayacak kadar ciddi olduğunu ifade etmek istiyorum. Ekonomide dengeler sarsılıyor, üretim-gelir dengeleri, bütçede kaynak, harcama dengesi, dış ticarete ithalat-ihracat dengesi bozuluyor, hem de hızla. Bu durum neticede ekonominin 2001 yılında yani 57’nci Hükümet döneminde gerçekleşen yapısal reformlarla sağlanan mali disiplin çıkmazını yok etme noktasına getiriyor.

Kamu maliyesi alarm veriyor, zaten siz bunun farkındasınız. Bütçe dengesi hızla bozulma sürecine giriyor. Nakit açıkları ve borçlanma hızlı bir şekilde yükseliyor. 2002 yılında getirilen, kamu borçlanmasına sınır getiren kurallar 2009 yılından bu yana ikinci kez değişmeye başladı, torba yasayla delinmek zorunda kalındı. Şimdi, torba yasalarla çıkartılan vergi aflarının, verilen hesapsız ve verimsiz teşviklerin, önceliği dikkate alınmadan yapılan büyük kamu yatırımlarının, kamunun hesapsız israfa varan harcamalarının -ki siz görüyorsunuz bunları- ağır faturasıyla karşı karşıya kalındığı görülmektedir. 2017 yılında faiz dışı açık verilecek, merkezî yönetim açığı yurt içi hasılanın yüzde 2’sine ulaşacak. Esasen, program tanımlı faiz dışı denge 2016 yılından itibaren açığa dönüştü. Kamu kesimi borçlanma gereği 2016 yılında yurt içi hasılanın yüzde 1’i seviyesinden 2017 yılında 2,5 kat artarak yüzde 2,4 seviyesine yükseliyor. Hazine nakit dengesi eylül itibarıyla toplam 40,4 milyar TL açık veriyor. Hazine, ilk dokuz ayda nakit açığının çok üzerinde borçlandı. Eylül ayı itibarıyla hazinenin toplam nakit açığı 40,4 milyar olmuş, buna karşın dokuz ayda yaptığı net borçlanma miktarı 67,4 milyar TL yanılmıyorsa yani Hazinesin ihtiyacından daha fazla. Bu borçlanmanın gerekçesi de gerçekten çok

net bir şekilde açıklanmıyor, yıl sonu beklenen bütçe açığı olduğu düşünülebilir. Önümüzdeki üç ayda bu kadar açığın niçin ortaya çıkması bekleniyor? Hazine bu kadar hazırlık için koşullar uygunken fazladan borçlanmaya mı gidiyor ya da görülmeyen harcamalar mı bekleniyor? Ekonomi yönetiminin bilip bizim bilmediğimiz konular mı var? İç piyasaları da tedirgin eden konulardan bir tanesi bu.

Şimdi, 2017 bütçe performansını bir kısaca değerlendirmek gerekirse: Performans bütçe kanununda var ama uygulamada maalesef olduğu kanaatinde değilim. Esasen orta vadeli program şaşınca bütçe hedefleri ile gerçekleşme tahminleri arasında ciddi farklar oluşuyor. 2017 yılında 645 milyar Türk lirası bütçe geliri hedefliyorsunuz, 675 milyar TL oluyor. Yani bütçe gelirleri tahminlerin ötesinde büyüyor. Bunda iki faktör var: Birincisi, büyümenin beklenenden hızlı olması; ikincisi de, en önemli, uygulamaya konulan 6736 ve 7020 sayılı yapılandırma kanunları kapsamında tahsil edilen vergi gelirlerinin etkisi.

Şimdi, bütün bunlara bakarken, 2017 yılı faiz hariç giderlerini 588 milyar TL öngördünüz, gerçekleşme tahmini 616 milyar TL. Aynı şekilde 47 milyar açık öngörüyorsunuz, bu, 2017 yılı 62 milyar TL ve yurt içi hasılanın yüzde 2'si olarak düşünüyorsunuz, dolayısıyla 11 milyar TL faiz dışı fazla öngörülmüşken, aksine 2017 yılı sonuna kadar 4,2 milyar TL faiz dışı açık ortaya çıkması bekleniyor.

Bilindiği gibi, yılın ilk yarısında alınan mali tedbirler büyümeyi destekledi. Ayrıca, Kredi Garanti Fonu kaynaklarının ve işletmelerinin finansmanına erişim imkânlarının kolaylaştırılması büyümede önemli rol oynadı.

Şimdi, bu tedbirlerin bütçeye etkisinin 10,8 milyar TL olduğunu açıklamalardan görüyoruz. Teşviklerin 7 milyar TL'si vergi gelirlerindeki azalış. 2018 yılında ekonomik teşviklerin bütçeye maliyetinin de 8,3 milyar TL olduğunu söylüyorsunuz.

Şimdi, bütçe büyüklüklerine baktığımız zaman da, 762,8 milyar TL bütçe gideri, 696,8 milyar TL de bütçe geliri görüyoruz. Yani 66 milyara yakın bir açık. Açığın 2017 yılına göre artışı yaklaşık yüzde 7. Buna mukabil, 2018 bütçesinde 5,8 milyar TL faiz dışı fazla öngörüsü var. Bir yandan bütçede faiz dışı fazla hedefliyorsunuz; diğer taraftan, hazine borçlanma limitinin artırılmasını esasen çelişkili bir durum olarak ifade etmek mümkün. Hükümetin, bütçe tahminlerine güvenmediğini düşünüyoruz. Vergi gelirlerinde yüzde 15 artış hedefleniyor. 600 milyar TL olan hedeflenen vergi gelirlerinin 122,7 milyar TL'si gelir vergisi, 65'i kurumlar vergisi, kalan yüzde 69'luk bölümü de dolaylı vergilerden oluşuyor. Bütün bunlara bakmak mümkün. Vergi sisteminin gelirinin neredeyse tamamını tüketime ayıran kesimin üzerinde yoğunlaştığını söyleyebiliriz. Burada ben sizin zaman zaman, KDV olsun, diğer gelir ve kurumlar vergisi üzerinde reform çalışmalarınız olsun ifade ettiğinizi biliyorum. Ama demek ki şey o kadar yoğun geldi ki, bunların üzerine Türkiye Büyük Millet Meclisine belki bir kısmını getirdiniz ama görüşme imkânının olmadığını, yani ekonomik zamanlamanın buna imkân vermediğini düşünüyorum. Yükselen enflasyon ve vergiler bu kesimin kullanılabilir gelirini düşürüyor, harcamalarını azaltıyor, azalan harcamalar millî gelir ve vergi tahsilatını olumsuz etkiliyor. Dolayısıyla ekonomik bir sarmal içerisine giriliyor. Burada sizin Hükümet olarak sıklıkla başvurduğunuz af ve yapılandırma düzenlemelerinin eklendiğini de... Hakikaten vergi adaleti, vergi tahsilatı ve üzülerek ifade ediyorum, vergi ahlakı bozuluyor. Vergi sisteminin bir an önce adil bir reforma ihtiyacı var. Ancak Hükümetin vergide reform yerine vergi oranlarını artırma yaklaşımını benimsediğini görüyoruz.

Şimdi, işin harcama kısmına geldiğinde, burada hepsini söylüyoruz, yatırımlarda çok büyük bir gelişme yok. Zaten büyümeye de yatırımlara da baktığımız zaman geçmişte özellikle özel sektör yatırımlarında sıkıntı olduğunu görüyoruz. Fakat bir şeyi ifade etmek istiyorum Sayın Bakanım: Biz ne kadar sosyal güvenliğe giden şeyi... Aşağıda yoğun tenkidimizden dolayı bu bütçe transferlerini açıkta aşağıya aldınız. Yani planlama böyle göstermeye başladı ama buradaki gidişat tekrar sıkıntılı. Biz özellikle bu kanun geçerken, sosyal güvenlikle ilgili, ben o zaman da Komisyon üyesi idim, bu

hızlı bozulma gerçekten beni üzüyor, sizi de sıkıntıya sokuyor haddizatında. Böyle bir reforma girdiniz, bunun altından kalkmanız hemen hemen mümkün olmuyor. Baktığımızda, 149 milyardan 169,7 milyar TL'ye ne yapıyor? Yükseliyor bir sene içinde, 2017'den 2018'e sizin söylediğiniz.

Şimdi, bütün bunlara bakmak mümkün. Belki zamanlama açısından, bilemiyorum ama, bu SGK açığına önem vermemiz lazım. Yerel idareler ve altyapı yatırımlarına kaynak aktarmaya devam edildiğini görüyorum. Yatırım ödenekleri yüzde 10, yerel idarelere aktarılan kaynaklar da yüzde 16 artış görülüyor. Ama mahalli idarelerin dışında diğerlerinin artışlarında kamu kurumlarını sınıflandırsanız pek müspet bir gelişme yok.

KİT dengesine baktığımız zaman orada da problem gözüküyor. 2018 yılında biz ciddi bir bozulmanın oluşacağını düşünüyoruz. 2016 yılında 8,4 milyar TL, 2017'de 2,8 milyar TL fazla veren KİT finansman dengesi 2018'de 5,3 açık verecek.

Şimdi, ekonomide yeniden KİT finansman açıklarının yaşandığı bir döneme doğru gitmeyi biz Milliyetçi Hareket Partisi olarak arzu etmiyoruz. Böyle bir havanın olabileceğini de sıkıntıyla görüyoruz.

Şimdi, yatırımlara geldiğimizde, özel sektör sabit sermaye yatırımları, geçmiş döneme baktığımızda millî gelir açısından sıkıntılıydı. Bu özel sektör yatırımlarında yüzde 6,8, özel sektör sabit sermaye yatırımlarında yüzde 6 gibi yüksek oranda bir artış görülüyor. Torba yasayla kurumlar vergisi oranını bütün sektörler için -demek ki ihtiyaç- 20'den 22'yi çıkardınız.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) - Bu ortamda özel sektör harcamaları...

BAŞKAN – Bir dakikanızı rica edeyim lütfen Sayın Ayhan.

Buyurun, ek süre veriyorum, tamamlayın lütfen.

EMİN HALUK AYHAN (Denizli) – Teşekkür ediyorum.

Şimdi, kamu yatırımlarının yüzde 5,8 büyümesi öngörülüyor. Kamu sabit sermaye yatırımlarının yüzde 2,7 oranında büyümesi öngörülüyor.

Tabii, merkezî yönetim sabit sermaye yatırımları yüzde 8,5 azalıyor. Buna mukabil, biraz önce söyledim, sosyal güvenlik kurumlarının yatırımları iller alımında yüzde 110, İller Bankası ve KİT yatırımlarında yüzde 40, mahalli idare sabit sermaye yatırımlarında da yüzde 11 gibi bir artış var.

Bütün bunlara baktığımız zaman, konunun bir açıdan daha samimiyet ilkesi açısından, tekrar gözden geçirilmesinde yarar olduğu kanaatindeyim. Vakit daralıyor, onun için denetim bölümüne pek girmeyeceğim, daha sonraki konuşmalarında girerim.

Sonuç olarak şunu söyleyebiliriz belki: 2018 yılı, bütçe harcama gelir dengesinin gözden çıkarıldığı, yüksek bir bütçe açığının hedeflendiği bir bütçe olarak düşünüyoruz. Özellikle 2018 yılında bütçe tahminlerinin tutturulmakta zorlanacağı, bütçe açığı ve finansman ihtiyacının öngörülenden yüksek gerçekleşeceği Hükümet tarafından da görülmüş. Onun için biraz önce gösterdiğim torba kanun bu şekilde geliyor. Bu çerçevede, kurumlar vergisi başta olmak üzere bazı vergilerde artışa gidilmiş, 2002 yılında mali disiplinin korunması için kabul edilen 4749 sayılı Kanun'la kamu borçlanmasına sınır getiren mali disiplin AKP hükümetleri tarafından bir kez daha delinmiştir. Hazinesin borçlanma limitleri 2009 yılından bu yana ilk kez 37 milyar TL artırılmak zorunda kalmıştır. Bütçe dengesinin bozulmasında AKP hükümetlerinin hatalı politika uygulamalarının payının ihmal edilemeyecek düzeyde olduğunu söyleriz, çünkü onlar uyguluyor. Bozulan bütçe dengesinin karşısında getirilen tedbirlerin de eksik olduğunu düşünüyoruz. Daha fazla borçlanma ve mali disiplinden uzaklaşma,

daha fazla vergi, daha yüksek enflasyon, daha yüksek faiz, daha düşük yatırım ve istihdam olarak geri dönüyor. Hükümetin kamu maliyesinde açılan gediği geçici ve yüksek düzeyli vergi artışları ve borçlanma limitlerinin artırılması yerine harcama ve vergi reformuyla kalıcı bir biçimde zamana yayarak iyileştirmek gibi daha yerinde ve sürdürülebilir bir yaklaşımın belirlenmesi gerekirdi. Ekonomide yaşanan sıkıntıların çözümüne yönelik güçlü bir irade sergilemek kaçınılmazdır. Ancak bunun geçici, tutarsız ve çelişkili torba düzenlemeleriyle değil, bütünlük arz eden bir strateji çerçevesinde, gerçekçi bir gündem ve yol haritası oluşturularak uygulamaya konulması gerektiğini düşünüyoruz. Denetime ilişkin değerlendirmeleri daha sonraki konuşmalarımızda yapacağım.

Teşekkür ederim, saygılar sunarım Komisyona Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Gerçi arkadaşlar, alınan karar gereği, öncelikle Komisyon üyelerimize söz vereceğiz. Fakat Milliyetçi Hareket Partisi Genel Başkan Yardımcımız Sayın Mehmet Günal'ın -eskiden Komisyon üyemizdi- çok kısa bir söz talebi oldu -Başkanlık Divanına geçeceklermiş- ona söz verip devam edeceğim.

Buyurun.

MEHMET GÜNAL (Antalya) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri, değerli basın mensupları, kıymetli bürokrat arkadaşlarım; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben uzun uzun bütçe konuşması yapmayacağım, bundan sonraki bazı bakanlıklarda gelip görüşlerimi paylaşacağım ama bugün, Sayın Başkanın da belirttiği gibi belki tekrar dönemem diye sizleri bir selamlayıp bütçenin hayırlı olmasını temenni etmek için söz aldım.

Gerçekten de arkadaşlarımız birtakım değerlendirmeler yapacaklar, başladılar, yaptılar. Az önce değerli milletvekillerinin katkılarını dinledim. İşin teknik boyutuna şimdilik girmeyeyim, bütçenin hayırlı olmasını diliyorum ama yeni bir anlayışla yeni bir süreç Cumhurbaşkanlığı hükümet sistemiyle beraber başladı. Burada temennim, önümüzdeki uyum yasalarıyla ilgili süreçte, İç Tüzük'te -küçük pakette olmadı ama- daha önce konuştuğumuz kesin hesaplarla ilgili Komisyon çalışmasını, bütçenin etkinliği açısından -Sayın Ayhan da “Denetimi sonraya bırakalım.” dedi ama- bunlarla ilgili faaliyetlerin de daha rahat yapılabilmesi açısından, bu çalışmalarda Komisyon Başkanımızın da Sayın Bakanın da inisiyatif olarak daha sonrasında daha etkin bir çalışma ortamı sağlanmasına katkıda bulunmasını temenni ediyorum.

Tabii, bunun ötesinde de içinde bulunduğumuz süreçte biraz daha Türkiye'nin karşı karşıya kaldığı tehditleri de dikkate alarak yeni bir anlayışla bu klasik yaklaşımlardan uzaklaşarak bütçeyle ilgili de, bütçe disipliniyle ilgili de, yatırım teşvikleriyle ilgili de, sosyal desteklerle ilgili de yeni bir şeyler yapmaya gerek olduğunu düşünüyorum çünkü klasik olarak baktığımız zaman bir büyüme, istihdam sıkıntısı içerisindeyiz, kalitesinde bir düşüş olduğunu görüyoruz. Yatırımların kalitesinde de, harcamanın kalitesinde de miktardan ziyade bazı konularda bozulma olduğunu görüyoruz. Onun için diyoruz ki, yeni bir sanayi stratejisi, yeni bir üretim hamlesi yapalım. Bunu yaparken de “Sanayi 4.0, Endüstri 4.0” diye yapay zekânın konuşulduğu, yeni makineleşmelerin konuşulduğu bir ortamdayız. Onun için bence biraz daha çalışmalarımızı, bütçemizi, harcamalarımızı, politikalarımızı öncelikli alan olarak belirlenen -ki geçmiş dönemlerde konuştuk, 25 tane dönüşüm alanı belirlemişti Kalkınma Bakanlığımız- bunların arasından daha seçici bir şekilde davranırsak günü kurtarmak yerine daha iyi olur, ülkemiz için daha hayırlı olur diye düşünüyorum.

Bu kapsamda, bütçenin hayırlı olmasını temenni ediyorum. Tabii ki eleştirilerimiz, katkılarımız olacak; kurumlar arasında bütçelerle ilgili önerilerimiz de olacak ama şimdilik, emeği geçenlere teşekkür ediyoruz. İnşallah, eksikleri de Komisyon içerisinde tartışılarak tamamlanır diyorum.

Hayırlı uğurlu olsun diyor, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Günal.

Sayın Karabıyık, buyurun lütfen.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkürler.

Sayın Bakan, değerli milletvekilleri; öncelikle, sesim çok kısık, özür diliyorum. Mikrofonla herhâlde anlaşılacaktır.

BAŞKAN – Sözüünüz de kısa olabilecek mi?

LALE KARABIYIK (Bursa) – Yani, sesimin gittiği yere kadar artık herhâlde.

BAŞKAN – Geçmiş olsun.

Buyurun.

LALE KARABIYIK (Bursa) – Teşekkür ederim.

Şimdi, tabii, maalesef Türkiye iç ve dış borçlanmaya, sıcak paraya bağımlı yanlış bir büyüme modeli izliyor. Tüketim ağırlıklı olduğu için de literatürde hani biz buna “İstihdamsız büyüme stratejisi” deriz ya, aynen böyle bir model söz konusu. Orta vadeli programa bakıyorsunuz bir taraftan; iddiasız, riskleri görmezden geliyor ve 2018 bütçesi de aslında bu doğrultuda günü kurtarma anlayışıyla hazırlanmış.

Şimdi, iktidarın en çok övündüğü bütçe disiplini vardı. Peki, bütçe disiplinine ne oldu? Saptı. Önemli bir bütçe açığı var. İç ve dış borçlar toplamı millî gelirin yüzde 52’sine kadar ulaştı. Fırsat eşitsizliği -TÜİK verilerini ne kadar yöntem değiştirirlerse değiştirsinler- oldukça artmış durumda; çok belirgin, bariz olarak görülüyor.

Şimdi, sayın milletvekilleri, Türkiye’nin geleceği ipotek altına alınmaya devam ediliyor. Bunu torba yasada da gördük, diğer buradaki maddeler geçerken ve rakamları ifade ederken izledik. Halka vergi yığarak sorun çözülüyor maalesef yani borçla peynir gemisi de yürümüyor, yürüse de sizden ala ala yürüyor yani artık Türkiye ekonomisinden fazlasını alıyor.

Şimdi, Sayın Bakan, faiz zaten böyle düşmez. Hazinesin bu kadar borçlanma ihtiyacı varken düşmesi mümkün olamayacak zaten. Sorun Merkez Bankasında da değil, bunu da hepimiz biliyoruz. Bu kadar borçlanma ihtiyacı olduğu için tabii ki aslında en önemli sorun hazine ve bu borçlanma ihtiyacına götüren sebeplerde, bu zeminde. Bu nedenle, vatandaşın kandırılmaması gerekiyor yani “Faizler düşsün, faizler çok yüksek.” diye söylemler yapanlar hazinesin borçlanma ihtiyacından da vatandaşa bence bahsetmeliler, tek taraflı düşünmemeliler çünkü vatandaş neden borçlanma faizi düşmüyor bunu bilmek zorunda, bunu bilmeye de hakkı var.

Şimdiye kadar 16 kez bütçe yapılmış, hep “Faizsiz düzen kurmaya çalışıyoruz.” denilmiş ama 2018 bütçesinde faiz lobisine yine maalesef 71,7 milyar ödenecek ve çok üzücü bir rakam bu tabii ki.

Şimdi, biliyoruz ki, bütçe, iktidarın harcama öncelik ve tercihlerini en somut hâliyle yansıtan ekonomik ve siyasal bir metin, bu doğru. İncelediğimde, 2018 bütçesinde en etkin neyi görüyorum diye düşündüm; mesela, yüksek maliyetli borçlanmaları görüyorum, zamları görüyorum, ki bu zamların bir kısmı açık zamlar, bir kısmı da dolaylı ve gizli zamlar, o kadar aleni zamlar değil.

Cumhurbaşkanlığı bütçesine bakıyorum, yüzde 30'un üstünde artış var. Geçen gün -yanılmıyorsam 3 Ekim tarihi- bir basın açıklaması yapılmış -tabii, bunu Cumhurbaşkanlığı bütçesinde ayrıntılarıyla inceleyeceğiz- aynen şöyle diyor: "Cumhurbaşkanımızın, görevi devraldığından bu yana, devlet ile milleti kucaklaştırma, Türkiye'yi dünyaya söz sahibi ve güçlü ülke yapma ideali çerçevesinde tüm gücüyle çalışmaları sürmektedir. Nitekim, yurt içi ve yurt dışı programlarında önceki dönemlerle kıyaslanmayacak ölçüde bir artış yaşanması da bunun göstergesidir."

Şimdi, baktığımızda, dış politikada çok büyük sorunlar görüyoruz, iyileşme görmüyoruz ama diğer taraftan şöyle devam ediyor, diyor ki: "Türkiye Cumhuriyeti devletinin en yüksek temsil makamı, dolayısıyla ülkemizin vitrini olan Cumhurbaşkanlığı nezdindeki faaliyetlerin 'İtibarda tasarruf olmaz.' anlayışıyla ülkemizin vakarına yaraşır şekilde yürütülme mecburiyeti vardır." Şimdi, böyle devam ediyor yani bir nedeni varmış bu kadar yüksek artışın, itibarda tasarruf olmazmış, bunu anlıyorum.

Peki, devam ediyorum; ülkedeki okulların nitelik ve nicelik farkları henüz daha ortadan kalkmamışken ve hızla artmaya da devam ederken maalesef Millî Eğitim Bakanlığının bütçesinde yüzde 8'lik bir artış var ve bu aslında yeterli değil yani niye yeterli değil? Bunlar zaten ücretler ve birtakım diğer harcamalar yani önemli olan burada eğitim yatırımları ama eğitim yatırımlarına olan yatırım miktarı geçen yıl yüzde 3,54'müş, şu anda 2,7'ye gerilemiş yani bu hiç hoş bir rakam değil.

Başka neyi görüyorum? Kamu özel ortaklığı çerçevesinde yapılan otoyol, şehir hastanesi, köprü gibi bunların garanti ödemesini görüyorum bütçede. Taahhüt miktarı 6,2 milyar lira. Tabii, kur artarsa bunu düşünmek bile çok büyük riski ifade ediyor.

Sağlık bütçesine bakıyorum, en önemli pay ilaç tekellerine yapılan astronomik ödemeleri gösteriyor ve özel sağlık hizmetlerine yapılan ödemeleri gösteriyor yani hizmet satın almaları bunlar aslında. Sağlık harcamalarının hâlen önemli bir kısmı vatandaşın maalesef cebinden çıkıyor. Sosyal Güvenlik Kurumunun prim alacağı var diye görünüyor, rakamlar da 100 milyarın üstünde gibi ama 2018 bütçesinde sosyal güvenlik sistemine en az 80 küsur milyar aktarılması öngörülüyor.

Sayın vekiller, sesim rahatsız ediyor mu bilmiyorum ama kusura bakmayın, tekrar ifade edeyim.

Elimde bir liste var, elimdeki liste -isterseniz çoğaltabilirim de- 1993 ile 2016 yılları arasındaki SSK'nın açıklarını gösteriyor. Hani hep diyorsunuz ya "Cumhuriyet Halk Partisinin Genel Başkanının zamanında SSK batmıştı." diye, işte, bu rakamlar çok rahat gösteriyor ne zaman battığını. Bakın, SSK'nın açığının millî gelire oranı, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidara geldiği dönemlerdeki oranı -o kadar çok artmış ki bu oran- yani bu ifadeyi, şu rakamları görenler, elimdeki bu listeyi görenler bu açıklamayı nasıl yapacak, ben gerçekten merak ediyorum. Orada bir iyileşme var. Nerede iyileşme var? 2011'de iyileşme var. O, peki nereden geliyor? O şuradan geliyor: 6111 sayılı Kanun kapsamında yapılandırılması sağlanan ilave 7,7 milyar liralık gelirden geliyor. Sonraki yıllarda da her yıl yaklaşık 2,5 milyar liralık yapılandırma var, alacak yapılandırması. Buna rağmen bu açıklar gerçekten büyümeye devam ediyor, isterseniz oranlı isterseniz rakamlı.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Alabilir miyim?

LALE KARABIYIK (Bursa) – Tabii, ben konuşmamın sonrasında size göndereceğim. Geçen yıl da ben bunu Meclisteki konuşmam sırasında kullanmıştım ve kullanmaya da devam edeceğiz çünkü burada haksız bir suçlama ve kendi eksikliğinizi, açığınızı görmediğiniz bir rakam tablosu var.

Şimdi, özetle, 2018 bütçesi vatandaşın ve emekçinin üzerine oluşmuş bir bütçe. Bütçenin önemli bir bölümü dolaylı vergilerden oluşuyor yani tüketiciden alınıyor. Vergi gelirlerinin içerisinde dâhilde ve ithalde alınan KDV, özel tüketim vergisi, gelir vergisi yer alıyor. 2018'i 2017'yle kıyasladığımızda yüzde 15 vergi oranı artışı var, yüzde 15 daha fazla vergi var.

Türkiye’de on beş yıldır büyüme rakamları açıklandı, hiçbirisinde yarısı kadar bile istihdam yaratılmadı. Şimdi, bireysel kredilerle borç batağında yüzenler var, yoksulluk, işsizlik, yaşam mücadelesi verenler var. Ve iktidara geldiğinizde hane halkının bankalara borcu millî gelirin sadece yüzde 1,8’iydi, şimdi yüzde 15’i. Millî gelirin yüzde 15’i kadar hane halkının bankalara borcu var. Şimdi bunu nasıl okuyabilirim ki başka türlü, bunu nasıl okuyabilirsiniz? Çünkü rakam ortada, oranı ortada ve on beş yılda 175 kat artan tüketici kredisi borcu var, bu da çok net. İnanın, yasal takibe düşenlerin önemli bir miktarı da emekçiler ve düşünün ki nasıl sosyal bozulmalara sebebiyet veriyor bu durumlar. Her gün artan işsizlikle, yoksullukla borç batağına saplanmış vatandaş birtakım sosyal bozulmalara da aynen zemin hazırlıyor tabii ki.

Bu bütçe işçi ve emekçilerin ekonomik ve sosyal ihtiyaçlarını gözetmiyor, bu bütçe eğitim yatırımlarında ihtiyaca cevap veremiyor, bu bütçe sosyal devlet ilkesine göre sağlık harcamaları için vatandaşın cebinden para çıkmamasını sağlayamıyor, bu bütçe taşerona kadro getirmiyor, bu bütçe asgari ücreti hâlâ yaşam standartlarının altında bırakıyor maalesef; bu bütçe işçi ve emekçiye borç ödeme kolaylığı getirmek şöyle dursun, daha fazla borçlanmasını gerektirecek bir zemin hazırlıyor; bu bütçe tam anlamıyla açıkları nasıl kapatırız bütçesi; torba yasayla beraber düşündüğümüzde de bu bütçe, tam anlamıyla, açıkları nasıl kapatırız bütçesi.

Peki, Sayın Başkan, bugün bu kadar konuşmuş olayım, sesim daha fazla çıkmayacak herhâlde.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Karabıyık, teşekkür ediyorum.

Sayın Çam buyurun lütfen.

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonumuzun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, değerli kamu kurum ve kuruluşlarımızın görevlileri, saygıdeğer basın mensupları, 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı ile 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı’nın ülkemize barış, kardeşlik, zenginlik, mutluluk, huzur getirmesi dilekleriyle hepimizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Cumhuriyetimizin kurucusu büyük Atatürk ve arkadaşlarının kurduğu cumhuriyetimizin dün 94’üncü yaşına girdik. Emperyalistlere karşı kazanılmış olan Kurtuluş Savaşı sonrası kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin, Atatürk ilkelerinden, demokrasiden, laiklikten, hukukun üstünlüğünden, insan haklarından, sosyal devlet anlayışından uzaklaşmadığımız sürece sonsuza kadar yaşayacağına inanıyoruz. 1,5 milyarlık İslam dünyasında 57 Müslüman ülkenin içerisinde parmakla gösterilen tek ülkeyiz. Zaman zaman “Biz bir yeni devlet kuruyoruz; doksan yıllık cumhuriyet, altı yüz yıllık Osmanlı’da bir reklam arasıdır.” deyip rejim değişikliği hevesleri içinde olanları görüyoruz ve duyuyoruz ama herkes bilmelidir ki cumhuriyete hepimizin sahip çıkmasının ve cumhuriyetin sonsuza kadar devam etmesinin nimetlerini hepimiz yaşıyoruz ve görüyoruz ve buna sahip çıkmanın da bizim asli görevlerimizden biri olduğunu söylemek isterim.

Değerli arkadaşlar, 2016 yılı merkezi yönetim kesin hesabını ve 2018 yılı bütçesini görüşüyoruz; on beş yıllık AKP iktidarı, Hükümeti dönemi ve 16’ncı bütçesini görüşüyoruz.

AKP iktidarının, yurt dışından gelen sıcak paraya mahkûm, yolsuzluk ve rant odaklı, üç beş yandaş sermaye grubunu koruyup kollayan, kamunun kaynaklarını hesap vermeden, plansız, programsız ve ihalesiz harcama politikalarında artık yolun sonuna geldiğini söylemek isterim.

Türkiye gibi Türkiye ekonomisi de yönetilememektedir ne yazık ki, yönetimsiz kalmıştır bence. TÜİK’in yöntem değişiklikleriyle, tartışmalı revizyonlarla kâğıt üzerinde büyümüş gibi göstermeye çalıştığı Türkiye ekonomisi, gerçekten yıllardır yerinde saymaktadır. Hükümet ekonomideki bu

durağanlığı sosyal güvenlik sistemini, kamu maliyesini tehdit etmeye başlayan, istismara çok açık, sonuçları tartışmalı, geçici teşvikler yerine, kalıcı ve sürdürülebilir büyümeye geçerek aşmaya yarayacak tek bir adım atmamaktadır. Ortada bir hasta var ve Hükümet bu hastaya gerçek bir ilaç vermek yerine yeniden yapılandırma, vergi ve sosyal güvenlik afları hapları vererek kendini iyileştirmesini beklemektedir.

Şişirilmiş rakamlarla bile kişi başına gelir yıllardır 10 bin doların üzerine çıkamamaktadır. Eğer TÜİK'in geçen yılki tartışmalı yöntem değişikliği olmasaydı, kişi başına düşen gelir 10 bin doların çok altında olacaktı. Hükümet üyeleri, halka gerçekler yerine çift haneli büyüme rüyalarını anlatırken, yüksek işsizliğin ve yoksulluğun toplumumuzda yol açmakta olduğu tahribatı gizleyebileceklerini sanmaktadırlar. İstatistiklerle anlatılmaya çalışılan büyüme masallarına rağmen, işsizlik oranı her geçen yıl artmaktadır. Resmî işsizlik oranları bile son üç yıldır tek haneli oranlara düşmemektedir. Önümüzdeki yıllarda da düşme umudu ne yazık ki bulunmamaktadır. Ekonominin büyüdüğü ileri sürülen bütün yıllarda işsizlik oranı artmaktadır.

Kamu kaynakları hesapsız, denetimsiz bir şekilde heba edilirken, resmî olarak 3 milyon 500 bini bulan, iş aramayan işsizlerle birlikte gerçekten 7 milyona yaklaşan işsizden ancak 400 binine İşsizlik Fonu'ndan para ödenebilmektedir. Bu politikalar gelir dağılımını yeniden bozulma sürecine sokmuştur; en yoksul yüzde 5'lik kesimin gelirden aldığı pay yüzde 1'i bile bulmazken, en zengin yüzde 5'lik kesim gelir pastasının yüzde 21,4'ünü almaktadır. Diğer kesimlerin payı azalırken, en zengin yüzde 5'lik kesimin payı artmaktadır.

TÜİK vatandaşlara “Geliriniz ihtiyacınızı karşılayabiliyor mu?” diye soruyor. Vatandaşların sadece yüzde 20'si bu soruya “Evet.” yanıtını veriyor; yüzde 40,4'ü “Çok zor.”, yüzde 39'u da “Orta düzeyde karşılıyor.” yanıtını vermektedir. Çok düşük ve gerçeklerden uzak yoksulluk sınırı rakamlarını TÜİK, Türkiye'deki yoksul sayısını 16 milyon 328 bin olarak hesaplıyor. Yani halkın yüzde 21,2'si yoksulluk sınırı içerisinde yaşamaktadır, halkın yüzde 32,9'u ise maddi yoksunluk içerisinde bulunmaktadır.

Sosyal Güvenlik Kurumunun rakamları; 18 yaşın üzerinde 7 milyon 740 bin kişinin 53 lira olan genel sağlık sigortası primi, aylık 592 lira gelirleri olmadığı için devlet tarafından ödenmektedir. Üstelik bu durumdakilerin sayısı her geçen yıl artmaktadır. Temmuz ayları itibarıyla baktığımızda, genel sağlık sigortası primi devlet tarafından ödenenlerin son bir yılda 1 milyon 225 bin 565 kişi arttığı görülmektedir. Sosyal güvenlik destek primi devlet tarafından ödenenlerin oranı Ağrı, Muş, Şırnak gibi illerimizde bu illerin toplam nüfusunun yüzde 40'ından fazladır. 18 yaş üzeri nüfus içerisindeki payının ise yüzde 50'yi geçtiğini tahmin ediyoruz. Iğdır, Van, Şanlıurfa, Mardin, Hakkâri, Diyarbakır, Bitlis gibi illerimizde her 3 kişiden 1'inin aylık 592 lira aile geliri olmadığı için sosyal güvenlik destek primini devlet ödemektedir. Elbette ödeme gücü olmayanın primini devlet karşılayacaktır, karşılamalıdır. Yanlış anlaşılmasın, buna da itirazımız yoktur ancak, itirazımız, bu kadar insanın sağlık dışındaki ihtiyaçlarını dahi karşılayabilecekleri gelirlerinin olmamasıdır. Bütün bunlara rağmen ülkede bir pembe tablunun çizilmiş olmasıdır. Ne yazık ki Türkiye'yi yönetenler bu sorunu dert etmemektedir. Ankara, İstanbul gibi büyük şehirlere rant uğruna diktikleri kulelere bakarak Türkiye ekonomisinin büyüdüğünü zannetmektedirler.

AKP hükümetleri Anayasa'yı ve yasaları hiçe sayarak geleceğimizi tehlikeye atmadan çekinmiyor. Türkiye, mali disiplin açısından tam bir kaosa doğru sürükleniyor. AKP Hükümeti milletin bütçe hakkını hiçe sayıyor, Anayasa'yı ve yasaları açıkça çiğniyor. Hepimizin çok iyi bildiği gibi, bütçe hakkı, yasama organının halk adına yürütme organına kamu gelirlerini toplama ve harcama konusunda yetki vermesi ve sonuçlarını denetlemesidir. Verilen yetkinin sınırları içinde kullanılması, sınırın aşılmasının zorunluk hâline geldiği durumlarda da Türkiye Büyük Millet Meclisinden ek bütçe

istenmesi bütçe hakkının temelini oluşturur. Ne yazık ki milletin bütçe hakkı Anayasa Mahkemesinin verdiği iptal kararlarına rağmen Maliye Bakanına devredilmektedir. Bütçe kanunu Türkiye Büyük Millet Meclisinden geçtikten sonra bütçe ödenekleri Maliye Bakanı tarafından yedek ödenek kalemi kullanılarak yeniden dağıtılmakta ve ödenek üstü harcama yapılmasına imkân verilmektedir. Bazı kuruluşların ödenekleri kesilerek yedek ödeneye, buradan da başka bakanlıkların ya da kuruluşların bütçelerine aktarılmaktadır. Sayıştay 2016 yılında genel bütçe kapsamındaki 47 kuruluşun bütçesine eklenen ve düşülen ödeneklerin toplamını 176,6 milyar lira olarak hesaplamıştır. Bu tutar aynı kuruluşların 582,8 milyar lira olan bütçe ödeneklerinin yüzde 28’idir değerli arkadaşlar. Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanunu, yedek ödenegi başlangıç ödeneklerinin yüzde 2’siyle sınırlandırmıştır. Oysa, yedek ödenek, Maliye Bakanının yaptığı aktarmalarla 2016 yılında bütçe ödeneklerinin yüzde 6,1 ‘ine ulaşmıştır. Başlangıçta 2,1 milyar lira olan yedek ödenek, Maliye Bakanlığı tarafından yapılan aktarımlar sonucunda on yedi kat artırılarak 35,5 milyar liraya yükselmiştir. Aynı durum önceki yıllar bütçelerinde de yaşanmıştır. Ek bütçe kanunlarıyla yapılması gereken bütçeler arası aktarmalar Maliye Bakanınca yapılmaktadır. Anayasa’nın 163ü’ncü maddesinde “Merkezî yönetim bütçesiyle verilen ödenek, harcanabilecek miktarın sınırını gösterir. Harcanabilecek miktar sınırının Bakanlar Kurulu kararıyla aşılabileceğine dair bütçelere hüküm konulamaz. Bakanlar Kuruluna kanun hükmünde kararname ile bütçede değişiklik yapmak yetkisi verilemez.” denilmektedir açıkça. Anayasa’nın Bakanlar Kuruluna bile vermediği bu yetkiyi iktidar çoğunluğu Maliye Bakanına vermektedir. Anayasa Mahkemesinin iptal kararına rağmen bu yetki verilmeye devam edilmektedir. Bütçe harcamalarında yapılan keyfi değişiklikler mali disiplinin bozulmasına neden olmuştur. Sayıştayın raporları, yatırım programında olmayan yatırımlara ödenek verildiğini, belli bir yatırım için ayrılmış ödeneklerin cari harcamalar için kullanıldığını açıkça göstermektedir. Yatırım planında olmayan projelere ihalesiz bir şekilde milyarlarca lira aktarılmaktadır. Hesapsız ve yasa dışı borçlanılan paraların ne kadarının bu plansız, programsız, ihalesiz projelere verildiği konusunda hiçbir bir bilgi bulunmamaktadır. Örneğin, Maliye Bakanı 2017 yılında yedek ödenekten hangi kuruluşa, hangi projeler için ne kadar ödenek aktarıldığı konusunda Komisyonumuza, Türkiye Büyük Millet Meclisine, kamuoyuna herhangi bir açıklama yapma sorumluluğunu hissetmemektedir. Bunu da bütçe görüşmelerinde Sayın Bakandan beklemekteyiz. Bu sorumsuz uygulamalar kaynak ihtiyacını artırmış, sonuçta büyük çoğunluğunu dar ve sabit gelirli vatandaşların oluşturduğu toplumun sırtına daha ağır vergiler yüklenmesine, yasal limitlerin üzerinde borçlanılmasına yol açmıştır. Bu durum faiz oranlarını daha da artırmış, ekonomik dengeleri altüst etmiştir. Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek’in “Faiz oranları yüksek çünkü fon ihtiyacı yüksek” açıklaması bu keyfi bütçe uygulamalarının ülkeyi yüksek faizlere mahkûm ettiğinin açık bir itirafıdır.

2017 yılı, AKP’nin referandumu kazanabilmek için kamu kaynaklarını sorumsuz bir şekilde har vurup harman savurduğu bir yıl olmuştur. Önümüzdeki yılların da yaklaşan seçimleri kazanabilmek için yapılacak sorumsuz harcamalarla kamu maliyesi açısından tam bir yıkım yılları olacağını şimdiden görüyoruz ve bunun altını da çizmek istiyoruz. AKP, anlaşılmaz bir şekilde önüne gelen her yerden borçlanmaktadır. Başlangıçta 46,9 milyar lira olan 2017 bütçe açığı tahmini şimdilerde 61,7 milyar liraya çıkarıldı. Çok büyük olasılıkla gerçekleşme bu tahminin de çok üzerinde olacak. Zira, bütçesinin 61,7 milyar lira açık vereceğini tahmin eden bir Hükümet, Türkiye Büyük Millet Meclisinden hem de yasalara aykırı olarak borçlanma limitini 37 milyar lira daha artırarak 89 milyar liraya çıkarmasını neden istemektedir? Sayın Bakan, bu 37 milyar lirayı nereye harcayacaksınız, nereye aktaracaksınız, bunların burada kalem kalem dökümünü istiyoruz ve açıklama bekliyoruz. Bütçe açığının 31,9 milyar lira olduğu bu yıl Ocak-Eylül döneminde Hazine yurt içinden ve yurt dışından net 70,5 milyar lira borç almış. Hazineden sorumlu Bakan ve Bakanlar Kurulunun yüzde 5’er artırma hakkıyla birlikte 52

milyar lira olan borçlanma limitinin 18 milyar lira üzerinde yasa dışı bir şekilde borçlanmaya gidilmiş. Yıl sonuna kadar çok daha fazla borçlanmaya gidileceği de açık açık gözükmektedir. Hükümetin yasa dışına da çıkarak bu kadar borçlanmasının, bu ölçüde bir borçlanma iştahı duymasının altında yatan gerçek nedeni hepimizin bilmeye hakkı var. Ya 61,7 milyar lira diye kamuoyuna açıkladığınız bütçe açığı tahmini gerçeği yansıtmıyor ya da bütçede gözükenden çok daha fazla yani bütçe dışında daha çok büyük harcamalar yapıyorsunuz? Bir yandan bankalara “Faizleri düşürün.” derken, Merkez Bankasına faiz artırma baskısı yaparken, öbür yandan bu kadar delice borçlanıp faiz oranlarını yükseltmenin akılla izah edilecek tek bir nedeni varsa öğrenmeyi dört gözle bekliyoruz. İhtiyacı olmayan bir para için devlet durduk yere niçin faiz ödemektedir, niçin faiz ödüyor? Bu, akılla ilgisi olmayan iktisat politikaları kimin eseridir, bunu öğrenmek istiyoruz.

Yoksul halktan toplanan vergileri aşırı borçlanma yoluyla sermaye sınıfına, büyük bankalara, uluslararası yatırımcılara aktararak nasıl bir iktisadi başarı hedefliyorsunuz, bunu gerçekten merak etmekteyiz. Bu politikanın sonuçlarından nasıl bir haz duymayı bekliyorsunuz, bunu da görmek isteriz. Gördüğümüz kadarıyla, sadece hazine değil, bu yoklukta “Varlık Fonu” adıyla kurduğunuz paralel hazine olmaya aday, kuş mu deve mi olduğu daha anlaşılamayan fon da uluslararası bankaları gezip borç arıyor. Hazinenin borç yükü hem miktar olarak hem de millî gelire oran olarak önemli ölçüde artmaya başladı. 2017 yılının ilk dokuz ayında hazinenin iç ve dış borçları toplam 82,6 milyar lira artarak 842,5 milyar lirayla tarihindeki en yüksek seviyeye çıktı değerli arkadaşlar. Bu borçlanma temposuyla bu rakamların önümüzdeki aylarda çok daha yüksek seviyelere çıkması kaçınılmaz. Borç yükünün bu kadar artmasının faturası şimdiden vatandaşa çıkarılmaya başlandı. Motorlu taşıtlar vergisinin artırılması, gelir vergisi oranlarının artırılmak istenmesi, kira gelirlerinin vergisinin artması, kurumlar vergisinin artırılması, meyveli gazoz, boş sigara kâğıdı gibi ürünlere ÖTV getirilmesi, bunca enflasyon varken memur, emekli ve işçilerin maaş ve ücret artışlarının yüzde 3-4’le sınırlandırılması bu akıl dışı politikaların halka ödetirilen ilk faturalarıdır. Bu fatura, önümüzdeki aylarda ve yıllarda çok daha katmerli hâle gelecektir. Birkaç hafta içerisinde diğer vergi ve harçlarda da yüksek oranda artışlar yapıldığını göreceğiz ve izleyeceğiz.

Türkiye ekonomisinin ve halkın geleceği tehlikeye atılarak alınan bu borçların ne şekilde kullanılacağı konusunda herhangi bir açıklama yapılmaması dikkat çekicidir. Hükümetin bu tavrı, borçlanılan bu paraların rant amaçlı olarak Türkiye Büyük Millet Meclisinin denetimi dışındaki alanlara hesapsız ve denetimsiz bir şekilde harcandığı endişesini doğurmaktadır.

Politikalarınız artık iflas etmiştir. Bütçe açığının tahminlerin çok üzerine çıkması, ülkedeki siyasi ve ekonomik istikrarsızlık, dış politikada yaratılan krizler ve bu nedenlerle yükselen faiz oranları iflas eden AKP politikalarının açık işareti olarak önümüzde durmaktadır.

2018 yılı bütçesiyle birlikte Türkiye’nin bütçeleri yeniden bir faiz bütçesi olmaya doğru hızla gitmektedir. Örneğin, 2017 yılında her 100 liralık bütçe harcamasının 8,5 lirası faize giderken 2018 yılında her 100 liralık harcamanın 9,4 lirasının faize gideceğini sunumlarda görmekteyiz. 2017 yılında her 100 liralık vergi gelirinin 11 lirası faize giderken 2018 yılında 12 lirası faize gidecek Sayın Bakanım. Yine, vatandaşın cebinden çıkacak, vatandaş yandı vallahi, yandı, hele kışa giderken.

Eğer tahminler tutarsa 2018 yılında bütçeden yapılacak faiz ödemeleri bu yıla göre yüzde 25 gibi oldukça yüksek bir oranda artacak. Bu yıl 57,5 milyar lira olacağı tahmin edilen faiz ödemeleri, 2018 yılında 71,7 milyar liraya çıkacak.

Eğer Hükümet borçlanmaya bu hızla devam ederse, Türk lirasının değer kaybı da bu hızla sürerse 2018 yılında faiz ödemeleri için bütçe tasarısına konulan 71,7 milyar liralık ödenek de ne yazık ki yetmeyecek, çok daha fazla bir rakam gerekli olacak, torba kanun tasarılarıyla karşımıza geleceksiniz, yeni artırımları talep edeceksiniz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Öyle diye diye sürekli seçim kaybettiniz.

MUSA ÇAM (İzmir) - Dünyada faiz oranları yüzde 1-2 civarında seyrederken Türkiye'nin hazinesi yüzde 11-12 oranlarında faiz oranlarıyla borçlanmaktadır.

Kaynaklar faiz ödemelerine ayrıldıkça diğer harcamalar kaçınılmaz olarak küçülecektir. Nitekim, faiz ödemelerinin yüzde 25 artacağı 2018 yılında yatırımlara ayrılan ödenek sadece yüzde 9,6 oranında artırılmaktadır yani yatırıma bütçeden önceki yıllara göre daha az pay ayrılmaktadır.

AKP politikalarının artık iflas ettiği en önemli göstergelerinden biri de tek amacı yandaş firmaları zengin etmek, "havuza su akışını sürdürmek" için uygulamaya koyduğu kısa adı "Kamu Özel İşbirliği" olan projelerin gizlenemez hâle gelen faturasıdır. "Bütçeden beş kuruş harcamadan yapıldı." propagandasıyla halka yutturulmaya çalışılan bu projelerle halkın sırtına nasıl bir yük bindirdiği gelecek yıldan itibaren açıkça gözükmeye başlayacaktır.

Bu projelere bol keseden verilen garantiler nedeniyle gelecek yıl bütçeden 6,2 milyar lira ödeneceği açıklandı. Bu paranın 3,2 milyar lirası vatandaşın geçmediği otoyol ve köprüler; 2,6 milyar lirası da vatandaşın gitmediği şehir hastaneleri için konulmuş durumdadır değerli arkadaşlar. Gitmediğiniz hastaneler, geçmediğiniz yol ve köprüler için şimdiden bu kadar para ödenecek arkadaşlar.

Bu rakam, 2018 yılı için öngörülen bütçe açığının yüzde 10'unun tek başına bu yanlış ve yandaş zengin etmeye yönelik yatırım politikasından kaynaklandığını gösteriyor. Yatırım için zor bela 85 milyar lira ayrılan bütçeden yanlış yatırım faturası olarak 6,2 milyar lira harcanacaktır. 2018 yılı için 6,2 milyar lira olan bu rakamın, döviz kuru arttıkça, yeni garantili projeler devreye girdikçe çok daha yüksek seviyelere çıkması kaçınılmazdır. Bu yatırımları yaptırdığımız yandaş firmalar, çok değil üç beş yıl içerisinde buralara harcadıkları paraların kat kat fazlasını "yatırım garantisi" adıyla bütçeden almış olacaklar.

AKP rejiminin Türkiye'yi sıcak para bağımlısı yapmasının bedeli, önümüzdeki günlerde topluma ağır maliyetler olarak yansıyacak, döviz kurlarındaki artışlar ekonomide doğrudan ve dolaylı tahribatlara yol açacaktır. Bu nedenle, 68 milyar lira diye buraya getirdiğiniz 2018 yılı bütçe açığı çok daha yüksek noktalara çıkacaktır.

Türkiye, geçen yıla kadar cari işlemler açığının tehdidi altında kırılgan bir ekonomi olarak gözükürken bu yıldan itibaren bu kırılganlığa bir de kamu açıkları eklenecektir. Sadece bütçe açığı değil, bütçe dışında da çok büyük kamu açıklarının oluşacağını görüyoruz. Şimdiye kadar bütçeye gelir kaydedilen kimi KİT'lerin ve kamu bankalarının kârı artık "Varlık Fonu" denilen paralel hazineye aktarılmaktadır. Bütçe açığını büyütme pahasına kamu gelirlerinin aktarıldığı bu paralel hazine, hazineden ayrı olarak uluslararası piyasalardan borçlanmaya çıkmıştır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum. Lütfen toparlar mısınız.

MUSA ÇAM (İzmir) - Savunma Sanayii Fonu'nun önümüzdeki yıllarda nereye ne kadar para harcayacağı Meclisin ve dolayısıyla milletin bilgisi dışındadır. Bütçe kapsamında olmayan, kamu kuruluşlarının örneğin, Devlet Hava Meydanları İşletmesi gibi kimi yatırımlar için verdiği garantiler nelerdir? Halka açık bir şirket olsa da sermayesinin çoğunluğu hâlâ kamuya ait olan şirketlerin plansız yatırımları, borçları ve biriken zararları Türk halkına ne tür bir fatura çıkaracaktır, merak etmekteyiz.

İhale Kanunu dışına çıkarılarak, kapalı kapılar ardında yapılan pazarlıklarla verilen ihalelerin, belli şirketleri davet ederek yapılan ihalelerin maliyetinin ne olacağını bilmiyoruz. Gelir dağılımındaki adaletsizlik ve yoksulluk, sadece kamu harcamalarıyla değil, kamu gelirlerinin toplama biçimiyle de artırılmaktadır.

Daha önceki yıllarda olduğu gibi 2018 yılı bütçesinde de vergi gelirleri orantısız şekilde dolaylı vergilere dayandırılmaktadır. İzlenen vergi politikalarıyla, asgari ücretten bile vergi alınırken faizden alınan vergiler sıfırlanmış, vergi gelirleri büyük ölçüde dar gelirli vatandaşlarımızdan alınan ve bu yönüyle adaletsiz özellikteki dolaylı vergilere dayandırılmıştır. özel tüketim vergisi en büyük vergi kalemi hâline gelmiştir.

Maliye Bakanının açıkladığı rakamlara göre dolaylı vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki payı yüzde 70'i aşmıştır. Oysa OECD ülkelerinde bu oran ortalama olarak yüzde 46,6 seviyesindedir. Gelir vergisinin yüzde 91,7'si ise stopaj yoluyla ücretli çalışan kesimden alınacak vergilerden oluşuyor. Bu politika, zaten bozuk olan gelir dağılımının dar gelirli vatandaşlar aleyhine daha da bozulmasına yol açmıştır, yol açacaktır.

Yatlar ve kotraların KDV'si, yıl içinde ekmek, buğday unu, yufkayla aynı orana yani yüzde 1'e düşürülmüş, pirinçten, bulgurdan, makarnadan, sudan, bebek mamasından, kurşun kalemden, kitaptan yüzde 8 KDV alan bu Hükümet yat ve kotranın vergisini yüzde 1'e indirmekten hiçbir üzüntü, acı ve utanç duymamaktadır. Söze gelince "Zenginden alıp fakire veriyoruz." diyorlar ama nedense hep zengini daha da zengin eden vergi politikaları uyguluyorlar.

Konuşmamın başında da söylediğim gibi, AKP artık yolun sonuna gelmiştir.

Sayın Bakan, yolun sonuna geldiniz.

BAŞKAN – Siz de sözün sonuna gelin lütfen. Ek süreniz de bitti.

Buyurun.

MUSA ÇAM (İzmir) - Türkiye ekonomisi artık vergi aflarıyla, yeniden yapılandırmalarla, sosyal güvenlik yapılandırmalarıyla, aflarıyla iyileşemeyecek bir noktaya gelmiştir. Akıl ve bilim dışı yöntemler yerine cesur, akıllı bir yönetime ihtiyaç vardır. Bizler, Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak gerek buradaki torba kanunlarda ve diğer kanunların yapımında ve bütçede bir kez daha ülkemizin çıkarları ve menfaatleri açısından bu eleştirileri, sizlere doğru yolu göstermeyi, ülke ekonomisinin daha iyi bir şekilde yönetilmesi için görüş ve önerilerimizi söylemeyi tarihi bir görev biliyoruz.

2018 yılı bütçemizin ülkemize, yurttaşlarımıza barış, kardeşlik, mutluluk, huzur getirmesini diliyorum. Size de feraset diliyorum. Ülkemizin ekonomisini hep birlikte iyiye çıkaralım.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim. Saat 14.30'a kadar birleşime ara veriyorum.

Kapanma Saati: 13.19

İKİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 14.33

BAŞKAN : Süreyya Sadi BİLGİÇ (Isparta)

BAŞKAN VEKİLİ: Mehmet Şükrü ERDİNÇ (Adana)

KÂTİP: Abdullah Nejat KOÇER (Gaziantep)

SÖZCÜ: Emine Nur GÜNAY (Eskişehir)

BAŞKAN – Değerli Komisyon üyelerimiz, sayın milletvekillerimiz, Sayın Bakan; 13'üncü Birleşimin İkinci Oturumunu açıyorum.

Görüşmelere kaldığımız yerden devam ediyoruz.

Sayın Durmaz'daydı söz sırası ama Sayın Bekaroğlu da burada değil.

Şöyle devam edelim: Sayın Böke, buyurun lütfen.

Sayın Böke, bir şey soracağım: Siz Komisyon üyesi olarak geliyor musunuz?

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Henüz değilim.

BAŞKAN – Peki, buyurunuz.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Ruhen Komisyon üyesiyim tabii de.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani gelecek, bir dahaki dönemde.

BAŞKAN –Buyurunuz.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Sayın Başkan, değerli milletvekilleri; teşekkür ediyorum.

Esasında, böyle bir bütçeye dair yapılacak konuşmanın beş dakikayla sınırlı olması söylenebilecek sözün kendisine dair de büyük bir sıkıntı ve kısıt yaratıyor. Belki maddelemek iyi olabilir.

Öncelikle, şunu bir anımsama ihtiyacı olduğu hissindeyim: Bizler ekonomide kıt kaynaklarla sınırsız istekleri karşılamaya dair bir tercihler bütününün iktisat bilim alanının temelini oluşturduğunu biliyoruz. Dolayısıyla bütçe de en temel hâliyle esasında siyasi tercihlerin ortaya konduğu bir bütüncül yapıdır. Bu siyasi tercihler ne diye baktığımızda en makro hâliyle şu çok net gözüküyor: Esasında sınıfsal bir tercih yapılıyor özellikle orta gelirliyi bu sefer zor durumda bırakan ve dar gelirli ile en yüksek gelirli sınıfların arasındaki uçurumu gittikçe açan ama en önemlisi de orta gelirliiden sosyal yardımlar adı altında dar gelirliye yoksulluğu yöneten bir yaklaşımla transferler yapan ama bununla beraber de rantçı sermayeyi en büyük desteklerle besleyen bir anlayışın devamlılığı bu bütçede çok net gözüküyor.

İkinci mesele, yani, esasında, bu bütçeler tam olarak geleceğe dair hayal kurduğunuz ekonominin ve toplumsal yapının ne olduğunu da yansıtırlar. Böyle baktığımızda, bu bütçenin Türkiye hayali kurmaktan artık vazgeçtiği, iktidarın kendi siyasi devamlılığı için bir parti devleti bütçesi yaptığı da bütçenin neredeyse her kaleminde çok açık gözüküyor.

Üçüncüsü de, esasında, baktığınız zaman, bu Türkiye hayalinin nasıl bir kalkınma stratejisiyle bütünleştiği de bütçelerde gözükür. Yani yarımlara dair ne hayal ettiğiniz de bütçede ortaya konmuş olur. E bu bütçe de emekçiden ziyade rantçı sermayeyi tercih eden, dolayısıyla kalkınan bir Türkiye değil, kalkınan bir yandaş sınıfını destekleyen bütçe olmanın ötesine geçmiyor. Bu ana prensipleri çok önemsiyorum, onun için hızlı özetleme ihtiyacı duydum.

Şimdi, biraz daha teknik baktığımızda, bütçe sunumunun ilk kısmı dışa bağımlı bir ekonomi olduğumuz için ister istemez küresel gelişmelere ayrılmıştı. Bu dışa bağımlılığı azaltıcı bir bütçe ortaya çıkarmak yerine küresel koşulların ne kadar iyi olduğunu anlatmayı tercih eden bir sunum gibi geldi bana. Nitekim, bu kısmının, bütçe sunuşunun dayandırıldığı küresel koşullar IMF'nin son küresel görünüm raporuna dayandırılıyor ve bütçe sunuşunun 12 sayfasının 11 sayfasında bu küresel görünümün esasında çok iyi olduğu, kısa vadede bir risk barındırmadığı, risklerin dengeli olduğu ifade ediliyor, son bir iki cümlede “Ya esasında raporda biraz risklerden de söz ediliyor ama biz o kısma bakmayacağız.” diyen bir yaklaşım sergileniyor. Bu şu açıdan önemli: Biz bir bütçeyi eğer doğru küresel okuma ve doğru makroekonomik varsayımlar üzerine kurmazsak o bütçe zaten ölü doğar ve bu bütçenin dayandırıldığı küresel varsayımlar eğer IMF'nin son küresel görünüm raporundan alınacaksa o zaman şunu anımsatma ihtiyacı duyuyorum, o rapor açıkça şunu söylüyor, diyor ki: “Kısa vadede riskler dengeli gözükmemektedir ancak bu koşulların sürdürülebilir olmadığı çok açıktır, orta vadede küresel risklerin artma ihtimali çok belirgin gözükmemektedir. Bu koşullarda ülkelerin yapması gereken en sağlıklı şey de yapısal reformlara ihtiyaç duydukları alanları bugün gevşemiş gözükken küresel koşulları bir altın fırsata dönüştürerek gerekli reformları yaptıkları bir düzene geçmeleridir.” Yani bu finansman devam edecekmişçesine iş yapmak yerine bu finansmanın çok yakın bir tarihte artık olmayacağı gerçeğiyle yüzleşen, dolayısıyla da ekonominin dış kaynaklara bağımlılığını azaltıcı reformları hızla yerine getiren bir ajandaya ihtiyaç vardır. Korkarım ki bu bütçe bu uyarıları gözden kaçıran ve dolayısıyla Türkiye'nin dışa bağımlılığını azaltmak bir yana bugüne kadar kurulmuş olan dışa bağımlı düzeni daha da pekiştirecek altyapıyı barındırmaktadır.

Şimdi, iç hikâyeye döndüğümüzde -bu küresel varsayımlar yanlış olduğu için zaten baştan çöküyor ve çöküşü döviz kurundaki hareketlilikte zaten çok net görüyoruz ama- iç koşullara baktığımızda da hikâyenin temellendirildiği yer büyüme gibi gözüküyor. Yani biz ne yapalım edelim, büyüyelim, başka ne olduğu hiç önemli değil. Oysaki büyümenin bir hedef olarak ortaya konması başka hedefler için aracı olduğu zaman kıymetlidir yani yeterli düzeyde istihdam yaratırsanız. Bunun özellikle altını çiziyorum, ülkenin istihdam ihtiyacı daha yüksekken yarattığımız istihdamla övünen değil, yaratılan işsizliğe çare olamamayı dert edinen bir ekonomik anlayışa ihtiyaç vardır. Yani büyümeyi kendi başına bir hedef olarak gören değil, ülkede işsizliği çözecek, ülkede eşitsizlikleri çözecek, ülkede borç yükünü çözecek, ülkede var olan kırılğanlıkları ortadan kaldıracak yaklaşımlar için büyüme bir hedef olarak konur. Kendi başına büyüme bir hedef olarak konduğu zaman bu esas amaçlara ulaşan bir kalkınma stratejisi de yazılamamış olur. Nitekim bu bütçe de bir kez daha bu yaklaşımı çok somut bir biçimde ortaya koyuyor. Yani “Bugün büyüyelim ama var olan işsizlik sorununu gerçekten çözecek yapısal adımları atalım.” demeyen, “Var olan eşitsizlikleri çözelim.” demeyen, “Var olan borçluluk sorununa çare üretelim.” demeyen bir bütçeyle bir kez daha karşı karşıyayız. Bunların her biri rakamlarla çok net desteklenebiliyor. Bugün Türkiye'nin en zengin kesimi ile en yoksul kesimi arasında 7,7 kata ulaşmış bir fark var. Bugün borçluluğa baktığımızda belki kamunun borcu nispi olarak azalmış gözükse de kamudan ziyade artık hane halklarının borçlu olduğu, hane halklarından daha çok da reel sektörün borçlu olduğu bir Türkiye ekonomisiyle karşı karşıyayız. Kırılğanlıkların Türkiye içerisinde farklı kurumlara kaydırılmış olması genel Türkiye ekonomisinin kırılğan olmadığı anlamına gelmez. Bu bütçe, kendi üzerinden, kamu üzerinden yükü atan ama yükü attıktan sonra ortaya çıkan kırılğanlıklarda ne özel sektörü ne de hane halkını koruyacak adımları barındırmayan, insandan kopuk bir bütçe olmaya aday bir kez daha.

Özetle -esasında söyleyecek çok şey var ama hakikaten vakit olmadığı için her birine detaylı giremiyorum- şunu anımsatarak bitireyim: Bu bütçenin her detayını konuşacağız mutlaka ama şunu bilerek konuşmak zorundayız: Karşımıza konmuş olan bütçe gerçekçi değil, varsayımları yanlış olduğu

için, bir hikâyesi olmadığı için, kendi içinde bütüncüllüğünü tamamen kaybetmiş bir bütçeyle karşı karşıyayız. Böyle olduğu zaman zaten faizler otomatik olarak yükseliyor. Çünkü siz kurumlar vergisini önce düşüreceğiz deyip iki hafta sonra arttıran bir yaklaşımla vergi oynaklığı yarattığınızda, siz bütün dünya kurumlar vergisini düşürüp ekonomik coğrafyayı değiştirirken kurumlar vergisini arttırdığınız bir bütçeyle yatırımcının karşısına çıktığımızda bunların yükü toptan kötü yönetim ve bütüncül olmayan bir ekonomi politikası sebebiyle vatandaşın omzuna yükleniyor. Belli ki bu kalkınma modelinin sonuna gelindi ama bu bütçe sonuna geldiği bilinen bir kalkınma modelinde ısrar etmeye devam ediyor. Bu ısrar sadece ve sadece siyaseten var olan düzenin devamı için anlamlı, bu ısrar Türkiye'nin geleceği için hiçbir fayda barındırmıyor. Üzülerek söylüyorum ki hakikaten Türkiye geleceği açısından çok zararlı olan bir bütçeyle karşı karşıyayız.

Özetle burada iyi ücret yok, güvenceli çalışma yok yani emekçi yok, burada inovasyon yok, AR-GE yok, eğitim yok yani bir gelecek yok, burada üretimin altyapısını güçlendirecek, üretimi özendirecek, yatırımları makine teçhizata kaydıracak bir öngörü yok yani katma değer yaratacak bir üretici yok, burada hak temelli sosyal adaleti sağlayacak bir sosyal politika yok, yine yoksulluğu yönetmek, yine dar kesimliyi yok görmek var, bu bütçede varsa yoksa rant sermayesi var, bu bütçede varsa yoksa siyaset var, oysa Türkiye bundan çok daha iyisini hak ediyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bekaroğlu, buyurun lütfen.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, hepimizi saygıyla selamlıyorum. Bütçemiz tekrar vatana, millete hayırlı uğurlu olur inşallah.

Değerli arkadaşlarım, bu saate kadar arkadaşlarımız farklı yönleriyle bütçeyi değerlendirdiler, ben de bir yönüyle ele almaya çalışacağım.

Önce şunu ifade edeyim: Kullanacağımız terimler, kavramlar, tanımlamalar hiçbir şekilde kişilerle ilgili değildir, onun altını çiziyim. Dolayısıyla kişisel tepkiler verilmesi de anlamsız olur diye düşünüyorum.

Bütçe, tabii...

BAŞKAN – Konuşmanız kişisel ama tabii.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Hayır efendim, grup adına yapıyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Bekaroğlu'nu tahrik etmeyin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Tahrik etme, evet. İki dakika vereceksin Başkanım.

Bütçeler birçok şeyi gösterir yani sadece ülkenin ekonomisini, ekonomik gidişini filan göstermez. Zaten ekonomi de hiçbir zaman o birçok şey dediğimiz şeyden bağımsız işleyen bir süreç değildir ekonomik süreçler, birçok şeyi gösterir. Adaleti de gösterir yani hukuk devleti var mı yok mu onu gösterir, demokrasinin gelmiş olduğu yeri gösterir, vicdanı da gösterir, her şeyi gösterir bütçeler. Dolayısıyla tanımlama yaparken biz bütçeyi tanımlıyoruz, hiçbir şekilde kişileri tanımlamıyoruz, bunun altını çiziyim.

Değerli arkadaşlarım, Adalet ve Kalkınma Partisini anlamaya çalışan bir insanım. Kurulurken başladım bu gayretlerime, kurulduktan sonra, yıllar içinde ve şimdi de hâlâ anlamaya çalışıyorum. Adalet ve Kalkınma Partisi nasıl bir partidir? Nedir, en temel özelliği nedir? İthamlarda “İslamcıdır, şöyledir.” bir sürü şey filan söylenir, onların hepsi boş benim kanaatim. Daha emin değilim nasıl bir parti olduğundan ama en temel şeyi pragmatist bir partidir, iktidara endekslemiştir, iktidarda

kalacaktır yani iktidar istiyor, bu iktidar böyle sadece ülkeyi yönetmekle ilgili bir şey değildir. İçinde psikososyal birtakım şeyler de var yani iktidar olma güdüsünü de tatmin etmeye çalışan, iktidarda kalmaya çalışan bir partidir, temel özelliği budur. Bunun için her ne gerekiyorsa onu yapan, hangi renge girmek gerekiyorsa o renge giren bir siyasi partidir. Kuruluşundan beri çok yalpalanmalar yapmış, çok savrulmalar olmuş, değişik anlamda sosyal, siyasal, ekonomik anlamda uğramadık durak bırakmamış böyle bir siyasi partidir. Ama bir konuda çok fazla zikzak çizmemiştir, o da 2001 krizi sonrasında -herkes eleştirir, değişik yorumlar yapar- Türkiye'ye gelen ya da bazılarınca gönderilen, davet edilen Kemal Derviş'in yapmış olduğu programın dışına kolay kolay çıkmamıştır. Niye böyle olmuştur diye ben çok düşünürüm, böyle midir Adalet ve Kalkınma Partisi, insanları tanıdığım için de düşünürüm. Hayır, şununla örtüştüğü, Adalet ve Kalkınma Partisinin iktidarda olma, iktidara taşıdığı kesimlerin amaçlarına ulaşmayla neoliberal politikalar çok örtüştüğü için hiç bundan kolay kolay vazgeçmedi. Tabii, iktidarda kalma uğruna bundan da vazgeçebilir, hiç şeyi olmasın..

Şimdi, Kemal Derviş'in 2001'de Türkiye'de yürürlüğe koyduğu ekonomik istikrar programı neyse, adı ne olursa olsun, o programın birçok özelliği var, iyi özellikleri var, sorunlu özellikleri var. Ama en temel özelliklerinden bir tanesi Sayın Zekeriya Temizel'in, Sayın Bakanımın, ilk konuşma yapan Sayın Bakanımın ilk söylediği cümlelerde var. Pancar yok edildi ama pancar sadece pancardan ibaret değildi, pancar aynı zamanda yemdi, hayvancılık yok oldu filan. Şimdi geliyoruz enflasyona dayandı işleri. Gıdada artışları nasıl durdurabiliriz? Tarım Bakanı, et fiyatlarını nasıl düşürebiliriz? Şimdi açıkladılar, Sayın Bakanım, iki ayda peynirin şeyi yüzde 33 artmış. Yani bitmiyor yani sadece ekonomiden ibaret değildir o program. O programdan kolay kolay vazgeçmediniz.

Değerli arkadaşlarım, şimdi sizin bütçenizin genel şeylerine bakıyorum, gelirlerine, giderlerine, rakamlara. Kabaca herkes ifade etti. Bu rakamlardan çıkarabileceğimiz birçok sonuç var. Bu sonuçların en temeli gelirlerde özellikle, işte ne kadar gelir ne kadar gider, faiz ne kadar ödeyecek, bütün bu rakamlar her yerde yazılı onları vermiyorum. En temel özelliği vergi gelirleriyle ilgili. Arkadaşlarımız da ifade ettiler. Bunun üzerinde çok durmak istiyorum çünkü adalet, vicdan filan dediğimiz şey burada yatıyor. Yani siz nasıl bir siyasi partisiniz, nasıl bir 2018 programı yapıyorsunuz, nasıl bir ekonomi var kafanızda? On beş sene iktidar yaptınız, on beş sene sonra Türkiye'nin ekonomisi, sosyal yapısı nerelere evrildi hepsi bu bütçe rakamlarında gizli.

İşte bütçe açıkları burada çok önemli bir şey. Borçlanma olacağı çok açık ifade edildi. Bu rakamla 2017'de olduğu gibi sözünü etmiş olduğunuz yani bütçede yazdığınız borçlanma rakamlarının katlanarak artacağı zaten diğer bütün kalemlerde çok açık bir şekilde ortada görünüyor. Gelir vergisi yani sizin vergi toplama biçiminizle ilgili... Ha, yani bu sadece sizin vergi toplama biçiminiz filan değil, buradan Kemal Derviş'ten bir şey yaparak... Yani dünyada da giderek buraya doğru bir yönelme var. Yani kolay vergi toplamak, çok vergi toplamak, işte vergi toplarken adalet, gelir dağılımı, servet dağılımı, yoksulluk, zayıf toplum kesimleri filan bütün bunları devre dışı bırakıp daha çok vergi toplamak, daha kolay vergi toplamaya endekslisiz. Adaletsizlik de burada yatıyor, "vicdan" filan deyince tepki gösterdi Sayın Bakanımız, burada yatıyor. Gerçekten vicdansız yani adaletsiz bir şey var burada yani siz dolaylı vergiler topluyorsunuz, dolaylı vergilerle bütün giderleri bu şekilde... Tabii vergiyi nerelere harcadığınız da nasıl bir ekonomi ve nasıl bir toplum tasarladığınızla ilgili de ipuçları veriyor ama esasen sizin topladığınız vergiler bu şeyi veriyor, sizi açık ediyor. Gelir vergisi tahsilatı ile dolaylı vergiler, kurumlar vergisi tahsilatı arasındaki rakamlar gerçekten ürkütücü. Siz hâlâ vergileri işte ÖTV ve KDV'yle topluyorsunuz. 2018 için planlanan ÖTV geliri yüzde 8,4 artıyor 147,5 milyar TL'yi buluyor, vergi gelirlerinin yaklaşık yüzde 22'sini ÖTV'yle toplayacaksınız. ÖTV'nin içinde de, çok kolay bir şekilde alıyorsunuz tabii, petrol ve doğal gaz ürünleri, tütün mamullerinden alıyorsunuz; motorlu taşıtlar vergisi var, hemen onların arkasından geliyor. KDV'yle ilgili de aynı şeyler var. 2018 için

tahsili öngörülen ÖTV ve KDV toplamı 322 milyar TL. Yani siz toplayacağınız vergilerin yüzde 57'sini bu dolaylı vergilerle alıyorsunuz. Bu şu demek? Doğan çocuktan, ölene, mezara girene kadar, herhangi bir gelir, servet, işte problemlili olmak, özürülü olmak, şöyle olmak, hiçbir şeyi ayırmadan, hiçbir insani, sosyal değeri dikkate almadan, yakaladım ve yoluyorum tarzında vergi... Bu kavramları kişilerle ilgili, Sayın Bakanla ilgili, Hükümetin bakanlarıyla ilgili, Başbakan, Cumhurbaşkanıyla ilgili söylemiyorum; anlayış olarak bunu şey yapıyorsunuz. En işte, adaletsizlik dediğimiz şey budur, adaletsizliği kurum hâline getiren şey budur yani adalet dediğimiz zaman işte mahkemelerde adaletli kararlar verilmiyor, savunma tam yapılmıyor, hukuka uyulmuyor ve bütün bunların hepsi var zaten. Ekonominin yaşamış olduğu sıkıntılarda da bunların etkisi büyük ama esas adaletsizlik dediniz şey bu. Hiç yargının önüne filan da çıkarmıyorsunuz, göstermelik olarak da çıkarmıyorsunuz. Gececek oradan başka çaresi yok, nefes alıp verecekse oradan geçecek. Doğacak, ölecek, hastalanacak, köprüden geçecek, su içecek, yemek yiyecek, et alacak, peynir... Alacak yani başka çaresi yok. Öyle mi? Öyle. O zaman elime geçirdim, kimdir buna bakmadan bundan tahsilat yapıyorsunuz ve onu da nasıl harcıyorsunuz ayrı bir şekilde konuşacağız.

Siz aslında, işte motorlu taşıtlar vergisinde biraz servet filan gündeme geldi ama esasen servetten filan, zenginden vergi alan bir siyasi ekip değilsiniz ya da yeteri kadar vergi alan bir siyasi ekip değilsiniz. Enteresan şeyler var, para cezalarıyla ilgili 2018'de 12 milyar TL para cezası sağlanacağı anlaşılıyor. Para cezası... Bunu da gelirler cetveline yazıyorsunuz. Tahminî tabii. Başka ne yazalım? Genel, diğer filan diye de yazılabilirdi. Biz böyle yazıyoruz, direkt yazıyoruz diyebilirsiniz.

Peki, bütçe giderleriyle ilgili her zaman olduğu gibi aslan payını tabii ister istemez personel giderleri filan alıyor yani bu kaçınılmaz şekilde bunlar var ama 2018'de bu konuda memur ya da personel alımıyla ilgili de ciddi bir kısıtlamaya giriyorsunuz ama araç gereç alımı, itibarda tasarruf olmaz filan, buralarda herhangi bir şey yok, oralarda tasarruf olmaz ama memur alımı konusunda gerçekten bir kısıtlamaya giriyorsunuz.

Değerli arkadaşlarım, bütçenin gider kalemlerine baktığımız zaman ister istemez dünya konjonktürü falan ama burada da sizin yanlışlarınızın altını çizmemiz gerekiyor. Büyük bir oranı, güvenlik bütçesine ayırıyorsunuz, yüzde 30'un üzerinde güvenlik bütçesinde bir artış var. Riskler var; doğru, bölgemizde dünya kadar olaylar oluyor. Zaten mecburuz çünkü Sayın Cumhurbaşkanımız her gece ansızın bir yere gidiyor, gidebiliyor. Dışişleri Bakanlığının ya da diğer bütçeler gelince bunları konuşacağız. Türkiye'nin uluslararası yönelimi, dış politikası nasıl bunları etkiledi, ne oldu filan, elbette bunları konuşacağız.

Çok tartışılan bir konu, işte SGK, "Kara delik mi?" filan dediğiniz, bu konuyla ilgili de bütün laflara rağmen hâlâ tarih öncesinde kalan rakamları olaylara sürekli gönderme yaparak siyaseti kuruyor olmasına rağmen Sayın Cumhurbaşkanı ve ekibinizin, yani SGK'yla ilgili de çok ciddi yapısal bir şey yapmadığınız ve dolayısıyla bütçeden büyükçe kaynaklar buraya ayırmak durumunda kaldığınız ortada rakamlarda. Yeri geldiğinde, bütçeler geldiğinde bunları ayrıca konuşacağız, tartışacağız.

Tarımla ilgili çok şey var, Tarım Bakanlığı bütçesi gelince bunları konuşacağız. Enflasyon konusunda sürekli şekilde gıda enflasyonu filan şey yapılıyor ama bu konuyla ilgili bütçenizde temel kanununda öngörmüş olduğu tarımı destekleme rakamlarına yanaşamıyorsunuz bile. Burada da çok ciddi açıklar, problemler ortada, görülüyor.

Emekliye tabii mecburen ayırıyorsunuz, ayırmak durumundasınız ama en büyük giderler sizin yatırım... Bir an evvel vatandaş istiyor; tamam, vatandaş istiyor, dünyada hangi güzellikler varsa, refahın nesi varsa bizim insanımızın da hakkıdır, bu haklardan faydalanması gerekiyor. Dolayısıyla "Bir an evvel yapıp bu güzelliklerden insanlarımızı istifa ettiriyoruz." dediğiniz yöntem, bu yap-işlet-devret, yap-kirala-devret olayı da bütçeyi yutacak ve o gelir dağılımını, dengeyi, adaleti yerle bir edecek

noktaya doğru gidiyor, üstesinden gelinemeyecek bir noktaya kadar gidiyor. Her ne kadar konuyla ilgili konuşan sayın yetkililer, sayın bakanlarımız işte “İnsanlar alışıcaak, daha fazla Avrasya’dan geçecek, daha fazla üçüncüden geçecek, diğer köprülerden geçecek ve bu zararlar ortadan kalkacak.” dese bile, geçen de geçmesen de bu Deli Dumrul şeyi ayrı bir yük, ayrı bir gelir dağılımını bozacak, adaleti yerle bir edecek ayrı bir kalem olarak sizin son yıllarınızda gelmiş, bütçeye ve her yere yerleşmiş durumdadır. Öyle anlaşılıyor, öyle görünüyor ki diğer şehir hastaneleri, diğer bu yöntemle yapılan yatırımlar bitip devreye girdiğinde bu konuyla ilgili bütçeye koyacağımız rakamlar da giderek artacak gibi görünüyor.

Değerli arkadaşlarım, sosyal güvenlikle ilgili, sosyal yardımlarla ilgili de birkaç cümle söylemek istiyorum: Sosyal yardımlara ayırdığımız kısımda artma yok ama azalma da yok, sosyal yardımlara devam ediyorsunuz. Buradan hareketle Türkiye’deki yıllar içinde gelir dağılımıyla ilgili, sizin yapmış olduğunuz bütçelerin sebep olduğu gelir dağılımıyla ilgili de birkaç cümle ifade etmek istiyorum:

Değerli arkadaşlarım, bundan sanıyorum altı, yedi sene evvel, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı bir araştırma yapmıştı 2011’de sanıyorum, orada sorduğu sorulardan bir tanesi de geliri ölçüyordu. Oradan bakarak öyle rakamlar ortaya çıktı ki, Türkiye nüfusunun yüzde 40’larını aşan kesiminin yoksul olduğu ortaya çıktı. Rakamlar var, burada ama sizi rakamlara boğmak istemiyorum. Çok yazıldı, tartışıldı o dönemde ve derhâl Bakanlık açıklama yaptı “Bizim yaptığımız bu ölçüm, değerlendirme direkt geliri ölçen bir kriter değil. Böyle uzman bir kuruluş değiliz; dolayısıyla buna bakmayın, siz TÜİK’in rakamlarına bakın.” dedi. TÜİK’e bakıyoruz o günden bugüne, TÜİK rakamları bizim sokakta gördüğümüz, sizin sosyal yardımlara ayırmış olduğunuz bütçelerle karşılaştırdığımız zaman TÜİK’in yapmış olduğu çalışmalar, vermiş olduğu rakamlar çok da inandırıcı olmuyor. Ama enteresan bir şey gördüm değerli arkadaşlarım, geçen sene yani 2016 yılında, Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı tekrar, aynen aile yapısı araştırması yaptı ve bu soruyu sormadı Sayın Bakanlık. Benim ilgi alanıma girmiyor, kafamı koparırlar filan diye yoksullukla ilgili bir şey sormadı.

Değerli arkadaşlarım, başınızı kuma sokarak gerçekleri örtemezsiniz, kapatamazsınız, rakamlar ortada. Bakın, yıllara göre... Servet dağılımıyla ilgili çok ciddi çalışmalar yapılmıyor. Türkiye İstatistik Kurumunun (TÜİK) yaptığı çalışmalar var, yüzde 20’lik dilimlerle yaptığı çalışmalar var ama başka dünyada bu işi yapan kuruluşlar var ve o kuruluşların yaptığı çalışmalara göre sizin on beş senelik iktidarınız döneminde yüzde 1’lik en zengin, en yukarıda bulunan kesimin... Buna Sayın Bakanım ve diğer arkadaşlar karşı çıkacaklar, geçen sene de bu konuda çok ciddi “Nereden çıkarıyorsunuz? Kimdir bu kuruluşlar? Bunlar uydurma kuruluşlardır...” Ama baktım uydurma kuruluşlar değil, bütün dünyada bu konuyla ilgili, servet dağılımıyla ilgili yazan çizenler bu kuruluşların verilerine gönderme yapıyor. Bu verilere göre Türkiye’de en zengin olan yüzde 1’lik kesimin serveti sizin iktidarınız döneminde giderek büyümüş, yüzde 37’lerden 54’lere çıkmış 2014 rakamlarıyla. 2015-2016’daki rakamlar tam açıklanmadı ya da ben ulaşamadım.

Yani uygulamış olduğunuz bu vergilendirme ve bütçeden değişik toplum kesimlerine ayırdığımız pay sonrasında ortaya çıkan tablo böyle bir tablo oluyor. Siz ne yaparsanız yapın netice itibarıyla o uygulamış olduğunuz bütçelerle Türkiye’deki hem gelir dağılımı, servet dağılımı açısından -ki servet dağılımıyla ilgili veriler çok daha anlamlıdır burada- hiç de adaleti ayağa kaldıran rakamlar, veriler değil değerli arkadaşlarım.

Birçok rakam konuşabilirsiniz. Zaten yine arkadaşlarımız ifade etti, sanıyorum Sayın Bakanımız, Sayın Temizel ifade etti, siz bu rakamları konuşurken sürekli olarak işinize geldiği yerden yani ışığın altında konuşmak istiyorsunuz ama sokak filan böyle değil. Geçmişte de bunu yaptılar değerli arkadaşlarım, sadece siz yapmıyorsunuz, geçmişteki hükümetler de gerçekleri ortaya... Sadece ortaya

koymak değil, sadece muhalefetten ve vatandaştan saklamak değil, bu psikolojik bir olay arkadaşlar, bir süre sonra kendileri de bunlara inanmaya başladılar ve ondan sonra duvara çarptılar. Tabii “hükümetlerin duvara çarpması” demek ülkenin duvara çarpması demektir. Ülke olarak, millet olarak duvara çarptık.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Şimdi, Sayın Bakanımın sunuşuna, diğer dağıtmış olduklarına, 2018 yılı bütçesiyle dağıtmış oldukları bütün tablolara baktım. Yani sanki Türkiye’de dün de bugün de her şey çok... Her şeyi elektrik lambasının altında yani görmek istediği yerden anlatmış. Hâlbuki öyle değil. Siz geçen seneden başlayarak... Panik bir defa, 1 Kasım seçimlerinden başlayarak 2015’ten başlayarak ama 2017’nin başından itibaren Türkiye’deki sıkıntıların bir kısmını gördünüz. Mesela büyümenin bütünüyle inşaat, inşaat sektörüne, o sektör üzerinde oluşturulan kredilere, mali, finansal hareketlere yüklendiğini, bunların giderek sıkıntı oluşturmaya başladığını... Nasıl Amerika’daki kriz buradan patlamışsa Türkiye’de de patlayabilir diye birtakım tedbirler aldınız. Onun yerine üretimi teşvik edecek, bazı yatırımları teşvik edecek Türkiye Cumhuriyeti tarihinde görülmemiş tedbirler de aldınız. Bunlar ne anlama geldi bu 2018 bütçesinde bunlar görünmüyor. “Ek 1 milyon istihdam oluşturduk.” deniliyor sadece. Onları da göreceğiz, oluşturduk da niye rakamlara yansımada? “İş talep edenlerin sayısı arttı.” diye ifade ediyorsunuz. Onları da ayrı bir şekilde göreceğiz ama bir şeyi siz gördünüz yani bu inşaat üzerinden gerçek anlamda üretmeyen, adaletli bir şekilde vergi toplamayan, bunları adaletli bir şekilde dağıtmayan bir ekonominin uzun sürede devam edemeyeceğinin, bir yerde denizin biteceğinin farkındasınız. Ve bu bütçe de geçmişte -bu on beşinci bütçe mi, on altıncı bütçe mi Sayın Bakan- hazırlanmış olduğunuz bütçelerden çok çok farklı bir bütçe değil. Yine böyle sistematik bir değişiklik yapmıyorsunuz. Yapısal mapısal filan denilip duruluyor, böyle bir şey yapacağımıza dair bir işaret yok. Yine en kolay şekilde vergileri toplayacaksınız, yine bu vergiler -o on beş senelik grafik-zengini daha zengin yapar, garibani daha gariban yapar.

Bitiriyorum Sayın Başkanım, biliyorum vaktiniz sınırlı.

Bir de mesela geçen sene bir dönem sıfır iş kazası filan diye -yani istihdamı artırıyoruz filan- çıkıldı, iş kazası katlandı. Bu konularla ilgili, iş güvenliğiyle ilgili yani insanla ilgili bir şey yapacağımıza dair bu bütçede bir rakam, bir işaret, satır aralarında, tabloların aralarında bir şey görünmüyor. Üzülerek ifade ediyorum arkadaşlar yani siz giderek mekanikleşen, giderek insani olanı, değerleri, adaleti, hakikaten vicdanı, acımayı filan, bunları giderek bırakan bir ekibe doğru dönüşüyorsunuz. “İktidarda kalalım, her şekilde, ne olursa olsun iktidarda kalalım.” diyorsunuz ve böyle yaptığımızda buna inanmak için de gerçekleri görmüyorsunuz ve hep beraber sanki duvara çarpacağız gibi gidiyor. “Bu bütçeniz bunu gösteriyor.” diyor, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Arkadaşlar, Sayın Kürkcü...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Kamera yayınına mı başladınız?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Başkan bırakmayınca biz geçtik.

BAŞKAN – Yalnız, Sayın Paylan, o kamera yayınında yayının içerisinde görünmek istemeyen arkadaşlarımız olabilir çünkü kameranız sabit, direkt olarak size ya da Sayın Kürkcü’ye odaklanmış değil.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Halka açık değil mi bu toplantı? Kapalı bir toplantı değil ki bu.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Niye? Halka açık değil mi?

BAŞKAN – Efendim, olabilir ama ben sizin özel kameranızdan görüntülenmek istemeyebilirim. Bu da benim en doğal hakkım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Kameralar serbest.” dediniz Sayın Başkan. Halka açık yayın yapacağız.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz, bakın, sizin göreviniz milletvekilliği, gazetecilik değil.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, gazetecileri bırakıyor musunuz?

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz. Kameramanlık da değil.

Sayın Kürkcü, buyurun lütfen, söz sizin.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, böyle başlamak istemezdim...

BAŞKAN – Ben de istemezdim kesinlikle.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Fakat milletvekillerinin görevlerinin ne olduğunun başka milletvekilleri tarafından hatırlatılması biraz tuhaf. Milletvekilleri milletin vekili.

BAŞKAN – Kesinlikle.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yani sözlerini millete ulaştırmakla yükümlü insanlar. Dolayısıyla sözlerinin millete ulaşması için elinden geleni yaptığı için onları takdim etmeyi ben doğrusu antidemokratik bir uygulama olarak görüyorum.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, kameranızı direkt sadece şahsınıza, kendinize odaklarsanız buyurunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Niye efendim ya? Allah Allah ya!

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Her neyse, ben nasıl gördüğünü bilmiyorum ama...

BAŞKAN – Ben buradan görüyorum da o yüzden söylüyorum yani.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – ...nihayet sözümüzü ulaştırmak bizim işimiz, görevimiz. Aslında bunu Meclisin yapması lazımken engellediği için yapmak zorunda kalıyoruz. Yoksa aslında...

BAŞKAN – Yani burada iki saattir bütün şeyde Türkiye Büyük Millet Meclisinin kendi televizyonu, kamerası buradaydı ve kimseye de “Git.” ya da “Gel.” demedim ben.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Çekmeye devam etsin.

BAŞKAN – Edebilir.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, bu mesele aleniyet, açıklık...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Kandil’deki toplantıları çekiyor musunuz kameraya?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, müsaade edin.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Her şeyin görülebilir, hesap verilebilir olması ilkesi bakımından bunun tartışılacak bir tarafı yoktur.

BAŞKAN – O ayrı bir şey.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Özel hayat değil Sayın Başkan, burası kamu alanı.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, burası teknik bir komisyondur.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ne demek “teknik komisyon” siyaset konuşuyoruz yani.

BAŞKAN – Teknik bir komisyondur.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Burası Meclisin hizmetinde bir komisyon.

BAŞKAN – Tabii ki, tabii milletin hizmetinde olan bir yerdir.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Evet, o yüzden millet görecektir bütçenin nasıl yapıldığını.

BAŞKAN – Tabii ki onda hiçbir sorun yok ancak sizin kameranızdan görünmek istemeyebilir arkadaşlar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Niye istemeyebilir efendim, Allah Allah?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – O ne demek yani?

BAŞKAN – Ne demek? Ben istemem kardeşim. Hayret bir şey yani. Bu kadar basit.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kamuoyuna açık yayın yapıyoruz.

BAŞKAN – Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – İş oraya gelse, benim istemediğim o kadar çok şey var ki, hepsini yapıyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Demokrasi içinde bütün bunları gerçekleştiriyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Evet, çok güzel, o yüzden demokrasi saydamlık değil mi Sayın Bakan?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – O zaman seçmenin tercihlerine niye karşı çıkıyorsunuz? Seçmen sizin tercihlerinizi tercih etseydi bugün siz orada oturmazdınız. Her şeyi Kandil’den mi alacaksınız?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Size yayın tekeli...

BAŞKAN – Bu arada Sayın Kürkcü, süreniz geçiyor.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Benim bu usul tartışmasından ötürü sürem geçiyor olamaz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Kandil’de olan toplantıları çekiyor musunuz kameraya?

BAŞKAN – Usul tartışması değil, siz usul tartışması açamazsınız, üye değilsiniz Komisyonunda.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz müdahale ettiniz efendim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, ben bu Komisyonun üyesi...

BAŞKAN – Bakın, sürenizi sıfırlıyorum, tekrar başlayın lütfen.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, onunla ilgili gerekli bilgiyi size verdim ben. Yarın Mecliste okunacağına dair bilgiyi verdim, siz de “Tamam.” dediniz.

BAŞKAN – Buyurunuz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; gördüğümüz gibi daha başlayış şeklimiz aslında sonucun nereye gittiği hakkında yeterince fikir veriyor. Açıklık, aleniyet, hesap verilebilirlik ilkeleri bakımından bütçemiz aslında Başkanın davranışı gibidir. Bu bütçeye baktığımız zaman rakamların size söylediği ile bu rakamları ayıkladığımızda ortaya çıkan hakikat birbirinden tamamen farklı. O nedenle, bu bütçe taslağının yorumlanmaya ve anlaşılmaya ihtiyacı var.

Sayın Bakan burada bütçesini takdim ederken iki yöne dikkat çekti özellikle. Birincisi, bütçenin büyümeye yönelik olduğunu, ikincisi ise bütçeden en büyük payı eğitimin ve sonra sağlığın aldığını söyledi. Ancak hakikatlere baktığımız zaman gerçekte bu bütçenin neden bir büyüme sağlayamayacağını, bu büyümenin eğer olacaksa bütçe dolayısıyla ya da bütçedeki davranışlar dolayısıyla değil, bambaşka sebepler dolayısıyla belki olabileceğini, uluslararası piyasaların ve Türkiye’deki yerel piyasanın karşılıklı ilişkilerinin içinden çıkacağını görüyoruz. Çünkü bu bütçe, aslında ne yatırımı ne istihdamı ya da ne üretken yatırımı ne de istihdam yaratıcı yatırımı bütçenin öngörmediğine dair son derece açık göstergeler sunmasına rağmen, bunun Sayın Bakan tarafından böyle okunmadığını hayretle görüyorum.

Örneğin, deniliyor ki: “Bu bütçede en yüksek pay eğitime ayrılmıştır.” Oysa bütçede en yüksek payın, esasen, yatırımlar açısından Millî Savunma Bakanlığına ayrıldığı apaçık ortada. Millî Savunma Bakanlığının mal ve hizmet alım giderlerine ayrılan kaynak 20 milyar 329 milyon lira, Millî Eğitim Bakanlığının ise aynı kaynağı 8 milyon 693 bin liradır. Geri kalanları personel giderleri, sosyal güvenlik primleri, vesair harcamalardır. Dolayısıyla, ikisi arasındaki ilişkide kamu millî savunmaya yatırımı millî eğitime yatırımdan çok daha önemsemıştır. Bunu Sayın Bakan ile diğer meslektaş, Başbakan Yardımcısı Mehmet Şimşek arasındaki olaya bakış ya da açıklama farklılıklarından da görmek mümkün.

Sayın Mehmet Şimşek “Türkiye önümüzdeki yıl savunma sanayisi ve Millî Savunma Bakanlığı için muhtemelen 17-18 milyar liralık ilave harcama yapacak. Net olarak motorlu taşıtlar vergisinden gelecek gelir 2018 sonrası alınacak araçlar da dikkate alındığında 2,8 milyar, ilave vergi artışının etkisi ise 2 milyar lira. Sadece savunma sanayisi harcamaları alacağımız tedbirlerin üçte 2’sine tekabül ediyor.” diyor ve şöyle devam ediyor: “İki seçeneğimiz var bunu karşılamak için, ya daha çok borçlanacağız... Biz bir tercih yaptık, kamu ilave harcamalarını sağlıklı vergi gelirleriyle yapalım dedik.” Demek ki aslında önümüzdeki birkaç yıl içerisinde burada öngörülenden de fazla bir kaynak harcanacak millî savunma için.

O zaman, bu tabloya baktığımızda, biz bütün kamu kaynağının en önemli bölümlerinin bürokrasiye ve askerî harcamalara gittiği gerçeği karşısında nasıl olabilir de üretken yatırımların, dolayısıyla büyümenin, dolayısıyla işsizliğe çare olacak şekilde istihdamın elde edileceğini düşünebiliriz? Aslında böyle olmadığı yatırımların mahiyetinden de son derece kolayca anlaşılabilir çünkü istihdam yaratan yatırımlardan çok, katma değer yaratan yatırımlardan çok, büyümeye etkisi olabilecek yüksek katma değerli yatırımlardan çok, esasen bir inşaat çevrimiyle bütün ekonominin döndürülmeye çalışıldığını, gerçek yatırımlar alanının esasen inşaat sektörü tarafından kapatılmış olduğunu görebiliriz. Zaten mantıken de sermayenin en kârlı alanlara kaymasından daha doğal ne olabilir? Bugün Türkiye’deki en kârlı yatırım alanları inşaat, madencilik ve enerji üretimidir. Dolayısıyla, bu iş kollarında, bu sektörlerde esasen yüksek katma değer değil fakat yüksek kâr vardır. O kadar yüksek kâr vardır ki esasen, devletin, kamunun yani Hükümetin bu inşaat yatırımlarını bütün muhtemel açıklarını kamu bütçesinden karşılamak üzere desteklediği ortada. Osman Gazi Köprüsü geçiş ve ilave yollar, üçüncü köprü, üçüncü havalimanı inşaatlarına baktığımızda, kamu kaynağının nereye gittiğini açıkça görebiliriz. Bunlar açık, ortada. Şimdi, bütün bunlar gözümüzün önünde dururken bu bütçenin büyüme yaratacağına, ikincisi, burada sivil alana yani eğitime ve sağlığa aslan payının gittiğine inanmamız için hiçbir sebep yok. Bütçe kendisi bunu söylüyor ve ayrıca, bütçede görülmeyen şeyler var.

Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar; neyle karşı karşıya olduğumuzu bilelim. Devletin güvenliği ayırdığı pay çeşitli kalemlere dağılmış olduğu için net olarak görülemeyebilir ama Millî İstihbarat Teşkilatı, Millî Güvenlik Kurulu Genel Sekreterliği, Millî Savunma Bakanlığı, Jandarma Genel Komutanlığı, Emniyet Genel Müdürlüğü, Sahil Güvenlik Komutanlığı, Kamu Düzeni ve Güvenliği Müsteşarlığının payına ayrılmış bulunan bütçe 2017’de 64 milyar küsurdu, 2018’de 84,5 milyardan

fazla; aradaki fark 20 milyar. Şimdi, bu aradaki 20 milyarlık fark aslında millî eğitime ya da sağlığa ayrılan payların toplamından bile fazla. Yani bunlara ayrılan pay, sonuç olarak millî eğitime ve sağlığa ayrılan paydan çok daha yüksek.

Şimdi, bir de görünmeyen savunma kalemleri ve görünmeyen savunma giderleri var. Savunma Sanayii Destekleme Fonu'na motorlu taşıtlar vergisinden yüzde 18, veraset ve intikal vergisinden yüzde 25, gelir vergisinden yüzde 6 pay ayrılması düşünülüyor. Hükümetin 2018 yılı için gelir ve kazanç vergilerinden elde etmeyi beklediği gelirin yüzde 6'sı 11 milyar 878 milyon lira. Yani bu söz konusu rakamlara 12 milyar lira daha eklenecek ve sonuç olarak giderek kabaran bir savunma bütçesiyle karşılaşıyoruz.

O zaman, sormamız gerekir, niçin, neden Türkiye gibi kaynakları sınırlı, üretken yatırıma OECD ülkeleri içerisinde belki de en çok ihtiyaç duyan, kendi borcunu borçla çevirmeye mahkûm olduğu için bu mahkûmiyetten çıkabilmek için azami tasarruf ve azami üretkenlikle yönetilmesi gereken bir kamu bütçesine niçin bu kadar yüksek bir savunma yükü yükleniyor?

Tabii, demin söylerken orayı da eksik bıraktım, aslında bu bütçeden aslan payını hazine alıyor çünkü 71 milyar 700 milyon lira faiz ödenecek sadece 2018 yılında. Yani bizim kamu bütçesinde en yüksek yatırım yaptığımız alan faizler.

Şimdi, faizler ve güvenlik harcamalarının hemen hemen bütün enerjisini emdiği bir bütçe. Geri kalan bütün bütçenin de neredeyse yüzde 70'i personel giderleri ve sosyal güvenlik primlerine ayrılıyor. Yani militarizme ve bürokrasiye harcadığımız ve faizlere harcadığımızdan geri kalan ancak kamunun esenliği için harcanabiliyor. Böyle bir bütçenin istihdam veya büyüme yaratması kendi başına, bundan bunun umulması bence iktisattan birazcık anlayan, üniversitede iktisat 1.0 okuyan herkesin bileceği bir şey ama halk zaten bunu kendi yaşantısından gayet iyi biliyor. O zaman, halka başka bir öykü anlatmak lazım. Birinci öykü şudur: Gelirlerde eğer artış sağlanacaksa esasen kendi...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Daha on dakika...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Kaç dakikam vardı Sayın Başkan?

BAŞKAN – On dakika verdim size, buyurun.

On dakikanız doldu.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, Sayın Başkan, size bilgi verdik bu konuda. Grup başkan vekiliniz, AKP grup başkan vekili perşembe günü okuyacaktı, “Bugün vakti harcamayalım.” dedi, bir sorun vardı zamanla ilgili...

BAŞKAN – Doğru.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sizin talebiniz vardı.

BAŞKAN – Benim bilgim dışında.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Bunu salı gününe bırakalım.” dedi, “Ben Başkana bilgi vereceğim.” diye söyledi, size bilgi vermemiş. Fiilî olarak üyelerimiz, yalnızca perşembe günü sizin grup başkan vekiliniz okumadığı için olmadı.

BAŞKAN – Fiilî olarak üyelik diye bir şey yok yani.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Efendim, mevzu şu: Grup başkan vekilimize sorabilirsiniz.

BAŞKAN – Bakın, zaten beş dakika, müsaade eder misiniz. Beş dakika olan bir süreyle ilgili olarak biz zaten sizin vermiş olduğunuz bu bilgiyle, sizin bilginize itibar ettik ve gerekli elastikiyeti gösterdik.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama, grup başkan vekilimize itibar edin.

BAŞKAN – Ama arkadaşlar, burada dışarıdan gelen pek çok milletvekili arkadaşımız var.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Şimdi, Sayın Başkan...

BAŞKAN – Müsaade eder misiniz Sayın Kürkcü.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Grup başkan vekilimize itibar edin. Hayır, sizin grup başkan vekiliniz okumadı.

BAŞKAN – Yani, diğer arkadaşlarımız... Bakın, Sayın Özdemir de burada, bir az önce Sayın Sayek Böke konuştu yani Sayın Öztrak burada...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sözü kesilen benim, ben size şu yanıtı vereyim: Siz de biliyorsunuz ki yarın Mecliste okunacak ve ben...

BAŞKAN – Ben bilmiyorum, ben sadece Sayın Paylan'dan bilgi aldım.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Şimdi, ben bunu söylediğime göre biliyorsunuz, ben, burada herkesin önünde yalan mı söyleyeceğim.

BAŞKAN – Sayın Paylan o bilgiyi verdi.

Buyurun devam edin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Başkan vekilimize sorun lütfen.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Peki, o zaman Sayın Başkan, fiilen durum buysa niye mesela beş dakikada sözümü kesmiyorsunuz?

BAŞKAN – Yani, bu geneli üzerinde görüşmeler olduğu için, arkadaşlarımızın düşüncelerini daha rahat ifade edebilmeleri açısından, Sayın Böke'ye de beş dakikada kendisine uzatma yaptım, diğer arkadaşlarımıza da...

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yani, sizin hoşlanmadığınız görüşleri dinlemeye on dakika mı tahammülünüz? Yarından itibaren yirmi dakika dinleyeceksiniz ama...

BAŞKAN – Yok, onar dakika dinleyeceğim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Hayır, yirmi dakika dinleyeceksiniz, o zaman ben...

BAŞKAN – On dakika dinleyeceğim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Herkes kadar dinleyeceksiniz veya...

BAŞKAN – Tabii ki dinleyeceğim tabii, doğrusu odur.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Şimdi, o zaman size şu kadarını söyleyeceğim.

BAŞKAN – Buyurun, devam edin.

Toparlayın, buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sizin sadece şu torba yasayla affettiğiniz vergi borcu büyük şirketlerin 5 milyar lira. Siz bu 5 milyar lirayı bu kadar kolayca...

BAŞKAN – O konuda da bir yanlış bilginiz var.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Hiçbir yanlış bilgim yok, her şeyi doğru biliyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 4,5; 4,5.

BAŞKAN – O düzenlemeyi iyi incelememişsiniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ben, her şeyi gayet iyi inceledim.

BAŞKAN – Yanlış bir bilgi üzerine hareket ediyorsunuz Sayın Kürkcü.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Her şeyi gayet iyi inceledim, bu hakikat apaçık ortada.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – İncelemediğiniz o kadar belli ki.

BAŞKAN – Bilseniz bunu böyle söylemezsiniz zaten.

Buyurun.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sizin tahsil edemediğiniz...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaç lira affettiniz Sayın Başkan buradan?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – O kadar belli ki incelemediğiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaç lira, söyleyin de bilelim. Bilemedik, söyley misiniz?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Var efendim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nedir söyley misiniz?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Burada imtihan mı ediyorsunuz siz beni.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Evet. Bilmiyorsunuz, beş dakikada...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, sizin süre verme yetkiniz yok, müsaade edin.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Kamuya olan sosyal sigorta ve vergi borçlarını erteliyorsunuz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Sayın Bakan, siz kaç lira affettiniz, söyle de bilelim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Siz el sıkıştınız...

BAŞKAN – Sayın Bakanım...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Bekaroğlu, her zaman savunuyorsunuz, HDP'nin arka savunucusu musun sen?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaç lira, kaç lira? Büyük şirketlerin kaç lira borcunu sildiniz bilelim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sen niye HDP'yi savunuyorsun?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaç lira borcunu sildiniz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yönünü değiştir, bu tarafa gel, ya bu tarafa gel.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, müsaade eder misiniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Neyse, hakikatin yanında durmak kimseyi üzmez ya.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – HDP'nin üzerinden göstererek gayrimeşru hâle...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Her defasında... HDP'nin senin savunmana mı ihtiyacı var?

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kaç lira borcunu sildiniz büyük şirketlerin?

BAŞKAN – Sayın Bakan...

Sayın Bekaroğlu, lütfen karışmayın.

Sayın Kürkcü, buyurun devam edin.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Kürkcü, kamuoyunun ve bütün Komisyon üyelerinin gözünün içine baka baka yalan söylüyor.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Doğruyu siz söyleyin.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bu yalan değil, bunun hakikat olduğunu siz benden iyi biliyorsunuz. Ne kadar vergi gelirinden vazgeçtiğinizi benden iyi biliyorsunuz.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Avukatlık yapma.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Kimsenin avukatlığını yapmadım.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, devam edin lütfen.

Sayın Bekaroğlu, müsaade eder misiniz.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ne demek avukatlık ya?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, bu “yalan” lafının geri alınmasını istiyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, müsaade eder misiniz.

Siz devam edin efendim.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bu “yalan” lafının geri alınmasını istiyorum, yalan falan yok.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Doğru bir şey mi?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Doğru bilmiyor olsam bile siz bana böyle söylemezsiniz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Doğru bilmiyor değil, yalan söylüyorsunuz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ben size hiç “Yalan söylüyorsunuz.” demedim, sizin söylediklerinizi deşifre ediyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakan, müsaade eder misiniz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bile bile yalan söylüyorsunuz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sizin söylediklerinizi deşifre ediyorum; bütçe hesabınız böyle.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ucuz siyasetle... Burası Plan Bütçe Komisyonu, sizin yalanlarınıza aldıracak hâlimiz yok.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Siz savaş bütçesi yapıyorsunuz, bize bunu barış bütçesi diye...

BAŞKAN – Sayın Bakan, müsaade eder misiniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Planınızı görüyorum, savaş planlarımız ortaya çıktığı için kızılıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Bakan...

Sayın Kürkcü, müsaade eder misiniz lütfen.

Değerli arkadaşlar, lütfen müsaade edin.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Plan Bütçe Komisyonunda bu tür siyaset ucuzluklarına...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Savaş planlarınızı deşifre ettiğim için kızılıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

Sayın Bakan, müsaade eder misiniz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, siz üzülüyorsunuz, zavallılar!

BAŞKAN – Sayın Bakan, müsaade eder misiniz lütfen.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Millî Savunma Bakanlığına savunma güvenlik bütçesine bu ülkenin ne kadar ihtiyacı varsa gerekli kaynakları sonuna kadar ayıracağız. Siz gidin, bu kameralara hiç çekim yapmadan birtakım yerlerde yaptığınız toplantıların görüntülerini getirin.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bir müsaade eder misiniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ben, her yerde açıkça konuşuyorum ne konuşacağsam.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Madem itham ediyorsun getir Sayın Bakan.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, lütfen devam et.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Böyle itham edilir mi ya, böyle itham edilir mi ya?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Sayın Başkan, sevgili arkadaşlar, gördüğünüz gibi...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yalan söylemeyin.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – ...bütçenin, bütçe kurgusunun zayıflığı birinci vuruşta ortaya çıkıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İddianızı kanıtlayın ya.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Birinci vuruşta ortaya çıkıyor.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, siz devam edin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Zavallı ya!

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Çünkü, bu bütçenin bu şekilde kurgulanmış olmasının asıl nedeni şudur. Kamuoyunun gözüne aslında bütçenin esasen savunma giderlerine dayalı olarak hazırlandığı söylenmiş olsa herkesin soracağı şey şudur: Nedir, kimle savaşaacağız? Niçin bu kadar çok...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Neden rahatsız oluyorsunuz bu kadar kaynak ayırmamızdan?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, müsaade eder misiniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Çünkü üretken yatırımları önündeki en büyük engel budur.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, Hükümet her planda, her fırsatta her türlü terör örgütleriyle mücadele için gereken kaynakları ayıracağını zaten söylüyor, onda bir sorun yok.

Buyurun siz devam edin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Doğu ve Güneydoğu Anadolu Bölgesi'nde istihdamı engelleyen sizensiz, doğu ve güneydoğuda terörü körükleyerek o bölgede yatırımları engelleyen sizensiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, yapma ya!

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Size mi kalmış bu ülkedeki yatırımları engellemek?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Evet, bana kalmış.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Size mi?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Evet.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Vah zavallı, vah zavallı!

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Barış müzakereleri yaparken ne kadar çok ihtiyacınız olduğunu bize, hatırlayın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkanım, ama bu kadar olmaz ki ya.

BAŞKAN – Sayın Bakan, müsaade eder misiniz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Barışa herkesin ihtiyacı var.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yalana...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Yalan yok!

BAŞKAN – Sayın Bakan, siz bana müsaade edin.

Buyurun.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bağırma be, ne bağıriyorsunuz!

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Bağırma!

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Burada bağırma yok.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ya, öyle mi? Siz bağırabilirsiniz, biz itiraz edemeyiz öyle mi?

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bağırma, itirazını yapabilirsin.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – “Yalan” diyene yalan değil deme hakkım var.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Bağırmadan konuş.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Siz de bağırmadan konuşun. Ne yapacaksınız?

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade edin lütfen.

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Ne yapacağımı görürsün.

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) - Ayıp ya!

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Şuraya bakın ya, Meclis çoğunluğuna sahip olan parti muhalefeti bağırarak susturmaya mı çalışıyor.

BAŞKAN – Arkadaşlar...

EJDER AÇIKKAPI (Elâzığ) – Sen konuşacağımı konuş, ne edeceksin? Genel Kurulda konuşursun.

BAŞKAN – Değerli arkadaşlar...

Sayın Açikkapı, lütfen...

Sayın Çakır...

Sayın Kavaklıoğlu, müsaade edin.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Her yerde konuşurum.

ABDULLAH NEJAT KOÇER (Gaziantep) – Bari yalan konuşma.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Seninle eşit hakkım var.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen...

SAMİ ÇAKIR (Kocaeli) – Dinliyoruz biz sessiz sedasız.

BAŞKAN – Arkadaşlar, dinleyin.

Toparlar mısınız Sayın Kürkcü.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Toparlarım.

Türkiye'nin esasen silahlanmaya, ordusuna ve güvenliğine daha çok silah ve daha çok silah ve teçhizat almaya değil, Türkiye'nin yatırıma, özgürlüğe, eşitliğe, adalete ihtiyacı var. Türkiye'nin bugün izlediği dış ve iç politikanın sonucu olarak arttığımı düşündüğü güvenlik riskleri karşısında akıtmayı düşündüğü büyük servetlere mukabil pekâlâ kendi halkıyla, kendi toplumuyla, kendi komşularıyla bir dostluk anlaşması içerisine girebilir ve aslında Türkiye'nin bugün kendisini tehdit edeceğini

düşünebileceği bütün ülkelerle şu an bir balayı yaşıyor. İran'a karşı mı tedbir alıyoruz? Rusya'ya karşı mı tedbir alıyoruz? Suriye'ye karşı mı tedbir alıyoruz? Yunanistan'a karşı mı tedbir alıyoruz? Kime karşı tedbir alıyoruz da bir anda trilyonlarca lira, milyarlarca dolar parayı yüksek teknolojiye füze savunma sistemlerine ayırıyoruz? Bu soruların cevapları politikada ve diplomasedir, ekonomide ya da bütçe değil. Bizim tartışacağımız şey, önümüze gelmiş olan rakamların alt alta konulduğunda doğru mu toplanıp doğru mu çıkarıldığı değil, bu rakamların arkasındaki hakikattir. Bu rakamların arkasında içeride olağanüstü hâl rejimi, dışarıda ise bütün komşularla ihtilaf rejimi yatıyor. Bizim tavsiyemiz şudur: Bütün komşularıyla yeniden bir dostluk ve ortaklık, Kürt halkıyla yeniden barış ve çözüm müzakereleri ve uluslararası alanda da kurucu ve barışçı bir dış siyaset izlenmesi hâlinde ne bu kadar savunma harcamasına ihtiyaç olacaktır ne de bu kadar fazla paraya sıkışılmış olduğu için sermaye dönsün diye vergi gelirlerinden vazgeçmek gerekecektir. O yüzden, bu bütçenin arkasında yanlış bir iç politika, yanlış bir dış politika, yanlış bir savunma politikası yatmaktadır. Bunun, bu bütçenin esasen çok daha makul hâle getirilmesi sadece ve sadece iç politikadaki güvenlik eksikliğini uygulamalardan vazgeçmek, demokrasiye dönmektir.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, buyurun lütfen.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Sayın Başkan, Komisyonumuzun çok değerli üyeleri, Sayın Bakan, kamu kurum ve kuruluşlarımızın değerli temsilcileri, değerli basın mensupları, sivil toplum örgütlerimizin kıymetli temsilcileri; 2018 yılı merkezî bütçesinin ve 2016 kesin hesabının ülkemize hayırlı uğurlu, hakça bölüşülmüş, gerçekçi hedefleri yakalayan bir bütçe olmasını diliyorum, hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ulu önder Mustafa Kemal Atatürk ,1923 yılında toplanan İzmir İktisat Kongresi'nin açılış konuşmasında “Bir ülkenin geleceğiyle doğrudan ilgili olan ekonomisi çöküşünün de, yükselişinin de nedenidir, zamanımız bir iktisat çağıdır.” der. Mustafa Kemal Atatürk'ün de dediği gibi, ekonomisi düzgün işlemeyen bir devletin askerî ve siyasi barışı da sağlanamaz, egemenliği tehlikeye girer; ekonomisi doğru gitmeyen çarkın her bir dişlisi aksamaya da mahkûmdur.

Yine, bütçe, bir ülkenin ekonomisinin yönetimini elinde bulunduran siyasi iktidarın, bütçe gelirlerinin kimlerden nasıl toplanacağını, toplanan gelirlere kimin ne kadar pay alacağını önceden belirlendiği, iktidarın sınıfsal tercihlerini ve harcama önceliklerini en somut hâliyle yansıtan ekonomik ve siyasal bir metindir.

Ben, Sayın Bakanımızın son üç yılki sunumlarına baktığımda, genelde büyük bir bölümünün “kopyala/yapıştır” olduğunu inceledim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Siz de aynı şeyleri söylüyorsunuz, değişen bir şey yok.

KADİM DURMAZ (Tokat) - Buradaki hedeflerden üçünde de böyle önümüze aldığımız, baktığımızda, işte “makroekonomik istikrarın sürdürülmesi”, “beşerî sermaye ve iş gücü kalitesinin artırılması”, “yüksek katma değerli üretimin yaygınlaştırılması”, “iş ve yatırım ortamının iyileştirilmesi”, “kamuda kurumsal kalitenin artırılması...” Birazcık yukarı doğru çıkartılan istatistiklerle yola devam ediyor.

16'ncı bütçenizi yapıyorsunuz. Tercihlerinizin ülkemizi getirdiği yer de ortada. Yine, bütçe, bir insan hakkıdır, Türkiye'de yaşayan her ferdin de geleceğidir. Bütçe, 78 milyonun hakkı olup halktan da gizlenemeyen, gizlenmemesi gereken de bir olgudur. Bu yüzden kendi geleceğini belirlemede hak sahibi olmak için bütçede katılımcılık esas alınmalıdır.

Bütçeler şeffaf olmalı, adaletli, yasalara, teamüllere uygun olmalıdır. İnsanların, sivil toplum örgütlerinin, meslek odalarının karar alma süreçlerine katılabilmeleri, bilgilenmeleri ve onların düşüncelerinin de alınmasına ihtiyaç duyulmalıdır. Biz “katılımcı demokrasi” derken bunu kastetmekteyiz. Demokrasi tarihi, vatandaşların bütçe hakkını elde edebilmek için yaptıkları tarihî mücadele örnekleriyle doludur. Yüzyıllar içinde halkın kendisini yönetenlere karşı bütçeye sunduğu talepler dikkate alındığında, o ülkelerin geliştiği, refah seviyesinin arttığı da görölmüştür.

Bütçe hakkı, parlamentolar açısından en temel işlev ve insanlığın temsili demokrasi noktasında kazandığı ilk ve şüphesiz en önemli hakktır. İşte bu yüzden de mali hukuk, anayasa hukukundan daha eski, daha köklü ve daha temel bir hukuktur. Bu hakkı layıkıyla ve hukuk kuralları çerçevesinde teslim etmek de biz siyasi parti temsilcilerinin en önemli görevidir. Ekonomik kalkınma, istikrar, eşit dağılım ve refah bütçelerinin genel ilkeleri olmalıdır. Bizlerin katkıları da önemsenip dikkate alınmalıdır.

Bugün, halk, bu bütçe hakkını parlamentolar aracılığıyla yani bizlerin aracılığıyla kullanırken Bütçe Komisyonu üyeleri ve milletvekilleri olarak bütçeyi denetlemek ve hakça bölüşümünü sağlamak için vebal ve sorumluluğumuzun farkındayız. “Ben yaptım, oldu.” zihniyetiyle oluşturulan, önümüze konulan kalın kitapları okumak ve endişelerimizi ifade etmekten öte katılım sağlayamadığımız bir bütçeleme süreci, ne yazık ki AKP Hükümeti tarafından tekçi bir zihniyetle, Parlatmentonun iradesini de yok sayarak oluşturulmaktadır. Yaşadıklarımız ve bugün ülkenin hâli, bu yapılanların yanlışlığını ve sürdürülebilir olmadığını net bir şekilde göstermektedir.

AKP iktidarıyla oluşturulan bütçe metinleri her yıl gösteriyor ki halktan toplanan gelirler, izah etmekte zorlandığınız zamlar, bütçe açığı, yine halkın ihtiyaçlarından çok, başta iktidarın önceliği ve yandaş sermayenin çıkarları için fütursuzca kullanılmıştır.

Bütçelerin en önemli gelir kalemini oluşturan ücretli emekçiler ne yazık ki yine 2018’de de bütçeden en az payı alan kesimler olarak dikkat çekmeye devam etmektedir. Sırf bu durum bile, bütçe kaynakları üzerinde başından sonuna kadar tek söz sahibi olan siyasi iktidarın kimden yana hareket ettiğinin çok açık bir göstergesidir.

AK PARTİ iktidarıyla birlikte halkın bütçe üzerindeki hak ve talepleri tamamen yok edilmiştir. Böyle bir yönetim anlayışı ve uygulamasından demokrasi ve bütçeden hakça bölüşümün çıkmayacağı alenidir. Bu yönüyle 2018 yılı bütçesi daha en başından antidemokratik, dayatmacı, katılımcılıktan uzak bir bütçedir.

Türkiye, istihdamı ve üretimi geri planda bırakan, borçlanmaya dayalı büyüme stratejisiyle her yıl büyüme hedeflerinin ve istihdam hedeflerinin uzağında kalmaya devam etmektedir.

2018 yılı bütçesi, askerî ve güvenlik harcamalarının merkezde olduğu, yerli ve yabancı sermayeye kaynak transferlerinin yoğunlaştığı ve borçlanmanın yüksek olduğu bir bütçe tasarısıdır.

Bütçe artış oranlarına baktığımızda, Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde 2018 yılı için oransal olarak yüzde 8,80’lik bir artış hedeflenirken Diyanet İşleri Başkanlığı bütçesindeki artış oranı yüzde 13,20 olarak öngörölmüştür.

Yine, 2018’de Cumhurbaşkanlığı bütçesinin yüzde 30, Millî Savunma Bakanlığı bütçesinin yüzde 41, Jandarma Genel Komutanlığı bütçesinin ise yüzde 42 artırılması olağanüstü hâl rejiminin daha da çok süreceğinin bir göstergesidir.

Cumhurbaşkanlığı ve Başbakanlığa bağlı örtülü ödenekler, iç ve dış güvenliğe ilişkin bazı kalemler ve kayıtlara geçmeyen kimi harcamalar bu rakamlara dâhil edilmemiştir. 2018 yılı bütçesi bir taraftan emekçileri artan vergi yükü altında ezerken savunma ve güvenlik harcamalarındaki olağanüstü artış üzerinden OHAL koşullarını sürekli hâle getirmeyi de hedeflemektedir.

Eğitim ve sağlık bütçeleri rakamsal olarak artıyor gibi görünürken halkın cebinden yaptığı eğitim ve sağlık harcamalarındaki artış tüm hızıyla sürmektedir. Yine, 2018’de, OHAL koşullarının acı bir meyvesi olarak belirgin olarak artan savunma giderlerini görüyoruz. OHAL süresinde ne gibi savunma stratejilerinin uygulanacağı ise belirsizliğini korumaktadır. Ülkemiz ekonomisi, OHAL koşulları ve baskısı altında, yerli ve yabancı sermayenin çıkarlarını gözeterek mevcut yapısıyla, yoksulluğun ve sefaletin pençesinde yaşam mücadelesi veren emekçilere yüklenen, vergileri yoksuldan alıp zengine dağıtan bir anlayışla yönetiliyor. Yoksuldan alacak canından başka bir şey kalmadı. Bu hesap da yanlış Sayın Bakanım. Dolayısıyla, eğitim ve sağlık gibi temel bütçelerin savunma bütçesinin gerisinde kaldığı, öngörülerini zayıf bir bütçeyle karşı karşıyayız. İşsizlikte, temel tüketim maddelerine yapılacak zamlarda ve halkın ödediği dolaylı vergilerde belirgin bir artış gerçekleşeceği açıktır.

2018 bütçesi 762 milyar olarak belirlenirken Orta Vadeli Mali Program’da millî gelirin 3 trilyon 446 milyar TL olacağı açıklanmış bulunmaktadır. Bütçe açığının 65,9 milyar TL olması hedeflenmiştir. Orta Vadeli Plan 2018-2020 verilerine göre, 2018 büyüme hedefi yüzde 5,5, enflasyon hedefi yüzde 7, işsizlik hedefi yüzde 10,7 olarak belirlenmiştir.

2018’de geçtiğimiz bütçelerde yer almayan, ilk kez 2018 kaleminde gösterilen, kamu özel ortaklığı çerçevesinde yapılan köprü, tünel, otoyol ve şehir hastaneleriyle ilgili olarak Hükümetin öngördüğü ve “garanti ödemesi” olarak bilinen taahhüt miktarı şimdilik 6,2 milyar olarak belirlenmiştir.

Şimdilik altını çizmek istediğim bu rakam bütçe açığının yüzde 10’una karşılık gelmektedir. Bu taahhüt miktarı dolara endekli olduğu için miktarın daha da artması kaçınılmaz olacaktır. Kamu özel ortaklığı kapsamında yapılan projelerin daha yarısında, daha birçok proje var. Bu projeler bittiğinde ortaya çıkacak giderin açığını nasıl kapatacaksınız, merak etmekteyiz. Klasik iktidarımızın belli ki bu açıklar için vergiler ve zamlarla yine halkın sırtına yüklemeye gibi planları olduğu aşikârdır.

Sayın Başkan, değerli Komisyonumuzun üyeleri; daha vergi politikamızın nasıl olduğu belli değilken, üretim, istihdam geliştirilemezken, işsizlik çift hanelerde demir atmışken biz, Hükümetin övgüyle anlattığı köprü ve otoyollarının zararını halkın bütçesinden karşılıyoruz. Buna göre, Temmuz 2016-temmuz 2017 aralığında Osman Gazi Köprüsü’nden geçeceği garanti edilen araç sayısının yarısına bile ulaşamazken geçmeyen 8 milyondan fazla aracın maliyeti de hazineden karşılanacaktır. Avrasya Tüneli için ise taahhüt edilen araç sayısı 100-120 bin arasında, bu miktarın 68.500’ü devlet garantisi altında. Şu an tünelden geçen araç sayısı ortalama 20 ile 25 bin arasında değişmektedir. Hazine her gün aradaki farkın miktarını tüneli yapan firmaya ödemek zorunda kalıyor. Yavuz Sultan Selim Köprüsü’nden hazinenin günlük araç garantisi 135 bin ancak geçen araç sayısı bu rakamın çok altında. Bu projeler zarar ederken biz zararın garantisini bütçeyle teminat altına alıyoruz.

Değerli milletvekilleri, 2018’de öngörülen gelir vergisi 123 milyar TL, ÖTV ve KDV toplamı 321 milyar TL’dir. Toplam vergi gelirlerinin yüzde 74’ü sadece gelir vergisi, ÖTV ve KDV’den gelecektir. İşte, ülkemizdeki en büyük sorunlardan biri gelir eşitsizliğinin vergi adaletsizliğiyle ortaya çıktığının en büyük kanıtı da budur. Halkın cebinden çıkan dolaylı vergilerin yükü vergi politikasıyla büyüdükçe büyümektedir. 2018 ücret, maaş zamları daha ceplere daha girmeden buharlaşmıştır. OECD ülkelerinde doğrudan vergilerin toplam vergi gelirleri içindeki ağırlığı yüzde 70’ler civarındayken bu oran Türkiye’de tam tersidir.

AK Parti Hükümeti döneminde on beş yıldır açıklanan büyüme rakamlarının yarısı kadar bile istihdam yaratılamamıştır ve ülkede tırmanan işsizliğin bedelini vergiler, zamlar ve yüksek enflasyon rakamları altında ezilen yoksul halk ödemektedir. Halk bedel öderken torba yasalarla sayısını tutamadığımız kadar teşvik paketi açıklandı, büyük şirketlere sürekli vergi affı yapıldı yani zengin büyümeye devam ederken yoksulluk da tırmanmaya devam etti.

Biz burada rakamlarla bütçe tasarısını konuşurken gelin bir de halkın sofrasına yansıyan rakamlara şöyle bir göz gezdirelim: 2002’de hane halkının bankalara olan borcu milli gelirimizin sadece yüzde 1,8’iydi, 2017 yılında ise bu oran yüzde 15 olmuştur. On beş yılda hane halkının tüketici kredisi borcu 175 kat, kredi kartı borcu 20 kat, toplam kredi borcu ise 71 kat artmıştır. Sadece son sekiz yıl içinde tüketici kredisi ve kredi kartlarını ödeyemediği için yasal takip başlatılan borç miktarı 7 milyar TL’den 18 milyar TL’ye çıkmıştır.

Dünya Adalet Projesi, 2016 yılı Hukukun Üstünlüğü Endeksi araştırmasını açıkladı, verilere göre ülkemiz 113 ülke arasında bir önceki yıla oranla sekiz basamak daha gerileyerek 99’uncu olmuştur. Hukukun ve adaletin olmadığı, özgürlüklerin yok edildiği bir ortamda ekonomik istikrardan ve refahtan söz edilemez. Unutmayalım ki özgürlükler ve sosyal devlet anlayışı yok edilirse ekonominin önemli çarkları da zarar görüyor demektir.

Komisyonumuzun değerli üyeleri, Türkiye’nin gerçek rakamlarıyla sözlerime devam ediyorum. Dört yıldır genel müdürünü bulamayan TÜİK’in 2016 verilerine göre, yoksulluk oranımız yüzde 21. Yine, TÜİK verilerine göre, en zengin yüzde 20’lik kesimin toplam gelirden aldığı pay, en yoksul yüzde 20’lik kesimin aldığı paydan 7,7 kat daha fazla. İmalat sanayisinde her 100 tezgâhtan 24’ü üretim yapamaz duruma gelmiştir. Yine, TÜİK’in Tüketici Güven Endeksi araştırmasına göre, 2016 da yüzde 70,1 olan güven endeksi, 2017 Ekim ayında yüzde 67,3 olmuştur. Hanenin Maddi Durum Beklentisi Endeksi de eylül ayında yüzde 2,9 azalarak ekim ayında yüzde 87 olmuş. Bu azalış gelecek on iki aylık dönemde maddi durumun düzelmesinden umudunu kesenlerin oranını net bir şekilde göstermektedir.

Genel Ekonomik Durum Beklentisi Endeksi eylül ayında yüzde 94,7 iken yüzde 4,5 azalarak yüzde 90,4’e düşmüştür. İşsiz Sayısı Beklentisi Endeksi ise eylül ayına göre yüzde 0,6 artarak ekimde 70,9 olmuştur.

Rakamlar gösteriyor ki ekonomiye olan güven düşük, insanlar iyiye gitmeyen ekonomiden gelecekte de umudunu kesmiş, ekonomiye güvenin azalması yerli ve yabancı yatırımcıları yatırım konusunda ihtiyatlı davranmaya, işverenleri yeni istihdam yatırımlarından kaçınmaya, hatta var olan istihdamı azaltmaya, halkı ise harcamalarını kısma yöneltmektedir.

Kamunun borç yükü 14 milyar TL artmıştır. Kamunun 2017 yılı Haziran sonu itibarıyla brüt iç borç stoku 540,7 milyar TL’dir. Aynı dönemde 332 milyar TL olan kamunun brüt dış borç stoku da dolar kurundaki yüzde 3,2’lik artış nedeniyle 11 milyar TL yükselmiştir.

AK PARTİ’nin iktidara geldiği 2002 yılında iç borç stoku 155,2 milyar TL iken brüt kamu dış borç stoku ise 101,6 milyar TL idi. On beş yıl içinde borç yükünün artışı rakamlar da net bir şekilde göstermektedir

AK PARTİ’nin iktidara geldiği 2002 yılında açlık sınırı 348 TL iken bugün 1.522 TL’dir. Uluslararası bankalar şube sayısını hızla azaltmaktadır. Şirketlerin sermayeleri her yıl küçülme gösteriyor, sektörlerde iş yerleri kapatılıyor. Son bir yılda 88 sektörün 40’ında iş yeri sayısında çok ciddi azalmalar görülmüştür. Siz sermaye sahibi, yatırımcı olsanız hukuk sistemi, ekonomisi, dış politikası, ithalat politikası kişiye dayalı bir ülkede sermayenizi güvende hisseder, yatırım yapmaya devam eder misiniz? Hayır, yapmazsınız, zaten de yapılmadığını hepimiz görüyoruz.

Sadece ABD’yle yaşanan vize krizi sürecinde Türk lirası dolar karşısında bir günde erimiştir. Geçen yıl bütçe görüşmelerinde, Sayın Bakanım, dolar 3,1 lira iken bugün doların kuru 3,78’dir; bir yılda oluşan hasarı sizler düşünün. ABD doları Türk lirası karşısında sadece bir günde yüzde 3’ten fazla değer kazanarak kur 3, 70’i de aşmıştır. Reel sektörün günlük kaybı 211 milyar dolar olarak net

açık bir pozisyon nedeniyle 26 milyar TL olmuştur. Kamunun dış borcu dolardaki yükselme nedeniyle 11 milyar TL artmıştır. Dövizdeki bu sert hareket nedeniyle Türkiye'nin bir gecede kaybı yaklaşık 63 milyar TL olmuştur.

TL'nin her yüzde 10'luk değer kaybında enflasyon 1,5 puan artıyor. Kur hesaplarının şaşması orta vadeli planın tüm varsayımlarından da uzaklaşarak çökmesi anlamına gelmektedir. Kur artışı bir yandan enflasyon ve faizleri yükseltirken büyümeyi de aşağı çekerek işsizliği artıracaktır. TL'nin dolar karşısındaki sert düşüşünün ekonomide yarattığı hasar onarılmazsa bütün ekonomik aktörlerin zarar görmesi kaçınılmazdır. Oysa Hükümetimiz Türk lirasının değer kaybına dair hiçbir çözüm ortaya koymuyor, iyimser açıklamalar yaparak ya da "Türk lirasına operasyon yapılıyor, faiz lobisi, dış güçlerin operasyonu..." gibi hamasi açıklamalarla bu gidişatı durdurmanın mümkün olmadığını aslında sizler de biliyorsunuz. Sorumluluk makamında olanların artık silkinip kendine gelmesi gerekiyor, yoksa oluşacak hasarın bedelini bir bütün olarak tüm toplum ve ülkemizin ödeyeceği kaçınılmazdır.

TL değer kaybettikçe halk kaybediyor, ücretli çalışanlar kaybediyor, yatırımcı, üretici kaybediyor; doları olanlar kazanıyor belki ama yoksul halkın cebinde TL bulmak zor iken dolar zaten hiç bulunmuyor.

Reel sektörde tüm bu etkenler gösteriyor ki Türkiye önemli bir ekonomik durgunluğun ve gerilemenin içerisinde. Yatırımların azalması, kapanan şirketlerin açılan şirketlerden daha fazla olması, şirketlerin sermaye küçültmesi, tüm bunlar beraberinde ekonomik darboğazı ve işsizliği işaret etmektedir. Oysa, biz bütçe sunumuna baktığımızda sürekli yukarı seyreden ekonomi tabloları görüyoruz. Sayın Bakanımızı dinlerken "Acaba başka bir ülkede miyiz?" diye düşünmeden edemiyor insan. Bu, tıpkı "Millî gelirimiz şu kadar arttı, bu kadar arttı." demek gibi bir şey. Sunumda yapılan sanal bir yükselişin vatandaşın bütçesinde bir karşılığının olmadığı da aşikârdır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız Sayın Durmaz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Şimdi Sayın Bakanımızın bütçe sunumundan bazı noktalara da dikkat çekmek istiyorum. Geçen yılın bütçe sunumunda, Sayın Bakan yine Türkiye'nin büyüyen ülkeler arasında olduğunu çok sıkça vurgulamıştı, 2016 yılı büyüme rakamları en son yüzde 3,1 olarak seyrediyordu. Bakanımız geçen yıl 2016 büyüme beklentisini 4,5 olarak vermişti, 2016 rakamı maalesef gerçekleşemedi. Orta vadeli planda ise daha sonraki yıllara baktığımız zaman büyüme hedefi yüzde 5,5 görülüyor. Lütfen bu konudaki tedbirlerimizi, kur dengeleme politikamızı, projelerimizi açıklayın, yatırımcılar da, biz de buna inanarak istikrarlı bir şekilde yaşamımıza devam edelim.

Sayın Bakanım, 2018 bütçe sunumunda son bir yılda 1,1 milyon kişiye istihdam sağladığımızın bilgisi yer alıyor, artan istihdam oranının içeriği net olarak verilmiyor. Oysa bu oran yanıltıcıdır. Artan istihdam oranının sebebi, istihdama katılan stajyer, çırak ve kursiyerlerdir. İstihdam teşviklerini izleyebileceğimiz İŞKUR verilerine göre 2017 yılı ocak ve eylül döneminde İŞKUR tarafından işe yerleştirilen insanların sayısı 792 bindir. Kaldı ki ülkemizde zorunlu sigortalı işçi sayısı 265 bin azalmıştır, çırak, stajyer ve kursiyer sayısı ise 1,3 milyon artmıştır. Bu verilere göre gerçek işsiz sayısı 6,1 milyon, geniş tanımlı işsizlik oranı ise yüzde 17,7'dir. Kentlerde her 4 gençten 1'i işsiz yürümektedir. Bu rakamlar gösteriyor ki, 2017 istihdam rakamları ve işsizlik hedefi şimdiden şaşmıştır. Oysa Sayın Bakan sunumunda, 3,2 milyon vatandaşa ek istihdam oluşturmayı hedeflediğinin ve işsizliğin 9,6'ya ineceğinin taahhüdünü vermişti.

Sayın Bakanımız, bu ek istihdam hedefini yine çarık ve stajyer olarak mı sağlayacaksınız? Ucuz iş gücü yaratmakla istihdam oluşturmanın üretime ve ekonomiye katkısı ne kadar olacak, merak etmekteyim. Geçtiğimiz yıl yaptığınız sunumda yine işsizlik hedeflerini tek haneye indireceğinizi çok net söylemişiniz. Bu hedef tutmadı. Bu yıl hedefinizi nasıl tutturacaksınız? Türkiye'nin kanayan yarası olan işsizliği reel anlamda nasıl çözeceksiniz?

Değerli milletvekili arkadaşlarım, bütçe sunumunu okurken hep büyüyen tablolar gördük, 40'ıncı sayfada şöyle bir cümle var: "Yüksek istihdam, büyüme, artan ihracat ve sağlam kamu maliyesi ile 2023 hedeflerini gerçekleştireceğiz." 2023 hedefleri nedir? "Yüksek istihdam" başlığımı açıklayarak gerçekliğini anlattım, şimdi ihracattan söz edilmiş ama ithalat hiç anlatılmamış. Ne yazık ki ithalat oranı ihracatın çok üstündedir ve yine ne yazık ki ülkemizin ürettiği ürünleri ithal eden bir Hükümet politikasıyla da karşı karşıyayız.

Gümrük ve Ticaret Bakanlığının resmî olmayan geçici dış ticaret verilerine göre, eylülde ihracat 11 milyar 849 milyon dolar, ithalat ise 19 milyar 993 milyon dolar olmuştur. İhracat Beklenti Endeksi 2,8 puan azalarak 123,7 seviyesine gerilerken İthalat Beklenti Endeksi 6,5 puan artarak 112,8 seviyesindedir.

Rakamları bir kenara koyalım, dünya çapında üretim yaptığımız Türk süs bitkisi yıllık 80 milyon dolarlık ithal edilmektedir. Yani yerli süs bitkisi üretimi varken dışarıdan ithal eden iktidar, belediyelerde şehirlerimizi bu ürünlerle süslemeye devam etmektedir.

Meraları, zeytinlikleri yok ettik, şimdi et ithalatını serbest hâle getirdik. Bizim üreticimiz hayvanını satamazken, biz eti bulamazken yabancı kaynaklara döviz ödeyerek bu açığımızı gidermeye çalışıyoruz.

Ülke üreticisi kaybederken yabancı üretici kazanacak. 2015 yılında alınan biber tohumuna bu ülkenin ödediği para 2,1 milyon ve domates tohumuna ödenen para 9,8 milyon dolardır.

2010-2015 arasında 1,5 milyon büyükbaş ve 2,3 milyon küçükbaş almışız -dış alım, ithalat- ve üzerine et almışız ve bunlar için 3.8 milyar dolar ödemiştir.

BAŞKAN – Lütfen toparlar mısınız.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlıyorum.

Bunlar bütçe üzerinde büyüyen yükler olduğu gibi, ülkemizin üretim kapasitesinin düştüğünü de göstermektedir aynı zamanda. Düşünün, buğdayı ve saman ithalatını, on beş yıllık ülkeyi yöneten, istikrarlı olduğunu söyleyen bir iktidar eliyle bu ülke gördü.

Yine, Sayın Bakanım, 3 Kasım 2002'de, iktidarınız geldiğinde ülkemizde yaşayan insanların toplam nüfusu yaklaşık olarak 65 milyondur, bunun 22 milyonu köylerde yaşar durumdaydı. On beş yıl sonunda geldiğimiz tabloda 81 milyon nüfus ve 6 milyon kırsal kesimde yaşayan, köyde yaşayan nüfus. Yani biz insanları üretimden... Hani o verdiğiniz, rakamlarını açıkladığınız desteklerden o kadar uzak bir açıktaki yelken açmışız ki, köylerde yaşayıp üretecek hiç kimseyi bırakmamışız.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, rica ediyorum toparlayın. Lütfen...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toparlıyorum Sayın Başkanım.

BAŞKAN – Yani son cümlelerinizi alayım, "toparlamak" derken.

Buyurun.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Toprak Mahsulleri Ofisi yaklaşık 150 bin ton ekmeçlik buğday alımı için uluslararası ihale açtı. Avrupalı ticaret kaynaklarının verdiği bilgiye göre, Toprak Mahsulleri Ofisi her biri 10 bin ton tutarında kırmızı ekmeçlik buğday alımı için on beş ayrı ihale açtı. Bunlar şimdilik sayabildiklerimiz. Büyüyen, gelişen, 2023'ü hedefleyen Türkiye bu olmamalıdır. Çitçimiz,

üreticimiz kan ağlarken verdiğiniz rakamlar gerçeği yansıtmıyor. Sık sık dilinizden düşürmediğiniz bu büyüme rakamları zaten yoksulun sofrasına da hiç yansımıyor. Yoksul evine et alamıyor, beslenemiyor, barınamıyor, çocuklarına eğitim veremiyor. Metropol kentlerde yoksulları âdeta depoluyorsunuz.

Orta vadeli plan, kamu ve özel kesim için bir yol haritasıdır. Bu yüzden de çok önemlidir, biz de önemsiyoruz. Ancak öngörülebilirliği sağlayabilmesi için orta vadeli planın mutlaka birbiriyeli tutarlı bir amaç, bir politika, öncelik ve ortak akılla hayata geçirilecek bir proje olması gerekmektedir. İyimserlik değil, gerçekçilik ve tutarlılık başlıca hedef olmalıdır. Oysa bu orta vadeli planda da görüyoruz ki Hükümet yine işi ciddiye almamış, yaşadıklarımızdan ders almamış.

Dünya ekonomisindeki küçülmeye rağmen sürekli büyüme gösteren, istihdamın artacağını, enflasyonun düşürüleceğini, işsizliğin azalacağını, cari açığın gerileyeceğini söyleyen bu sunuma göre önümüzdeki üç yıl içerisinde Türkiye’de büyük sanayi tesisleri ve fabrikalar açılacak.

Bu üç yıllık planı, açılacak büyük sanayi tesislerini, yapılacak yatırımları bilmek bizim de hakkımızdır Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Durmaz, diğer kalan sekiz sayfayı da kendi kurum bütçelerinde yapalım o zaman. Lütfen...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Çok az kaldı.

Türkiye’de, Sayın Başkanım, Sayın Bakanım, değerli arkadaşlar; Şeker Kurulu var. Özelleştirme İdaresi, Sayın Bakanım, size bağlı. Yaklaşık on dört-on beş aydır Şeker Kurulu toplanamıyor. Toplanamamasını anlıyorum yani millî şeker politikamız yok edildi fakat burada acı olan bir şey var: Türkiye’de nişasta bazlı şeker denetleyen birimlerimiz çalışmıyor, ülkemiz insanının sağlığını tehdit eden bu denetim görevi şu anda yapılmıyor. Bu konuda da duyarlılığa davet ediyorum.

2018 yılı bütçesinin söylediğimiz olumsuzlukların ortadan kaldırılmış bir bütçe olmasını diliyorum, başarılar diliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum Sayın Durmaz.

Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, değerli hazırım; 2018 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı üzerine beraberce bugün görüşmelere başladık. Tabii, geçtiğimiz hafta sunumu aldık, inceledik. Daha önce orta vadeli plan ve programı yine inceledik ve 2018 ve sonrasıyla ilgili olarak ortaya konulan projeksiyonları rakamsal olarak ve o rakamların da, bakıldığı zaman, hangi iyimserlik potasında ne derece iyi yörgülerek önümüze konduğunu çok net olarak gördük.

Şimdi, Sayın Başkan, Sayın Bakan; 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı’nın bütçe özelliklerini dile getiren tasarının önünde on beş madde sayılmış. Genel değerlendirmeyi yaparken bu on beş maddenin içerisine şöyle bir bakmak istedim. Sadece bir bakayım, bundan önce de benzer başlıklar dikkate alınmıştı ama benzer başlıklarda bugüne geldiğimizde karşımıza çıkan sonuç ne diye, gerçekten inceleme ihtiyacı duydum.

Şimdi, birincisi, “ekonomik istikrarı korumak” diye başlayan bir ana hedef ortaya konulmuş. “Ekonomik istikrar” dediğimiz zaman, istikrar, kısa vadeli şoklar ve kırılmalıklarda ani tepkiler veren bir ekonomide “İstikrar yaşanıyor.” diye bir savunmayla devam ettirilemez. Bugün içeride veya dışarıda ani bir gelişmenin neticesi olarak eğer cumaysa pazartesi günü etkilenen neticeler veyahut vadeli düşünme açısından baktığımızda, literatürde orta, uzun ve kısa vadenin bir süresi vardır ama istikrarlı ülkelerde bu geçerlidir. İşte, ne diyelim? Kısa vade bir yıla kadardır, orta vade on yıla kadardır,

uzun vade on yılın üzeridir ama bugün baktığımızda, Türkiye’de, artık, kısa vade bir gün oldu, orta vade bir hafta oldu, uzun vade bir ay oldu. İstikrar ve istikrara bağlı hedef belirleme ve ona bağlı olarak gerçekleşmenin realizasyonunu ölçme, maalesef, bu kısa süreçlerde kendini ihtiyaç hâline getirdi. Bugün orta vadeli program açıklanıyor, bakıyorsunuz, daha bir ay geçmeden içeriğindeki hedefler ne yazık ki karşımıza tutmamış olarak geliyor. O zaman ekonomik istikrarı korumak ve bunu gerçekleştirmekte ne derece başarılıyız, sorgulamak lazım.

“Yurt içi tasarrufların ve yatırımların teşvikine katkı sağlamak için bütçe yapıyoruz.” Bakıyoruz, yurt içi tasarruflar, hep beraber, geçen sene bütçe zamanında 14-15’e düştü derken TÜİK’in getirdiği sihirli elle bir anda 20’lere çıktı ama gerçekte yurt içindeki tasarrufu daha da artıracak bir sonuç çıktı mı? E ona da bakıyoruz, bizim borçlanma oranımız, borçlanmayla ortaya çıkan tablo, borçlanmadaki gelişmeler ve borç çevirme oranı açısından yaşanan o hızlı yükseliş bize burada da bu konuda yeterli, istenilen hedefe doğru gidilmediğini gösteriyor.

Büyüme potansiyelinin artırılması: “Büyüme potansiyelini artırmak için her şey mübah.” diyerek işsizliği artıran bir büyüme gerçekleşiyorsa -bakın, istihdam değil- karşımıza çıkıyorsa bu da çok acı. İşsizliği artıran büyüme diyorum, bir de Türkiye’deki genel iki rakamlı işsizliğin ötesinde, genç ve kadınlar açısından işsizlik rakamlarına baktığımızda gerçekten karşımıza çıkan tablo çok üzücü. Ben bu tablo içinde en çok 15-29 yaş arasındaki gençlerin işsizlik ve eğitim durumuna bakarak bir ülkede -hani istikrar diyoruz ya, gelecek diyoruz ya- “hangi konumdayız ve nereye doğru gidiyoruz”u görebileceğimize inanıyorum. Bugün baktığımızda, 15-29 yaş arasında 18 milyonu aşkın gencimiz var ve bu gençlerimizin maalesef yüzde 29,3’ü yani yüzde 30’u ne eğitim alıyor ne de bir işi var yani boş gezenin boş kalfası denilecek noktada. Biz 15-29 yaş arasındaki gençlerimizin yüzde 30’unu bırakmışız ve o zaman, tabii ki baktığımızda, sosyal açıdan, toplumsal açıdan, eğitim açısından, kültürel açıdan, ekonomik açıdan hangi riskler önümüzde öncelikle sıralanıyor, onu çok iyi görmemiz lazım. Ne yazık ki bakıyorsunuz, bu 15-29 yaş arasındaki yaşlara 15-20, 20-25, 25-29 dediğinizde, maalesef, oranların gittikçe artan boyutlarda olduğunu görüyoruz. Yani bugün 25-29 yaş arasındaki oran o kadar yüksek ki genelin içinde değerlendirdiğimizde, bu 25-29 yaş arası ya üniversite mezunu işsiz ya hiçbir iş yok, yapamıyor, bulamıyor, ortada geziyor. Ama bunlar, 25-29 yaşlar, hayattaki yaş dağılımı ve dengesi içerisinde en önemli yaşlar ve 25-29 yaş arasındaki gençlerin yüzde 36’sı bugün işsiz ve okumuyor, ortada dolaşiyor. Kadınlar açısından baktığımızda, çalışmayan ve eğitime devam etmeyen kadınlar açısından bakıldığında durum daha da vahim. Yani o yüzde 29’luk oranın yüzde 16’sı erkek, kadınlar açısından yüzde 43. “İstihdamı artırıyoruz ama yine de işsizliğe yetmiyor.” demiş Sayın Bakan. Yani bir on sene önceydi, hatırlıyorum, yine ekonomiyle ilgili bir bakanımız derdi ki: “Ya, şu kadınlar da iş aramasa işsizlik bu kadar yüksek çıkmayacak.” Şimdi, böyle baktığımızda, “İstihdamı artırıyoruz, canım, kadınlar da evde otursun, bu oran da istediği kadar artsın...” Yine, o biraz önce verdiğim rakamlarda genç kadınlar açısından baktığımızda bu yüzde 25-29 oranı yüzde 55’lere çıkıyor. Yani biz eğer büyümeyi sağlayacaksa büyümeyi üretimle sağlayarak, yatırımla sağlayarak, yatırımın verdiği güçle üreterek, istihdam yaratarak ve tüketici gençlik değil üretici gençlik yaratarak yolumuza devam etmeliyiz.

Şimdi, torba yasa için de şunu söyleyeyim: Bu bütçeleri çıkıyoruz, yıl sonlarında çok maddeli torba yasa getiriyoruz, onlar da akvaryumdaki çöpçü balığı gibi. Akvaryumu güzel göstereceğiz diye çöpçü balığı gibi bir torba yasa çıkartıyoruz, “Ne varsa ortada, hadi şimdi hızlıca temizleyelim, yine güzel gözüksün.” mantığı içerisinde. Şimdi, yapılan düzenlemeler açısından baktığımızda da biz, önümüzdeki yıl, önümüze gelecek o düzenlemeler içeriğindeki sorunları çözmekten öte, daha çok borçlanabilecek, “Borçlanmışken hadi şu 37 milyarı fazlasıyla kullanacağım, onu da ben kendime bir torba yasayla güç olarak alayım.” derken giden bir uygulamayla karşı karşıya kalıyoruz.

Yine bakıyorum bu bütçenin hedeflenen özelliklerine: “Gelir gider, bütçe dengesi, faiz dışı denge ve borç hedefleriyle ilgili orta vadeli mali hedeflerin ulaşılmasına katkı sağlamak.” Sayın Bakanım, siz bu sene 47 milyar bütçe açığı hedefliyordunuz, geldi 62 milyar oldu. Ondan sonra da tabii kanuni sınırlamalar gereği yüzde 5’erlik artıştan sonra bir artış daha sağlayarak yüzde 62 milyara getirmek üzere... Bir de borçlanmayı da 89 milyara çıkartıyoruz, ek borçlanmayla daha çok nerelerde ne kullanılmışsa veya varsa açık, ona da yollayalım diye. Şimdi, burada, bakıyorum, sunuşunuzda bu seneki bütçe açığı -2017- 62 milyar, işte 2018’le ilgili sanırım 67 milyarlık bir rakam vermişsiniz. Şimdi, böyle baktığımızda, ne güzel, bu iki karşılaştırma iyi ama biz 47’yle bu seneki 2018’e bakmamız lazım. Yine 47’den buraya çıkarken neden ve nasıl, ne şekilde, hangi harcamalarla çünkü o rakamların ne olduğunu sorduk, geçici toplu bir rakam verildi ama bunun detaylarını da vereceğinizi bu sene içinde dile getirmiştiniz.

Bütçe harcamalarını sağlıklı ve sürekli gelir kaynaklarıyla karşılamak; çok ideal. Yani baştaki istikrar bununla sağlanır ama biz şöyle bir on beş yıla baktığımızda, böyle istikrarlı mı yani vergi kalemlerindeki ve gelir kalemlerindeki istikrarı ve sürekliliği ortaya koyan mı, yoksa tek defaya mahsus gelirlerle mi daha çok bütçeyi dengeleyemedik? Özelleştirme geliri, aflar veyahut onun ötesinde sağlanan tek defaya mahsus mali barışlar, bunlarla sağlanan dengelerle biz bütçeyi bu noktaya getirdik. Yine bu hedef de kendi açımdan baktığımda karşılığını bulamadı.

“Kamu harcama politikasının çok yıllık bütçeleme...” Bunu hiç okumuyorum bile çünkü çok yıllık uygulamalarda maalesef ve maalesef bu ana kadar olumlu bir noktaya gelmedik.

“Sosyal yardım harcamalarını verimlilik açısından değerlendirmek.” “Sosyal yardım harcamalarını verimlilik açısından değerlendirmek.” demek “Biz yoksulluk idare politikası yapacağız.” demektir. Ama Türkiye’nin yoksullukla mücadele ve yoksulluğu ortadan kaldıracamız yani yoksulluğu idare edeceğimiz mantığıyla bir bütçe yapması kesinlikle ve kesinlikle hedef olarak bile değerlendirilmez. Önemli olan gelir dağılımındaki adaleti sağlamak, bu gelir dağılımındaki adaleti sağlarken de yoksullukla mücadele edecek olan öncelikleri ortaya koymak, politik öncelikleri ortaya koymak. Ama şimdi bütçe önceliklerine baktığımızda, bugün faize ödenen, yatırıma ödenen ödenekten daha fazlalaşmaya gidiyor. E bu ne getiriyor? Bu, birleşik kaplar teorisi gibi, faizi tercih ettiğinizde bu siyasi bir tercih: “Biz borç alırız, borçla faizini öderiz, oradan faizi alan kesim daha zenginleşir, gelir dağılımındaki adalet bozulur, o zaman ortaya çıkan tabloda yoksullaşma, fakirleşme oldu mu, biz yine bütçeden aldığımız o kaynakla yoksulluğu idare ederiz.” Bununla kalıcı bir gelecek olmaz, bununla güçlü bir gelecek olmaz, bununla oturan, istikrarlı bir yapı olmaz.

“Tarımsal destekleme amacı var bütçede.” deniyor. Yahu, kaç senedir kanunda var olmasına rağmen yüzde 1’lik, bunu bile sağlamamış bir tarımsal destek varken samanı ithal edip, eti ithal edip tarımla ilgili tarım ürün fiyatlarının açıklandığı gün vergi oranlarını, ithal vergi oranlarını düşürerek, tarımda emek verenleri mağdur ederek hangi tarımsal destekleme gerçekleşecek, çok merak ediyorum.

Ama son bir madde, hesap verebilirlik ve mali saydamlık var ki hedeflerde, bu konuda da gerçekten soru işaretlerim giderek artıyor. Şimdi, biz bugün bir bütçe konuşuyoruz, önümüzde bir merkezî yönetim bütçesi var ama bu bütçe Türkiye’nin o büyük bütçesinin ne kadarını temsil ediyor? Çünkü bizim burada gördüğümüz bütçe, kendi dışında yani 5018’in içine girmeyen, denetimin içine girmeyen ama yine bu ülkenin gelirleriyle ve geleceği ile gelecek gelirlerini de ipotek altına alan bir bakış açısıyla oluşturulmuş tercihlerle karşı karşıya. Şimdi, biz burada önümüzdeki bütçe rakamlarına göre konuşuyoruz, ona göre değerlendirmeler yapıyoruz ama bütçe dışında tutulanlar ne olacak, hesabı ortaya konulamayanlar?

Mesela, hesabı ortaya konulamayanlar... Şimdi, bir Kredi Garanti Fonu çıkardık. Kredi Garanti Fonu, ki KOBİ'ler bugün yüzde 98 işletme, yüzde 50 küsür üretim, işte, katma değerın yüzde 55'i, bu tür yatırımın yüzde 33'ü KOBİ'lerde oluyor; KOBİ'lere destek vermek, amenna, çok önemli. Biz buradan yine bir torba yasa çıkardık, dedik ki: "İşte, 25 milyar, 10 kat da üstüne kadar kredi verilebilecek bir fon yapısı, bir fon potansiyeli oluştu." Kredi Garanti Fonu'nun Başkanı orada oturuyor, dedi ki: "Yüzde 7'lik bir garanti bugüne kadar karşımızda, böyle de olacak." Sayın Mehmet Şimşek'in geçenlerde bir konuşması var, diyor ki: "Biz 25 milyarı zaten göze aldık buradaki risklerde -yani arkadaşlar, bakın, 200 milyara geldi, geçiyor da- bundan sonraki 50 milyar seçeceği projelere göre verilecek ama zaten 25 milyarı da göze aldık." Yani o yüzde 7'lik yüzde 10'a çıkmış bir kere. İkincisi, bu Kredi Garanti Fonu'nun kapsamındaki krediler -hani diyoruz ya işsizlik, istihdam, saydığımız sosyal, siyasal ve kültürel gelecekle ilgili soru işaretleri- burada bu krediler nerede kullanıldı? Bu krediler gerçekten üretim yapmak amacıyla yatırımlar için mi kullanıldı veyahut inşaat sektöründeki darlığı çözmek için mi kullanıldı veyahut müşterisini riskli gören bankanın kendini garantiye alması için mi kullanıldı veyahut Kredi Garanti Fonu kapsamında aldığı krediyi yükselen, hani bu kaynak arayışının yükselttiği mevduat faizlerinde değerlendirmek üzere kullananlar için mi verildi? Ben şimdi çok merak ediyorum, zamanı gelince soracağım: Bu kredilerin dağılımı nasıl oldu? Bize bolluk, büyüme üç aylık bir rahatlama sağlamasına rağmen hani Mehmet Şimşek'in "Gelecekte yükleneceğiz, 25 milyarı göze aldık." dediği kimin neyini göze aldı? Sonuçta bu vatandaşın kaynağıyla oluşan bir gücü göze alıyor, hazinenin gücünü göze alıyor. O zaman nerelerde, ne şekilde ve hangi riskler için kullanıldığını çok çok iyi görmek, test etmek ve ona göre de değerlendirme yapmak gerektiğini düşünüyorum.

Şimdi, diğer taraftan, dedim ya görünen bütçe ve görünmeyenler. Biz burada bir Varlık Fonu kurduk. Varlık Fonu'nu mali denetimin dışında tuttuk ama geçen torba yasa hazırladık, hazine kaynağını artırıp oradan fonlayıp kullanmak üzere önünü açtık. Var mı denetimi? Yok. Denetimi nasıl? İnşallah, yaptıkları işlerin hesabını verdikten sonra Başbakan'a getirip bize de Plan ve Bütçeye bilgi verecekler. Ne zaman verecekler, nasıl verilecek, tabii, bu da bir soru işareti.

Diğer taraftan, bakıyorsunuz, TOKİ, o da bütçe dışına çıktı; birçok işlem yapıyor, devasa bir proje. Şimdi, onun da müteahhitlerle ilgili soru işaretlerinin olduğunu söylüyor. O da dışarıda, o da nasıl... Ama bir gün bir şekilde bu da ödenir.

Bir de tabii, kamu-özel iş birliği projeleri... Bu sene koyduğumuz tutar ortada, bundan sonra ne gelir Allah kerim.

Yani şimdi, biz burada Plan ve Bütçe Komisyonu üyeleri olarak bir bütçe yapılıp, bütçenin üzerinde değerlendirme yapıp bütçeyle ilgili görüşlerimizi rakamsal ve genel değerlendirme olarak ortaya koyarken ama bir de bilemediğimiz, göremediğimiz ve özellikle de risklerinin nereye kadar varacağı soru işaretleriyle dolu görünmeyen, dışarıda bütçelerin de sorumluluğunu taşıyoruz. Ha, bizim sorumluluk taşımamız... Özellikle iktidar partisi ve iktidar partisinin yöneticileri açısından bunu söylemek istiyorum: Sorumluluğunuz çok fazla çünkü gelecek nesillere -bugün idare edilmiyor- iyi şeyler bırakmak önemli.

Bakın, biraz önce arkadaşlarım dile getirdi, dün 29 Ekimdi. 29 Ekim bağımsızlığın, özgürlüğün ve dünyaya karşı güç olarak bir arada olmanın yarattığı bir sonuç. Cumhuriyet, kimsesizlerin kimsesizi olabilme; cumhuriyet, birlikte yaşayarak bağımsız nefes alabilme. Ve cumhuriyetten sonra ki cumhuriyetin ilanına kadar geçen sürede, İzmir'in kurtuluşundan sonraki sürede en önemli yapılan faaliyet Birinci İktisat Kongresi, İzmir'de ve o kongrenin içeriğinde misakımalıye, misakımalıyenin getirdiği bir iktisadi yapı ortaya konuyor. Bir taraftan da karşısında Lozan, Lozan'a ara verilmiş ve oradaki ekonomik güçle ortaya konulan -uluslararası- güç gösteriminde birlik yaratılmış.

Sayın Bakanım, biz Anayasa değiştirdik, Ekonomik ve Sosyal Konsey diye bir yapı oluşturduk. Ekonomik ve Sosyal Konsey, bugünkü dış politik ve içeride yaşanan kırılmalardan açısından baktığımızda bir araya gelmesi gereken en önemli birimlerden bir tanesi. Kaç yıldır toplanıyor? Kesinlikle toplanmıyor. Bırakın Ekonomik ve Sosyal Konsey ve onun demokratik ortamdaki ekonomik kararlara katkı sağlamasını, biz ekonomiyle ilgili kararları bir gecelik kanun hükmündeki kararnamelerin içerisine yazıp Türkiye'nin ekonomisini ve geleceğini ortaya koyan değerlendirmelerle, bir yerde baktığımızda halkın beklentilerine cevap vermeden sadece ve sadece günü kurtaracak politikalarla bir yasal zemin oluşturuluyor.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum.

Buyurun Sayın Tamaylıgil.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Bu, son derece yanlış çünkü içinde bulunduğumuz dönemi, yaşadığımız veya yaşayabileceğimiz olumsuzlukları, baktığımızda, karşımıza koyacağı riskleri çok iyi değerlendirmek, çok iyi görmek zorundayız. Eğer biz ekonomik açıdan gücümüzü sağlayamazsak ve o gücü sağlayamayıp her tercihte hem toplumsal bütünlüğü hem de ekonomik potansiyeli kullanamama başarısızlığı gerçekleşirse bizim bugünkü dünyada rekabet gücünde çok ağır bir güçsüzlük noktasına gelmemiz karşımıza çıkacak en olumsuz sonuç olarak kendini gösterecektir.

Bir de tabii, bütçeyi konuşurken yapılan düzenlemelere baktığımızda, tercih, dediğim gibi ya kaynağını devlet vergilerle yaratır ya da bütçe harcamalarını artırmaya devam eder, bütçelerinde de bunun kaynağını borçla sağlayabilir. Şimdi, 2013'ten beri bakıyorum, Türkiye bir anayasal değişiklik sürecine geçmeden önce 2014'te bir Cumhurbaşkanı seçiminin arkasından ekonomik görüntüleriyle, görünümüyle karşısına çıkan tabloyu iyi değerlendirmek, iyi okumak lazım. Biz 2013 yılında kredi kuruluşlarının tamamının pozitif yönde değerlendirdiği, borçlanma ve faiz ödemeleri açısından, faiz oranları açısından ve enflasyon açısından baktığımızda tek haneli rakamlara indiğimiz dönemleri ve günleri yaşadık. Yıl 2014 oldu, bir yerel seçim ve Cumhurbaşkanlığı seçimi ve arkasından fiili başkanlık, hani Anayasa'yla değiştirdik yasal olarak ama fiili olarak başladıktan sonra ne işsizlik iki hanenin altına düştü ne enflasyonda hedeflenen yüzde 5 yüzde 60-70 şaşmadan gerçekleşti, baktığımızda faizler ve borçlanma ihtiyacı arttı. Türkiye'nin ekonomik olarak ortaya çıkan tablosu, hani yasal olarak anayasal değişikliğin yürürlüğe girmesine gerek yok, fiili olarak gerçekleştiğinde bize yaşattığı tabloyla net olarak ortaya çıktı.

Şimdi, bunların hepsini doğru okumak, doğru görmek lazım. Hep değerlendirirken de burada hiç kimsenin, bu ülkenin gerek ekonomisiyle gerek siyasi yapısıyla gerek toplumun kendi içindeki huzur ve birlikteliği açısından daha iyi yaşamasından öte bir dilekle söylemlerini ortaya koyduğunu düşünmemek gerek ve buradaki uyarıların... Geçen sene bütçe görüşmelerinde "Çift açığa gidiyorsunuz, bu çift açığın yaratacağı risklerin sonrasındaki toparlama çok zor olur." diye uyardığımızda Sayın Bakan yine dinledi ama çift açık oldu ve bu çift açığın finansmanıya beraber bir taraftan uygulanan maliye politikaları, bir taraftan fiyat, istikrarla ilgili ortaya konulan tercihler, bunların çatışması ve karmaşıklaşması bize bugün, hani başta dediğiniz ekonomik istikrar değil, istikrarsızlığın ortaya getirdiği sonuçları yaşatır olmaya başladı.

O yüzden, şimdi işte orta vadeli program, plan hazırlandı. Orta vadeli programları getirin yani 2005 yılındaydı yanılmıyorsam ilk çıkışı, on bir yıla bakalım Sayın Bakan, şöyle oturalım yan yana, on bir yıldaki OVP'leri koyalım yani yüzde 85'i tutsun veyahut işte, ne diyeyim, bir oran koyalım,

gerçekten... Yani kime, ne güven verecek o sonuçlar? Hiçbiri tutmamış. Bırak, hepsi değişmiş, sürekli değişmiş; bir enflasyon oranı... Yani bu sene bir kur koymuşsunuz, şimdi, o kadar enteresan ki o kur hedefiyle o büyüme çıkmaz, o kur hedefiyle o ithalat oluşmaz yani alttaki; birbirleriyle çelişen, çelişkili rakamlar. Bunu bu şekilde söylediğimizde de diyorsunuz ki: Ya, işte, siz oradan bakıyorsunuz... Yok, yani bırakın oradan bakmayı, buradan bakmayı; buradaki rakamsal olarak bir "ax+y=z" diye bir rakam şeyini okumuş, matematik okumuş herkesin bileceği noktada. Yani şu kur hedefi, ortalama kurlarla ortaya çıkan diğer hedeflere bak... Şimdi, biz ona göre bir bütçe yapıyorsak o zaman da deriz ki: Ya, işte, 47 açık bekliyorduk, 62 oldu; işte, şimdi şu kadar bekliyoruz, artık... Yani bunların güven verici... Ekonomide en önemli mihenk taşı güven, istikrarın da oluşturacağı en önemli başlık güven. Eğer güven sağlanmazsa ve eğer ki o güveni gerektirecek olan uygulamalar karşımıza çıkmazsa ne yazık ki biz yine pek çok konuda, "çöpçü balığı" dediğim torbalarla işi idare etmeye çalışırız.

Bu arada, vergi de bu konuda çok önemlidir, vergi hukuku çok önemli. Vergi hukukunun önemini ve ona göre düzenlemeleri iyi yapmak lazım. Bakın, yatırım harcamalarını geçen sene verdiniz, 102 milyarı sanırım, bu senekini de "Bu yılbaşı vereceğiz." dediniz. Oradaki, yapılan teşvikler bu vergi harcaması, neticede hepimizin ortak verdiği katkıdan sizin belli alanlara yönlendirmeniz sonucunda ortaya çıkacak olan sonuçtur. Bu sonucun istihdam yaratması, üretim yaratması, uluslararası rekabeti artırması lazım, eğer artırmıyorsa onları kesmek lazım. Buna göre değerlendirmek çok önemli. O performansı çok iyi görmek zorundayız ve dediğim gibi, vergi hukukunu Anayasa'ya ve Anayasa'nın gereklerine göre oluşturmalıyız. Vergi adaletini oluşturmalıyız. Vergi adaletinin altında dolaylı, dolaysız vergiler var. Vergi adaletiyle beraber vergi ahlakını da -altını çiziyorum- hiçbir şekilde bozmayacak tercihlerle bir gelecek planlaması içine girilmesi gerekir diyorum.

Bir ufak parantez, şunu söylemek istiyorum: Geçen gün Gelir İdaresinin sayfalarına falan bakıyorum yani şimdi, bir ayda işveren, işçi... Öyle günler yazmışsınız ki ayın 1'inden 30'una kadar adam veya kadın neyi takip etsin? Onu yapacak, ötekini verecek, o beyannameyi verecek, oradan faydalanacak, yok affa girecek, aften çıkacak; bir ay durmadan... Ya, şunu böyle günlere bölerek, daha derli toplu bir noktaya taşıyarak...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Görselliği mi kötü?

BAŞKAN – Sayın Bakanım, soru-cevap işlemini daha sonra yapacağız.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Görsellik değil, her gün bir şey yapıyor ama kişilerin kendi sorumluluklarını... Aylara göre bile muhtasar ve şey değişebiliyor. O yüzden bunları derli toplu hâle getirecek, en azından, diyorum ki, sistematik açıdan da vergiyi toplanabilir hâle getirmek önemli.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Son bir cümle söyleyeceğim: Vergi ödemek anayasal olarak herkesin göreviyse vergiyi almak ve doğru şekilde, adaletli almak da sizin göreviniz. O yüzden vergi adaletinin bir an önce sağlanacağı ve bütçelerin de doğru temeller üzerine yapılandırılacağı gelecek diliyorum. 2018 hayırlı olsun diyorum.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Özgökçe...

Komisyon üyesi olarak söz verdim, yirmi dakika konuşma süreniz.

Buyurun.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Değerli milletvekilleri, Sayın Bakan, çok kıymetli katılımcılar, değerli basın emekçileri; bütün katılımcıları saygıyla selamlıyorum.

2018 Yılı Bütçe Kanunu Tasarısı'nın sunuşunu geçen hafta Sayın Bakan yapmıştı, bizler de bugün muhalefet milletvekilleri olarak bütçe hakkında genel değerlendirmelere, eleştirilerimize dair sunuşlarımızı yapıyoruz. Aslında dile getirdiğimiz hususlar ana hatlarıyla halkın şikâyetleri, itirazları, kaygıları, çıkmazlar, buna dair değerlendirmelerdir. Ben de aynı kaygılarla, burada bulunmamın gerekçesi olarak da yine eleştirilerimi ve kaygılarımı dile getirmek istiyorum.

En nihayetinde bütçe, herkesin de dediği gibi, bir gelir gider tablosu değildir tek başına ve çokça farklı bakış açılarıyla bütçenin ne olup olmadığı tartışılır, anlatılır. Bana göre her şeyden önce bütçe, bir ahlak belgesidir, halkın teslim ettiği güveni Hakk'a teslim etmenin bir aracıdır; sözdür, niyettir, beklentidir, gelecek planlamasıdır; yaşayış biçiminden tutun, bütün alanlarda, özgür düşünme zeminin de sağlanacağı en önemli ayaktır. Bu yönleriyle bakıldığında, bir toplumda tüm yönetilenlerin, halkın da geleceğidir diyebiliriz aslında. Bu sözünü ettiğim temel bilgi elbette herkesin malumu ve bu bakış açısıyla değerlendirdiğimizde önümüzdeki gelir gider tablosunun yine sadece rakamlardan ibaret olmadığını hep hatırdı tutarak bu Komisyondaki tartışmalarla olgunlaştırıp halkın da içini rahatlatacak bütçeyi hep birlikte yapmalıyız diyorum.

Ben, bize sunuşu yapılan ve çokça itirazların yükseldiği tasarıya baktığımda, üzülererek söylemeliyim ki bu belirttiğim hassasiyetlerin gözetilmediğini görüyorum. Bir yıldan fazla bir süredir OHAL KHK'larıyla yönetilen bir ülkede Meclisin ve siyasetin, yargının her gün itibarsızlaştırıldığı, güven kaybettiği koşullarda yapıyoruz bu bütçeyi. Türkiye'nin içinde bulunduğu ortam itibarıyla, Hükûmetin ısrarlı bir şekilde OHAL'i uzatması ve OHAL'le baskıyla şiddete dayalı politikaları, tüm Türkiye'de en sıradan hakların bile güvencesizliği karşısında tüm toplumu saran endişenin, kaygının olduğu bir ortamda yapıyoruz bu bütçeyi. Başbakanın "OHAL'i kendimize ilan ettik." sözünün daha ilk günden tam tersi olduğunu, OHAL'in halka, muhaliflere ilan edildiğinin yakın tanıkları olduk bu süreçte. Yüz binlerce emekçiye, işçiye, kadına, çocuğa, politikacıya, yerel yönetimlere, halk iradesine ilan edildiğini gördük ve görmeye devam ediyoruz. Sivil toplum alanının, örgütlenme özgürlüğünün, düşünce ve ifade özgürlüğünün neredeyse yok edildiğine, baskı ve şiddetle bastırıldığına tanıklık ediyoruz. Güvencesiz çalışma koşullarının artık temel politika olduğuna, işçiden, emekçiden yana değil, sermayeden yana Hükûmet desteği olduğuna tanıklık ediyoruz. Kadına yönelik şiddetin katbekat arttığına, bireysel silahlanmanın kontrolsüz bir şekilde büyüdüğüne, nefret söylemlerinin yaygınlaştığına, ölümlerin arttığına, cezasızlığın katlanarak arttığına şahit oluyoruz. OHAL koşulları devam ettiği müddetçe yatırımların durduğuna da tanıklık ediyoruz. Kadına yönelik şiddetle mücadele konusunda artık kadınlar açısından güvenilmez ülkeler kategorisinde sayıldığımızı şahit oluyoruz. OHAL döneminde kapatılan kadın derneklerinin olduğuna şahit oluyoruz ve tüm bunlar olup bitirken Hükûmetten OHAL'in kaldırılmayacağını duyuyoruz ve aslında uzadıkça uzayacağını anlıyoruz. OHAL'le yönetim modelini çok sevmiş benziyor bu Hükûmet.

Benden önceki konuşmacılar OHAL'in Türkiye'ye hangi zararları verdiğine dair tabii ki birçok değerlendirme yaptılar, ben de tekrara girmemek adına çok kısa üzerinde duracağım. OHAL hepimiz için bir felakettir. OHAL'i kaldırmakla en çok övünen hükûmet olan AKP Hükûmetinin şu an en çok sevdiği ve uzatma eğiliminde olduğu bir yönetim modeli olması aslında kendisi açısından da çok önemli bir tezattır ve anlaşılmaz bir hâldir. Kaygılı, her an her şeyin olabileceği, belirsizliğin hüküm sürdüğü, özel mülkiyetin dahi tehdit altında olduğu KHK yönetiminde elbette ki yatırımların olması, ekonominin büyümesi beklenemez; gerçek durum da bunu gösteriyor zaten. Ekonomi Bakanı geçenlerde ekonominin

şaha kalktığını söyledi. Ancak gerçekte olan ise şaha kalkanın doların yükselmesi, Türk lirasının dolar karşısında hızla değer kaybettiğidir. Şaha kalkan şey şu an işsizliktir, yoksulluktur, iş cinayetleridir ve kadına yönelik şiddetin arttığı, ölümlerin arttığıdır aslında.

Sayın Bakan, 15 Temmuzdan sonraki süreçte istihdamın arttığını özellikle vurguluyor, sunuşta da bunu vurguladı, hatta daha önceki görüşmelerde eleştirilerimize ısrarla bu anlamda tepki gösterdi ve bu büyümenin sanırım 1 milyondan fazla istihdam yarattığını söyledi. Ama bu istihdam artışı gerçek bir artış değil. Bunu sanırım en önce Sayın Bakan biliyor, bizler de biliyoruz, hepimiz de biliyoruz, Türkiye de biliyor.

Bakın, Devrimci İşçi Sendikaları Konfederasyonu Araştırma Enstitüsü bu sene de bir rapor açıklamış. Bu rapora göre Hükümetin iddia ettiğinin aksine istihdam teşvikleri işsizliği azaltmadı, aksine zorunlu sigortalı işçi sayısı 265 bin azaldı. Ucuz iş gücünün bir başka yöntemi olan çırak, stajyer ve kursiyer sayısı 1,3 milyon arttı. Gerçek işsiz sayısı 6,1 milyona ulaştı ve böylelikle geniş tanımlı işsizlik oranı yüzde 17,7 oldu. Genç nüfusta bu oran yüzde 25'e yaklaştı.

Devlet kurumu olan TÜİK verilerine ise dar tanımlı ve mevsimsel etkilerden arındırılmış işsizlik oranı yüzde 11,2 olarak gerçekleşirken mevsimsel etkilerden arındırılmış işsiz sayısı ise 3 milyon 558'e yükseldi.

TÜİK istihdamda son bir yılda -sanırım Bakanın verdiği bilgi de buydu- 1 milyon 122 bin kişilik bir artış yaşandığını belirtiyor; bu belirleme olmasına rağmen yani bu belirtilse de bu artışın büyük bölümü az önce belirttiğim gibi stajyer, çırak ve kursiyerlerden oluşuyor.

Yine, SGK verilerine göre çırak, stajyer ve kursiyer sayısında son bir yılda 1 milyon 304 bin artış varken zorunlu sigortalı sayısında ise 265 bin kişilik azalma yaşanıyor.

AKP iktidarının son dönemdeki sürekli propaganda malzemesi olarak kullandığı şey, istihdam teşvikine yönelik gerçek bir tarzdır ama gerçek olan şu ki: İstihdam artışı, iş gücü piyasasında ucuz ve örgütsüz emek olarak kullanılan çırak, stajyer ve kursiyerlerdir yani onların omuzlarında yükseliyor. Esas itibarıyla sömürü derinleşiyor ve görülmez kılınmaya çalışılıyor. Aslında Hükümet bu DİSK'in değerlendirme ve önerilerini dikkate alırsa gerçekten emekten yana, işçiden yana bir tavır alıp almadığı da ortaya çıkacaktır. Eğer böyle bir politika üretmek istiyorsa işçinin ve emekçinin sözlerini dinlemeli, her gün işçi ve emekçilerin güvencesiz koşullarda nasıl öldüğüne bakmalı, bu iş cinayetlerini önleyecek mekanizmalara kaynak ayırmalı ve bütçesini de ona göre yapmalıdır.

DİSK'in tabii birçok önerisi var. Duymak isteyen Hükümet bunları dinler, görür. Özellikle bu uluslararası çalışma normları doğrultusunda herkese standart ve asgari insani koşullarda yaşama hakkı sağlayan politikalardan bahsediyor. Özellikle "iş başında eğitim" adı altında çırak, stajyer ve kursiyerlerin ucuz iş gücü deposu olarak kullanılması uygulamasına son verilmesi gerekir diyor, kiralık işçilik yasası bizim de savunduğumuz gibi kaldırılmalıdır. Bunun gibi birçok öneri ve tavsiyeler var. Önemli olan, işçinin ve emekçinin sözünü duymak ve dinlemektir.

Benim bu tasarıda, bu bütçede bir kadın olarak özellikle belirtmek istediğim husus ise bu bütçenin geçen yıllardaki bütçeler gibi yine toplumsal cinsiyeti gözetken bir bütçe tasarısı olmadığına ilişkindir. Evet, bu bütçe de geçmiş yıllardaki tasarılar gibi toplumsal cinsiyet gözetenmeden yapılmıştır. Geçen yıllarda da bu konuya dikkat çektik ve eleştirilerimiz oldu. Hatta Sayın Bakan özel olarak da ilgilendiğini söylemişti geçen yıl ancak bir ayırım, şu anki tasarıda da bir belirleme göremiyoruz. Hükümetin, önümüzdeki bu bütçe tasarısıyla kadınlar ile erkekler arasındaki yapısal eşitsizliği var sayarak kamu harcamalarının ne kadarının bu eşitsizliği ortadan kaldırmayı ya da azaltmayı hedefleyen bir yanı olduğunu açıklamasını ve bizi aydınlatmasını bekliyoruz. Çünkü biz bu tasarının hiçbir yerinde

böyle bir varsayımına dahi rastlamadık, varsa bile kadınlar için yapılan harcamalar ayrı kalemlerde sıralanmadığından, sunuşta da ayrıca ve açıkça belirtilmediğinden bizler açısından bu bütçeyi toplumsal cinsiyet yaklaşımıyla yorumlamak oldukça güçleşiyor. Bu da başlı başına bütçenin kadın ve erkeklerin harcamalardan ne düzeyde faydalandıklarını, aralarında ne gibi eşitsizlikler olduğunu değerlendiremeden hızla hazırlandığını gösteriyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Gerekçede var. Bak, gerekçede var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz cevap verirsiniz Sayın Bakanım.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Sözümü kesmezseniz Sayın Bakan...

Evet, siz, geçen yıllarda, özellikle bütçenin toplumsal cinsiyete duyarlı hazırlanacağı sözünü verdiniz. Ama bunu hayata geçirmek için...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sözümüzü tuttuk.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) - ...uzman eğitimleri, yönetmelik değişikliği gibi adımlar atılmadı.

Değerli arkadaşlar, bütçenin cinsiyet açısından tarafsız olduğu, kadınları ve erkekleri aynı şekilde etkilediği düşünülür ama böylece cinsiyete dayalı eşitsizlikler göz ardı edilir. Kadın ve erkeklerin ekonomik kaynaklara, ekonomik kullanım gücüne, istihdam destek imkânlarına, kooperatiflere, iktidar hakkına, tasvip ve tanınma, sağlık imkânlarına, bilgi edinme hakkına ve kendini ifade etme imkânına eşit oranda sahip olmaları için bütçenin önüne hangi hedefleri koyduğunun bütçe incelendiğinde anlaşılması gerekir Sayın Bakan.

Birleşmiş Milletler Ortak Programı'yla 11 ilde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme için 2015 yılında bir proje tamamlandı ama böyle bir projeye ortak olan Hükümet, 2016 ve 2017 bütçesinde toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemeyi hayata geçirmemiştir. Bunun nedenini biz merak ediyoruz.

Bakın, toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçede şu soruların yanıtları mutlaka bulunmalıdır: Bütçede kadın ve erkekler açısından dengesizlikler var mıdır? Programın veya politikanın çıktıları nasıl daha eşitlikçi bir şekilde sunulabilir?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yazılı olarak alabilir miyim.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) - Teker teker soruyorum Sayın Bakan.

Kadın ve erkeklerin faydalanma düzeyinde...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Yazmadım, yetişemiyorum.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Başlıyorum tekrar, tamam.

Bütçede kadın ve erkekler açısından dengesizlikler var mıdır? Programın veya politikanın çıktıları nasıl daha eşitlikçi bir şekilde sunulabilir? Kadın ve erkeklerin faydalanma düzeyinde orantısızlık var ise hangi ek kaynaklar aracılığıyla bu giderilebilir? Söz konusu programın ev emeğine etkisi nedir? Kadınların orantısız bakım yükünü azaltma konusunda kaynaklar nasıl daha iyi yönetilebilir? Toplumsal cinsiyet eşitliğini hedefleyen harcamalar nelerdir? Özellikle yoksul kadınların önceliklerine göre düzenlenen ve...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yazılı olarak alabilir miyim.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Devam edebilir miyim Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Kadın olarak o kadar heyecanla, inanarak söylüyorsun ki...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eğitim şart Sayın Bakan.

(Oturum Başkanlığına Sözcü Abdullah Nejat Koçer geçti)

BAŞKAN – Evet, konuşma bittikten sonra konuşmanızı Bakan Bey’e verirsiniz cevaplama şansı daha yüksek olur.

Buyurun efendim.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) – Tamam, olur.

Devam ediyorum öyleyse sormaya bütün katılımcıların duyması açısından da.

Özellikle yoksul kadınların önceliklerine göre düzenlenen ve onların yüklerini hafifletmeyi hedefleyen kamu hizmetlerine yapılan harcamalar nelerdir? Kadınların gelir eşitsizliğini ve erkeklerle bağımlılığını azaltacak gelir transferlerine öncelik veriliyor mu gibi sorular.

Ben yeri gelmişken bir hususu daha belirtmek istiyorum. Örneğin, şiddete maruz kalan kadınlar, 6284 sayılı Kadınlara Yönelik Şiddetin Önlenmesine Dair Kanun ve yönetmeliği gereği maddi yardım talep edebilir; sağlık, adli yardım hizmetleri ve diğer hizmetlerden yararlanabilirler. Evet, düzenleme var ancak kullanım alanı, ayrılan pay nedir, bu anlamda hiçbir belirleme yok yani ayrıca, açıkça belirlenmediği için. Yani çok iyi biliyoruz ki uygulamadan da ihtiyaç duymalarına rağmen kadınların çok az bir kısmı bu maddi imkânlardan yararlanabiliyorlar ve çoğu uygulamacı ve yönetici de bilmiyor zaten. Mesleki danışmanlık, iş bulma desteği, geçici barınma yeri desteği, psikolojik destek, kreş desteği gibi destekler hâlen verilmiyor. Özellikle yoksul kadınların önceliklerine göre düzenlenen ve onların yüklerini hafifletmeyi hedefleyen temiz su erişimi, kanalizasyon, kırsal elektrik hizmetleri gibi kamu hizmetlerine kaynak ayrılmamaktadır. Kadınların ev işine harcadıkları zamanı azaltarak bakım emeğini toplumsallaştıracak ve böylece toplumsal cinsiyet eşitliğini güçlendirecek mahalle kreşleri gibi harcamalar yapmak, kadınların hasta bakımına harcadığı süreyi ve emeği azaltacak sağlık hizmetlerine, engelli ve yaşlı bakım hizmetlerine bütçe ayırmak yerine ayırmak yerine silaha, savunmaya, savaşa kaynak aktarılmaktadır. Eğitime, sığınaklara, iş ve barınma sorunlarına harcanacak bütçe yıllarca askerî harcamalara ayrılmıştır. Kreş ya da oyun odası açılması sadece çocuğun bu alanda geçirdiği zaman boyunca kadının sırtından yükü almaz, aynı zamanda çocuğun temiz biçimde eve dönmesini de sağlayarak kadının bakım emeğini azaltır, kadınların iş yaşamına katılımını artırır. Bakım hizmetlerinin kamulaşmasının, kadınların ve erkeklerin kendilerine ayırdıkları zamanı eşitlemek adına önemi çok büyüktür.

Sağlık hizmetleri paralılaştırıldığından, kadınların hane içinde hasta bakımına harcadığı süre ve emek saati artmıştır. Sağlık hizmetlerinin de cinsiyeti var. Dünyada kadın hastalıklarına yönelik araştırmalara ayrılan bütçe maalesef çok düşüktür, Türkiye’de ise bu durum çok daha içler acısıdır. Bu konuda galiba çok fazla bilgi de yok yani rastlamadık çünkü. Kadınların doğum sonrası belli bir süre yarı zamanlı ve ücretli çalışmaları, bu hak ettikleri süre dolduğunda ise kısmi zamanlı çalışmalarına yönelik düzenlemeler yapılmış, diğer yandan da özel istihdam büroları yasalaştırılmıştır. İşte, bu düzenlemeyle kadınların yerleri özel istihdam bürolarından kiralanan işçilerle doldurulacak, kadınların nitelikli işlerde çalışması için gerekli düzenlemeler ve özendirici tedbirler alınmadığından kadınlar niteliksiz ve güvencesiz işlerle özdeşleşen kısmi zamanlı işlere yönlendirilecektir. Oysa sadece kadınlara annelik izni değil, devredilemez babalık izni ve annelik izni de eş zamanlı gerekmektedir.

Tüm çalışanların çalışma saatlerinin azaltılması, kadınların ev emeği yükünün azaltılması için bakım hizmetlerinin kamulaştırılması, bakım hizmetleri için bütçe ayrılması gerekiyor. Bu konuda Aile ve Sosyal Politikalar Bakanlığı ile Çalışma ve Sosyal Güvenlik Bakanlığı başta olmak üzere, bakanlıklar ortak çalışmalı ve bütçeden bu konuda mutlak suretle pay ayrılmalıdır. Bir yandan tüm bütçenin toplumsal cinsiyet yaklaşımıyla kadınlara etkisi gözden geçirilmeli, diğer yandan da

kadınların toplumdaki konularının iyileştirilmesine yönelik oluşturulan özel harcamalar ve kadın-erkek eşitliğinin sağlanması yönünde yapılan harcamalar toplumsal cinsiyet eşitliğini gerçekleştirmeye yönelik program gibi bir kalemde şeffaf bir şekilde kaydedilmelidir.

Değerli arkadaşlar, Güney Afrikalı bir kadın parlamenterin bir sözü var, benim de oldukça benimsediğim ve sevdiğim bir söz. Der ki: “Bir ülkenin nereye doğru gittiğini görmek istiyorsanız ülkenin bütçesine, kaynaklarını kadınlara ve çocuklara nasıl ayırdığına bakın.” Bütçeler toplumsal cinsiyet açısından nötr değil; kamu harcamaları, kamu gelirleri ve vergilendirme yapıları kadınlar ile erkekler arasındaki gelir uçurumlarını derinleştirebiliyor veya daraltabiliyor durumdadır. Bu nedenle toplumsal cinsiyet eşitliğinde çok önemli bir yere sahiptir bütçeler.

Toplumsal cinsiyeti gözeten bir bütçeleme, kadınlar için özel bir bütçe oluşturmak ya da kadınlar ile erkeklerle eşit oranda para harcamak demek değildir. Toplumsal cinsiyeti gözeten bütçe demek, hükümetin bütçede ortaya çıkan önceliklerini ve bu önceliklerin kadınlar ile erkekleri, yanı sıra belli kadın ve erkek gruplarını nasıl etkilediğini inceler bu alan, özel önem verilmesi gereken bir alandır. Örneğin, çocuk bakımı, barınma, asgari ücret ve vergilendirme gibi konular toplumsal cinsiyetle ilgili kritik konulardır. Bu konulardaki kaynaklara doğrudan bütçeyle belirleniyor. Bir örnek vereyim, Avrupa Birliği ülkelerinde kadınların aile, toplumsal yaşam ve iş için toplu ulaşımı daha çok kullandığı ortaya koyuluyor. Dolayısıyla toplu ulaşımaya ayrılacak kamu harcamalarındaki bir azalma –Avrupa ülkeleri için söylüyorum- kadınların yaşam kalitesinde bir olumsuzluğa yol açmanın yanı sıra, emek pazarın katılımını da etkiliyor. Yani, bunu sadece bir örnek açısından söyledim. Bu anlamda, toplumsal cinsiyeti gözeten bütçelemenin nihai amacı, bütçeleri toplumsal cinsiyet eşitliğine arka çıkacak biçime kavuşturmadır. Bu şekilde bakan bir bütçe hem kadınlara hem de topluma çok önemli katkı sağlar. Örneğin, kadınları ekonomik olarak görünür kılar, kamu gelirlerinin toplanmasının ve vergi yapısındaki değişikliklerin kadınların hayatını erkeklerinkinden farklı olarak nasıl etkilediğini gösterir, kadınlara ayrılan kaynakların nasıl harcandığını ayrıntısıyla gösterir, politika üreticilerine kadınların ve erkeklerin kamu harcamaları ihtiyaçlarıyla ilgili neyin öncelikli olduğunu gösterir. Örneğin, Hükümetin önceliğinin neye verildiğini de böylesi bir bütçelemede görmemiz çok mümkün. Bu, aynı zamanda hesap verebilirlik ilkesiyle de doğrudan bağdaşır.

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Ertan, lütfen tamamlar mısınız.

BEDİA ÖZGÖKÇE ERTAN (Van) –Son sözlerime gelmiştim Sayın Başkanım.

Teşekkür ediyorum.

Evet, hesap verebilirlik, şeffaflık aslında bu tarz bir bütçelemeyi benimsemekle doğrudan alakalıdır. Aynı zamanda, verimliliği ve yurt içi hasılayı da artırıyor –önümüzdeki konuşmalarda bu konulara da yine gireceğim ve detaylandıracağım nasıl artırdığına dair- ve en önemlisi şeffaf bütçe olmasını sağlar. Hükümet bütçelerinin etkili, etkin, hesap verebilir ve şeffaf olmasına katkıda bulunur. Hükümetin açıkladıkları ile yürüttüğü politikaların gerçek etkileri arasındaki farkı göstermeyi sağlar ve yine belirttiğim gibi, hükümetin önceliklerini ortaya çıkarır. Yine, yurttaşların kamusal karar verme sürecine katılımı için bir zemin oluşturuyor, dolayısıyla katılımı artırıyor. Toplumsal cinsiyet açısından bakan bir bütçe, işte, bütün topluma böylesi katkılar sağlıyor.

Ben bu aşamada sözlerimi sonlandırıyorum. Dinlediğiniz için teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Ertan.

Değerli Komisyon üyelerimiz, biraz önce dağıtılan helva, Plan ve Bütçe Komisyonu üyemiz olan Eskişehir Milletvekili Emine Nur Günay'ın annesinin vefatından dolayı kendisinin dağıttığı... Kendisi de aramızda yok şu anda. Tekrar kendisine başsağlığı diliyoruz, Allah'tan rahmet diliyoruz.

Sayın Özdemir, buyurun lütfen.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Tabii, öncelikle Emine Hanım'ın annesine ben de rahmet diliyorum.

Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri ve değerli katılımcı ve dinleyiciler; bugün konuştuğumuz 2018 yılı bütçesinin elbette ülkemize, özellikle toplumun çözüm bekleyen temel sorunlu alanlarına çare olmasını ve hepimize, bütün topluma huzur ve refah getirmesini temenni ediyorum.

Ancak baktığımızda, bugünkü bütün konuşmalar, tespitler ve değerlendirmeler, işte, geçen hafta Bakanın sunumunu dinledikten sonra bugünkü tespit ve önerilerde, eğitim, sağlık, tarım, kalkınma, istihdam gibi toplumun gerçekten çözüm bekleyen temel sorun alanlarında bir çözüm noktasında bir iradeye ya da köklü çözüm noktasında bir iradeye sahip olmayan bir bütçeyi bu yıl da konuşuyoruz.

Bütçede genel olarak ortaya çıkan, açık ve örtük zamlar var. Yüksek maliyetli bir borçlanma, yerli ve yabancı sermayeye daha fazla kaynak aktarılması ve özellikle eğitim başta olmak üzere özelleştirmenin teşvik edildiği ve hepimizin de bu konuda mutabık olduğu, askerî ve güvenlik harcamalarının da hızla arttığı bir bütçeyle karşı karşıyayız.

Baktığımız zaman, 2017 yılında ara çözüm olarak birçok uygulamayı gündeme getirmiştiniz. İşte, konut sektöründe, mobilya, beyaz eşya sektöründe geçici vergi indirimleri oldu. Yatırım, üretim, istihdam, ihracat üzerindeki birçok yüklerin azaltıldığı vergi ve prim yapılandırmaları, prim borçlarının ertelenmesi gibi birçok önlemler alındı ancak biz bu vergi indirimlerinin, teşviklerin, borçlanmaların ekonomi için kalıcı ve yapısal bir çözüm üretemeyeceğini ısrarla belirtmiştik ki geçen hafta da burada, Komisyon tartışılan bir torba yasa içerisinde birçok zam beraberinde geldi. Yani, vatandaşın üzerine yine vergi yükleri ve zamlarla karşı karşıyayız. İşte, 2018 bütçesinin vergi gelirleri arasında, baktığımız zaman, ilk üç sırayı dahilde ve ithalatta alınan katma değer vergisi, işte, 174 milyar TL; özel tüketim vergisi yine öyle, 135 milyar; gelir vergisi var, 123 milyar. Yani, neticede bir vergi yüküyle karşı karşıya kalacağız.

İşsizlikle ilgili birkaç şey söylemek istiyorum. Sunumunuzu geçen hafta dinlediğimizde- işte, sayfa 27'de -işsizliğin artmasının gerekçesi olarak iş gücüne katılımın artmasını söylediniz. Bunu kesinlikle doğru bulmuyorum ben Sayın Bakan ve -yine sayfa 25'te- ülkemizin OECD ülkeleri arasında en yüksek artış sağlayan ülke konumunda olduğunu söylediniz istihdam açısından ama verilere baktığımız zaman Türkiye gelişmiş 20, G20 ülkesi arasında istihdamın en az olduğu ülke konumunda. 37 Avrupa ülkesi arasında istihdam oranı bakımından 36'ncı sırada ve OECD ülkelerinin çoğunda işsizlik oranı düşerken Türkiye'de hızla artmakta ve burada işsizlik oranının düşmesini, siz sadece bunun temel gerekçesi olarak iş gücüne katılımın artması... Evet, biz gerçekten ülke olarak fırsat penceresi olarak genç bir kuşağa sahibiz ve bu artan eğilimde. Ancak diğer bir taraftan da Sayın Bakan, Türkiye, hızla yaşlanan ülkeler arasında. İşte, bugün dağıttığımız 2018 programında da yaşlanma oranlarıyla ilgili ciddi rakamlar var, artış eğiliminde olduğunu... Tamam, 2023'e kadar bir genç nüfus artışı olacak ama bundan sonraki eğilim ise baktığımız zaman uzun vadede bir yaşlanan nüfus sürecini de dikkate almak gerekiyor.

Benim burada belirtmek istediğim, genç ve üretken nüfusa yeni bir fırsat penceresiyle... Bir de yaşlanan nüfusumuz var. Az evvel kadın istihdamıyla ilgili Sayın Tamaylıgil önemli istatistikleri sundu bize. Gerçekten, bu hazırladığımız bütçe gelecek nesilleri ilgilendiren bir bütçe ama bizim demografik yapımızın değerlendirilip geleceğe yönelik gerek harcama noktasında gerekse istihdam ve kalkınma

noktasında gerekse eğitim noktasında böyle bir planlamanın yapılmadığını ve bunun da bütçeye yansımadağını görüyoruz. Kadınlara, gençlere istihdam yaratamayan bir Hükümetin ya da böyle hazırlanan bir bütçenin, işsizliğin nedeni olarak iş gücüne katılımın artmasını da gerekçe göstermemesi gerektiğini ben düşünüyorum.

Diğer taraftan, döviz kuru, faizler, işsizlik, borçluluk sarmalı –burada önemli rakamlar verildi, benim sürem az olduğu için değinmiyorum- ve yükselen seyir var. İşte, faizlerle ilgili Genel Başkanınızın ve Sayın Cumhurbaşkanının söylemiş olduğu Ekim 2017’de: “Faizlerdeki düşüş istediğimiz noktada hâlâ değil. Faizlerdeki düşüşü başaramazsak birçok musibet bizi beklemektedir. Enflasyonda hâlâ düşüşü sağlayamıyoruz yüksek faiz sebebiyle.” Evet, Sayın Genel Başkanınızın söylediği sözler. Siz Maliye Bakanı olarak bir türlü düşürülemeyen ve her geçen gün artan enflasyon nedeninin yüksek faizler olduğunu mu düşünüyorsunuz, yoksa faizin bir neden değil ekonomi politikalarının bir sonucu olduğunu mu kabul ediyorsunuz? Bunu sormak istiyorum.

Yine, bugün çok gündeme gelen orta vadeli programdaki bazı başlıklar, hedefler şöyle: Beşerî sermaye ve iş gücü kalitesinin artırılması, yüksek katma değerli üretimin yaygınlaştırılması ve kamuda kurumsal kalitenin artırılması. Şimdi, baktığımız zaman, işte, eğitim sistemi ki sizin en çok övündüğünüz, en çok bütçe ayırdığınız -iktidara geldiğiniz süre içerisinde- eğitim sistemi çöktü, bir kaosla karşı karşıyayız. İşsizlik oranı ortada. Nitelikli iş gücü açığımız keza öyle. Katma değerli ürün üretecek yaratıcı orta sınıfın gün geçtikçe eridiği ve bunun yanı sıra demokrasi değerlerinden hızla uzaklaştığımız, otoriter ve baskıcı bir yönetim anlayışından bir kurtulma talebi. Kamuda liyakat ve başarının yerine, maalesef işte içinden kurtulmaya çalıştığımız belli cemaatler ve şimdi de iktidar partisinin referansının geçerli olduğu bir ülkede siz bu hedeflerin tutturulmasını mümkün görüyor musunuz, ne düşünüyorsunuz burada?

Büyüme rakamıyla ilgili –sürem doluyor sanıyorum- birkaç bir şey söyleyeceğim. Siz sunuşunuzda 2017 yılı büyüme hedefi olarak “Yüzde 5,5.” dediniz, Sayın Ekonomi Bakanı da geçen hafta bu oranı yüzde 6 olarak belirledi. Bugün yine gündeme gelen -gerçekten bir koordinasyonsuzluk var Hükümetinizde- farklı açıklamaları biz duyuyoruz. Siz şimdi dışarıdaki yatırımcılara nasıl bir güven sağlayacaksınız bu noktada?

Son olarak da AR-GE faaliyetleriyle ilgili. AR-GE faaliyetleriyle ilgili siz 2018 yılı merkezî bütçesinden 4,9 milyar TL ayırdığınızı söylediniz. Bu oran Türkiye’nin büyümesi ve gerçekten hedeflerine ulaşması için yeterli bir bütçe değil hâlâ, bir artış eğilimi var ama yeterli değil. Hâlâ biz OECD ülkeleri ve Avrupa Birliği ülkelerinin ortalamasının altındayız. 2016 yılı merkezî yönetim bütçesinde AR-GE faaliyetleri için gerçekleştirilen rakamın gayrisafi hasılamıza oranı yüzde 0,029; şu an için merkezî yönetim bütçe harcamaları içindeki payı yüzde 1,14 olarak gerçekleşti. Bu oran baktığımız zaman, gerçekten birçok uluslararası şirketin AR-GE’ye ayırdığı bütçeden çok çok düşük seviyede.

Bir de şimdi hep 2002 yılı -bugün de gündeme geldi Sayın Bakan- sürekli bir 2002 yılı vurgusu var hep sunuşunuzda, 2002 yılıyla karşılaştırma. Bu, geçen yıl da gündeme gelmişti, en azından benim takip ettiğim üçüncü bütçe bu. Hep 2002 vurgusu var. Ama şimdi mesela bazı rakamlar var ki -tamam, siyaseten 2002’yi alabilirsiniz ama- bizim geçen yılı ya da bir önceki yılı dikkate alarak bir öngöründe bulunmamız gerekiyor. İşte, AR-GE faaliyetlerinin bütçesi böyle bir bütçe. Sizin geçen yılki sunuşunuzu ben dinledim. Orada siz 2017 yılı için 5,9 olarak belirttiniz -şimdi cümlelerinizi okumayacağım tekrar süre kısıtı nedeniyle- şimdi, mesela, 4,6 yani bir düşüş var. Siz ki bunu geçen hafta muazzam bir artış olarak söylediniz çünkü 2002’ye baktığımız zaman, evet, muazzam bir artış gözüküyor. Bunların, en azından bir sonraki bütçede daha dikkatli değerlendirilmesini öneriyorum.

Diğer bütçelerle ilgili de görüşlerim var ancak eğitim burada önemliydi. Bunları da ilgili bakanlıklarda dile getireceğim.

Teşekkür ediyorum dinlediğiniz için.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Özdemir.

Sayın Öztrak, buyurun lütfen.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Plan ve Bütçe Komisyonunun saygıdeğer üyeleri, Sayın Bakan, değerli bürokratlar, değerli basın mensupları; konuşmama başlarken hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Şimdi, geçen hafta salı günü Sayın Bakan burada bütçeyi sundu ve o bütçe kapsamında birtakım büyüme rakamlarını da açıkladı ve dedi ki: “2017 yılında yüzde 5,5; 2018 yılında da yüzde 5,5 büyüyeceğiz.” Ancak daha sonra ekonomiden sorumlu Sayın Bakan çıktı, dedi ki: “Üçüncü çeyrek yüzde 9,4; 2017’de çift haneli büyüme olabilir.” Yetmedi, ondan sonra dün akşam Adalet ve Kalkınma Partisinin Genel Başkanı, Sayın Cumhurbaşkanı çıktı, dedi ki: “Yüzde 7 büyüyeceğiz 2017’de.”

Sayın Bakan, yani bütçeyi getiriyorsunuz ama Hükümetin yetkilileri, partinin en üst düzeydeki yetkilisi son derece farklı rakamları telaffuz ediyor ama ben baktığım zaman, vatandaşla konuştuğum zaman böyle bir büyümenin emarelerini göremiyorum. Yani ne yapılmaya çalışılıyor? Acaba TÜİK’e ayar verilerek büyüme rakamları yükseltilmeye mi çalışılıyor?

Şimdi, bakın, burada bir program getirmişsiniz. Bütçeye ben bakıyorum, bütçenin vergi gelirleri 2017 yılında 2016’ya göre gayrisafı yurt içi hasılaya oran olarak yüzde 0,4 düşmüş. Eğer gerçekten yüzde 7 büyüme olacaksa, eğer gerçekten çift haneli büyüme olacaksa bu vergi gelirlerinin çok daha hızlı artmış olması lazım, en azından katma değer vergilerinin patlıyor olması lazım; artmıyor yani o zaman bu bütçe doğru değil.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, KDV iadesi olarak bakmıyorum, toplam KDV olarak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Ben toplam KDV olarak bakıyorum, rakamlara bakıyorum; vergilere baktığım zaman vergilerde 0,4 puanlık düşüş var. Bu çok önemli gayrisafı yurt içi hasılaya oran olarak 18’den 17,6’ya düşüyor mu düşmüyor mu Sayın Bakan?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bütün istisnalara rağmen...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Düşüyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Olur mu? Bakın, yıl içerisinde ekonomiyi canlandırmak için almış olduğunuz tedbirlerin 7 milyar lira bütçe üzerinden aşağı...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Şimdi...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir dakika, siz açtınız.

Ona rağmen, vergi gelirlerinde 10 milyar lira yukarıdayız. Yani öyle bakın.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sayın Başkan, süreme ilave eder misiniz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Soru sorduğu için cevapladım.

BAŞKAN – Aslında, kısa kısa...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – İkimiz de eski bürokratlar olarak bunu birbirimize yapıyoruz. Ama ben şunu söyleyeyim, bakın; 0,4 puanlık bir şey vermediniz, vergilerde bu kadar büyük bir indirim olduğunu ben tahmin etmiyorum yani baktığımız zaman vergi harcamaları ne kadar yani nereye geldi? 0,2; 0,4 düşüyor.

Şimdi, başka bir şey... Çok ilginçtir, bu ekonomide düzgün gittiği zaman bunların hepsinin şeyi Adalet ve Kalkınma Partisinin ekonomi politikaları nedeniyle düzgün gidiyor ama kötü gittiği zaman ekonomide işler, bu hep böyle dışarıdan birtakım Türkiye'ye karşı komplolar düzenleniyor, Türkiye şahlanır giderken ayağımıza çelme takmaya çalışıyorlar diye bir yaklaşım var. Değerli milletvekilleri, aslında bu yaklaşım doğru değil. Yani tabii ki dışarısı bizim yürürken ayağımıza çelme takmaya çalışabilir, üstümüze gelmeye çalışabilir, dış politikada birtakım şeyleri yapmamız için ekonomiyle ilgili birtakım baskılar kurabilir ama eğer ekonominiz bu baskılara açıksa bunu yapar. İşte ekonomiyi bu rüzgârlara açık hâle getiren, bu baskılara açık hâle getiren nedir diye baktığımız zaman, değerli milletvekilleri, tamamen Adalet ve Kalkınma Partisinin borçlanma politikaları, geçmişte izlediği, yanlış, ekonomiyi borçla şişirme siyasetinin sonucunda bu tablo karşımıza gelmiştir.

Bakın, ben size bazı rakamlar vereyim. Dış borcumuz 2002 yılında 130 milyar dolar, 2017'nin ikinci çeyreğinde 432 milyar dolar. Gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak yüzde 50'nin üzerinde, rekor Sayın Bakan, soruyorsunuz. Sıcak para stoku -ben yabancıların mevduatı artı kısa vadeli borç şeklinde hesapladım- 292 milyar dolar, yüzde 34,5; rekor. Türkiye'nin mali olmayan kesimlerinin borçları yani kamu artı reel sektör artı hane halkı -gayrisafi yurt içi hasılaya oran istediniz, onu söylüyorum- 2002 yılında yüzde 94,3; 2017 ikinci çeyrek yüzde 107,4. Şimdi, siz diyeceksiniz ki: "Devletin borcunu yarı yarıya aşağıya çektik, nasıl çıkıyor bu rakam?" 71,5'tan 31'e çekmişsiniz, doğru ama reel sektörün borcu yüzde 21'den gayrisafi yurt içi hasılaya oran olarak yüzde 60'a çıkmış, bunun büyük kısmı da dövizli borç. Yine hane halkının borcu yüzde 1,8'ten yüzde 16,1'e çıkmış. Yani Sayın Bakan, devletin sırtından borcu almışsınız, milletin sırtına yüklemişsiniz ve borç yükünü de artırmışsınız. Şimdi, bu kadar borçla bu işe girdiğiniz andan itibaren dışarıda sizi sıkıştırmaya başlarlar çünkü siz, ekonomi olarak dışarıdan gelecek olan paranın durması hâlinde takla atmaya açık bir ekonomi hâline getirmişsiniz bu ekonomiyi. Onun için şunu söyleyeyim: Evet, dışarıdan Türkiye'ye karşı her türlü komplo girişimi olabilir ama bu ülkeyi bu komplo girişimlerine karşı açık hâle getiren, savunmasız hâle getiren de Adalet ve Kalkınma Partisinin ekonomi politikalarıdır.

Sayın Bakan, çok şey söylemek lazım ama bakıyorum şimdi... Diyoruz ki: "Kamu açıkları büyüyor." Kamu açıklarındaki büyümeyi önlemek için gelecek yıl 76 milyar Türk liralık ilave vergi almaya çalışıyorsunuz. Biz de diyoruz ki: "Ya, vergi almayın, tasarruf yapın." Zaten Başbakan da çıkıyor, diyor ki: "Artık şaşaa ve debdebe dönemine son veriyoruz." Demek ki bir şaşaa ve debdebe dönemi varmış sayın milletvekilleri. Sayın Başbakan bunu söylüyor ve "Tasarruf yapacağız." diyor, saraydan ses geliyor "İtibardan tasarruf olmaz." Bu, ne demek? Neyin itibarı? Harcamayla itibar mı olur? "Tasarruf yapın." diye konuştuğumuz gün, "Bu vergileri artırmayın, tasarruf yapın." diye konuştuğumuz gün saray kendine araç almaya başlıyor. Bunlar olacak işler değil, bir müddet sonra insanları ikna etmekte, bu politikaların etrafında bu politikalara uyum sağlama konusunda ikna etmekte giderek zorlanırsınız.

Bakın, orta vadeli programda bütçeyle ilgili olarak bir kur tahmini yapmışsınız; 1 dolar, 3 lira 73 kuruş, 2018 için. Şu anda neredeyiz? Şu anda 2017 sene, durduğumuz yer 3 lira 80 kuruş Sayın Bakan. E, bu şimdi bunun üstünde nasıl duracak? Bakın, büyüme yüzde 7 olacak, 8 olacak, birtakım laflar; kur 3 lira 73 kuruş olacak, şu anda 3,80. Zaten bu getirdiğiniz bütçenin dengeleri şimdiden bitmiş durumda.

Bir soru sormak istiyorum izininle: Şimdi, bu sene için 61 milyar Türk liralık bir bütçe açığı tahmin ediyorsunuz, 2017'de ama 89 milyar Türk liralık borçlanma limiti istiyorsunuz. Bunu kim açıklayacak efendim, Sayın Şimşek mi açıklayacak, siz mi açıklayacaksınız?

MALİYE BAKANANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ben açıklayacağım.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Yani bu 30 milyar Merkez Bankasının kasasında para tutma ihtiyacı neden ortaya çıktı? Şimdi, bunları yapıyorsunuz, ondan sonra faizlerden şikâyet ediyorsunuz. Bakın, Amerika Birleşik Devletleri’nde on yıllık tahvilin faizi yüzde 1,5; Türkiye’de on yıllık tahvilin faizi yüzde 12. Değerli milletvekilleri, tefeci faizi ödüyoruz, devlet olarak tefeci faizi ödüyoruz, ondan sonra faizden şikâyet ediyoruz. Yani sene başında Merkez Bankası piyasalara likidite verirken yüzde 8,5’tan veriyordu, yüzde 8,3’ten veriyordu. Şimdi kaçtan veriyor?

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

BAŞKAN – Sayın Öztrak, lütfen tamamlar mısınız, ek süre veriyorum.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Tamamlayacağım Sayın Başkan, teşekkür ediyorum.

Şu anda kaç? Yüzde 12. E, “Faizleri düşüreceğim.” dediğiniz yerde faizler aldı başını gitti. Ondan sonra diyorsunuz ki: “Yüzde 7 büyüyeceğiz, 8 büyüyeceğiz.” Bakın, bir şey söyleyeyim: Yani mali disiplini zorlayarak kredi genişlemesiyle şişirilen bir ekonomide büyüme devamlı olmaz, istihdam da yaratmaz. Dolayısıyla, bu sene yüzde 7 falan olacağını zannetmiyorum, hesap hikâyeleriyle belki yüzde 7 olabilir -çünkü vatandaş da böyle bir şey hissetmiyor- ama önümüzdeki döneme dönüp baktığımız zaman yüzde 5,5 büyümeleri bile tutturmanız son derece zor olacaktır.

Sayın Bakan, son beş günde benzinin litresine 21 kuruş zam yaptınız, motorinin litresine de 17 kuruş zam geldi. Siz yapmıyorsunuz, piyasada belirleniyor ama sizin elinizde bir araç var -ATV- akaryakıt tüketim vergisi.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Kalktı, kalktı o.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Veya özel tüketim vergisi oldu şimdi. Eskiden biz onu, ATV’yi onun için koymuştuk, sonra da özel tüketim vergisi oldu. Siz özel tüketim vergisini düşürerek bu fiyat artışlarının vatandaşa yansımalarının önüne geçebildiniz ama bunu yapacak dahi manevra alanınız şu anda bütçede kalmamış vaziyette.

Son olarak tamamlarken bir şey dikkatimi çekti, tarım destekleri Sayın Bakan. Bir kanun çıkardınız “Gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1’i kadar tarıma destek vereceğim her yıl.” dediniz. 2007-2016 döneminde verdiğiniz destek gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 0,48’i, 1 falan değil, 0,48. Çiftçiye ödenmesi gereken 81 milyarı ödemediniz ama bu sene yine bütçede, 2018 bütçesinde çiftçiye yüzde 0,4 oranında, 114,5 milyar lira ödeme yapıyorsunuz. Yani her bir çiftçi ailesine 36 bin lira borcunuz var, ödeyin şunu Sayın Bakan.

Son olarak da söyleyeceğim memleketim Tekirdağ’la ilgili. Sayın Bakan, 2014 yılında bütçeden Tekirdağ’a 154 milyon yatırım yapmışsınız, 154 milyon Türk lirası. İlk 10 sırada vergi ödeyen Tekirdağ’ımız, bütçeden yatırım almak bakımından 32’nci sıradaydı. 2016 yılında yine ilk 10 sıradayız vergi ödemede ama Tekirdağ’ımızın yatırımları 138 milyon liraya düşmüş ve 46’ncı sıraya inmişiz. Tekirdağ’ı neden cezalandırıyorsunuz Sayın Bakan? Yani bunu da anlamak istiyorum.

Ben sözlerimi bitirirken beni dinlediğiniz için çok teşekkür ediyorum, saygılar sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Öztrak.

Sayın Gaydalı, buyurun lütfen.

Süreniz on dakika.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Sayın Başkan, değerli Komisyon üyeleri ve bürokratlar; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Ben de bazı şeylere kısaca değinmek istiyorum. Bütçe yapım ve harcama tekniği açısından aslında reform yapılmasına ihtiyaç var. Bütçe yapım tekniğinde, demokratik ortamlarda, bütçe şeffaf, denetlenebilir ve sorgulanabilir. Yerelden gelen taleplerin merkezde sadece öncelik ve ivedilik sıralaması yapılması gerekir bence. Harcama kalemlerinde de üçer aylık periyotlarla harcamalar denetlenmeli, periyodik sapmaların ve yıllık gidişatın denetlenebilir ve kamuoyuyla paylaşılabilir olması gerekir.

Bir de yap-işlet-devret modeline değinmek istiyorum. Biliyorsunuz, bu modeli ilk defa rahmetli Turgut Özal uygulamaya koydu. Yalnız, benim öğrenmek istediğim, Sayın Bakan, bu projeler başlamadan önce proje maliyetleri hesaplanıyor mu acaba, hesaplanıyorsa niçin kamuoyuyla paylaşılmıyor? Yoksa, yeni bir terminoloji getirildi millî eğitimde “Çocuklara ucu açık sorular soracağız.” diye, bu da ucu açık ihalelerle mi oluyor? Tabii, kamuoyu bunu merakla bekliyor. Bir proje başlamadan önce maliyeti neydi, yapıldı, ne kadar süreyle, kime devredildi, ne kadar para ödenecek, herkes bunu merak ediyor. Kurumsallaşmış özel sektör firmaları bile bütçelerini ve harcamalarını ortaklardan kaçıramazlar. Kaldı ki 80 milyon ortağı olan bir bütçe. Bunu da bütün ortaklarınıza açık ve net bir şekilde açıklamamız gerekiyor.

Sayın Kürkcü vergi aflarıyla ilgili bir iki kelam edince ortalık gerildi. E, bu şeffaf bir ortamda olsa, aleni olsa hiçbir gerginliğe de mahal vermez. Bunu kamuoyundan saklamanın da hiçbir gereği yok. Sadece ben şunu söyleyeyim: Sadece bir müteahhite 430 milyon lira vergi affı uyguladınız, siz de gayet iyi biliyorsunuz bunun kim olduğunu.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Gene bir yalan, gene bir yalan, yalan!

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya “Yalan.” demeyin yani düzeltin Sayın Bakan.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) - Şimdi, sıkıştığınız zaman “Yalan.” demeyin. Bunu bütün kamuoyu biliyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Yanlı.” deyin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – E, siz kendi kendinize...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Şimdi bırakın bunu.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, hepsini toptan cevaplayalım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ben bir şey biliyorum. Siz bilmeden konuşuyorsunuz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) - Siz de hâkim değilsiniz Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Gaydalı, devam edin lütfen.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Ama kamuoyunda herkesin ağzında sakız bu.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sizin ağzınızda sakız ve yalan sakız, balon, balon!

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Hayır efendim, ben bunu denetleyen insanlardan aldığım bilgilerle konuşuyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hâlâ “Yalan.” diyorsunuz ya! “Yanlı.” deyin, düzeltin.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 400 değil de 300 mü?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ya, Sayın Bekaroğlu...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Hayır, 433, rakamını tam söyleyeyim.

BAŞKAN – Sayın Bakan, cevaplar bölümünde bunu dikkate alalım lütfen.

Sayın Gaydalı, buyurun.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Peki, her neyse...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Lütfen, yalan üzerine siyaset yapmayalım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, yalan, yalan ne? Düzeltin Sayın Bakan, düzeltin “Yanlış.” deyin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yalan arkadaşlar; doğru var, yalan var.

BAŞKAN – Sayın Bakan, cevaplarda bunu dikkate alalım lütfen.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Doğrusunu söylemeniz spekülasyonlara gerek kalmaz Sayın Bakanım.

BAŞKAN – Sayın Gaydalı, konuşmanıza devam edin, buyurun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok öyle bir şey arkadaşlar. Siz yalan söylüyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Aa!

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Evet arkadaşlar ya, bilerek söylüyorum işte.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ya, yalan söylemiyoruz, bildiğimizi söylüyoruz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Evet, yalan söylüyorsunuz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Hayır efendim!

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Siz misiniz 30 tane iş makinesi yakan?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Bildiğimizi söylüyoruz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nereden biliyorsun sen?

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Siz de bunun yanlış olduğunu söyleyin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya da düzeltin.

BAŞKAN – Sayın Kürkcü...

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Kanun ortada, size verilen görevler ortada.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Terörü lanetlediğin gün senin sözlerine inanacağım.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ya, bırak Allah'ını seversen!

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Terörü lanetlemediğin sürece senin sözünün hiçbir kıymeti yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, Allah Allah ya, demagojiye girmeyelim ama lütfen ya!

BAŞKAN – Sayın Kürkcü, söz sırası Sayın Gaydalı'nın, onu dinleyelim lütfen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama yani...

BAŞKAN – Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Yalan, yalan...” Ne bu ya!

BAŞKAN – Bakın, arkadaşlar, üç kişi birden olmaz ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, biz muhalefet ediyoruz.

BAŞKAN – Yani Sayın Gaydalı'yı dinliyoruz.

ERTUĞRUL KÜRKCÜ (İzmir) – Ama üçümüze birden söylüyor.

BAŞKAN – Ama Sayın Gaydalı cevap verebilir efendim, o kendisi...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hayır, Sayın Bakana bir şey söyleyin Sayın Başkan, bir kelime de Sayın Bakana söyleyin ya!

BAŞKAN – Efendim, ama böyle müzakere yapamayız ki. Bakın, Sayın Gaydalı’da söz, cevap verecekse kendisi versin.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Şimdi, Sayın Bakanım, biz bu rakamları ne rüyamızda gördük ne de uyduruyoruz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Zaten rüyada bile görmediğini söylüyorum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Bir yerlerden bize bu done verildiği için biz soruyoruz. Doğru mu, yanlış mı, çıkın ortaya, söyleyin. “Yalan atıyorsun.” diyerek insanların üstüne gidilmez.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yargı var, yargı. Buralarda yalan siyaset yapmayın, yargı var. Gidersin savcılığa...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Biz siyaset de yapmıyoruz, gerçekleri söylüyoruz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – İddianı ispatlamazsan müfterisin.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Biz gerçekleri soruyoruz size. Çıkın, izah edin.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Allah Allah! Yalanı söyleyen kendileri... Böyle bir siyaset anlayışı var mı ya!

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Peki, normal bir vatandaşın 400 liralık borcunu 500 lira masraf yaparak gırtlığına basa basa alıyor musunuz, almıyorsunuz, bir de bunu söyleyin.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Buna cevap bile vermiyorum çünkü yalan üzerine siyaset yapıyorsunuz.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Tabii canım, tabii.

BAŞKAN – Sayın Gaydalı, devam edin siz konuşmanıza.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, bakın, dakika başı “Yalan, yalan.” diyor. Bir kere de Bakanı uyarın ya!

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Niye uyarıyor ya?

BAŞKAN – Efendim tamam da...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, biz de o zaman “Yalan söylüyorsun, yalan, yalan!” diye konuşalım.

BAŞKAN – Ben Bakan beyi de uyarıyorum, sizi de uyarıyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakan Beyi uyarılmıyorsunuz, mesele bu.

BAŞKAN – Siz konuşmaya hiç girmeyin çünkü Sayın Gaydalı zaten konuşuyor, cevabını versin efendim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya, adil bir yönetim gösterin önce siz.

BAŞKAN – Adil yönetiyorum ben.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, bir saattir müdahale ediyor, bir kelime de edin ya, yapmayın!

BAŞKAN – Efendim, sizin kulağınız burada değil. Ben en az sizin kadar da Sayın Bakanım...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yapmayın, tutanakları isteyelim, tamam.

BAŞKAN – İsteyin, buyurun, tabii ki.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İsteyelim, burada var tutanakları.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, daha önce de söyledim, lütfen, sorulara konuşmalar bittikten sonra toplu olarak cevap verelim.

Buyurun Sayın Gaydalı.

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Şimdi, efendim, bir de denetim hususuna değinmek istiyorum. Kurumsallaşmış özel şirketlerde bile iç ve dış denetçiler vardır. “Internal-external audit” diye, kendi iç bünyesindeki müfettişleri görevlendirir. Buna birebir uyuşur mu, uyuşmaz mı diye “external audit” getirir dışarıdan; yeminli müşavirlerdir bunlar, denetçilerdir, bunlara yaptırır. Biz denetimden kaçıyor gözüküyoruz, toplumdaki imaj bu Sayın Bakanım, ister inanın ister inanmayın.

Bir de her proje için ayıracağımız para miktarı, yüzde 10’dur genelde bu, üniversal bir rakam olarak. Artı-eksi yüzde 10’de seyreden projeler denetlenmiş demektir. Bu da denetleniyor mu acaba, yüzde 10 eksi-artıda kalma? Bir projeye fazla para ayırmak da yanlıştır, eksik para ayırmak da yanlıştır. Ne kadar realiteye uygun bir para ayrılırsa en düzgün şekli budur. Bu denetimleri denetim altına alabiliyor musunuz, ben bunu soruyorum. Bunlar, bu bütçesinde uygulanıp takip ediliyor mu?

Bu bütçenin üretime yönelik değil, tamamen tüketime yönelik bir bütçe olduğu barizdir.

Bir de ben şunu öğrenmek istiyorum: Sayın Kürkcü demin konuşmasını yaparken “HDP olarak siz projelere mani oldunuz.” Hangi mega projeyi doğuya yaptınız da HDP mani oldu, lütfen bunu da izah eder misiniz.

Teşekkür ediyorum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Allah Allah, orada iş makineleri yakılıyor, insanlar tehdit ediliyor. Başka bir ülkede mi yaşıyorsunuz?

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Ya biz mi yakıyoruz sanki? Ben yaktım, öyle mi?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Siz yapıyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, toplu cevap verelim. Daha konuşacak çok kimse var.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ayıp ya, bari bunu söylemeyin.

BAŞKAN – Teşekkür ederiz Sayın Gaydalı.

Sayın Tanal...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, saniye başı “Yalan, yalan.” diye oradan konuşuyor Sayın Bakan ya, bir kere uyarın ya, bir kere ya! Ya, bu kadar mı adaletsiz bir yönetim sergiliyorsunuz?

BAŞKAN – Efendim, bunun adaletle ilgisi yok. Ben Sayın Gaydalı’nın...

GARO PAYLAN (İstanbul) – “Yalan” demek...

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Yalana “Yalan.” denir. Başka ne denir?

BAŞKAN – Efendim, Sayın Paylan, benim, Sayın Gaydalı’nın sözcüklerini düzeltmeye yetkim yok ki Sayın Bakanınkini düzeltelim. Karşılıklı müzakere ediliyor. Söz sırası Sayın Gaydalı’nın kendisinde. O da Sayın Bakana cevaplarını verdi. Biraz sonra da toplu olarak Sayın Bakan cevabını verecek.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Birbirimize “Yalancısın.” “Yalan.” diyelim madem öyle.

BAŞKAN – Evet, buyurun Sayın Tanal.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli basın mensupları, değerli milletvekilleri, değerli bürokratlar; hepinizi saygıyla, hürmetle selamlıyorum.

Tartışmanın bu bölümüne girmek istemezdim ama tarihî bir konuşma olmuştu ben Meclis kürsüsünde... Bu uzlaşma yöntemiyle ilgili yasamız diyor ki... Vergi kaçırın veya vergi cezasıyla ilgili gelen bölümlerle ilgili yasa “Ancak yüzde 5’e kadar tahsil eder, geri kalanından vazgeçebilir.” şeklinde... Vergi hukukunun gayet rahat...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nerede yazıyor?

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bir bakana yakışır vaziyette dinler misiniz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hangi kanun? Bak, orada Zekeriya Temizel oturuyor. Bilmeden konuşuyorsun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, bir bakana yakışır vaziyette dinler misiniz.

Sayın Başkanım, susturur musunuz, sizden ricam.

BAŞKAN – Efendim, benim kimseyi susturmak gibi bir şeyim yok.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Açık oturum yapalım o zaman.

BAŞKAN – Sayın Bakanım...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Şimdi, bakın, ben tarihi veriyorum. Akif Hamzaçebi kürsüdeydi, nöbetçi Meclis Başkan Vekiliydi. Vergi hukuku kitabını ben getirdim. O dönemde bu üslubunuza devam ettiniz ve en sonunda çıktınız, Meclisin huzurunda özür dilediniz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hiç kimseden özür dilemedim.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Özür dilemek bir erdemdir. Ben o gün için sizi kutladım ama o tutanakları ben şimdi araştıracağım, size getireceğim, gayet açık ve net. Onun için, böyle, konuşan hatiplere zırt diye ortaya atlamak, bu bir bakana yakışır bir tavır değil. Sizden istirhamım, sükûnetle dinlemek iyi olur.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nasıl davranacağımı size soracak değilim Sayın Tanal.

BAŞKAN – Sayın Tanal, bakın, bütçe üzerinde görüşme aldınız.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Evet, ben de ona geliyorum.

BAŞKAN – Sizden önceki görüşmeleri yorumlamayın. Lütfen, sözü size verdim, devam edin, buyurun.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Bakın, şu anda bize dağıttığınız sunuşunuz burada. Sunuşun 74’üncü sayfası, burada demişsiniz ki: “Çalışanlarımızın, emeklilerimizin mali ve sosyal haklarıyla ilgili iyileştirmeler yaptık.” “Şu artış” diye tek tek belirtmişsiniz. 1’den başlıyorum, son paragraf, sayfa 74:

“1)Aile yardımı ödeneği dâhil en düşük memur maaşı 2002 Aralık ayında 392 lirayken 2017’de 2.721 TL’ye çıkarıldı. Artış oranı yüzde 594’e ulaştı.” 2002’de memurun aldığı maaş 392 lira. Ben size onu da söylemiş olayım, çeyrek altın o dönem 32 liraydı, çeyrek altın bugün 252 lira. O gün için vatandaşımız o aldığı maaşla 12,5 çeyrek altın alıyordu, bugün 10,5 çeyrek altın alıyor. Nereden nereye geldik?

İkincisine geliyorum: Aile yardımı ödeneği. Aile yardığını ödeneğinde o dönemde vatandaşımız 2002’de 18 çeyrek altın alırken 2017’de 13 tane çeyrek altın alıyor.

Geliyoruz üçüncü bende: “En düşük memur emekli aylığı 2002’de 370 lirayken şu anda 1.870 liraya yükseldi”. demişsiniz. 2002’de vatandaşımız aldığı maaşla 11,5 çeyrek altın alırken 2017’de 7 çeyrek altın alıyor.

Geliyoruz dördüncü sıraya: En düşük SSK emekli aylığı 2002’de aylık 257 lirayken 2017’de 1.485 lira yaptığımızı yazmışsınız. 2002’de vatandaş bu maaşla 8,5 çeyrek altın alırken 2017’nin Türkiye’de 5,5 çeyrek altın alıyor.

Beşinci sırada, en düşük BAĞ-KUR esnaf emekli aylığı 2002’de 149 lirayken o dönem vatandaşımız 4,5 çeyrek altın alıyor. Evet burada iyi yapmışsınız. Nedir? Burada 5 çeyrek alıyor yani yarım çeyrek fazla almış oluyor.

Geliyoruz altıncı sıraya: En düşük BAĞ-KUR çiftçi emekli aylığı 2002’de 66 lirayken vatandaş burada 3 çeyrek alıyor, bugünkü pozisyondaysa 3,5 çeyrek alıyoruz. Yani burada, son olayda bir yarım çeyrek fazlalık var.

Son, yedinci sıradaki 65 aylığıyla ilgili “Vatandaşa bugün 251 lira veriyoruz.” demişsiniz, çeyrek altın 252 lira, 1 çeyrek alamıyor. Artışa bakıyorsunuz, efendim yüzde 927, artış oranı yüzde 927. Değerli arkadaşlar, bu oranlarla halkı aldatmanın, kandırmanın hiçbir pratik yararı yok. Benim vatandaşımın anlayabileceği böyle somut, net örnekler vermek lazım.

Geliyoruz, şu sunuş konuşmanızda sayfa 103’e bakıyoruz. 103’te giderler 762.753, gelirler 696.829; çıkardığımız zaman 65,9 milyar faize gidiyor herhâlde. Yani bütçenin yüzde 10’u faize gidiyor görebildiğim kadarıyla. Bir işletme sahibi gelirinin yüzde 10’unu faize ayırmaz arkadaşlar, ayırdığı zaman o işletme batar. Bu şekilde bu kadar paranın faize ayrılması gerçekten sıkıntı yaratan bir husus.

Burada 2018 yılının programına baktığımız zaman, programda öncelikle birinci derecede kalkınmaya yönelik illeri yazmışsınız. E anlatıyoruz, bu kadar kalkındık, kalkındık. Türkiye’de 81 il var diye biliyorum. 50 tane il kalkınmada birinci öncelik sırada arkadaşlar. Nasıl oldu bu? Yani kalkınma, vesaireye bakıyoruz.

Yine bu programa bakıyoruz, adaletle ilgili cezaevlerinin sayısının artışı ve oranların miktarının fazlalığından bahsediyoruz. Eğer bir ülkede cezaevi sayısı artıyorsa, oranın miktarı artıyorsa o ülke iyi idare edilmiyor demektir. Bizim övünecek olan hususumuz... Ne kadar cezaevi sayısı az olursa, ne kadar insanımız kanuna, nizamı riayet ederse, ne kadar cezaevleri ıslah edici bir yöntem ve bir yol gösterirse o kadar iyileştirici olur. Ama burada ne yapıyoruz? Adaletle ilgili hâkimin, savcının, stajyer avukatın... Stajyer avukata hâlen biz ücret vermiyoruz. Hâkim ve savcıların stajyerlik dönemindeki SSK ücretlerini devlet ödemediği hâlde stajyer avukat o dönemde -evet, emekliye ayrılmak isterse primini cebinden öder, ancak emekliliğe esas teşkil eder ama- sigortalı sayılmıyor. Hazine bunu... Adalet erişim yani adaletin daha sağlıklı işlemesi açısından, eşitlik açısından, adil olma açısından bu burada karşılanmıyor.

Aynı şekilde bina yapımıyla ilgili olarak, bugün -gayet rahat Çağlayan Adliyesine muhtemelen gitmişsinizdir duruşmalara veya en azından açılışlara gitmişsinizdir- alışveriş merkezlerine benzemiş durumda adliyeler. Dosyalar koridorlarda ama dosyalara yer bulunamıyor. Şu anda geçmişte aralık ayından itibaren devirler yapılırken ancak dönem o beğenmediğimiz adliyelerde dosyalar yine... Şu anda biz ekim ayındayız, işte kasıma girmek üzereyiz, isterseniz yarın Ankara Adliyesine veyahut da İstanbul Çağlayan Adliyesine veya Kartal’daki Anadolu Adliyesine gittiğimiz zaman dosyaların hepsi koridorlarda. Buralarda yapılması gereken, adliyedeki o dosya muhafazasından tutun, çalışan mübaşirlerin maaşlarından tutun, hâkimin, savcısının... Kalemde mesela oradaki bilgisayar bile orada çalışan insanlara yetmiyor. “SEGBİS sistemiyle ilgili çalışma var.” demişsiniz Sayın Bakanım.

SEGBİS sistemi şu anda asliye hukuk mahkemelerinin hiçbirinde çalışmıyor ama bu kalkınma planında okuduğumuz zaman çalışıyor görünüyor. Asliye hukuklarda çalışmıyor, sulh hukuklarda çalışmıyor, asliye ticaretlerde çalışmıyor. Sadece nerede çalışıyor? Özel yetkili ağır ceza mahkemelerinde. O da sayın mahkeme heyetinin keyfine keder, keyfi isterse çalıştırıyor. Kendisinin o anda mevcut olan görüntüleri, konuşmaları, onun da kayıt altına alındığı için, aleyhe olan işlemlerin kayıt altına alınmaması için SEGBİS sisteminde açmıyor. Yani onun için, burada bu kadar SEGBİS sisteminde şunu yaptık, bunu yaptık... Burada yazılanlarla fiilî durum örtüşmemekte.

Bu açıdan beni dinlediğiniz için hepinize teşekkür ediyorum. Yalnız son husus: Geçen gün Mecliste dile getirmiştım, İçişleri Bakanı oradaydı, siz yoktunuz. Sınavla alınan 4.995 geçici cami görevlisi var. 4.995 cami görevlisi üç tane sınavla alındı. Yani KPSS, ondan sonra din hizmetleri sınavı, ondan sonra sözlü mülakatla alındı. Bunların atamaları yapıldı, ilan şartları Diyanet İşleri Başkanlığının sitesinde yayımlandı ancak bunlar şu anda İŞKUR'a temizlik hizmetlisi olarak atandı Sayın Başkanım. Ve daha ötesi İzmir ve Çorum Müftülükleri bunlara diyor ki: "Biz sizi İŞKUR'a kaydettik temizlik görevlisi olarak. Elinizde süpürge varken, yerleri süpürürken öyle iki tane de fotoğraf çekin, bize gönderin WhatsApp'tan." Aslında bu insanlar, bu geçici olarak görevlendirilen cami hocaları, cami imamları kadroda temizlik görevlisi görünüyor ama yapılan sınavları geçici cami görevlisi... Cami görevlisinin aldığı maaş 2.800 küsurat ve burada da deniliyor ki "Maliye Bakanlığınca bütçe yetersizliğinden dolayı biz bunu yapamadık." Ama o çocukların aldıkları maaşlar asgari ücret değil, onun dosyası da elimizde. Belirli bölgelerde 1.300 Sayın Başkan, belirli yerlerde 1.200; binin altına düşen yerler de var. Asgari ücretin altında insanlar inim inim inliyor.

Sabrınız için teşekkür ediyorum. Saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim Sayın Tanal.

Sayın Kuşoğlu, buyurun lütfen.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Son konuşmacı mıyım Sayın Başkan?

BAŞKAN – Evet, son konuşmacısınız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, değerli arkadaşlarım, Sayın Bakanım, değerli bürokrat arkadaşlarım, değerli basın mensupları; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Değerli arkadaşlar, bütçe bir iktidarın somut olarak programını, yapacaklarını ifade etmesidir, kuruşturmasıdır, paraya dökmesidir ve muhakkak da Meclisten geçmesi gerekir. Çünkü iktidardır, iktidarın vaatleri vardır; o tasarruflarının, bütçeye yansıttığı, kuruşturduğu bu tasarruflarının, sonuç olarak bu eylemlerinin gerçekleşmesi gerekir. Bunun için de 40 kişilik Plan ve Bütçe Komisyonu, iktidarın çoğunlukta olduğu, bütçenin reddine hemen hemen müsaade etmeyecek bir tarzda düzenlenmiştir Anayasa'mıza göre. Şu anda da Plan ve Bütçe Komisyonununun 40 üyesinin 26'sı iktidara mensuptur.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Kaç?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 26'sı. Biz 14'üz muhalefette, öyle biliyorum. Sık sık sayılarımız da değişiyor gruplar değiştiği için ama...

GARO PAYLAN (İstanbul) – 25'e 15.

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – 25'e 15. 10 siz...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – 10 biz değiliz, biz 9'uz galiba ya da yeni dönemde düzelecektir.

Neyse, yani sonuç olarak bir iktidar çoğunluğu var ve kanun koyucu bunu yaparken bütçelerin Meclisten geçmesini öngörmüştür fakat neden tartışıyoruz burada, neden konuşuyoruz? Hükümetin, yürütme erkinin tasarruflarını konuşuyoruz.

Şimdi, 2016 için 500 küsur milyarlık bir harcama var; gelir toplamış ve harcama yapmış Hükümet. Bununla ilgili bir denetim yapıyoruz, bunları konuşuyoruz. 760 küsur milyar lira bütçeyle gelmiş Hükümet; böyle bir gelir toplanmasına, harcama yapılmasına cevaz verilmesini istiyor. Bunu konuşuyoruz. Bunlar ciddi konulardır, çok önemli konulardır. 762 milyar liralık bir bütçe var 2018 için, bunu konuşuyoruz, tartışıyoruz. Dolayısıyla, çok ciddiye alınması gereken konular bunlar, ciddiye alınması lazım ve dünyada da her yerde bütçe konusu ciddiye alınır. Zaten demokrasiye de –her zaman söylüyoruz- beşiklik eden konu bütçedir, bütçe hakkıdır. Yalnız Sayın Bakanım, özellikle son yıllarda getirdiğiniz bütçeler, bunların tartışılması falan formalite oldu bir anlamda. Yani, bunu sizi suçlamak anlamında söyleyemiyorum, bu sizin şahsi kabahatiniz de değildir ama buna yöneldi. Biraz da sizin de sunumlarınızın kabahati var.

Şimdi, 2018 yılı bütçe sunumunuza bakıyorum, geçen yılların sunumlarıyla –geçen yılların sunumları da burada- aşağı yukarı aynı. “Küresel Ekonomi” diye başlıyorsunuz “Makroekonomik Görünüm” başlığı altında, sonra “Türkiye Ekonomisi”, sonra kesin hesapla ilgili yarım sayfaalık bir bilgi, ondan sonra mevcut, içinde bulunduğumuz yılla ilgili bir bilgi, ondan sonra da biraz daha ayrıntılı, önümüzdeki yıl bütçesiyle ilgili bilgi. Burada da aynı şey olmuş. “Küresel ekonomide 2016 yılının ikinci yarısından itibaren ivme kazanan büyüme trendi 2017 yılının ilk yarısında gelişmiş ülkelerdeki güçlenen büyüme görünümü ile genele yaygın bir seyriz kazanmıştır. Küresel politik risk ve belirsizliklerin nispeten azalması, finansal koşullardaki elverişli ortam, toparlanan emtia fiyatları ile küresel üretim ve yatırım göstergelerinde genele yayılan artış, reel sektör ve tüketici güvenindeki trend küresel büyüme görünümünü desteklemektedir.” deyip –çok kısa, bu sene biraz daha da kısaltmışsınız bunu- şeye geçmişsiniz.

Şimdi, Sayın Bakanım ve değerli arkadaşlarım; küresel ekonomi böyle anlatılmaz. Yani, küresel ekonomi okyanustaki bir fırtına gibi –teşbihte hata olmaz- bir fırtına var okyanusta, buradaki anlatım bir ırmaktaki sıkıntı. Bunu doğru olarak tespit etmek lazım bir kere. Yani, dünyada ne oluyor, küresel ekonomide ne oluyor, doğru tespit etmek lazım ki Türkiye’ye geldiğimizde Türkiye’nin koşullarını, Türkiye’nin durumunu, ekonomik durumunu irdelediğimizde bir yanlışlık yapmamalıyım. Şimdi, dünyadaki gelişmeler bu değil. Tabii ki ben “Tarihi bir perspektiften bakın.” demiyorum ama öyle de bakmakta yarar var, o tarafını da bilmek lazım. Yani, özellikle bu 1973’teki petrol krizinden sonra, Bretton Woods’un devreden çıkmasından sonra çok şey değişti biliyorsunuz dünya ekonomilerinde, Türkiye’de de aynı paralelde çok şey değişti. Bir finansallaşma dönemine girdi dünya ekonomisi; üretimden çıktı, finansallaşma dönemine girdi. Neden böyle oldu? Bir rakam vereyim: Günlük döviz işlemlerinin toplamı 1973’te 15 milyon dolar. Bakın, 15 milyon dolar, 1973’te, günlük döviz işlemleri 15 milyon dolar. Şimdi ne oldu biliyor musunuz, 2016’da? 6,5 trilyon dolar. Bakın, milyon dolar milyar dolar değil, trilyon dolar oldu. Yani, bir anormallik var, döviz işlemleri bu. Sadece döviz işlemleriyle ilgili değil yani çok anormal. Bakın, 1973’te 15 milyon dolar günlük döviz işlemleri, şimdi 6,5 trilyon dolar oluyor. Her şey bunun gibi, buna paralel olarak arttı. Bir anormallik var finans piyasalarında, finansallaşmada, ekonominin finansallaşmasında. O şeyi biliyorsunuz, türev işlemleriyle, borçlanmayla... Yani dünya özellikle bu 1970’lerden sonra, 1980’lerden sonra, Sovyetler Birliği’nin çöküşünden sonra sadece siyasi olarak değişmedi, ekonomisi de değişti, ekonomik anlayışı da değişti. Özellikle Sovyetler’in çöküşünden sonra Batılı ülkeler ucuz iş gücü temini amacıyla Uzak Doğu’ya yöndeldiler. Uzak Doğu’da çok daha ucuza birçok şeyi ürettirdiler ama ne oldu o zaman da? Kendi ülkelerinde, Batı’da reel gelir düştüğü için aynı paralelde satın alma gücü de düştü ve bu ekonomiler

sıkıntıya girmeye başladılar. Bu sıkıntıya girdiklerinde de bu türev ekonomisini, türev enstrümanlarını devreye soktular, bunlarla piyasayı canlandırmaya kalktılar ve herkesi borçlandırdılar. Biz de bundan etkilendik ve para miktarında da bu kredi dağıtımı, türev enstrümanlarıyla beraber büyük sıkıntılar oluşmaya başladı, biz de bunun sıkıntılarını çekiyoruz.

Çok uzatmayacağım fakat rakam vereceğim borçlanmayla ilgili olarak, bize nasıl bir etkisi oldu Sayın Bakanım. Şimdi, Türkiye'nin en önemli iki tane sorunu var ekonomisinde, çok üzerinde durmadınız; bir tanesi borçlanmadır -Türkiye ekonomisinin en önemli sorunlarından bir tanesi borç-digeri istihdamdır, bu ikisi çok önemli. Borçlanmayla ilgili olarak size bir tablo vereceğim. Değerli arkadaşlarım, bakın -bu 2002 krizinden çok bahsediyor Sayın Bakanım- daha önce ağırlık olarak kamu borçlu iken şimdi toplam borçlara bakıyoruz -Sayın Temizel Bakanım da bahsetti- ağırlıklı olarak şirketler borçlanmaya başlamış ve şu anda, biliyorsunuz, şirketlerimizin 200 milyar doların üzerinde borç yükü var, riski var, çok önemli. 2002 yılında toplam kamu borcu -detayını veririm- 271 milyar lira, TL olarak; özel sektör, reel sektör -hane halkıyla birlikte- borç toplamı 366 milyar lira. 2002 yılında kamu ve özel sektörün borcu 366 milyar lira. 2016 yılı sonunda bu rakam 3 trilyon liraya geliyor bakın değerli arkadaşlar. 366 milyar liralık borcu varken Türkiye'nin, kamu ve özel sektörün, şimdi 3 trilyon liraya geliyor borcu. Yani, biz borcu kamudan alıyoruz, özel sektöre, reel sektöre, şirketlere ve hane halkına yayıyoruz; bunu yaptık biz bu dönemde, biraz önce çok kısa özetlemeye çalıştığım ekonomik değişim döneminde bunu yapmaya çalıştık. Dünya ekonomileri bir krizde ama biz de gerçek anlamda bir yapısal kriz içerisindeyiz. Bundan çıkış ancak yapısal önlemlerle olur. Sayın Bakanım, yapısal önlemler yok, orta vadeli programda da sizin getirdiğiniz bütçede de bunlar yok, bunları göremiyoruz ve ne zamandan beri bütün bunları konuşuyoruz.

Bakın, Türkiye'nin en önemli iki sorunu, bir tanesi borçlanmadır dedim -bu rakamları veriyorum, Türkiye'nin gerçekten çok ağır bir borç yükü var çünkü 2016 sonunda Türkiye'nin borcu millî gelirinden fazla- bir de istihdamdır diyorum. Çünkü genç nüfus, özellikle genç nüfus; genç nüfusun yüzde 27'si işsiz, okumuyor, çalışmıyor. Gençliğin bu vaziyette olması kadar tehlikeli, sıkıntılı bir durum olamaz.

Ekonominin iki sorunu, borçlanma ve istihdamdır diyorum ama bütçenin ele alması gereken kamunun en önemli sorunu nedir, biliyor musunuz? Lale Hocam biraz bahsetti, sosyal güvenlik açıkları. Şu anda, 2017'de 116 milyarlık bir transfer vardı, sanırım o çok aşılacak, 2018'de bunun çok çok üstünde bir transfer söz konusu olacak Sosyal Güvenlik Kurumuna. Şimdi bunları görmeden, bütçe bunlara çözüm bulmadan neye çözüm bulacak? Yani bu kadar büyük bir borç yükü var, Sosyal Güvenlik Kurumuna, bir kuruma, sadece bir kuruma siz -2018 rakamını bilmiyorum, henüz verilmedi ama- 130 milyara yakın bir transfer yapacaksınız ve bununla ilgili hiçbir şey söylemeyeceksiniz. Olur mu böyle bir şey? Yani böyle bir sorun var -bu kamunun en önemli sorunu- bunu görmeyeceksiniz. Bugün emeklilerin hiçbiri de memnun değil aldığı maaştan. Nasıl çözeceğiz bunu? Bununla ilgili oturup beraber düşünmemiz, bir çözüm bulmamız lazım. Yani Hükümet bununla ilgili hiçbir şey söylemiyor. Olur mu böyle bir mantalite, böyle bir mantık? Neyi çözeceğiz o zaman biz, bu bütçeyle neyi çözeceğiz? Bu akılla nasıl çözebiliriz bütün bu sorunları, bunun altından nasıl kalkabiliriz? Özellikle bu konularla ilgili çözüm getirmeyen bir bütçenin sağlıklı olduğunu düşünmüyoruz.

Ben tekrarlardan kaçınmak için fazla girmeyeceğim ama sizin sunumunuzdaki bazı konulara değinirim Sayın Bakanım. Şimdi, burada, sunumunuzda hani bu "resmî tarih" deniyor ya, bir resmî tarih eleştirisi vardır klasik hâle gelmiş. Sizininki de böyle resmî ekonomi gibi oldu artık bu sunum, bir anlamda resmî ekonomi sunumu olmuş. Bu, gerçeklerle çok bağlantılı bir sunum değil, bunun değişmesi lazım.

Orta vadeli planla ilgili bir değişiklik olmuş yani OVP'yi değiştirmişsiniz, o da kes-yapıştır şeklindeydi, bu sene o değişmiş. Artık bütçe sunumunu da değiştirin lütfen. Önümüzdeki yıla değiştirin bari.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Olur, gelecek sene değiştiririz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) - Atlayarak gidiyorum.

Şimdi, Sayın Bakan, bir de siz çok kullanıyorsunuz, 15 Temmuz darbe girişimi... “2016 yılının ilk yarısında gelişmekte olan ekonomilerden pozitif yönde ayrışarak yüzde 4,9 büyüyen Türkiye ekonomisi 15 Temmuz darbe girişimi, terör saldırıları, turizmdeki daralma ve zayıf dış talep nedeniyle olumsuz etkilenmiştir.” Türkiye ekonomisi 15 Temmuzdan önce -rakamlar ortada, 15 Temmuzdan önceki iki çeyrek büyümesi ortada- zaten olumsuzdu, 15 Temmuzda darbe girişiminin bahane edilmemesi lazım. Eğer bir tarih muhakkak söyleyecekseniz 16 Nisan referandumu sonrasını söyleyebilirsiniz, daha da olumsuz hâle gelmiş.

İki: Turizmdeki daralma. Ya turizmde neden daralma oldu? Hükümetin yanlış politikaları, yanlış dış politikası nedeniyle değil midir? Bunu bahane olarak nasıl koyabiliriz? Özellikle 2015, 2016, 2017’de Rusya, Almanya gibi ülkelerle -en fazla turist gelen ülkeler bunlar, turizm gelirlerimizin en fazla olduğu ülkeler bunlar- bunlarla aramızı bozduk, kendi kendimize, Hükümetin yanlış politikalarıyla, onun için bu hâle geldi yani bunu bahane olarak koyuyoruz. Yani “Kendiliğinden olmuş.” ya da “Muhalefet mi yaptı?” diyeceğiz buna. Olabilir mi böyle bir bahane Sayın Bakanım? Bu, sizin yanlışlığınızdır, Hükümetin yanlışlığıdır. Siz de belki katılırsınız, belki sizin payınız yoktur ama bu, Hükümetin politikalarının yanlışlığı sonucudur. Yani bu turizmdeki sorun bizden kaynaklanıyor. Zayıf dış talep aynı şekilde bizden kaynaklanıyor.

Şimdi, 21’inci sayfada diyorsunuz ki: “Yapısal reform niteliğinde olan önemli yasal düzenlemeleri hayata geçirdik.” Sayın Bakanım, hangi yapısal reform niteliğinde önemli yasal düzenlemeler yaptık? Hep söylüyoruz yani siz de biliyorsunuz ki bunların hiçbiri yapısal reform niteliğinde değil. Vergi, sosyal güvenlik, sağlık... Sağlıkta biliyorsunuz bir geri dönüş oldu, çok büyük bir başarısızlıktır. İki tane önemli kurumun reform niteliğinde kurulup da ondan sonra sessiz sedasız bir kanun hükmünde kararnameyle kapatılması, genel müdürlüğe dönüştürülmesi sağlık alanında çok büyük bir başarısızlıktır. Hukuk altyapısında maalesef geriye gidiş söz konusudur. Üretimin teşviki alanında bir şeyler yapılmamaktadır. Bütün bunlar söz konusuysen bu alanlarda bir şey yapmamanız, “Yapısal reformlar alanında bir şeyler yaptık.” demek, bunlar mümkün değil.

Bir de şu 22’nci sayfada verdiğiniz bir tablo var: Harcamalar yönünden gayrisafi yurt içi büyümesine katkılar. Bakıyorsunuz, tam bir kaos. Her çeyrekte büyümenin sebepleri, tüketim, yatırım, ihracat gibi ana unsurları hepsinde değişiyor. Bu da büyümemizin ne kadar sağlıksız olduğunu gösteren önemli bir gösterge. Değerli arkadaşlarım, 22’nci sayfaya bakın, biz neden büyüyoruz, anlamamız mümkün değil. Çok zikzaklı bir şey var.

Bir de “Sanayi Üretim Endeksi temmuz ve ağustos aylarında ortalama yüzde 15 artarak pozitif seyrini sürdürmüştür.” Sayın Bakanım, Sanayi Üretim Endeksi’nin son beş yılına bakın, negatifler var, çok inişler var, yüzde 13-14'lere inişler var, bazen de çıkışlar var. Ortalama olarak Sanayi Üretim Endeksi maalesef istikrarsız, zikzak çizen, güven vermeyen bir görünümünde. Yani burada siz sadece “top”, zirveye çıkış noktalarını söylemişsiniz ama çok yetersiz.

Bu 2002'yle mukayeseyi de artık bırakmamız lazım. Sayın Bakan yeni millî gelir hesaplarıyla ilgili olarak verdiği rakamlarda bunu çok net olarak ortaya koydu. Bundan sonra 2002'yle mukayese etmeniz ya da diğer bakanlıkların da aynı şekilde böyle bir mukayeseye girmesinin çok yanlış olduğu kanaatindeyiz.

Bir de işsizlikle ilgili olarak söyleyeyim. AKP iktidarlarından önce Türkiye'deki en yüksek işsizlik yüzde 8 olmuş, en fazla yüzde 8 olmuş, 2002 yılında bile yüzde 6, ondan birkaç yıl önce yüzde 8'i yaşamış Türkiye ama hiç şimdiki gibi yüzde 10'lara, 11'lere -ki ocak ayında 13'le rekor kırmıştı- bu seviyelere gelmemiş. Yani istihdamla ilgili -dediğim gibi- tam bir başarısızlık söz konusu.

Enflasyonla ilgili olarak da tam bir başarısızlık var. Bir türlü enflasyon olması gereken seviyeye indirilemedi iktidarınız döneminde Sayın Bakanım.

İhracatta da hedeflerin tutmaması... Hiçbir zaman tutturamıyorsunuz, 2023 hedefleri de tutmayacak. Sebebi de saray ve Hükûmetin yanlış politikalarının sonucu. Burada, Sayın Bakanım, bakın, eksiklikler var diyorum. İhracattan bahsediyorsunuz, ithalattan bahsetmiyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ne yapalım? Onları siz söyleyeceksiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – “Onları, kötü şeyleri de mi ben söyleyeceğim?” diyorsunuz. Haklısınız tabii ki.

Atlayarak gidiyorum. Sayın Bakanım, bankacılık konusunda bilgi verdiğiniz bölümde bankacılık sektörünün iyi olduğunu söylüyorsunuz ama özellikle son zamanlarda Amerika'nın bu Birleşmiş Milletler...

(Mikrofon otomatik cihaz tarafından kapatıldı)

(Oturma Başkanlığına, Başkan Süreyya Sadi Bilgiç geçti)

BAŞKAN – Ek süre veriyorum, lütfen toparlarsanız...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkanım.

...ambargosunun delinmesi nedeniyle Türk bankalarına bir ceza uygulayacağı rivayeti var. Bununla ilgili de bilgi vermenizi dilerim konuşmanızda.

Bir de 33'üncü sayfada bu mali disiplinden bahsediyorsunuz. “Kamu maliyesinde küresel ölçekte örnek gösterilen bir ülke hâline geldik mali disiplin ve ihtiyatlı makroekonomik politikalar sayesinde.” diyorsunuz ama Sayın Bakanım, bu son torba kanunda da öyle, ondan öncekilerde de öyle, biz sürekli olarak son zamanlarda ne yapıyoruz dikkat ediyor musunuz arkadaşlar? Son zamanlarda özellikle 6183'te, 5018'de, 4749'da, Sayıştay Kanunu'nda, Kamu İhale Kanunu'nda değişiklik yaparak mali kanunları ve kurumları yok ediyoruz. Daha önce AKP iktidarları tarafından oluşturulan -tabii ki Avrupa Birliği mevzuatı çerçevesinde oluşturulan- yapıyı tümüyle yok ediyoruz, bozuyoruz, bunlardan taviz veriyoruz. Onun için de aslında tam tersine, örnek gösterilen bir ülke olmaktan çıktık, sıkıntılı bir ülke hâline geldik. Bunu da zannediyorum mali disipline uymayan bir ülke olarak en iyi şekilde siz biliyorsunuz.

Yine, bu bölümde tarımdan bahsetmiyorsunuz, arkadaşlarım bahsettiler. Tarım Kanunu'na göre gayrisafi yurt içi hasılanın yüzde 1'i oranında bir destek vermeniz gerekirken yüzde yarım bile vermiyorsunuz.

Sayın Bakan, değerli arkadaşlarım; bakın, böyle diyorsunuz ama geçenlerde bir arkadaşımı -mali danışmanlık yapıyor- İngiltere'den birisi aramış “Rusya yüzde 9 veriyor, Türkiye yüzde 12 veriyor -fon yatırımcısı bu; Türkiye 3 puan daha fazla veriyor yani 3 puan önemli bir rakam, yüzde 9 Rusya veriyor-niye Türkiye'ye yatırım yapayım?” diye sormuş. “Niye yapmayacaksın ya; 3 puan çok önemli bir rakam

yani 9'un yüzde 30'u." "Türkiye'ye güvenmiyorum, Türkiye'de her gün 'event' oluyor." demiş yani yeni bir olay, yeni bir sıkıntı ve güven vermiyor. Türkiye bu vaziyette dünya piyasalarında. Dolayısıyla da güven vermemek nedeniyle, bu yanlış politikaları nedeniyle en fazla faiz veren ülkelerden bir tanesi olma durumunda, işte, Merkez Bankası da düşüremedi faizleri, görüyorsunuz.

Şimdi, politikalarınızda genel olarak anlayamadığımız bir şey var: Siz tasarrufları mı artırmak istiyorsunuz 2018'de yoksa harcamaları mı artırmak istiyorsunuz? Geçmiş yıllardan bu yıla kadar harcamaları artırarak, tüketimi artırarak piyasada bir canlılık yaratmaya çalıştınız. Hatta geçen dönem özel tüketim vergisini de birçok mal üzerinden kaldırarak piyasada bir hareketlilik yaratmak istediniz. Peki, bu yeni dönemde ne yapmak istiyorsunuz, bunu anlamak mümkün değil. OVP'den de anlamak mümkün değil, bu bütçeden de anlamak mümkün değil. Tasarruf istiyorsanız, "Tasarruf yapıyoruz." diyorsanız -ki Sayın Başbakan- "Bundan sonra -nasıl bir şey kullanmıştı- şatafatlı harcamalar yapmayacağız." dedi galiba, "Tasarruf yapacağız bundan sonra." dedi ama- yüzde 18'in üzerinde büyüyen bir bütçe var. Bu kadar büyük bir bütçeyle tasarruf yapmak mümkün mü? Bu kadar vergi artışıyla -ki bu geceden itibaren benzine ve motorine de zam geliyormuş herhâlde- böyle bir bütçeyle tasarruf yapılması mümkün olabilir mi?

CEMAL ÖZTÜRK (Giresun) – Petrol fiyatları 60 doları geçti.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Evet, evet de yani biliyorsunuz petrol bu piyasada, petrol piyasasında hemen yansımaz. Biz ağırlıklı olarak spot piyasadan almıyoruz.

BAŞKAN – Soru-cevaba daha sonra başlayacağız Sayın Kuşoğlu, siz konuşmanızı bitirin.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Biz uzun vadeli alımlar yapıyoruz yani daha düzenli alımlar yapıyoruz. Dolayısıyla hemen yansımamıştır. Yansımamının en az üç ay sürmesi gerekirken hemen yansıtıyoruz. Yok mu, bu akşam bir artış söz konusu değil mi?

MALİYE BAKANANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir haftalık... Bu Akdeniz havzasındaki Brent petroldeki değişiklik otomatik olarak...

BAŞKAN – Sayın Bakan, cevaplayacaksınız, biraz sonra cevaplayacaksınız.

Sayın Kuşoğlu, lütfen toparlar mısınız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan...

MAHMUT CELADET GAYDALI (Bitlis) – Otomatik düştüğü zaman niye düşürmüyoruz?

BAŞKAN – Sayın Gaydalı... Sayın Paylan...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Bakan, birçok yeri atlayarak gidiyorum ama 51'inci sayfada diyorsunuz ki: "2018 yılı bütçesinin temel özellikleri arasında bütçeden faize harcanan kaynakları azaltırken doğrudan vatandaşımıza hizmet olarak yansıtacak kaynakları artırmak..." İlk defa 2018 bütçesinde 71,7 milyarlık bir faiz harcaması var ve bu sizin döneminizdeki rekor. Hem 2018 için bunu söylüyorsunuz hem "Faizleri azaltıyoruz." diyorsunuz hem de rekor kırdığımız bir yıl için söylüyorsunuz.

MALİYE BAKANANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Reel olarak...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, biraz sonra cevap vereceksiniz.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sağlıkta da yine iddialı cümleler kurmuşsunuz ama 2017'den 2018'e bütçedeki genel ortalama artışın altında bir artış var sağlıkta.

Sayın Bakanım, yine, 61'inci sayfada şöyle bir ifadeniz var: "2002 yılında yüzde 6,6 olan yatırım harcamalarının bütçe içerisindeki payını 2018 yılında yüzde 11,2'ye çıkardık." Bakın, Sayın Bakanım anlattı konuşması sırasında, yeni seriye göre 2002 yılında -sizin verdiğiniz yılı söyleyeyim- yatırım

harcamalarının gayrisafi yurt içi hasılaya oranı yüzde 21, şimdi de 29. Yani, çok önemli bir farklılık yok, sizin dediğiniz kadar bir farklılık yok. Siz bütçeyle kıyaslamışsınız, millî gelirle kıyaslayınca bu farklılık ortaya çıkmıyor.

Yani, bu sunumunuzu yenilemeniz gerekiyor; çok noksanlıklar var, hatalar var, eksiklikler var ve dişe dokunur değil. Yani, gerçekçi olması lazım, bundan sonraki dönemlerde daha gerçekçi olması lazım, bütçe meselesinin daha ciddiye alınması lazım.

Sayın Bakanım, bana kimse “Ya, bütçe bize ne verecek?” diye sormuyor. Sadece kim soruyor biliyor musunuz değerli arkadaşlarım? Eski milletvekillerimiz soruyorlar, “Bütçeyle biz emekli maaşlarında ne alıyoruz, emekli maaşlarımız ne olacak?” diye sadece onlar soruyor. Hiç kimse bütçeyle ilgilenmiyor.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Maalesef bu hâle getirilmiş bir bütçe var. Böyle bir bütçenin işte sunumunu yaptık, siz yaptınız, biz de cevap verdik. Böyle bir bütçe anlayışıyla maalesef yeni döneme giriyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Keşke emekli milletvekillerimizi böyle bir şeyle suçlamasaydınız ya da anmasaydınız.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, kimseyi suçlamadım.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın eski milletvekillerimizin sormasının nedeni şu: Onlar biliyorlar ki bütçe her kesimin ne verdiğini gösteren bir belgedir.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Hangi kesimlere, emekliye, memura, işçiye, toplumun diğer kesimlerine, esnafa, tacire ne verildiğini gösteren bir belgedir ama o kendi dönemlerinde kalmış. Artık bütçe bunları gösteren, bunları veren bir belge değil maalesef.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bu onlara yönelik bir eleştiri değildi, tam tersine iktidara yönelik bir eleştiriydi. Yanlış anladınız, onu düzeltmek istedim.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Evet, değerli arkadaşlar, tümü üzerindeki söz talepleri karşılanmıştır. Sayın milletvekillerimize teşekkür ediyoruz.

Şimdi soru bölümüne geçeceğim.

Öncelikli olarak talep eden Komisyon üyelerimize Sayın Bakana soru sormaları için söz vereceğim. Komisyon üyelerimizin tamamı için toplam süre on dakika. Ayrıca Komisyon üyesi olmayan sayın milletvekillerinin soruları varsa onlar için de beş dakika süre vereceğim. Böylece sorular için on beş dakika toplam süre verdikten sonra da Sayın Bakana görüş, soru ve eleştirilere cevap vermek üzere söz vereceğim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kaç dakika Bakana?

BAŞKAN – Zaten en başında bu kararı aldık. Kararı alırken dinlemediğiniz için Sayın Paylan, soruyorsunuz.

MEHMET ŞÜKRÜ ERDİNÇ (Adana) – Kırk beş dakika.

BAŞKAN – Kırk beş dakika.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, bana yarım dakika verebilir misiniz?

BAŞKAN – Tabii, buyurun Sayın Kuşoğlu.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Atlayarak sunumumu yaptığım için bir konuyu atladım Sayın Bakanım.

2016 Genel Uygunluk Bildirimi’nde de var, siz de farkındasınız. Özellikle Genel bütçeli idarelerin yedek ödenek miktarına getirilen yüzde 2’lik sınırlama, başlangıç ödeneklerine ilişkin bulunmaktadır.” diyor. 2016 Yılı Merkezî Yönetim Bütçe Kanunu’nun 6’ncı maddesiyle Maliye Bakanlığına verilen yetkiler dâhilinde yapılan ödenek aktarmaları sonucunda yedek ödenek tutarı... Yani, 2 milyarlık başlangıç ödeneği 35 milyara çıkarılmış yedek ödenekler için. Bu tutar yüzde 6’ya tekabül ediyor ve Sayıştay tarafından haklı olarak eleştiriliyor. Bununla ilgili ne düşünüyorsunuz, bir.

Bir de, yine, ödenek üstü harcamalar var. Bu da değerli arkadaşlarım, bizim takdimimize sunulmuş, bunun değerlendirilmesi lazım. Sayın Başkanım, bir alt komisyon kurularak bu konuların, Sayıştayın Genel Uygunluk Bildirimi’nde eleştirdiği bu iki hususun değerlendirilmesi lazım. Bunu boş geçmememiz lazım, Sayıştay tarafından önem verilmiş ve çok önemli olan hususlar, bu iki hususu değerlendirmemiz lazım. Ben bir alt komisyon kurulup bu iki hususun değerlendirilmesini rica ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sorularınız bitti mi, ayrıca var mı?

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Soru değildi bu, soru ayrıca var.

BAŞKAN – Sorularınızı da buyurun alayım.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Soru olarak da Sayın Bakan, bu, geçen torba kanunda da sormuştum, servet affıyla ne kadarlık bir meblağ Türkiye içinden ve yurt dışından geldi, kayıtlara girdi? Hem bankalar için hem de Maliye için toplam bir rakam verebilir misiniz?

BAŞKAN – Sayın Bekaroğlu...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Teşekkür ediyorum.

Önce, bu son zamanlarda basında da çok tartışılıyor, yastık altındaki altın; değişik spekülasyonlar var, “2.200 ile 3 bin ton arasında var.” deniliyor. Gerçekten, Maliye Bakanlığının tahmini ne bu konuda ve bu kampanyada ne kadarı geldi? İşte, “1 ton” deniliyor, “2,5 ton” deniliyor, ne kadarı geldi?

İkinci sorum: Bu, taşeron işçiler ve geçici işçilerle ilgili gerçekten bir tasarrufunuz olacak mı? “Yıl sonuna kadar kadroya alınacak bu taşeron işçiler.” dediniz, öyle bir zaman yok. Gerçekten kadroya mı alınacak bunlar, yoksa başka bir statü mü? Kadroya almak ile başka bir statüde olmak arasındaki fark ne olacak? Bir de geçici işçiler var, Çaykurda ve her yerde; bunlarla ilgili bir tasarrufunuz olacak mı?

Devam edebilir miyim Başkanım, yoksa bu kadar mı?

BAŞKAN – Buyurun.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Faizle ilgili bir soruyla bitireyim. Sürekli olarak açıklamalar yapılıyor. En son, Cumhurbaşkanının danışmanı bir arkadaştan geldi, faiz artışı için zorlamalar var. E, düşüşü için de zorlamalar var. Gerçekten hazine bu kadar büyük şekilde borçlanırken Türkiye’de faizler nasıl düşecek? Yani böyle bir şeyiniz var mı, şu şekilde faizler düşecek diye bir emirle mi, düdükle mi, yoksa gerçekten ekonomik birtakım kararlarla mı düşecek?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Sayın Bakan, bu, hazine garantileriyle ilgili “Bütçede hepsini vereceğim.” demiştiniz. Orta vadeli olarak bütçeye etkilerini, yalnızca 2018 için değil, orta vadeli, dört yıl beş yıllık bir projeksiyon istemiştik, bunu vereceğinizi söylemişsiniz. Ayrıca, yeni açılan hastaneler var. Yani ek yükler gelecek mi? Bununla ilgili riskleri ve ne kadarlık bir orta vadeli rakamlar var, bunları istiyoruz ve bu bütçe disiplini üzerine olabilecek etkilerini istiyorum yani orta vadeli olarak da sizin analizinizi rica ediyorum.

Sayın Bakan, bankalara gelebilecek bir cezayla ilgili ciddi anlamda spekülasyonlar yapılıyor. Bununla ilgili oluşabilecek böyle bir ceza durumunda bir risk analizi ve stres testi yaptınız mı? Ve bütçeye etkisi ne olur böyle bir senaryoda?

Bütçe açığı, hazine borçlanması, faiz yükselişi, kur yükselişi kısır döngüsünü nasıl kıracaksınız Sayın Bakan? Bu kısır döngüye girmiş durumdayız.

Orta vadeli hedeflere piyasalar ve kamuoyu inanmıyor, vatandaşlar inanmıyor. Bu konuda orta vadeli program bence şu anda çökmüştür. Bu anlamda orta vadeli program hedeflerinizin arkasında mısınız? Başlangıcından olarak soruyorum.

Tarım destekleri için yüzde 1’lik hedefler konusunda ne düşünüyorsunuz?

Diğer mesele, Sayın Bakan, 2023 hedeflerinin arkasında mısınız hâlâ?

Rusya’dan S400 füzeleri almayı planlıyorsunuz, ne kadar bir ödeme yapmayı planlıyorsunuz?

Ve taşeron işçi düzenlemesi 2018 bütçesine dercedildi mi?

BAŞKAN – Sayın Çam...

MUSA ÇAM (İzmir) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

Beştepe’deki saraya net harcanan paranın miktarı, Beştepe’de sarayın harcanan parası, şu anda devam eden inşaatlara aktarılan kaynak, Marmaris Okluk Koyu’nda yapılan yazlıkla ilgili harcanan paranın miktarı... Bir de biraz önce Sayın Gaydalı’yla girilen tartışmada, “Bu yeniden yapılandırmalar çerçevesindeki bir yapılandırmayı mı konuşuyorsunuz?” dediğinde, “Yok.” dediniz. Yoksa 2010 yılında yapılan bir protokol var elimde, Gelirler İdaresiyle birlikte yapılan bir protokol var. Kimlerin hangi borçlarının silindiğiyle ilgili evrak var elimde. Bunu mu kastettiniz, öğrenmek istiyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Sayın Tamaylıgil...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Ben de bu yıl başından itibaren ekonomiye canlılık vermek amacıyla ertelenen vergi ve sosyal güvenlik primleriyle ilgili sanırım eylül ayından itibaren tahsilat...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ekim.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ekimde mi başlıyor? Ekim ayından itibaren tahsilat başlıyor. Bu konuda alınan şu ana kadarki performans ve öncü göstergeleri nedir?

Bir de daha önce de yine aynı dönemlerde yapılandırma “son yapılandırma” olarak dile gelmişti. O yapılandırmayla ilgili olarak da yine tahsilat tahakkuk oranları ve gelişmeler hakkında bilgi verirsiniz teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Durmaz...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederim.

Sayın Bakanım, Hükûmetinizin 2018 yılı içerisinde özelleştirmeden hedeflediği rakam 10 milyar lira. Özelleştirilecek kurum ve kuruluşları öğrenebilir miyim?

İkincisi, şeker işçileri, yirmi yedi yirmi sekiz yıldır çalışanlar var, bunlar hâlâ kadrosuz ve perişan durumdadır. Bunlarla ilgili bir çalışma ve tasarrufunuz var mıdır?

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Tanal...

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli Bakanım, 2002 yılından bugüne kadar geçen sürede, vergi affı, vergi yapılandırmasından yararlanan şirketlere ilişkin olarak 2002 yılından bugüne kadar vergi borcu vergi affıyla silinen ticari şirket var mıdır?

Soru 2) Varsa kaç şirketin vergi affı nedeniyle borcu silinmiştir? Silinen vergi borcu miktarı ne kadardır?

Soru 3) 2002 yılından bugüne kadar kaç şirket vergi borçları nedeniyle uzlaşma yoluna gitmiştir?

Soru 4) Uzlaşma yoluna giden şirketler kimlere aittir, hangi şirketlerdir?

Soru 5) Uzlaşma nedeniyle vergi indiriminden yararlanan şirketlerin ne kadar miktarda vergi borcu uzlaşma nedeniyle silinmiştir?

Soru 6) Vergi affı, vergi yapılandırmasından yararlanan şirketler ve bu şirketlerin sahipleri kimlerdir?

Soru 7) Vergi affı, vergi yapılandırması, vergi borcunda uzlaşmadan yararlanabilmek için kriter iktidara yakın olmak mıdır? Yasadaki hükümler nelerdir?

Soru 8) İktidara yakın olmayan yahut muhalif olan şirketlerden vergi borcu yapılandırmasına, vergi affına, uzlaşmaya tabi tutulmuş olan, giren var mıdır? Yapılan herhangi bir ayrımcılık var mıdır? Bu ayrımcılık nedeniyle herhangi bir işlem yapmış mısınız?

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Özdemir...

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

2018 yılı programı sayfa 132’de temel istihdam ve iş gücü verileri var Sayın Bakan. Burada istihdam tarım, sanayi, inşaat sektöründe azalma eğiliminde, sadece hizmetler sektöründe çok küçük bir artış gösteriyor. Aynı şekilde, işsizlik oranı, kadın, erkek ve genç işsizlik artma eğilimindeyken siz sunuşunuzda -sayfa 25- “Yüksek istihdam artışı potansiyel büyümeyi artırmakta ve büyümenin kapsayıcı olmasıyla refah tabana yayılmaktadır.” dediniz. Bu cümle ne kadar gerçekçi oluyor bu veriler varken?

Bir diğer sorum: Yine sunuşunuzda önümüzdeki üç yılda 3,2 milyon yeni bir istihdam yaratılacağını söylüyorsunuz. Alan ve sektör olarak bir plan var mı? Nasıl artırmayı planlıyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Böke...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Makroekonomik çerçeveyi konuşuyoruz. İhtiyaç olmadığı hâlde 37 milyarlık bir ek borçlanmayla karşı karşıya bırakıldık. Öte yandan, Merkez Bankasında hazinenin nakit mevduatı gittikçe artıyor. Aynı zamanda Merkez Bankası rezerv politikasında da bir değişim göze çarpıyor. Bütün bunlara birlikte bakınca, “Türkiye’yi bizim bilmediğimiz bir tehlike mi bekliyor?” sorusu akla geliyor. Nedir telaşınız? Bizim bilmediğimiz neyi biliyorsunuz? Kapalı kapılar ardında neler oluyor?

BAŞKAN – Sayın Öztrak...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkan.

2004 yılında iktidarınızın çıkardığı Tarım Kanunu var, diyor ki: “Çiftçiye her yıl bütçeden verilecek destek gayrisafı yurt içi hasılanın yüzde 1’inin altında olamaz.” Yine, yeni gayrisafı yurt içi hasıla serileri var. 2016’ya kadar ödemeniz gereken miktar 158 milyar Türk lirasıydı, ödediğiniz 76,6 milyar Türk lirası; çiftçiye borcunuz 81 milyar 400 milyon Türk lirası. Yani her bir çiftçi ailesi başına devletin bugün 36.067 lira borcu var. Bu sene de yine 34 milyar ödemeniz gerekirken -yüzde 1’i gayrisafı yurt içi hasılanın- sadece 14,8 milyar ödüyorsunuz. Yani şu 81’in üzerine bir 20 daha gelmiş oluyor, Hükûmetin çiftçi ailelerine borcu 100 milyara yaklaşıyor. Bunu nasıl ödemeyi düşünüyorsunuz? Yani şirketlerden alacaklarınızı sildiniz, bari şu çiftçilerin borcunu da ödeyelim, her şey tertemiz olsun hesaplar.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Sayın Paylan, son ilaveniz var herhâlde.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir sorumu unutmmuşum.

Sayın Bakan, gelir vergisi reformu kanunu vadettiniz ta üç yıl önce. Sürekli, hep vadediyorsunuz ama çıkmadı. Gelir Vergisi Yasası ne zaman gelecek ve bu gelir ve servet gelirine göre, orantılı olarak bir vergi düzenlemesi olacak mı?

Sayın Bakan, bir de bütçenin gelirlerinin gelir ve servete orantılı olarak vicdanlı ve adaletli bir şekilde toplandığını düşünüyor musunuz? Bir Bakan olarak samimi cevabınızı bekliyorum.

BAŞKAN – Teşekkür ediyoruz.

Soru sorma işlemi tamamlanmıştır.

Değerli arkadaşlar, şimdi görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek üzere Sayın Bakana söz vereceğim ama öncesinde bu Sayıştay raporlarına ilişkin bir önerge vardır, onu okutacağım.

VI.- ALT KOMİSYON

A) ALT KOMİSYONA SEVK GÖRÜŞMELERİ

1.- Bülent Kuşoğlu ve arkadaşlarının 2016 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi Raporu’nun (Sayıştay Başkanlığınca düzenlenen) ayrı bir alt komisyon kurularak veya ayrı bir gündem maddesi yapılarak değerlendirilmesine ilişkin görüşmeler

Plan ve Bütçe Komisyonu Başkanlığına

2016 Yılı Genel Uygunluk Bildirimi Raporu’nun (Sayıştay Başkanlığınca düzenlenen) ayrı bir alt komisyon kurularak veya ayrı bir gündem maddesi yapılarak değerlendirilmesini arz ederiz.

Bülent Kuşoğlu	Zekeriya Temizel	Kadim Durmaz
Ankara	İzmir	Tokat
Bihlun Tamaylıgil	Musa Çam	Mehmet Bekaroğlu
İstanbul	İzmir	İstanbul

BAŞKAN – Sayın Kuşoğlu, önergeye ilişkin siz mi bir açıklama yapacaksınız?

Buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Değerli arkadaşlarım, konuşmam sırasında da belirttim, biz hem 2016 yılıyla ilgili kesin hesabı denetliyoruz, yapılan harcamaların denetimini yapıyoruz hem de 2018’in bütçesini yapıyoruz. Ancak gördüğünüz gibi 2016 yılı kesin hesabıyla ilgili ne Sayın Bakan sunumunda ne de bizler fırsat bulup da gereken eleştirileri, denetimi yapamadık. “Denetim” derken de bunun kamuya açık hâle getirilmesi, şeffaflaştırılması gerekiyor. Plan ve Bütçe Komisyonunun böyle bir çalışma yapması görevidir aslında, bütçe kadar görevidir ancak her yıl olduğu gibi, 2018’in bütçe görüşmelerinin gölgesinde kalıyor kesin hesap. Bunun için ayrı bir gündem oluşturularak toplantı yapmamız gerekir veya bir alt komisyon kurularak bu konunun değerlendirilmesi gerekir düşüncesindeyiz. Onun için böyle bir önerge verdik. Sizler de uygun görürseniz bu çalışmayı muhakkak yapmamız gerekir diye düşünüyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Sayın Başkan, kısa bir açıklama da ben rica edebilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun Sayın Temizel.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Aslında Başkanlığın hazırlayarak dağıttığı bu Sayıştay raporları özeti için teşekkür ederiz. Arkadaşların hepsi incelediği zaman çok somut olarak da...

BAŞKAN – Bu, Bütçe Başkanlığının hazırlayıp dağıttığı efendim, Sayıştay değil.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Pardon, sizlerin hazırlayıp dağıttığı, Sayıştay’ın değil, yanlış söylemişim.

Dolayısıyla bu değerlendirmelerde çok somut olarak Sayıştay tarafından tespit edilmiş çok önemli hususlar var. Büyük bir olasılıkla hızla geçtiği için gözden kaçırdınız. Bütçe Başkanlığı zaten bazı konuların Türkiye Büyük Millet Meclisinin bilgilerine Sayıştay tarafından arz olduğunu yani o konuda karar verilmesi gerektiğini söylemiş.

BAŞKAN – Karar mekanizması yok efendim yani mevzuat bir karar değil, biz sadece bunu rapora ek olarak koyuyoruz ve aşağıya, Genel Kurula gönderiyoruz ama maalesef İç Tüzük’te gereken düzenleme yapılmadığı için bunlarla ilgili olarak bir şey yok.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Komisyon olarak...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Ama siz, yanılmıyorsam, geçen sene bu yönde pozitif bir hedef ortaya koymuştunuz. Hedefleri dile getirip uygulamada...

BAŞKAN – Pozitif bir hedefim var, ama bir sonuç alamadık henüz, daha gruplar bir araya gelip bu işi yapamayınca.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Geçen sene de demiştiniz ama şunu kabul ettirmelisiniz.

BAŞKAN – Yani siyasi partiler bu konuda bir şey yapamayınca ben de sizinle aynı dileğimi burada paylaşıyorum, dilek olarak yani sadece dilek olarak.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Dolayısıyla iyi bir noktaya gelmiş sayılıyoruz. Yani burada karar verilmesi anlamında söylemiyorum.

BAŞKAN – Biliyorum efendim, biliyorum.

ZEKERİYA TEMİZEL (İzmir) – Bu konuların değerlendirilerek Genel Kurula gönderilecek olan raporda bu konuda Genel Kurulun dikkatinin, özel olarak bu defa, Bütçe Başkanlığından sonra, Plan ve Bütçe Komisyonu tarafından da dikkatinin çekilmesinin önemli olacağını düşünüyorum.

BAŞKAN – Zaten efendim, bu Sayıştay bulgularının Komisyon üyelerimiz tarafından da net olarak görülebilmesi açısından Başkanlıkça önemli görmüş olduğumuz kısımları bir özet hâline getirerek sizlerle paylaştık.

Sayın Paylan, sizin de mi bir söz talebiniz var?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Evet.

BAŞKAN – Buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Bu önergeye katıldığımızı söylemek istiyorum. Alt komisyona ihtiyaç var, en azından bunu yapabiliriz, bu alt komisyonun oluşturulması bizim irademizde. Çünkü gerçekten 2018 bütçesini konuştuk -süreleri de kısıyorsunuz- ve 2016'nın kesin hesabına dair hiçbir kelime dahi burada edilmedi. Bir alt komisyona ihtiyaç var, bu önergeyi destekliyoruz.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Değerli arkadaşlar, alt komisyon kurulmasını oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmemiştir.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İktidar mensubu arkadaşlarımız da görüş belirtselerdi Sayın Başkan.

V.- KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

A) KANUN TASARI VE TEKLİFLERİ (Devam)

1.- 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı (1/887) ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı (1/861) ve Sayıştay tezkereleri (Devam)

BAŞKAN – Evet, Sayın Bakan, görüş, eleştiri ve sorulara cevap vermek için size süre veriyorum, buyurunuz.

Sayın Bakan, süreniz kırk beş dakikadır. Bu kırk beş dakika içerisinde, lütfen, toparlamanızı rica ediyorum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Başkan, Plan ve Bütçe Komisyonunun değerli üyeleri; öncelikle, gün içerisinde 2018 yılı bütçesine ilişkin Komisyon üyelerimizin yapmış olduğu bütün eleştirilerden, yorumlardan ve katkılardan dolayı kendilerine teşekkür ediyorum. Yapılan bu eleştiriler, katkılar ve değerlendirmeler çerçevesinde inşallah 2018 yılı bütçesi birlikte burada değerlendirilerek Genel Kurula havale edilecek. Ben şimdiden bütçenin daha da gelişmiş bir şekilde, sizlerin de talepleri doğrultusunda Genel Kurula gidecek bir şekilde dönüşmesine de yürekten destek vermek istiyorum. Bunu da sizlerle paylaşayım.

Öncelikle, Plan ve Bütçe konuşma metinlerini, maliye bakanlarının yaptığı metinleri, tabii Bütçe Genel Müdürlüğünden geldiğim için ta 1990'lı yıllardan Sayın Bakanımızın konuşmaları da dâhil olmak üzere hep takip eden bir insanım. Doğru, her bütçe mutlaka bir genel global ekonomik değerlendirmeye başlar çünkü global ekonomiden tecrit olunmuş bir ekonomi olmadığımızı göre bütçe de mutlaka global gelişmelerden etkilenecektir.

İkinci olarak: Bütçe ile ülke ekonomisi arasındaki ilişkileri belirlemek bakımından mutlaka bir ülke ekonomik değerlendirmesini yapmak gerekiyor. Daha sonra da bütçenin temel büyüklükleri, bütçenin temel özellikleri ve kesin hesapla ilgili de açıklamalar yapılır ama özellikle bütçe sunuş metninin içeriğinin geliştirilmesi konusunda yapılan katkılardan dolayı teşekkür ediyorum. İnşallah Genel Kurula kadar sizlerin de eleştirileri ve katkılarıyla buradaki sunumun içeriğini daha da geliştirmeyi ümit ediyoruz.

Yine, konuşmalarda burada yapmış olduğumuz birçok değerlendirme ve bilgilerden de istifade edilerek birtakım eleştiriler yapıldı. Bence bu da çok kıymetli, çok önemli. Ben bundan dolayı da ayrıca herkese teşekkür ediyorum.

Bugün yapılan tartışmaların temeli aslında dönüyor dolaşüyor büyümeye geliyor. Yani bir ülke eğer büyüyebiliyorsa, artan nüfusuna refah üretebiliyorsa, ekonomide katma değer üretebiliyorsa ve bunu adalet içerisinde ve bir kalkınmacı yaklaşım içerisinde yapabiliyorsa o zaman o bütçeler adalet içinde yapılan vicdan bütçeleridir. Dolayısıyla on altı yıl boyunca hiçbir iktidara nasip olmayacak şekilde bu millet AK PARTİ hükümetlerine ve AK PARTİ iktidarlarına bütçe yapma görev ve sorumluluğunu vermiş. Herhâlde burada adaleti de vicdanı da en iyi tartacak olan aziz milletimizdir. Bunu da böyle değerlendirmek lazım ama yine de buna rağmen adalet ve vicdan perspektifinde yapılan her türlü uyarıya ve katkıya da açık olduğumuz ifade etmek isterim. Sonuçta her şeyin başında vicdan ve adalet geliyor. AK PARTİ de ilk andan itibaren -zaten partinin isminde de “adalet” var- bugüne kadar her zaman için adaleti her şeyin üstüne koydu.

Değerli arkadaşlar, bir ülkede büyüme, uzun vadede, orta vadede, kısa vadede geçmişe dönük ve ileriye dönük olarak yapılır. Yine bir ülkede büyüme, uluslararası karşılaştırmalar ölçeğinde de yapılır. Yani burada bakarsanız, ilk, cumhuriyetin başından bu yana şu anki Hükümet, AK PARTİ hükümetleri kurulana kadar sağlanan ortalama büyümeyi AK PARTİ hükümetlerinin on altı yılıyla karşılaştırırsanız görürsünüz ki AK PARTİ hükümetlerinin ortalama büyüme oranı bütün cumhuriyet tarihi boyunca sağlanan ortalama büyüme oranından daha yüksektir.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Bütçeyi revize ettikten sonra.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Öztrak, bir dakika, daha yeni başladık.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Siz konuştunuz, ben de konuştum Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – İkinci olarak: Yakın vadede, 1990 ile 2002 yılları arasında sağlanan ortalama büyüme oranı yüzde 3,6; AK PARTİ hükümetleri süresince, 2002 ile 2016 arasında sağlamış olduğumuz büyüme oranı da yaklaşık olarak yüzde 6,7. Dolayısıyla, bakın, 1990’lı yıllarla...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Yeni seride mi?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, bir sabırlı olun, ben sizi sabırla dinledim.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Yeni seri değil mi o?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, bakın, yeni seri-eski seri...

BAŞKAN – Sayın Bakan, eski-yeni, siz devam edin lütfen.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Dolayısıyla arkadaşlar, bakın, ister uzun vadede ister yakın vadede ister kısa vadede, nerede karşılaştırırsanız karşılaştırmın, geriye dönük tarihsel karşılaştırmalarda AK PARTİ hükümetlerinin büyüme performansı her zaman için iyi olmuştur. Ben teşekkür ediyorum, Sayın Bakanımız da bu konuyla ilgili zaten dedi ki: “Evet, karşılaştırıldığı zaman burada iyi bir performans gösteriliyor.” Eksiklerimizi de söyledi, o da doğru, onları da takdir ediyorum ama gerçekten büyüme konusunda sürekli bir, sürdürülebilir bir büyüme performansı elde etmiş olmamız bence son derece önemli.

Şunu da ifade edeyim arkadaşlar: 2013 Gezi Parkı olaylarından sonraki dönemde, özellikle 2014, 2015 ve 2016 yıllarında büyüme görece olarak aşağı gelmiştir, doğru ama arkadaşlar, yine 15 Temmuzla bağlantısını da kurayım, bugün yakın vadede Türkiye ekonomisinin büyüme oranlarını tartışırken Gezi

Parkı olayları, 17-25 Aralık operasyonları, ardından yine global birtakım oyunlar, bu bölgede yaşanan bütün jeopolitik riskler... Her şeye rağmen Türkiye ekonomisi yine de 2010-2016 arasında dönemde 6,7 büyümüş. Yani içeride ve dışarıda tezgâhlanan bütün oyunlara rağmen Türkiye ekonomisi hem iç şoklara karşı hem dış şoklara karşı dayanıklılığını büyümede çok net bir şekilde göstermiş.

Yine söylendi, yani 1990'lı yıllarda ister büyüme oranları, ister enflasyon oranları, ister nominal faiz oranları, ister reel faiz oranları... Tek tek rakamlara sizleri boğmayayım arkadaşlar. Yakın vadede, yakın tarihsel perspektifte ekonominin temel parametrelerine bakıldığı zaman çok rahat bir şekilde görülecektir ki çok rahat bir şekilde büyümede, enflasyonda, bütçe açığında, borç stokunda, ihracatta, FDI girişlerinde, toplam rezervlerde, birçok ekonomik göstergede Türkiye ekonomisi olağanüstü bir başarı kaydetmiştir.

İkinci ölçek, uluslararası karşılaştırma. Dünyada yalnız olmadığımıza göre acaba Türkiye bu maratonda diğer ülkelerle karşılaştırmalı olarak daha mı hızlı koşuyor, daha mı yavaş koşuyor? Burada da baktığınız zaman, bakın, Türkiye 2002-2007 döneminde yüzde 7,1 büyümüş. Aynı dönemde dünya büyümesi 4,8; ABD 2,7; avro bölgesi 2, gelişmekte olan ülkeler 7,2.

Sayın Öztrak, Çin, Hindistan dâhil 7,2; biz 7,1'iz. Çin ve Hindistan hariç gelişmekte olan ülkelerin tümünün ortalaması 5,9. Gelişmekte olan Avrupa 5,9; Latin Amerika 4,2.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Revizeden öncekini de söyler misiniz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – 2010-2017 Türkiye 6,6; avro bölgesi 1,2; gelişmekte olan ülkeler Çin ve Hindistan dâhil 5,3; Çin ve Hindistan hariç gelişmekte olan ülkeler ortalaması 3,6.

Arkadaşlar, özellikle 2003-2013 sonrası dönemde Çin ve Hindistan hariç gelişmekte olan ülkelerin büyüme ortalaması geriye geldi ama Türkiye bu dönemde bütün iç ve dış şoklara rağmen yüksek büyüme oranlarını sürdürmeye devam etti.

Yine yapılan bir eleştiri var: “Niye siz sürekli 2002’yle karşılaştırıyorsunuz?” Arkadaşlar, size dağıtmış olduğumuz 2018 Yılı Programı var, 8’inci sayfa.

BAŞKAN – Ama Sayın Çam bir şey söylemedi o konuda.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yani biz orada 2010 yılını esas almışız, hadi 2010 yılını karşılaştıralım. Türkiye ekonomisinin makroekonomik büyüklüklerinde 2010’dan sonra ne olmuş? Toplam sabit sermaye yatırımları: Söylüyorsunuz ya “Bu, sabit sermaye yatırımları olmuyor, olmuyor, olmuyor.” diye. 2010 24,9; 2011 28; 2012 27; 2013 28; 2014 28; 2015 29; 2016 29; 2017 30.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Uçtu, doğru, yeniden hesaplayınca uçtan birdenbire.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) - Arkadaşlar, yine, gayrisafı yurt içi hasıla, büyüme: 2010’dan itibaren 8,5; 11; 4,8; 8,5; 5,2; 6,1; 3,2; 5,5.

Arkadaşlar, gayrisafı millî gelir: 772 milyar dolardan başlamışız bugün 847 milyar dolara gelmişiz.

Kişi başına millî gelir... Bakın, 2010, 2002 değil arkadaşlar, 2010. Kendi dönemimizde...

GARO PAYLAN (İstanbul) – 2023 hedefiniz ne?

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, bir sakın olun Allah’ınızı severseniz ya.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sayın Bakan...

BAŞKAN – Sayın Öztrak, öne alayım ben sizi.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Anlatmayayım arkadaşlar, herkesten, Komisyondaki bütün arkadaşlardan rica ediyorum, 2010 rakamları ile 2017 yılını karşılaştırm. Yıllık programda var, göreceksiniz bütün ekonomik parametrelerde Türkiye son derece iyi durumda, onu bilin yani.

GARO PAYLAN (İstanbul) – 2023 hedeflerine bakın.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Öztrak, 1990 yılında dolar cinsinden kişi başına millî gelir 2.665 dolar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – O zamanın doları.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – 1999 yılında 4 bin dolar. 2.600 dolar, 4 bin dolar. 2002’de 3.581 dolar...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sayın Bakan, ben oralara hiç girmedim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar ya, bir dinleyin, ne olacak, üzülmeysin yani, bilgi alın.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Hiç üzülmem, mutlu olurum.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ben dinliyorum, siz devam edin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, satın alma gücü paritesine göre 1990 yılında -bakın, dikkatle dinleyin, not alın bunları- kişi başına millî gelir 8.272 dolar. Sene 1999, dokuz yıl geçmiş, on yıl geçmiş, kişi başına millî gelir 8.608 dolar. 400 dolar, Sayın Öztrak, on yıl boyunca, koşa koşa koşa -koşmamışsınız da- 400 dolar ancak artırmışsınız bu ülkenin millî gelirini. 2002’de 9.208 dolardan almışız, 2010 yılı gelmiş, 9.208 doları 2 katına çıkarmışız, 17.298 dolara çıkmış. 2016’da 24 bin dolar. 9.208 dolardan almışız 24.807 dolara getirmişiz. 400 dolar mı büyük, 13 bin dolar mı büyük? Arkadaşlar, kendi rakamını bir kere geçmiş, onu söyleyeyim. Arkadaşlar, onun için, büyümede de, satın alma gücü paritesine göre de refah artışında olağanüstü bir iyileşme var.

Arkadaşlar, bütçe performansı, kamu maliyesi dengeleri: Arkadaşlar, 2010 hiç 2002’yi anmıyorum, 2002’yi söylesem ayıp olur artık; 10,5. Bütçe açığının millî gelire oranı 2002’de 10,5. Almıyorum 2002’yi, 2010’u alıyorum; 2,8. Yani AK PARTİ iktidarlarının 2010 yılındaki genel devlet bütçe açığının millî gelire oranı 2,8. 2011 kaç? 0,3. 2012 0,9; 2013 0,6; 2014 0,5; 2015 0,1; 2016 1,3; 2017 2,4. 2010 kaçtı? 2,8. Arkadaşlar...

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – 2,4 niye oldu birden?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Onu da anlatacağım Sayın Öztrak, merak etme. 10,5 olmadığımı kabul et en azından, aldığımızda 10,5’ti.

BAŞKAN – Onu kabul etti de neden 2,4 noktasında sordu, siz onu cevaplayın Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – 1990 ile 2002 arasında, sizin de görev yaptığınız dönemde bütçe açıklarının millî gelire oranının ortalaması 5,9.

BAŞKAN – Sayın Bakan, bu, kişisel oluyor, lütfen...

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Sayın Bakan, siz o dönemde bürokrat mıydınız?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nasıl?

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – 1990’larda siz de bürokrat mıydınız? Sizin göreviniz neydi Sayın Bakan?

BAŞKAN – Sizin de döneminiz sayılır yani.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Evet, devam edelim arkadaşlar, devam edelim.

Merkezi yönetim bütçe açığı, aynı şekilde yüzde 1'in altında arkadaşlar.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Borçlar, borçlar...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Değerli arkadaşlar, 1989'da, doğru, Maliye Bakanlığında bürokrat olarak göreve başladım. 1990'lı yılların bütün sefaletini yaşadık. Şimdi bana arkadaşlar diyorlar ki: "Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan transferler şöyle olmuş da, böyle olmuş." Ben rahmetli babamı Dışkapı SSK Hastanesine götürdüğümde sabahlara kadar orada randevu alabilmek için, sıra alabilmek için bekledik. İlaç aldık, dediler ki: "Gideceksiniz, kurumun eczanesinden alacaksınız." Saatlerce orada ilaç almak için bekledik. Siz bana neden bahsediyorsunuz?

BAŞKAN – Sayın Bakan, bunları herkes biliyor, siz lütfen sorulara...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Belki gençleri aldatacaksınız, belki gençler inanır.

MUSA ÇAM (İzmir) – Şimdi de değişen bir şey yok.

MALİYE BAKANINACİ AĞBAL (Bayburt) – Bakın, söyleyeyim: Sosyal Güvenlik Kurumunun...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu yönde bir soru...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir dakika Sayın Başkanım...

BAŞKAN – Ama bu yönde bir soru gelmedi efendim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Olur mu Sayın Başkanım, siz dışarıdayken...

BAŞKAN – Muhterem pederinizi sormadılar.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, hani diyor ya Kuşoğlu haklı olarak: "Arkadaş, bırak rakamları, vatandaşın hissettiğine bak." Evet, 1990'lı yıllarda Sosyal Güvenlik Kurumunun, sağlık kurumlarının krizlerini, açmazlarını, yokluklarını bilfiil yaşadık millet olarak ve o günlere Allah bir daha geri götürmesin.

BAŞKAN – Amin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Rabb'ime şükürler olsun ki bugün sağlık alanında, sosyal güvenlik alanında gerçekten gelinen noktada hem hizmet kalitesinde hem de hizmete erişebilirlikte son derece iyiyiz.

BAŞKAN – Bilhassa Sayın Bekaroğlu yaşlandı biraz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Devam edeceğim arkadaşlar, biraz sonra rakamları da vereceğim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Sayın Başkan, ben sataşmadan dolayı söz istiyorum gerçekten.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Değerli arkadaşlar, kamu maliyesinde, uluslararası karşılaştırmalar... Yani tamam, siz bütçe açıklarını yüzde 1'e kadar düşürdünüz ama dünya nerede? Dünyada zaten 1'deyse sizin ne farkınız var?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Borcu özelleştirdiniz Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – 2000-2016 döneminde genel devlet açığı: G7 ortalaması 5,3; OECD ortalaması 4,8; avro bölgesi 3,3; gelişmekte olan ülkeler ortalaması genel devlet açığında 2,5; Türkiye 1 arkadaşlar.

Yine kamu borç stokunun millî gelire oranı: G7 ortalaması yüzde 118, OECD ortalaması yüzde 107, avro bölgesi 88, gelişmekte olan ülkeler 40, Türkiye 32.

Hiç unutmuyorum, 2004'lerde -Allah rahmet eylesin- Kemal Unakıtan Bey'le Amerika'ya gittiğimizde, bizim bütçe açığı rakamlarımızla hafif yollu alay ederlerdi. Şimdi bütçe açığı ve borç yükünde Türkiye gerçekten son derece iyi noktalara geldi ve bu yakaladığımız...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, artık sorulara gelelim lütfen.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır ama Sayın Başkan, kırk beş dakikam yok mu?

BAŞKAN – Var, var.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Tamam, devam ediyorum.

Dolayısıyla, Avrupa Birliği tanımlı borç stokunu yüzde 72'den yüzde 27,5'a getirdik.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Önce sorulara cevap verseniz.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Soruları kaynatmasın, ek süre de verin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşların bu faiz giderlerine karşı duyarlılıklarına teşekkür ediyorum, aynı duyarlılık bende de var arkadaşlar, aynı duyarlılık bende de var. Yani bütçe harcamalarının yarısı faize gidiyordu, doğru, şimdi yüzde 9,4'ü gidiyor; fazla, bunun daha da düşmesi lazım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Reel faiz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Merkezî yönetim faiz harcamaları vergi gelirlerini... Allah'tan korkun ya, 100 lira topluyordunuz, 85 lirası faize gidiyordu, şimdi bu rakamı yüzde 10'a kadar düşürdük.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Reel faiz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Reel faiz, bravo...

BAŞKAN – Sayın Paylan, size söylemedi Sayın Bakan, muhatabı siz değilsiniz o son lafın.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Grafik gösteriyor arkadaşlar. Yani bugün 2002 yılında... Ne yapayım, elimde o rakam var, 1990 yıllar da var, 1990 yıllar da var Sayın Öztrak.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – 2010'dan gel, 2010'dan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – 1990 yıllarda nominal faiz oranlarının ne olduğunu çok net biliyorsunuz.

BAŞKAN – Sayın Bakan, rica ediyorum, sadece Sayın Öztrak'a değil; lütfen, Komisyona hitap edin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nominal faiz oranı yüzde 99, reel faiz oranı yüzde 15.

2010 yılından beri reel faiz oranı yüzde 0 ila 2,5 arasında gidiyor.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Sayın Bakan, o faizlerin hepsini düşürdük, size teslim ettik, merak etmeyin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Dolayısıyla, arkadaşlar, borç stokunun vadesi... Bugün Türkiye'nin AB tanımlı genel borç stoku performansı hangi ülkelerden daha iyi? Hangi ülkelerin borç göstergesi Türkiye'den daha kötü? İtalya, Portekiz, Belçika, İspanya, Fransa, İngiltere, Avusturya, Macaristan, Almanya, Finlandiya, Hollanda, Polonya, Letonya, Danimarka, daha ne sayayım arkadaşlar.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Hangi ülkenin vatandaşı çarık giyiyor Sayın Bakan? Ben gidiyorum, hâlâ çarık giyiyorlar.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Gerçekten, arkadaşlar, eskiden IMF’e olan stand-by programları başlardı, bitirilemeden tekrar yenilenirdi, artık, 2009’dan beri Türkiye IMF programı yapmadan kendi ayakları üzerinde mali göstergelerini daha da iyileştiren, kamu dengelerini daha da iyileştiren bir performansı da sağlamış oldu.

Bakın, bugün, 2010 sonrası birçok ülkede borcun millî gelire oranı veya bütçe açıkları artarken Türkiye bütçe açıklarını ve borcun millî gelire oranını düşüren nadir ülkelerden bir tanesi arkadaşlar 2010’a göre. Burada tek tek ülke saymayayım, o konuda bilgiler de var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, biz bunların hiçbirisini sormadık yani.

BAŞKAN – Eleştirdiniz efendim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama önce sorularımıza cevap versin.

BAŞKAN – Sizin genel eleştirileriniz içerisinde bunların hepsi vardı, Sayın Bakan da cevaplıyor.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Değerli arkadaşlar, vergi politikası...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama bu, soru-cevap etabı değil mi?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Soruları da cevaplayacağım arkadaşlar, bir dakika.

BAŞKAN – Ama arkadaşlar zaten...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Başkan, bunları lütfen süreme ekleyin.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, sürenizin hepsini kullanmak zorunda değilsiniz, arkadaşlar dinlemiyorlar çünkü.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, hayır, bakın, bu müdahaleleri süreme ekleyin lütfen.

Değerli arkadaşlar, vergi politikası son derece önemlidir. Gerçekten, burada, vergi kamu gelirlerini temin etmenin yanında aynı zamanda sosyal adaleti ve sosyal devleti de, bunun var olup olmadığını da gösteren önemli bir unsur. AK PARTİ hükümetleri döneminde, arkadaşlar, gelir vergisinde oranları düşürdük; kurumlar vergisinde, yüzde 33 olan kurumlar vergisi oranını yüzde 20’ye biz düşürdük. Katma değer vergisinde, eğitimde, sağlıkta, tekstilde, birçok sosyal alanda, sağlık alanında, birçok alanda katma değer vergisinde oran indirimleri yaptık. Sayın Öztrak, oradan çiftçileri söylüyor -niyeyse bugün hep “Öztrak” diyorum- sadece çiftçilere geçen sene yemde ve gübrede KDV’yi sıfırladık.

BAŞKAN – Meslek taassubu var burada.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Dolayısıyla, çiftçiye sağlamış olduğumuz sosyal desteklerin yanında vergi indirimlerini hiç burada gündeme getirmiyorlar. Bunu da söyleyeyim: İlgisi olanlara dağıtabilirim, AK PARTİ hükümetleri döneminde yapılan vergi indirimlerinin gerçekten çok boyutlu olduğunu göreceksiniz.

AK PARTİ hükümetleri döneminde, arkadaşlar, yoksulluk oranları aşağıya gelmiştir. Bu kavram, “Yoksulluğu yönetiyorsunuz.” kavramı yanlış, hayır. Hani, şöyle bir şey olsa, sizin 1990’yı yıllarda yaptığınız gibi, yoksulu yoksul bırak, sonra da yardım dahi yapama. Arkadaşlar, olur mu? AK PARTİ iktidara geldiğinde kişi başına gelir günlük 4,3 doların altında olan nüfus oranı yüzde 30’du, yüzde 30. Nüfusun yüzde 30’u 4,3 doların altında gelire sahipti; şimdi, arkadaşlar, bu oran 1,58’e düştü. Dolayısıyla, AK PARTİ hiçbir zaman için toplumu yoksul bırakarak ve bu yoksulluğu kullanarak bir şekilde sosyal politika uygulamamıştır. AK PARTİ hem fakirliği düşürmüştür hem mutlak yoksulluğu düşürmüştür hem de aynı zamanda her hâl ve takdirde dezavantajlı bütün gruplara sosyal devlet uygulamalarını ilk defa bu dönemde kazandırmıştır.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Bakan, 1990’lı yıllarda Özal vardı, bilginiz olsun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Boşuna söylemiyorum, gerçekten, AK PARTİ hükümetlerinin bütçesi faiz bütçesi değil; hizmet bütçesidir, refah bütçesidir ve topluma sosyal hizmetler, sosyal yardımlar yoluyla da her zaman için kaynak aktarmıştır.

Siz yarısını faize verdiğiniz bir bütçede sosyal yardım, sosyal hizmet, sosyal devlet bütçe uygulamalarını yapabilir misiniz? Onun için, AK PARTİ hükümetleri döneminde daha önce hiç olmayan, ilk defa bu dönemde başlatılan çok sayıda sosyal yardım programları var. Eskiden engelli kardeşlerimizin evde bakım hizmetleri için devlet ev bütçesine katkı mı veriyordu arkadaşlar? Bugün yaklaşık 500 bin aileye her ay ve toplamda yılda 6 milyardan fazla biz destek veriyoruz. Nerede, bu var mıydı eskiden? Aklınızda dahi yoktu. Engelli kardeşlerimizin özel kuruluşlarda bakımına... Yaklaşık 320 bin engelli kardeşimiz şu anda eğitime erişebiliyor ve devlet olarak biz bunların eğitimlerini karşılıyoruz.

Çok sayıda program var. Doğum yardımı programı bu dönemde başladı. Sosyal ve ekonomik destek ilk defa Türkiye’de dezavantajlı gruplar için bu dönemde başladı.

FAİK ÖZTRAK (Tekirdağ) – Dünya Bankası kredisıyla 2002’den öncedir Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ya Dünya Bankasından aldığımız bir proje kredisıyla başlatmışsınız, biz şimdi onu bütçeden ödüyoruz, aradaki fark bu. Dolayısıyla, arkadaşlar, gerçekten, bütçe her bakımdan sosyal devlet uygulamalarını kuvvetlendiren bir bütçe olmuştur.

İstihdam meselesine gelince, değerli arkadaşlar, şunu söylemek lazım, yine aynı karşılaştırmayı yapacağız: Türkiye’nin 2002 yılında bir istihdam seviyesi vardı, şu anda da bir istihdam seviyesi var; 2007’de bir istihdam seviyesi var, şu anda bir istihdam seviyesi var. AK PARTİ hükümetleri döneminde istihdam kesintisiz bir şekilde artmıştır. Arkadaşlar, global ekonomik kriz meydana geldiğinde başta Avrupa Birliği ülkeleri olmak üzere bu ülkelerin çoğunda istihdam seviyesi uzun yıllar boyunca 2007 seviyesine gelememi. Ne zamandan itibaren bu rakamlar yukarıya doğru gelmeye başladı? 2013’ten sonra gelmeye başladı. Ve ilk defa OECD ülkelerinde ve AB özelinde, 2007 yılındaki istihdam seviyesini daha yeni yakalamaya başladılar. Hâlbuki AK PARTİ 2007 yılından sonra, bütün o 2009 ekonomik krizine rağmen bu dönemde 7,9 milyon insana ilave istihdam üretti.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Yüzde kaç, yüzde?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Açın bakın, Portekiz’in istihdamına bakın, İtalya’nın istihdamına bakın, İspanya’nın istihdamına bakın, Yunanistan’ın istihdamına bakın, Fransa’nın istihdamına bakın.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Oranları verin, oranları.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, vereyim, onlar zaten programlarımızda var.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Almanya’ya bakın.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Almanya’nın bakın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bakın, beraber bakalım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bakın arkadaşlar, 2013 yılından itibaren OECD ülkelerinde istihdam artmaya başlamıştır ve gerçekten son bir yılda 1,1 milyon insanımıza istihdam sağladık. Çok kapsamlı bir istihdam programı başlattık. Çalışanlarımız, işverenlerimiz buna destek verdi ve ciddi anlamda...

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Onlar kriz geçirdi, bizde teğet geçti.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Genç işsizlik yüzde 24 Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, söylüyorum...

BAŞKAN – Arkadaşlar, bu şekilde müzakereleri yürütmemiz mümkün değil, lütfen.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - İş gücüne katılma oranının artıyor olması istihdamın aşağıya gelmesine bir şekilde imkân veriyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan da bize müdahale etti, ne yapalım.

BAŞKAN – Sayın Paylan, ben sizi düşündüğüm için müdahale ediyorum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yoksulluk oranlarını söyledim.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nedir yoksulluk oranları?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - Sonra, arkadaşlar, bakın, Türkiye’de ekonomik büyüme olduğu muhakkak. Türkiye, çok ciddi anlamda, 2002 yılına göre, büyüklük olarak arttı ama bu dönemde aynı zamanda biz gelişmişlik göstergelerinde de önemli iyileşmeler sağladık, bundan hepimizin de memnun olmamız lazım. Arkadaşlar, bir ülkede...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Doğru, doğru, Hukukun Üstünlüğü Endeksi’nde sonuncuyuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Acemoğlu’nun kitabını aç da oku, orada var bak.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ben okudum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sen daha yeni okuyorsun, ben onu üç yıl önce okudum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yok, ben sekiz yıl önce okudum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bırak Allah’ını seversen.

GARO PAYLAN (İstanbul) – İmzalı gönderdi, Acemoğlu imzalı gönderdi.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Gönderdi de hâlâ anlamamışsın.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya yapmayın Allah’ımızı severseniz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Aç, orada bak.

Arkadaşlar, bir ülkede eğitimi seviyesi eğer gelişmiyorsa o ülkede kalkınmadan bahsedilemez.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Geliştik mi Sayın Bakan?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – 2002 yılında 100 çocuktan sadece 11’i anaokuluna erişebiliyordu arkadaşlar, 100 çocuktan 11’i. Bütün cumhuriyet tarihi boyunca yakaladığımız anaokulu erişim oranı yüzde 11; şu anda bu oran yüzde 43. İnşallah, birkaç yıl içerisinde bu oranları yüzde 60’ın, 65’in üzerine çıkaracağız.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dünya Barış Endeksi’nde kaçınıcıyız peki?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Pardon, diyorsunuz ya bana zaman zaman “2010’a bakın.” diye.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Basın Özgürlüğü Endeksi’ne gelin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – 2002’de 11,7; 2010’da 43,1; 2017’de 52,1.

BAŞKAN – Arkadaşlar, lütfen, böyle olmaz, lütfen.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ortaöğretimde erişim oranı yüzde 80’den yüzde 106’ya çıkmış...

BAŞKAN – Sayın Öztrak, bizim komisyonumuzun böyle bir âdeti yok. Soru sordunuz, lütfen dinleyin, Sayın Tanal’ı meşgul etmeyin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Paylan, tabii, ne yapısın tedirgin oluyor...

BAŞKAN – Sayın Paylan’la alakası yok efendim.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Barış Endeksi’ne gelin, Basın Özgürlüğü Endeksi’ne gelin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Geliriz, geliriz. Geliriz, merak etmeyin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dünya Barış Endeksi’ne gelin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, öğretmen sayısı... Diyordunuz ya hani: “2002’yle karşılaştırıyorsun.” 2010 da var. Öğretmen sayısı 2002’de 528 bin, 2010’da 687 bin, 2017’de öğretmen sayımız 902 bin olmuş.

Derslik sayımız: Bütün cumhuriyet tarihi boyunca yapılan derslik sayısı 343 bin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – “İcraatın içinden.” Bir de kalem alsın eline..

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - 2010’da 466 bin derslik sayısı, şu anda 561 bin.

Arkadaşlar, öğretmen başına ilköğretimde öğrenci sayısı 28’den 17’ye düşmüş, ortaöğretimde 18’den 13’e düşmüş.

Arkadaşlar, bunlar, bakın bir ülkede...

GARO PAYLAN (İstanbul) – PISA’da kaçınıcıyız?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) - ...büyüme potansiyelini belirleyen bazı göstergeler var. Dolayısıyla, arkadaşlar, siz bana “PISA” diyorsunuz. Sizin bu göstergelerde hiçbir performansınız yoktu.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Bakanım, bakın, Mardin’e gidelim, Urfa’ya gidelim, Diyarbakır’a gidelim, Hakkâri’ye gidelim; oralarda öyle mi?

GARO PAYLAN (İstanbul) – “PISA” diyoruz, yediğimiz pizza değil.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sağlık göstergeleri, 2002 yılında... Bakın, sağlığı nerelerden nerelere getirmişiz...

BAŞKAN – Arkadaşlar, müthiş bir uğultu var. Lütfen...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Orası sohbet ediyor Sayın Başkan.

BAŞKAN – Sayın Erdinç, lütfen... Rica ediyorum Sayın Erdinç...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sizin vekilleriniz sohbette.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, buyurun.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – 2002 yılında, doğumda beklenen yaşam süresi: 72,5; şu anda 78 arkadaşlar.

Bebek ölüm hızı: Bin canlı doğumda 31,5. Açın, birçok kaynakta, ekonomi literatüründe hep söylenir. Yani burada, bebek ölüm hızı binde 7,6’ya düşmüş durumda.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Van’da baba bebeğini çuvala koydu iki yıl önce.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Beş yaşın altı ölüm hızı: Bin canlı doğumda 2002 yılında 40 iken 9,7’ye gelmiş.

Anne ölüm oranı: Burada “Gander Budgeting” diyorsunuz, “kadın esaslı bütçeleme” diyorsunuz...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Cevap verin.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Söylüyorum.

Anne ölüm oranı: Yüz bin canlı doğumda 64’müş.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Onunla ilgisi yok.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, bir bütçe eğer bu göstergeleri sağlıyorsa o söylediğiniz şey vardır. Bu bütçede eğer anne ölüm oranlarında bir performans sağlarsak, bütçeden daha fazla kaynak o alana tahsis etmesek, o alanda erişimi ve kaliteyi artırmazsak anne ölüm oranı 64’ten 14,7’ye gelir mi?

Arkadaşlar, yine, kişi başına hekime müracaatta, sayısı...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sorularımıza ne zaman gelecek Sayın Başkan.

BAŞKAN – Yazılı gönderecek Sayın Paylan.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) - Sizin şu bahsettiğiniz Sosyal Güvenlik Kurumunda 2002 yılında kişi başına ortalama hekime müracaat sayısı yani erişim -erişemiyorsunuz- 3,2 yani bir kişi yılda 3,2 defa doktora erişebiliyor.

Arkadaşlar, şu anda bu oran 8,4. Şu anda, OECD ortalamalarını yakalamış durumdayız. Artık eski SGK günleri yok, vatandaş istediği zaman, istediği sağlık hizmetini, istediği yerden, istediği kalitede alabiliyor. Burada son derece önemli yatırımlar var. Hastane, bakım, arkadaşlar, 2003...

MUSA ÇAM (İzmir) – Rehin kalıyor hastanede, rehin kalıyor.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Rehin mi kalıyor? Sayın Çam, söyleme Allah rızası için, söyleme, çarpar, Allah çarpar yani.

MUSA ÇAM (İzmir) – Vallahi billahi rehin kalıyorlar.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bunu söyleme bari.

MUSA ÇAM (İzmir) – Onlarca insan arıyoruz bizi.

BAŞKAN – Sayın Çam... Arkadaşlar, müdahale etmiyoruz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sağlık insan gücü...

MUSA ÇAM (İzmir) - Bundan sonra sizin telefonunuzu vereceğim, size yönlendireceğim.

BAŞKAN – Sayın Çam, benim telefonumu verebilirsiniz, Sayın Bakana gerek yok.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – 2002 yılında sağlık insan gücü 256 binmiş, 570 bin sağlık çalışanı var. Eskiden SGK bu muydu?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, “İcraatın içinden” mi olacak böyle? Böyle mi olacak? Yani “İcraatın içinden” konuşması gibi mi olacak?

BAŞKAN – Sizi ne rahatsız etti burada Sayın Paylan?

Sayın Paylan, size bir söz vereyim. Nedir sizi rahatsız eden burada?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Bir de Özal gibi kalem alsın eline gözümüze gözümüze “İcraatın içinden...”

BAŞKAN – Ama bundan rahatsızlık duymayın. Siz birtakım eleştiriler getirdiniz, Sayın Bakan da yapılanlarla, gelişmelerle sizin eleştirilerinizi cevaplıyor ama siz bundan rahatsızlık duyuyorsunuz. Teşekkür mü etsin?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ondan sonra da “Yazılı cevap vereceğim.” diyecek.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, hepsini cevaplayacağım. Hepsini cevaplayacağım, sabredin.

GARO PAYLAN (İstanbul) – On beş dakika kaldı.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Verecek canım, ek süre verir Sayın Başkan herhâlde.

BAŞKAN – Vermem Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, o zaman, ben bunları dağıtayım.

Ulaştırma, bilgi işlem teknolojilerinde, eğitimde birçok gösterge...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, bu dediklerinin hepsi diğer kurumların bütçelerinde zaten tutanaklara geçecek.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ekonomi coşmuş Sayın Bakan, coşmuş.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, bütçenin geneli üzerinde görüşmeler yapıyoruz. Arkadaşlar sabahtan beri “Bu bütçe insan odaklı bir bütçe değil.”, “Vatandaşa hizmet etmiyor.”, “Vicdansız.” gibi birçok şey söylediler. Ben de bu bütçenin...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, 19.30’a kadar vaktiniz var, kırk beş dakika daha, buyurun.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, bize de...

BAŞKAN – Efendim, bu, geneli üzerinde görüşme olduğu için, malumunuz sizler de yirmişer dakika kullandınız, yarın on dakika. Sayın Bakanları kırk beş dakikayla sınırlandıracağız. Böyle olunca da Sayın Bakanın kırk beş dakikasını yine de 2’yle çarpıyoruz ama ilave bir kırk beş dakika süre veriyoruz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Teşekkür ediyorum Sayın Başkanım.

Yine, burada bütçenin çalışanlara dönük bir içerme taşımadığını söylediler. Hâlbuki, 2002 yılından bu yana, hem kamu çalışanlarının hem emeklilerin hem de genel olarak işçilerin gerçekten bu dönemde her bakımdan refahları arttı.

Bütçe sunuş konuşmamda bunların detaylarını ve rakamlarını da sizlerle paylaştım ama hiç aklıma gelmemişti...

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Memurlara verilen zam ortada Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir vatandaş maaşını alır almaz hepsini götürüp çeyreğe yatırıyor. İlk defa böyle bir örnek görüyorum. Bende ki karşılaştırma şu: Bir vatandaş maaşını alır, gider ne yapar; önce sepetini doldurur, tüketmesi lazım. Tüketimde ne oluyor? 2002 Aralıkta, vatandaş, en düşük memur maaşıyla 386 adet ekmek alıyormuş. Şimdi kaç ekmek alıyor? 660 ekmek alıyor. Pirinç, çok tüketiriz yani hepimiz severiz, 2002 yılında 180 kilogram pirinç alırken 381 kilogram pirinç alıyor.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Pirinç kaç lira, asgari ücret kaç lira?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Makarna: 382 kilogram, şimdi 852 kilogram.

Dana eti, arkadaşlar bakın, dana eti: 45 kilogram, 63 kilogram. Bakın, 45 kilogram, 63 kilogram. Süt, arkadaşlar...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İthal mi? Sırbistan’dan ithal mi?

MUSA ÇAM (İzmir) – Angus mu?

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ya, niye üzülüyorsunuz? Dağıtım şunları da öğrenin Allah'ınızı severseniz. (CHP sıralarından gürültüler)

Yani, çeyrek altın mukayesesi yapıyorsunuz, garip kaçmıyor da... Bunlar çok net yani.

BAŞKAN – Sayın Bakanım, ama biz gerçekten Plan ve Bütçe Komisyonu olarak bu simit-ekmek hesabını yapmak istemiyoruz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır ama altın hesabı yapıyorlar.

BAŞKAN – O da yanlış efendim, o da yanlış. O yanlış diye siz de yanlışın peşinden gitmeyin.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ne yapalım? Yanlışla doğruyla cevap veriyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Bakan, ette yalan söylediniz.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – O yalan söylemek size ait olan bir maharet.

GARO PAYLAN (İstanbul) – 60 kilo et 3 bin lira yapar.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Biz asla yalan söylemeyiz.

Yalan söylemek size ait olan bir maharet. Yapmayın böyle bir şey.

Değerli arkadaşlar, şimdi, burada kamu çalışanlarının bu dönemde net olarak...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Daha eti kaç para? 60 kilo dana eti kaç para?

BAŞKAN – Siz nereden alışveriş yapıyorsunuz? Günaydın Kasap mı?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Sayın Başkan, 60 kilo dana eti 60 liradan hesaplarsanız 3 bin lira eder.

BİHLUN TAMAYLIGİL (İstanbul) – Reklama giriyor, reklama.

BAŞKAN – Ters reklam oldu ama bu.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Şimdi, sorulara gelecek olursam değerli arkadaşlar... (CHP ve HDP sıralarından gürültüler)

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Kuzu eti 80 lira.

BAŞKAN – Arkadaşlar, rica edeceğim.. Lütfen... Rica ediyorum...

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bir dakika değerli arkadaşlar, bir dakika.

BAŞKAN – Efendim, bizim kasap Abdurrahim'den örnek verin lütfen.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok.

Değerli arkadaşlar, bunlar TÜİK'in rakamları, benim gidip kendimin aldığım rakamlar değil ki.

BAŞKAN – Arkadaşlar, müsaade eder misiniz.

Siz hangi kasaptan alışveriş yapıyorsunuz, Allah rızası için.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Paylan, bu tartışmada kaybedersin. Kaybedersin bu tartışmadan.

Arkadaşlar, Türkiye İstatistik Kurumunun rakamlarını veriyorum, kendim gidip de aldığım rakamlar değil ki.

MAHMUT TANAL (İstanbul) – Sayın Bakan, Allah rızası için kaç lira et?

BAŞKAN – Sayın Tanal.. Sayın Paylan...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ya yapmayın bunu.

BAŞKAN - Değerli arkadaşlar, bakın...

EBUBEKİR GİZLİGİDER (Nevşehir) – İşte bakın, etin kilosu 28,75.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Dana kıyma değil, pırzolaydı.

Et Balık fiyatları değil, kasap fiyatlarını söyleyin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Paylan, değerli kardeşim, bir kere bu meseleyi bile konuşurken...

BAŞKAN – Siz o Fransa’da Migros’un fiyatına bakıyorsunuz herhâlde. Türkiye’ye gelin.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – ...gelirle fiyatı bölüyoruz arkadaşlar.

Devam ediyoruz.

Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, şu et fiyatlarını geçelim, başka yere gelelim. Perşembe günü Tarım Bakanımız burada olacak.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, genel olarak bütçeyle ilgili değerlendirme yapmak gerekirse, gerçekten, 2018 yılı bütçesi milletimize, ülkemize hizmeti esas alan, burada söylenenin aksine, özel sektör yatırımları başta olmak üzere yatırımı, üretimi, istihdamı, ihracatı her bakımdan destekleyen bir bütçedir. Bu bütçe, aynı zamanda sosyal bir bütçedir, hem fakirlikle mücadele eden bir bütçedir hem de dezavantajlı gruplar kim olursa olsun onların ihtiyacı olan sosyal hizmet ve yardımları sunan bir bütçedir. Bunu sağlamak için hem teşkilatlanma hem bu konuyla ilgili gerekli kaynakların ayrılması konusunda da özel duyarlılığımız vardır.

Yine 2018 yılı bütçesi tarıma bütçeden önemli kaynak ayıran bir bütçe olmuştur. Tarımsal destekleme bütçesi yanında tarımsal alanda yapılan yatırım harcamaları, yine dolaylı olarak sübvansiyon yoluyla sağladığımız destekler ve yine yapmış olduğumuz vergi indirimlerini üst üste toplayacak olursanız tarım sektörüne 2018 yılı bütçesi gerçekten katkı veren bir bütçe olmuştur.

2018 yılı bütçesi içerisinde Sosyal Güvenlik Kurumuna yapılan transferler 1990’lı yılların aksine, bir tedirginlik unsuru değildir. 1990’la 2002 arasındaki, daha doğrusu, 1990’la 2008 arasındaki 3 ayrı kurumun bütçesiyle şu andaki karşılaştığımız Sosyal Güvenlik Kurumu bütçesi aynı bütçe değildir. Bir kere, genel sağlık sigortası sisteminin kurulduğu andan itibaren zaten Sosyal Güvenlik Kurumu bütçesi önceki yılların bütçelerinden baz olarak farklı bir noktaya gelmiştir. Bugün, 2018 yılı bütçesi de başta olmak üzere Sosyal Güvenlik Kurumunun gerek emeklilik ödemelerinin sağlanmasında gerekse genel sağlık sigortası kapsamında sağlık harcamalarının finansmanında gerekli, yeterli ödeneği bütçeden rahatlıkla verebiliyoruz.

Biliyorsunuz, 2018 yılı bütçesinde hedef bütçe açığı yüzde 1,9, yani yaklaşık olarak 65 milyar liradır. Türkiye’nin, doğrudur, 2015 yılından itibaren özellikle büyüme odaklı bir kamu maliyesi politikası çerçevesinde, özellikle bütçede üretime, yatırıma, istihdama destek veren unsurları nedeniyle kamu maliyesi elinde sahip olduğu mali imkânı kullanarak büyümeye destek vermiştir. Bundan da rahatsız olmamak lazım arkadaşlar.

Şimdi, burada gündüz ifade edildi, işte, neymiş, ne diyorsunuz? “Bir şey katkılı büyüme” diyorsunuz.

MUSA ÇAM (İzmir) – Hormonlu.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, başka bir şey söylüyorsunuz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kortizonlu.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Nasıl kortizon?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Kortizon tedavisi yaptırıyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Değerli arkadaşlar, yani buna şaşırıyorum. Geçen seneki bütçe görüşmelerini açsak, 2017 yılı bütçe görüşmelerini, büyümeyle ilgili 2017 yılı için yaptığımız bütün tahminleri burada teker teker Komisyonla paylaşmak lazım.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Siz de 3 yaptınız.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bütçeyle ilgili uluslararası kuruluşlar, birçok yatırımcı şirket 2017 yılı büyümesinin kesinlikle yüzde 2-3 aralığında olacağını söyledi ve biz Hükümet olarak...

Tabii ki, biz sorumluluk makamlarında olan insanlarız, ülkenin büyümesinden, istihdamından, yatırımından biz sorumluyuz. Ve 2017 yılında büyümeyi artırmak amacıyla, istihdamı artırmak amacıyla çok sayıda vergi programını devreye koyduk, harcama programını devreye koyduk, Kredi Garanti Fonu'nu devreye koyduk. Ne yapalım yani koymayalım mı? Bir ülkede büyüme için gerekli olan adımları atmamalım mı? Attık da kötü mü oldu? İyi oldu. 2016'nın son çeyreğinden itibaren bütün beklentilerin aksine büyümede çok hızlı bir toparlanmayı yaşadık ve 2017 yılının ilk 2 çeyreğinde büyümedeki yakaladığımız ivme artarak devam etti. Ve birçok gösterge, arkadaşlar, şunu gösteriyor ki, 2017 yılının 3'üncü çeyreği de gerçekten geçen senenin aynı çeyreğiyle karşılaştırıldığı zaman büyümede yukarı yönlü bir gelişme olacağına işaret ediyor.

Doğru, biz orta vadeli programda 2017 yılı için büyüme hedefini yüzde 5,5 olarak belirledik. Ama bu büyüme göstergeleri, bizim açıkladığımız tarihten sonra ortaya çıkan yeni göstergeler bu büyümenin daha da yukarı yönlü olduğuna işaret ediyorsa ve Hükümet yetkilileri de bu göstergelerden hareketle büyümenin hedeflenenenden daha da yukarı olacağına işaret ediyorsa burada bir yanlışlık yok ki. Son dönemde açıklanan göstergelere bakıldığı zaman, gerçekten 2017'de inşallah, bir aksilik olmazsa büyüme oranının yüzde 5,5'ten daha büyük olması daha fazla ihtimalle beklenen bir olasılık.

En son, bakın, kapasite kullanım oranı ekim ayında yüzde 79,7'yle Ağustos 2008'den beri, bakın, Ağustos 2008'den beri kapasite kullanım oranı...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eylül'den mi bahsediyorsunuz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok, kapasite kullanım oranı ekim ayında yüzde 79,7.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eylüldeyiz şu anda.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bu, eylül ayı mı?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Eylül ayı.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Eylül, evet, peki, pardon.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Doğru söylüyoruz Sayın Bakanım.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ee, çok güzel, düzeltin, yani ben de düzelttiğin zaman teşekkür ediyorum.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Ama öyle söyleyin işte, “Yalan söylüyorsunuz.” falan, ne oluyor yani? “Yalan söylüyorsunuz.” diyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Girmeye o polemige tekrar.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Girmeyin işte.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Kapasite kullanım oranı, bakın, Ağustos 2008’den beri en yüksek seviyede. 2017 yılı, herhâlde bu da eylül, eylül ayında Reel Kesim Güven Endeksi bir önceki yılın aynı ayına göre yüzde 8,4 artışla yüzde 109,5 olmuş. Sanayi Üretim Endeksi, IPI, reel sektörün yatırım harcama beklentisi, perakende satışlar, turizmdeki toparlanma... Arkadaşlar, yani biz orta vadeli programı açıkladıktan sonraki dönemde arka arkaya açıklanan göstergeler 3’üncü çeyrekte, o tarihte beklenen büyüme oranından daha güçlü bir büyüme oranının geleceğine işaret ediyor. Bu da 2017 yılının 2’nci yarısında varsayılan büyümeden daha yüksek bir büyüme geleceğini gösteriyor. Bunun ifade edilmesi, bunun söylenmesi bir tenakuz değil, yeni gelen göstergelere göre...

Hani eskiden şöyle olurdu: Bir rakam açıkladık, işte, “Göreceksiniz, o rakam yıl sonunda tutmayacak.” deniyordu. Ee, şimdi, biz bir rakam açıkladık, bu sefer diyoruz ki: O rakam daha da yukarıya gidecek. Dolayısıyla arkadaşlar, ben de memnun olduğunuzu biliyorum, büyümenin yukarıya gelmesi istihdam, yatırım, üretim, bu açıdan hiçbirimizin farklı düşündüğünü düşünmüyorum, bu açıdan büyümeye devam edeceğiz.

Türkiye’nin borçluluk oranları, Sayın Öztrak gitmiş ama herhâlde... Türkiye’nin ekonomisinin bugün hâlâ güçlü bir performans gösterdiğini işaret ediyor. Eskiden kamu borçlanırdı, özel sektör içeriden de borçlanamazdı, dışarıdan da borçlanamazdı. Çünkü kamu bütün bankalar üzerindeki kredi portföyünün önemlice bir kısmını kaplamış, özel sektöre kredi alacak alan oluşturmuyor. Şu anda arkadaşlar, hâlâ kamunun kullandığı kredi oranı toplam kredi portföyü içerisinde düşük oranlarda. Dolayısıyla özel sektörün...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, son beş dakikanız.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sorulara geliyorum o zaman, sorulara hızlı hızlı cevap vereyim.

BAŞKAN – Müsaade ederseniz Sayın Bakanım, bir on beş dakika da ilave edelim, 19.15’e kadar lütfen sorulara cevap verin.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Olur, sorulara geleylim o zaman.

Sayın Kuşoğlu, genel uygunluk bildirimindeki yedek ödenekle ilgili konuyu sordular. 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi Kontrol Kanunu’nda öngörülen, yılbaşında öngörülecek yedek ödeneklerin bütçe toplam ödeneklerine oranıdır. İlgili yıl bütçe kanunlarında yıl içerisinde ihtiyaçlara binaen Maliye Bakanına yedek ödeneği kullanma imkânı verilir. Onun için Sayıştay Başkanlığının denetim raporunda ifade ettiği başlangıç ödeneğine göre oranla, yıl sonundaki yedek ödeneğin bakiyesi farklı şeyler. O açıdan bu eleştiriyi çok doğru bir...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – İşte onun, Maliye Bakanına o yetkinin verilmesi yanlıştır, onu talep etmemeniz lazım, zaten konuşmamız gereken husus da o Sayın Bakanım.

MALİYE BAKANİ NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, yok, ben Sayıştay Başkanlığının bu eleştirisini çok yerinde görmediğim için söyledim, hani birbirinden farklı konular onlar ama o öbür söylediğiniz konu haklı, onu tartışmamız lazım.

İkinci olarak, ödenek üstü harcamalar konusunda, doğru, Sayıştay Başkanlığının eleştirileri var. Kesin hesap kanun tasarılarıyla Meclisimizin takdirinde, tamamlayıcı ödenek verilmek suretiyle bunların tamamlanması mümkün.

“Servet affı” dediğiniz düzenlemeyi bir servet affı olarak hiçbir zaman için görmedik. Biliyorsunuz, vatandaşlarımızın yurt dışındaki varlıklarının Türkiye’ye getirilmesiyle ilgili bir düzenleme yaptık. Büyük ölçüde bankacılık sistemi üzerinden, finans sektörü üzerinden bir uygulama oldu. Şu ana kadar bu konuyla ilgili olarak, özel bir “Şu kadar rakam gelmiştir.” demiyorum.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Niye demiyorsunuz Sayın Bakan?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sayın Bekaroğlu, “Yastıkaltındaki altın miktarı ne kadardır?” diyor, elinde bir veri yok. Anladığım kadarıyla, Başbakan Yardımcımız ifade etti, “2,5 ton yeni bir enstrümana mukabil 2,5 tonluk bir altının teslimi söz konusu.” dedi. Yeni bir enstrüman. İnşallah bence bu enstrüman vatandaşlarımız tarafından da daha fazla kabul görürse eğer böylelikle aslında atıl vaziyette olan bu varlıkların da bu yolla ekonomiye kazandırılmasının imkânı olacak.

Sayın Bekaroğlu, taşeron işçilerle ilgili çalışmalar devam ediyor. Bu konuyla ilgili olarak bu çalışmalar, Sayın Başbakanımız ifade ettiği için söyleyeceğim, Sayın Başbakanımızın ifade ettiği çerçevede yılbaşından önce bu yasayı Meclisten geçirmeyi planlıyoruz. Burada model konusunda Bakanlar Kurulu bir model noktasında karar verdiği anda da zaten Hükümet olarak bunu sizlerle paylaşacağız.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Daha modele karar verilmemiş, nasıl geçireceksiniz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Zor bir şey değil Sayın Bekaroğlu.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Ama “2017”nin sonuna kadar.” diyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yok, daha önümüzde yaklaşık üç ay var.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Nerede var üç ay ya?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – İki var pardon, iki ay var, ne olacak, buraya getiririz, Komisyonunda iki günde geçer.

MEHMET BEKAROĞLU (İstanbul) – Bütçe var.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hazine borçlanması, faiz meselesinde -demin ifade ettim- yani gerçekten, bugün Hazine borçlanması ve faiz bakımından son dönemde belki konjonktür olarak bir yukarıya gidiş söz konusu ama genel olarak kamu borcunun milli gelire oranının hâlâ sürdürülebilir seviyelerde olduğunu görüyoruz.

Sayın Paylan, Hazine garantileriyle ilgili -daha önce de ifade ettim- orta vadede, yani 2018, 2019 ve 2020 yıllarında, gerek şehir hastaneleri için gerekse garanti ödemeleri için bütçeden gerekli ödenekleri öngördük, ilgili kurum bütçeleri geldiğinde zaten ilgili bakanlarımız bunları sizlerle tek tek verecek.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Görüşürken bize verecektiniz efendim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Ben söyledim, 2018 için...

Nasıl?

GARO PAYLAN (İstanbul) – Görüşmeye başlarken “Size vereceğiz.” diye vaat ettiniz torbada.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Tabii.

2018, 2019 ve 2020 yıllarını bir tablo yapıp size veririm bunu, sorun yok.

Bu garanti ödemeleri ve şehir hastaneleri ödemelerinin bütçe disiplini üzerindeki etkilerine gelince, arkadaşlar, bütün hesabımızı, kitabımızı tabii ki bütçe disiplini üzerine yapıyoruz.

Kamu-özel iş birliği projeleri, ülkemizin ihtiyaç duyduğu temel alanlarda yatırımların çok hızlı bir şekilde yapılması, vatandaşlarımızın kaliteli hizmet alması, bu arada da Türkiye'nin büyüme potansiyelini yukarıya çekecek önemli, hayati stratejik yatırımların hayata geçirilmesi maksadıyla yapılmıştır. Doğru, her bir proje yapılırken gerek ilgili bakanlık, gerek Hazine Müsteşarlığı, gerek Kalkınma Bakanlığı, gerek Maliye Bakanlığı teknik düzeyde bütün bu projelerin fizibilitesini, ekonomik getirilerini, muhtemel risklerini öngörmüş ve bu çerçevede de bu projelere başlanmış. Şu

ana kadar hizmete geçenler var, önümüzdeki yıllarda hizmete geçecekler var. İnanıyoruz ki bu projeler, sağlık alanında ve ulaşım alanında daha çok uygulanan bu projeler, gerçekten ülkemizin kalkınmasına önemli hizmetler sunacaklardır.

Bankalarla ilgili olarak, zaten gerekli otoriteler bu konuları yalanladı, böyle bir şeyin söz konusu olmadığını da söyledi.

Bütçede bir kısır döngü asla söz konusu değil. 2011 yılından bu yana, Türkiye Cumhuriyeti merkezî yönetim bütçesinin -2016 ve 2017 yılını dışında tutarsak- bütçe açığı yüzde 1'in altındadır, son iki yılda da bütçe hedefini, bütçe açığı hedefini Hükûmet olarak yukarıya çekmek suretiyle bunu yaptık.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Enflasyon, faiz, bütçe açığı sarmalı Sayın Bakan.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Doğru, o konularda genel olarak tartışmak lazım.

Orta vadeli hedeflerimizin gerçekçi olduğunu, ulaşılabilir olduğunu, tutarlı olduğunu düşünüyoruz. Orta Vadeli Program'da, üç yıllık dönemde, hem büyümede hem istihdamda hem de birçok parametrede belirli hedefler açıkladık...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Yani dolar 2018'de de...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – ...iç ve dış konjonktürdeki gelişmeler çerçevesinde bunları değerlendireceğiz.

Tarımsal destekleme ödemeleri konusunda, söyledim arkadaşlar, yaklaşık 30 milyar liralık tarım sektörüne bir destek sağlıyoruz. Bunu bütçe sunuş konuşmamda da ifade ettim.

2023 hedeflerimizi hâlâ koruyoruz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Koruyor musunuz?

Sayın Bakan, 2023 hedeflerini koruyor musunuz gerçekten?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Taşeron işçilerle ilgili olarak, arkadaşlar, çalışmalarımızın devam ettiğini söylemiş oldum.

Sayın Çam, herhâlde Cumhurbaşkanlığı bütçesi görüşülürken bu konular görüşüleceği için ben özel olarak bir cevap vermeyim bu konuya.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama Maliye Bakanı olarak bir rakam vermeyecek misiniz?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Bu yeniden yapılandırma ile ilgili, deminki tartışma, burada değerli vekillerimizin gündeme getirmek istediği, geçmişte yapılmış uzlaşmalara ilişkin birtakım spekülasyon, gerçeğe uymayan ifadelerdir. Bu ülkede savcılar da vardır. Bu uzlaşmaları yapan kamu görevlilerinin hiçbirinin bir koruması da yoktur. Bu evrakların altına imza atan bütün arkadaşlarımızın namusuna da kefilim, işlerini yaparken ehil ve dürüst davrandıklarına da kefilim. O açıdan bu kadar tepki gösteriyorum.

MUSA ÇAM (İzmir) – Ama yapıldı yani değil mi?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Siyasi düzeyde, siyasi söylem düzeyinde her şeyi karşılıklı konuşabiliriz ama o arkadaşlarımızın imzası üzerinden kimse için spekülasyon yapamayız, onu kabul etmem mümkün değil.

Yeniden Yapılandırma Kanunu çerçevesinde şu ana kadar toplamda 30,7 milyar liralık bir gelir sağlamış olduk.

Sayın Tamaylıgil, bu ertelenen primlere ekimde başladık, birkaç güne kadar çıkar, ben de çok özenle takip ediyorum çünkü önemli bir tahsilat, orada yaklaşık 9 milyar liralık bir tahsilat var, bizim açımızdan önemli yıl sonu hedefleri bakımından, inşallah, orada da... Genel beklentim, genel tahsilat oranları neyse aynı oranlarda gelmesi yönündedir, onu da tabii dikkatle takip ettiğimizi söylemiş olayım.

Yapılandırma rakamlarını söyledim, 30,7 milyar liraya geldi rakamlar.

Sayın Durmaz “2018’de özelleştirmede 10 milyar lira bekliyorsunuz, neyi özelleştireceksiniz?”

Bu 10 milyar liranın yaklaşık 6-7 milyar lirası geçmiş yıl özelleştirmeleri ile bu yılki özelleştirmelerin gelecek yıldaki taksitlerinden geliyor. Dolayısıyla, 2018 yılına ilişkin olarak da özellikle özelleştirme programında bulunan başta varlıklar olmak üzere özelleştirme uygulamalarına...

KADİM DURMAZ (Tokat) – Şeker fabrikaları o tehlikeyi atlattı mı Sayın Bakan?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Değerli arkadaşlar, şeker fabrikaları benim gözümün bebeği.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Bizce de.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Yani şeker fabrikalarına gidip o işçi arkadaşlarımıza, o haddehanelerde, o tozun içerisinde çalışanlara teşekkür ediyorum; onlar büyük bir özveriyle o şeker fabrikalarını ayakta tutuyorlar.

Şeker fabrikalarıyla ilgili, Hükümet olarak, hem şeker piyasasının hassasiyetini biliyoruz hem şeker fabrikalarının hassasiyetini biliyoruz; bu konuda, mutlaka ve mutlaka, gerek işçilerimiz gerek sendikalarımız gerek yerel paydaşlarımız, hep beraber istişare ederek şeker fabrikalarının daha da büyümesi, daha da buralarda yatırım imkânının artması için gerekli çalışmaları yapacağız. Tabii, özelleştirme de yapacağız ama burada tek tek, tane tane bütün hassasiyetleri dikkate alarak...

KADİM DURMAZ (Tokat) – İşçilerin kadroları...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – O konuda beraber çalışıyoruz zaten. Yani orada, Şeker Fabrikaları Genel Müdürlüğümüz bir çalışma yaptı, işçi arkadaşlarımızla da görüşüyoruz, sendikadaki arkadaşlarımızla da görüşüyoruz. Burada geçici işçiler var, sürekli işçi kadrosuna geçmek isteyen arkadaşlarımız var, yine farklı statüde çalışan arkadaşlarımız var, bir bütünlük içerisinde ve kendileriyle şu anda bir ahenk içerisinde o çalışmayı yürütüyoruz. Sıkıntı yok orada. Zamanı gelince, adım adım oradaki arkadaşlarımızın beklentileriyle ilgili olumlu adımları da atacağız.

KADİM DURMAZ (Tokat) – Teşekkür ederiz ama sadece şu Özelleştirme İdaresinden ayrı bir birime aktarın da rahat etsinler. Mesela, Tokat’tan örnek vereyim...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Süremden gidiyor.

BAŞKAN – Yedi dakikanız var Sayın Bakan.

KADİM DURMAZ (Tokat) – 2002’de iktidara geldiğinizde 22 milyon köylü vardı üretken, 6 milyona düştü on beş yılda.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Az kaldı, şunu bitireyim.

Sayın Tanal vergi aflarıyla ilgili birçok şey söyledi, yazılı olarak cevap vereceğim.

Sayın Özdemir, istihdam verileri, işsizlik oranları... Yani biraz önce cevapladım, kanaatimce, gerek uluslararası karşılaştırmalar bakımından gerek iç veriler bakımından bakıldığında, gerek global kriz sonrası dönemde gerek 2013 sonrası dönemde içeride oluşturulmaya çalışılan bütün konjonktüre rağmen istihdamımız artmaya devam etti. Aynı dönemde iş gücüne katılma oranları arttı. Bunu bir bahane olarak söylemiyorum. Yani iş gücüne katılma oranlarının artmasından son derece memnunuz.

Özellikle kadınların iş gücüne katılma oranının artmış olması, bence Türkiye'nin orta ve uzun vadede büyüme trendleri bakımından, büyüme potansiyeli bakımından çok önemli. Siz de söylediniz, Türkiye toplamda istihdam oranı bakımından OECD ülkeleri arasında gerçekten en alt sıralarda, kadının iş gücüne katılma oranı bakımından en alt sıralarda ama bu yolda mesafe kaydediyoruz. Yani kadının iş gücüne katılma oranı artıyor, eğitilmiş kadınların iş gücüne katılma oranı daha da hızlı artıyor ve burada, bütün bunlara rağmen... Yani istihdam oluşturmayan bir büyüme modeli dersiniz ona katılamıyorum. Yani eğer öyle olsaydı... Bütün bu süreç boyunca istihdamda yaklaşık 8 milyon bir istihdam üretmişiz, son bir yılda 1 milyonun üzerinde bir istihdam üretmişiz ama en çok üzerinde çalışmamız gereken konu yine istihdam, yine işsizlik oranları. Çünkü doğru, Türkiye'de Hükümet olarak işsizlik oranlarının daha da aşağıya gelmesi, daha da tek haneli oranlarda olmasını hepimiz isteriz. Bu konuda, kısa vadede, orta vadede, uzun vadede yapacaklarımız var ve yapıyoruz bunları da. Dolayısıyla...

Bu şey konusunu araştıracağım, yani biz artırmışız, stajyerleri katarak artırmışız. Ben ilk defa duyuyorum. Bunlar TÜİK'in rakamları arkadaşlar, TÜİK ne diyorsa onu söylüyoruz, gidip de özel olarak İŞKUR'dan, SGK'dan rakam almıyoruz. Türkiye İstatistik Kurumunun rakamlarına baktığımız zaman, son bir yılda istihdamda bir artış var. İstihdamın refahı kapsayıcılığı konusu farklı bir konu, kontekstinden çıkarmayın onu.

Biliyorsunuz, bugün Avrupa Birliğinde de büyümeyi yukarıya çeken faktörlerden birisi olarak istihdam oranının artması ifade edilir. Neden? Çünkü nüfusun yani çalışan nüfusun eline geçen gelir arttıkça bu büyümeyi yukarıya çekiyor. Benim orada söylediğim şeydu: Eğer biz global kriz sonrası dönemde istihdamı artırmıyorduk, bu kadar kişi bir gelir elde etmeseydi büyüme daha düşük olacaktı. Açın IMF raporlarını, hani bugün çok güzel referanslar veriyorsunuz... Bir de şeye şaşırdım yani Kuşoğlu ile Sayın Böke birbirinden farklı şeyler söylüyor. IMF raporu kötü mü, "Kısa vadede kötü şeyler olacak." mı diyor, "İyi şeyler olacak." mı diyor? Aranızda farklı şeyler var.

BAŞKAN – Mecburen sataşmadan söz vereceğim Sayın Kuşoğlu'na.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Benim takip ettiğim IMF raporlarında kısa vadede...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben IMF raporundan bahsetmedim hiç.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, hayır, benim konuşmamdan hareketle yani "Okyanusta fırtına varken siz ırmakta sükûnet içerisinde gidiyorsunuz." derken IMF raporuna referansta bulundunuz. Hâlbuki IMF raporunun, doğru, kısa vadede genel anlamda şartların iyi gideceği yönünde bir tahmini var. Fakat Böke'nin şu şeyine katılmıyorum: IMF'nin raporunda orta vadede ve daha çok aslında orta uzun vadeye referans verilen riskler daha çok yapısal riskler, bugüne ait riskler değil, yaşlanma olgusu, verimin düşük olması olgusu, yatırımların istenilen ölçüde olmaması gibi ve yapısal reformlar... Arkadaşlar "yapısal reformlar" diyorsunuz, AK PARTİ hükümetleri son yıllarda...

BAŞKAN – Sayın Bakanım, son üç dakikaya sığmaz o yapısal reformlar.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, son iki yılda Patent Kanunu'nu geçirmedik mi buradan, AR-GE Kanunu'nu buradan geçirmedik mi, yatırım ortamının iyileştirilmesi konusunda birçok kanunu buradan geçirmedik mi? Süper Teşvik Kanunu'nu buradan geçirmedik mi? Bilirkişilik Kanunu, Çek Kanunu... Bakın, darbe oldu, üç gün sonra Yeniden Yapılandırma Kanunu'nu Meclise getirdik ve birkaç ay içerisinde arka arkaya Patent Kanunu, AR-GE Kanunu, Teknoloji Geliştirme Bölgeleri Kanunu, Serbest Bölgeler Kanunu, Süper Teşvik Kanunu, bireysel emeklilik sistemine otomatik katılım, taşınır teminat kanunu, Türkiye Varlık Fonu, Esnaf Aylık Sandığı, bilirkişilik, Çek Kanunu, Yatırım Ortamının İyileştirilmesi...

GARO PAYLAN (İstanbul) – Hangisi reform, hangisi radikal?

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, bütün bu kanunları son bir veya iki yıl içerisinde çıkardık. Dolayısıyla bütün bu düzenlemeleri... Yani gitmişiz, vay efendim hormonluymuş. Olur mu? Bu dönemde almış olduğumuz bütün bu tedbirler sayesinde Türkiye ekonomisi çok hızlı bir şekilde toplardı.

Sayın Böke bu Merkez Bankası rezerv politikası... Arkadaşlar, böyle bir spekülasyon çıkarılıyor. Ne yapacak yani Merkez Bankası döviz biriktiriyorsa kötü bir şey mi yapıyor? Demiyor musunuz “Merkez Bankası dövizlerinin kısa vadeli borçlara oranı düşük kalıyor.” diye?

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Böyle bir şey iddia etmedim, rica ederim, böyle bir şey söylemedim.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Merkez Bankasının ihtiyatlı para politikası çerçevesinde rezerv biriktirmesi yanlış bir şey değil ki.

SELİN SAYEK BÖKE (İzmir) – Döviz rezervi biriktirmesine itiraz etmedim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Yani “Biriktiriyor.” diyorsunuz.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, Merkez Bankasının para politikası çerçevesinde...

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Borçlanarak rezerv biriktiriyor yani.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Arkadaşlar, böyle bir politikada spekülasyon üretmeniz de çok şey.

Sayın Paylan, Gelir Vergisi Kanunu’nu inşallah yılbaşında getireceğiz.

GARO PAYLAN (İstanbul) – Rant vergisi?

BAŞKAN – Sayın Paylan, bir müsaade edin, son cümle...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Son cümle için “vicdan” diye not almışım. Bu bütçe en vicdanlı bütçe.

MUSA ÇAM (İzmir) – Vicdanınız kurusun.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakan, cevaplayamadığımız soruları da en kısa süre içerisinde yazılı olarak rica ediyorum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Sadece Sayın Özdemir’in sorusu kaldı, yazılı olarak vereceğim.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Son söz milletvekilinin.

Sayın Kuşoğlu, buyurun.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Teşekkür ederim Sayın Başkan.

Değerli arkadaşlarım, şimdi, Sayın Bakan konuşmasında benim bürokrasi dönemime çattı.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, sizi kastetmedim.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Ben yirmi yıl önce bürokrasiyi bıraktım, geçen asırda, 1997’de bürokrasiden, devletten istifa ederek ayrıldım. Yirmi yıldır bürokraside değilim. SSK Genel Yönetim Kurulu üyeliği ve Genel Müdür Yardımcılığı yaptım, Sayın Genel Başkanımınla beraber çalıştım. Benim

eleştirim şuydu, şunu söyledim sadece iyi niyetle: “Bu bütçede, 2017’de 116 milyar lira SGK’ya transfer ediyoruz. Bu, bütçenin altıda 1’inden daha büyük bir meblağdır. Bunu dikkate almadan bütçe yapıyorsunuz. Bu çok büyük bir yanlışlıktır.” Bu çok iyi niyetle söylenmiş bir sözdür.

Şimdi, Sayın Bakan, buna cevap vermedi, söylediği şu: “Ben babamı götürdüm, eczane kuyruğuna girdim.” Şunu söyleyeyim: Bize Genel Başkanımınla beraber bürokrat olarak bakanlarla kavga ediyorduk o dönemde. Mübalağa etmiyorum, 20’den fazla reform tasarısı hazırladık, Meclise getirdik, buralarda kavga ettik, hem bakanlarımızla hem siyasilere bu konularla ilgili kavga ettik ve Sayın Bakanım, sizin partinizin anası olan Fazilet Partili milletvekilleri “mezarda emeklilik” diyerek buna karşı çıktılar, o 20 kanunu geri çevirdiler. Sosyal Güvenlik Kurumunun bu durumda olmasının ana sebeplerinden bir tanesi budur ama şunu söyleyeyim: Ben çok iyi niyetli bir eleştiride bulundum fakat biraz önce, varlıkların ekonomiye kazandırılmasıyla ilgili soruma, bu konuyla ilgili ne kadar meblağ gelmiştir soruma bir Maliye Bakanı olarak cevap vermemenizi esefle karşılıyorum gerçekten.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Öncelikle Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili değerlendirmemde Sayın Kuşoğlu, Sayın Vekilimiz, geçmiş bürokrasisi hiç aklımın ucundan dahi geçmedi. Çünkü Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili eleştiriler Sayın Özdemir’den geldi.

SİBEL ÖZDEMİR (İstanbul) – Sayın Bakan, benim konuşmamda SGK’yla ilgili bir şey geçmedi.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Bana dediniz, “Sayın Kuşoğlu” dediniz ya, ben ona istinaden...

MALİYE BAKANI NACİ AĞBAL (Bayburt) – Hayır, hayır, şunu söylüyorum: Sosyal Güvenlik Kurumuyla ilgili o döneme ilişkin özel olarak size hiçbir şekilde farklı bir düşünceyle... İyi niyetimden emin olun yani öyle bir düşüncem yok.

Varlık barışı konusunda da yani bankalardan bu konuyla ilgili olarak herhangi bir rakam toplamadık. Dolayısıyla bunun gerekli olduğunu da düşünmüyorum çünkü herhangi bir vergi almıyoruz buradan.

BÜLENT KUŞOĞLU (Ankara) – Çok büyük bir eksiklik, bunu yapmamanız çok büyük bir eksiklik.

BAŞKAN – Sayın Bakana teşekkür ediyorum.

Bütçe ve kesin hesap kanun tasarıları ile Sayıştay tezkerelerinin tümü üzerindeki görüşmeler tamamlanmıştır.

Şimdi 2018 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu Tasarısı ile 2016 Yılı Merkezi Yönetim Kesin Hesap Kanunu Tasarısı’nın maddelerine geçilmesini oylarınıza sunuyorum: Kabul edenler... Etmeyenler... Kabul edilmiştir.

Tasarının 1’inci maddelerini sırasıyla okutuyorum:

2018 YILI MERKEZİ YÖNETİM BÜTÇE KANUNU TASARISI

BİRİNCİ BÖLÜM

Gider, Gelir, Finansman ve Denge

Gider

MADDE 1- (1) Bu Kanuna bağlı (A) işaretli cetvellerde gösterildiği üzere, 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine 751.299.665.000 Türk lirası,

- b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelere 88.528.812.000 Türk lirası,
c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 4.673.105.000 Türk lirası, ödenek verilmiştir.

2016 YILI MERKEZİ YÖNETİM KESİN HESAP KANUNU TASARISI

Gider bütçesi

MADDE 1- (1) 9/3/2016 tarihli ve 6682 sayılı 2016 Yılı Merkezi Yönetim Bütçe Kanunu ile 10/12/2003 tarihli ve 5018 sayılı Kamu Mali Yönetimi ve Kontrol Kanununa ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerine

560.782.309.000 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan Özel bütçeli idarelere 68.938.657.000 Türk Lirası,

c) (III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumlara 3.790.619.000 Türk Lirası,

ödenek verilmiştir.

(2) Kanunların verdiği yetkiye dayanarak yıl içerisinde eklenen ve düşülen ödenekler sonrası 2016 yılı merkezi yönetim kesin hesap gider cetvellerinde gösterildiği üzere, 5018 sayılı Kanuna ekli;

a) (I) sayılı cetvelde yer alan genel bütçe kapsamındaki kamu idarelerinin bütçe giderleri 569.116.634.971,73 Türk Lirası,

b) (II) sayılı cetvelde yer alan özel bütçeli idarelerin bütçe giderleri 85.186.707.816,27 Türk Lirası,

c)(III) sayılı cetvelde yer alan düzenleyici ve denetleyici kurumların bütçe giderleri 3.840.811.872,42 Türk Lirası,

olarak gerçekleşmiştir.

(3)2016 yılı merkezi yönetim net bütçe gideri 584.071.430.611,73 Türk Lirasıdır.

BAŞKAN – Teşekkür ediyorum.

Sayın Bakana, değerli milletvekillerimize ve Komisyon üyesi arkadaşlarımıza teşekkür ediyorum.

Programımızda bulunan kurum bütçelerini görüşmek için 31 Ekim 2017 Salı günü saat 10.00’da toplanmak üzere birleşimi kapatıyorum.

Kapanma Saati: 19.09

